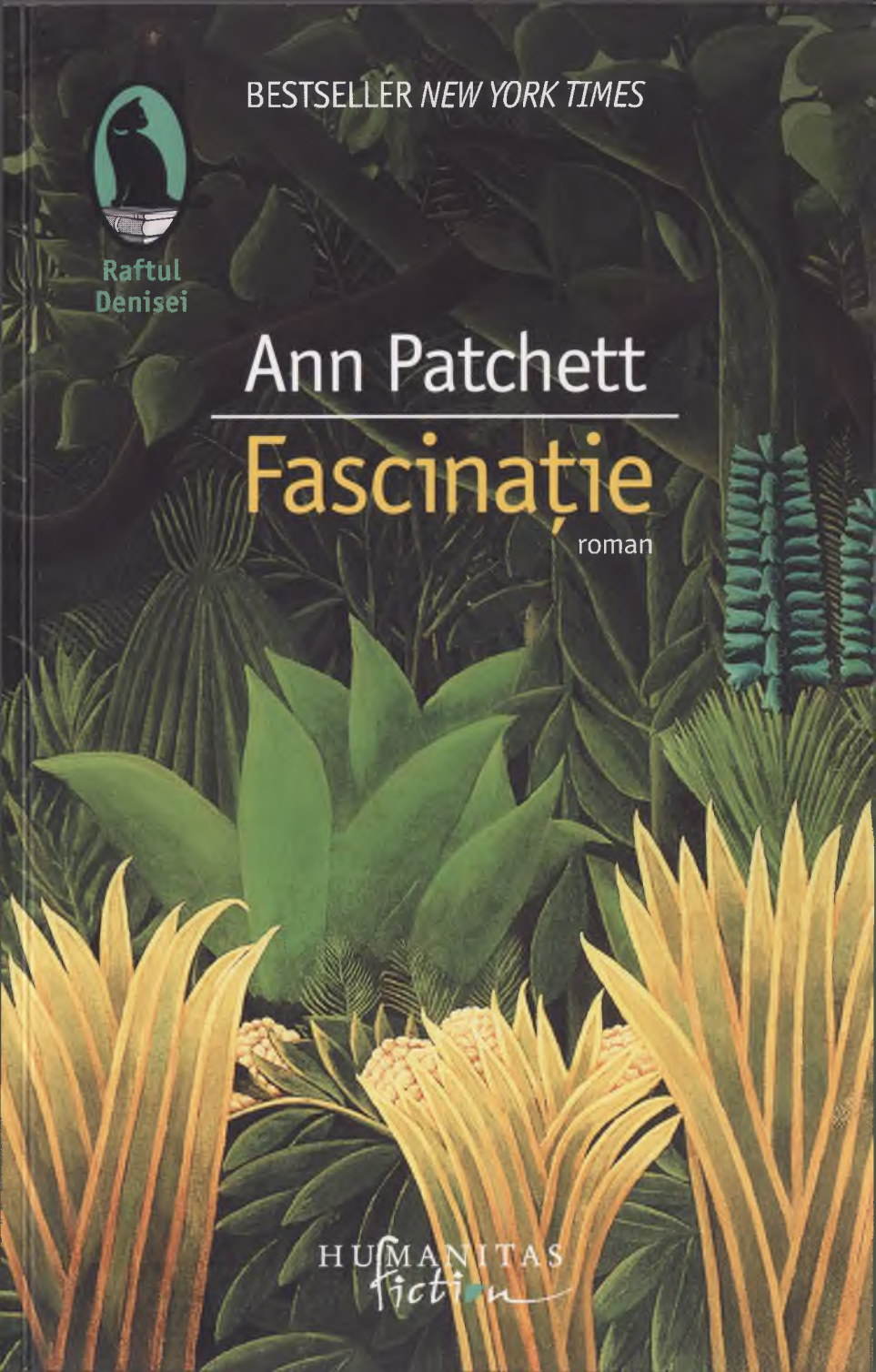
BESTSELLER *NEW YORK TIMES*
Raftul Denisei
Ann Patchett
Fascinație
roman
HUMANITAS fiction

După doar câțiva ani de practică, Marina Singh a renunțat la profesia stresantă de medic în favoarea unei vieți liniștite de cercetător la o companie de produse farmaceutice din Eden Prairie, Minnesota. Aflând că Anders Eckman, coleg și bun prieten, a murit în jungla amazoniană, unde plecase în căutarea unei renumite cercetătoare care efectua de ani buni un studiu pe pământurile unui trib, liniștea ei ia sfârșit. Trimisă de companie să investigheze situația, Marina o reîntâlnește în junglă pe fosta ei profesoară din facultate Annick Swenson. Aceasta a găsit, în mijlocul tribului *lakashi*, un remediu care ar putea revoluționa nu doar medicina, ci și întreaga societate occidentală. Obsedată de descoperirea ei, Annick Swenson recurge ea însăși la acest remediu, însă nu vrea să dezvăluie lumii taina leacului miraculos, deoarece contactul cu civilizația i-ar nimici pe indieni. Cea mai importantă transformare nu este însă cea a unei femei mature care încearcă „să înșele" biologia, ci lungul drum al nopții către zi parcurs de Marina: în fața unor decizii de viață și de moarte, în izolarea absolută a junglei, ea își redescoperă vocația.

821.111(73)
P43

ANN PATCHETT

Fascinație

Traducere din engleză și note de
CARMEN TOADER

926633
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
GH. ȘINCAI

HUMANITAS
fiction

926633

Redactor: Luana Schidu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu

Lucrare executată la Tipografia Real

ANN PATCHETT
STATE OF WONDER
Copyright © 2011, Ann Patchett
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PATCHETT, ANN
Fascinație / Ann Patchett; trad.: Carmen Toader. –
București: Humanitas Fiction, 2013
ISBN 978-973-689-633-0
I. Toader, Carmen (trad.)
821.111(73)-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Pentru prietena mea,
Jo VanDevender

Unu

Vestea morții lui Anders Eckman a sosit într-o aerogramă, o hârtie de culoare albastru aprins, care era scrisoare, iar în același timp, când o împătureai, lipind-o pe margini, și plic. Cine ar fi știut că mai există așa ceva? Foaia stingheră călătorise din Brazilia până în Minnesota pentru a anunța dispariția unui bărbat, o adiere de molecule atât de firavă, încât doar timbrul izbutea s-o țină ancorată în lumea noastră. Domnul Fox încă ținea scrisoarea în mână când a intrat în laborator pentru a-i da vestea Marinei. Când l-a văzut în prag, ea i-a zâmbit, iar el, văzându-i zâmbetul, s-a pierdut.

— Ce-i? a făcut ea în cele din urmă.

El a deschis gura și apoi a închis-o. A mai încercat o dată, dar n-a putut să spună decât:

— Ninge.

— Au zis la radio că o să ningă.

Fereastra din laboratorul unde lucra Marina dădea înspre coridor, așa că, până în pauza de prânz, ea nu putea să vadă cum e afară. A așteptat un minut ca domnul Fox să-i spună ce avea de spus. Nu credea că venise tocmai din biroul lui, aflat la zece clădiri distanță, numai ca să-i comunice starea vremii, dar el stătea acolo, în pragul ușii, fără a putea nici să intre și nici să plece.

— Te simți bine?

— A murit Eckman, a izbutit el să rostească înainte de a-și pierde glasul, apoi, fără nici o explicație, i-a dat scrisoarea pentru a-i arăta cât de puține lucruri aflase despre această tragedie.

În campusul Vogel existau peste treizeci de clădiri, laboratoare și birouri de diferite dimensiuni și cu diverse specializări. Existau

laboratoare cu spații de lucru unde puteau să muncească douăzeci de laboranți și oameni de știință deodată. Altele aveau pereți întregi plini de șoareci, maimuțe sau câini. În acest laborator, Marina lucra de șapte ani împreună cu doctorul Eckman. Era mic, așa încât domnul Fox a întins o mână spre ea, iar ea a luat de la el scrisoarea și s-a așezat cu mișcări lente pe scaunul din plastic cenușiu de lângă centrifugă. În acel moment, a înțeles de ce oamenii spun *Ar fi mai bine să stai jos*. În interiorul ei părea să se producă un ușor colaps fizic, nu un leșin, ci un soi de strângere, de parcă ar fi fost o ruletă, iar gleznele, genunchii și șoldurile i s-ar fi apropiat unele de celelalte în unghiuri ascuțite. Anders Eckman, înalt, îmbrăcat cu halatul alb de cercetător, cu părul blond des, cu șuvițe cărunte. Anders îi aduce o ceașcă cu cafea pentru că și își luase una și pentru el. Anders i-o dă. Anders îi înmânează dosarele pe care ea le ceruse, rezemându-se de marginea biroului unde studia datele despre proteine. Anders, care are trei copii. Anders, care încă nu a împlinit cincizeci de ani. Ochii i-au căzut pe datele de pe scrisoare – 15 martie pe scrisoare, 18 martie pe timbru, iar astăzi e 1 aprilie. Nu numai că murise, era mort de două săptămâni. Acceptaseră faptul că nu puteau primi prea des vești de la el, iar acum ea își dădea seama că Anders plecase de atât de mult timp, încât uneori trecuse aproape o zi întreagă fără să se gândească la el. Precaritatea traiului de-a lungul afluenților Amazonului, unde doamna doctor Swenson își conducea studiul, fusese în mod repetat subliniată pentru colegii din Minnesota (*Mâine această scrisoare va fi dată unui copil care va pluti în josul râului, într-un buștean scobit*, îi scrisese Anders. *Nu pot spune că e o canoe. Nu s-a făcut niciodată vreun studiu statistic despre probabilitatea ca scrisoarea să ajungă la voi.*), și totuși el era într-o țară, era pe planetă. Fără îndoială că pe acolo exista și o conexiune la Internet. Oare nu încercaseră deloc s-o găsească?

— Nu te-a sunat? Sigur există vreun soi de satelit global…

— Nu vrea să folosească telefonul sau, mai bine zis, spune că acolo nu funcționează.

Deși stăteau foarte aproape unul de celălalt în încăperea tăcută, ea cu greu izbutea să-i audă vocea.

— Dar asta... S-a oprit. El nu știa. Unde e acum? a întrebat Marina.

N-a putut să spună *trupul lui*. Anders nu era un cadavru. Vogel era plin de doctori, doctori care munceau, doctori care-și beau cafeaua la ei în birou. Dulapuri, depozite, sertare de birouri, toate pline de medicamente, pastile de toate felurile imaginabile. Erau o companie farmaceutică. Ce nu descoperiseră deja încercau să afle cum să producă. Fără doar și poate că, dacă ar fi știut unde era, ar fi putut face ceva pentru el, iar la gândul acesta, dorința de ceva imposibil îi eclipsa orice informație științifică pe care o învățase vreodată. Morții erau morți, erau morți, erau morți, și totuși Marina Singh n-avea nevoie să închidă ochii pentru a-l vedea pe Anders Eckman cum mănâncă un sendviș cu salată de ouă, în cantina angajaților, așa cum făcuse, plin de încântare, în fiecare zi de când îl cunoscuse.

— Nu citești articolele despre colesterol? îl întreba ea, dorindu-și mereu să facă pe moralizatoarea.

— Eu scriu articole despre colesterol, zicea Anders, plimbându-și degetul pe marginea farfuriei.

Domnul Fox și-a scos ochelarii și și-a apăsat batista împăturită pe colțurile ochilor.

— Citește scrisoarea, a spus el.

Ea n-a citit-o cu voce tare.

Jim Fox,

Ploile sunt torențiale aici în anumite sezoane, și totuși an de an nu încetează să mă uimească. Munca nu ni se schimbă din cauza lor, dar durează mai mult timp și, chiar dacă merge mai lent, nu se oprește de tot. Avansăm constant spre aceleași rezultate excelente.

Însă deocamdată munca nu e principala noastră grijă. Am o veste îngrozitoare despre dr. Eckman, care a murit de friguri acum două nopți. Având în vedere locul unde ne aflăm, ploaia, birocrația meschină a guvernului (și a celui de aici, dar și a guvernului nostru) și faptul că timpul e crucial pentru proiectul la care lucrăm, am hotărât să-l înmormântăm aici după tradiția creștină. Trebuie să vă

mărturisesc că n-a fost o sarcină prea ușoară. Iar în ce privește misiunea domnului doctor Eckman, vă asigur că facem mari progrese. Voi păstra cele câteva obiecte ale lui pentru soția sa, pe care sper să o anunțați despre moartea domnului doctor și să-i transmiteți condoleanțele mele. Chiar dacă ne lovim de tot felul de piedici, suntem perseverenți.

Annick Swenson

Marina s-a apucat s-o citească din nou, de la început. Nici după ce a citit-o a doua oară, tot nu a găsit nimic de zis.

— Spune despre Anders că e o piedică?

Ținea scrisoarea cu grijă de margini, de parcă ar fi fost un document care urma să constituie probă în instanță. Se vedea că hârtia se udase la un moment dat, iar apoi se uscase. Își dăduse seama de acest lucru pentru că foaia era încrețită din loc în loc, fusese dusă prin ploaie. Doamna doctor Swenson știa ce se întâmplă cu hârtia și cerneala când plouă, așa că își scrijelise cuvintele cu un creion dur, din grafit închis la culoare, pe când în cealaltă parte a lumii, în Eden Prairie, Minnesota, Karen Eckman stătea în vila ei din cărămidă în stil colonial, crezând că soțul său este în Brazilia și o să vină acasă de îndată ce îi bagă mințile-n cap doamnei doctor Swenson.

Marina s-a uitat la ceas. Trebuia să plece cât mai repede, înainte să-și ia Karen copiii de la școală. Uneori, când Anders se uita întâmplător la ceas la ora două și jumătate, își spunea în surdină *Școala s-a terminat.* Cei trei micuți Eckman, trei băieți care, asemenea mamei lor, nu știau destule încât să-și facă o idee despre cum murise tatăl lor. Doamna doctor Swenson scrisese doar jumătate de pagină despre această pierdere însemnată, iar în acea jumătate de pagină vorbise de două ori despre vreme. Restul hârtiei era un imens ocean albastru de neant. Din punct de vedere științific nu se putea spune câte multe explicații ar fi încăput în cei câțiva centimetri care rămăseseră liberi.

Domnul Fox a închis ușa și a venit lângă scaunul pe care ședea Marina. I-a pus mâna pe umăr, a strâns-o ușurel și, pentru că

obloanele de la geamurile care dădeau spre coridor erau trase, ea și-a sprijinit obrazul de dosul palmei lui, apoi o vreme au rămas așa amândoi, scăldați în lumina fluorescentă de un albastru foarte deschis. Era o alinare pentru ei. Domnul Fox și Marina nu discutaseră niciodată despre cum să se poarte unul cu celălalt la serviciu. La serviciu n-aveau nici o relație sau, mai bine zis, nici o relație diferită de a celorlalți. Domnul Fox era directorul executiv al companiei Vogel. Marina era un doctor care studia medicamentele ce scădeau colesterolul. Se cunoscuseră, adică se cunoscuseră cu adevărat, la sfârșitul verii trecute, înainte de un meci de baseball din cadrul companiei, doctorii jucând împotriva angajaților din administrație. El venise la ea ca să-i laude felul cum arunca mingea, iar complimentul dusese la o discuție despre faptul că amândurora le plăcea baseballul. Domnul Fox nu era doctor. El fusese primul director executiv numit din producție. Când vorbea despre el cu alți oameni, îi spunea domnul Fox. Când vorbea cu el în fața altor oameni, îi spunea domnul Fox. Problema era să-i spună Jim când erau singuri. Cu asta se deprinsese mai greu.

— N-ar fi trebuit să-l trimit acolo, a spus domnul Fox.

Ea și-a ridicat capul, iar apoi l-a luat de mână. Domnul Fox n-avea nici un motiv să poarte halat alb. Azi era îmbrăcat cu un costum cenușiu închis și o cravată bleumarin cu dungi și, deși era o uniformă plină de demnitate pentru o persoană trecută de șaizeci de ani, îți sărea în ochi oriunde în afară de departamentul administrativ. Azi Marinei i s-a părut că e îmbrăcat ca de înmormântare.

— Nu l-ai obligat să se ducă.

— L-am rugat să se ducă. Ar fi putut să mă refuze, deși ar fi fost cam greu.

— Dar nu ți-a dat prin cap că o să se întâmple una ca asta. Nu l-ai trimis într-un loc periculos.

Marina s-a întrebat dacă ce spusese era adevărat. Bineînțeles că acolo erau șerpi veninoși și pești prădători, dar ea și-i imagina departe de locurile unde doctorii își făceau studiul de cercetare.

Oricum, în mesaj scria că murise de friguri, nu din cauza unei mușcături de șarpe.

— Se putea îmbolnăvi și aici, în Minnesota. Doamna doctor Swenson e acolo de cinci ani. Ea n-a pățit nimic.

— Ea n-ar putea păți așa ceva, a spus domnul Fox fără nici un strop de căldură în voce.

Anders își dorise să se ducă pe Amazon. Acesta era adevărul. Ce șansă avea un doctor specializat în medicamente care scădeau colesterolul să fie rugat să plece în Brazilia exact când iarna devenise insuportabilă? Îi plăcea să se uite la păsări. În fiecare vară își lua băieții într-o canoe și vâslea prin sălbăticia din Boundary Waters, cu binocluri și blocnotesuri, în căutarea rățuștelor migratoare și a ciocănitoarelor cu creastă. Primul lucru pe care îl făcuse când auzise despre plecarea lui fusese să-și comande atlase despre pădurile tropicale, iar când le-a primit, și-a abandonat orice altă preocupare. A pus eșantioanele de sânge la loc în frigider și a studiat cu mare atenție paginile netede, lucioase și grele ale atlaselor. I-a arătat Marinei păsările pe care spera să le vadă, jacana, cu ghearele lungi cât mâna lui, cucul guira, cu pene ca puful pe creștetul capului. Puteai să speli un borcan de murături cu o astfel de pasăre. Și-a cumpărat un aparat nou de fotografiat, cu o lentilă care focaliza un cuib de la o distanță de douăzeci de metri. În condiții normale ar fi fost un lux pe care Anders nu și l-ar fi permis.

— Dar astea nu sunt condiții normale, a spus el și și-a pozat colega de serviciu, care ședea la biroul ei.

Văzând strălucirea orbitoare a blițului, Marina și-a ridicat privirea de pe o contingă roșie cu gâtul negru, o pasăre cât degetul mare de la mână, care avea cuibul într-un con de noroi lipit pe vârful unei frunze.

— Ai ambiție să vezi atâtea păsări.

A studiat cu mare atenție toate fotografiile, minunându-se de splendorile multitudinii de specii. Când a văzut marele papagal albastru, preț de o clipă a simțit o undă de regret că domnul Fox

n-o alesese pe ea pentru această misiune. Era un gând deosebit de ridicol.

— O să te preocupe atât de mult păsările, încât n-o să ai timp să vorbești cu doamna doctor Swenson.

— Îmi închipui că o să găsesc multe păsări înainte s-o văd pe doamna doctor Swenson, iar când o s-o văd, m-aș mira dacă și-ar face bagajele imediat și s-ar grăbi să se întoarcă la Johns Hopkins[1]. Lucrurile astea sunt delicate. Chiar și domnul Fox a zis-o. Asta înseamnă că o să am o mulțime de zile libere.

Era o problemă să ajungi la doamna doctor Swenson. Avea o adresă în Manaus, dar pare-se că nu era aproape de baza unde își desfășura cercetarea de teren. Credea că locul trebuia să fie protejat și ținut secret, pentru a păstra intacte nu numai condițiile în care trăiau subiecții ei, ci și valoarea medicamentului pe care-l crea. Își susținuse punctul de vedere cu atâta convingere, încât nici măcar domnul Fox nu știa unde este acel loc, aflase doar că se găsește pe un afluent al râului Rio Negro. Nimeni nu știa cât de departe de Manaus se afla acel afluent sau în ce direcție. Și mai rău era faptul că a o găsi părea cel mai ușor lucru din misiune. Marina l-a privit în ochi pe Anders, iar el și-a ridicat aparatul de fotografiat.

— Încetează, a zis ea și și-a pus palma în fața lentilei. Și dacă n-o convingi să se întoarcă?

— Sigur că o s-o conving, a zis Anders. Mă place. De ce crezi că domnul Fox a decis să mă trimită tocmai pe mine?

Era posibil ca doamna doctor Swenson să-l fi plăcut în ziua pe care și-o petrecuse la Vogel, cu șapte ani în urmă, când șezuse la masa de ședințe împreună cu Anders, încă patru medici și cinci directori care formau Grupul de Evaluare a Probabilităților, pentru a discuta bugetul inițial pentru proiectul din Brazilia. Marina i-ar fi putut spune că doamna doctor Swenson habar n-avea cine e el, dar de ce să-i fi zis una ca asta? Cu siguranță că el știuse.

---

1 Spital având numele unui om de afaceri, abolиționist și filantrop american (1795-1873) care a fondat spitale, universități și orfelinate pentru copiii de culoare.

Domnul Fox n-o știa pe Karen Eckman. O cunoscuse la petrecerile companiei, dar îi spusese Marinei că nu-și aduce aminte cum arată, fapt ce părea de neiertat în lumina celor petrecute. Marina a văzut expresia lui de recunoștință când și-a luat paltonul care atârna stingher pe cuierul de lângă ușă, căci n-ar fi putut în ruptul capului să-l trimită singur la ea acasă. Era o sarcină potrivită pentru comandanții militari, ofițerii de poliție, oameni care știau câte ceva despre cum este să bați la ușă pentru a da o veste care le va schimba pentru totdeauna viețile oamenilor care locuiau în acea casă. *Anders a murit.*

— O să se bucure că ai venit și tu, a spus domnul Fox.

— Nu cred că o să se bucure de ceva, a zis Marina.

Marina hotărâse să-l însoțească pe domnul Fox și să-l ajute din respect pentru prietenul ei mort, dar nu-și făcea iluzii că ea era persoana de la care Karen Eckman și-ar fi dorit să audă vestea. Era adevărat că o cunoștea pe Karen, dar doar pe cât de bine se poate ca o femeie de patruzeci și doi de ani, fără copii, s-o știe pe o femeie de patruzeci și trei de ani cu trei copii, pe cât de bine se poate ca orice femeie nemăritată, care lucrează împreună cu soțul, s-o cunoască pe soția care stă acasă. Marina înțelesese că de fapt Karen insistase s-o cunoască, deși nu i se păruse că ar avea vreo suspiciune în privința ei. Karen înjgheba o conversație cu Marina când aceasta răspundea la telefonul din laborator. De Crăciun o chema la ei acasă, când invita pe toată lumea, și la petrecerea cu grătar în curte de 4 Iulie, unde îi aducea Marinei un pahar cu ceai și îi punea întrebări inteligente despre studiile de cercetare legate de proteine sau îi spunea că-i plac pantofii ei, o pereche oarecum exotică de balerini galbeni din satin, pe care îi primise de la o verișoară din Calcutta cu mulți ani în urmă, pantofi care-i plăceau mult și pe care-i păstra pentru ocazii speciale. Când, la rândul ei, Marina îi punea întrebări despre băieți, ce făceau la școală sau dacă se duceau sau nu în tabără, Karen răspundea fără să se gândească la ele, dând foarte puține detalii. Nu era genul de mamă care s-o bombardeze pe colega politicoasă a soțului ei cu vorbărie interminabilă despre întrunirile cercetașilor. Marina avea impresia că lui Karen nu-i era frică de ea. În fond Marina

era foarte înaltă și osoasă, cu ochi impenetrabili și părul greu și negru, ce o diferența de ceilalți suedezi. Însă Karen nu voia ca ea s-o uite. Iar Marina n-o uita, dar cel mai important lucru dintre ele era cufundat într-o tăcere atât de profundă, încât nu exista nici o șansă ca ea să nege acel lucru de care nu fusese acuzată până acum și pe care nici nu-l săvârșise.

Marina nu era genul de femeie care să se îndrăgostească de soțul altcuiva, așa cum nici n-ar fi pătruns prin efracție noaptea pentru a fura inelul de logodnă al bunicii, laptopul sau copilul. Și de fapt la ultima petrecere de Crăciun, după două pahare de punci cu rom, și-ar fi dorit foarte mult să se lipească de Karen Eckman în bucătărie, să-și pună brațul în jurul umerilor ei mici și să-și aplece capul până când aproape i-ar fi atins obrazul. Își dorise să-i șoptească la ureche „Sunt îndrăgostită de domnul Fox" doar ca s-o vadă cu ochii albaștri măriți de plăcere și surpriză. Ce mult își dorea acum să fi fost îndeajuns de beată încât să i se fi destăinuit atunci. Dacă ar fi făcut-o, Marina Singh și Karen Eckman acum ar fi fost prietene foarte bune.

Afară zăpada se așternuse în grămăjoare umede, care îngropaseră sub ele orice firicel proaspăt crescut de iarbă primăvăratică. Clopoțeii pe care îi zărise de dimineață, cu petalele galbene și violete ieșite direct din pământ, acum înghețaseră bocnă, aidoma unui crap din lac. Boboceii arborelui de Iudeea deveniseră mici rafturi încărcate de zăpadă. Domnul Fox și Marina își croiau drum prin zloată fără a se gândi deloc că era pentru prima oară în relația lor când plecau împreună din clădire. Au parcurs pe jos lungul drum din partea sudică a campusului Vogel până în parcarea aflată la aproape jumătate de kilometru depărtare. Marina nu-și luase de acasă ghetele de zăpadă. Nu ningea când plecase spre serviciu.

— Să-ți mai spun ceva, a zis domnul Fox după ce s-au urcat în mașina lui, de pe care dăduseră la o parte zăpada și unde porniseră la maximum instalația de dezghețare. N-am crezut că o să lipsească atât de multă vreme. Când a plecat, i-am spus să nu se grăbească, să ducă muncă de lămurire, dar am crezut că era vorba despre o săptămână, cel mult două. Nu m-am gândit că o să stea acolo mai mult de două săptămâni.

— S-a chinuit mult să dea de ea, asta i-a dat peste cap programul încă de la început.

Anders plecase după Crăciun. Compania ar fi vrut să plece mai devreme, dar Crăciunul nu era negociabil pentru familia Eckman. Ea îi arătase domnului Fox cele câteva scrisori primite de la Anders, pentru că nu conțineau nimic confidențial. Povestise în ele mai mult despre Manaus și pe urmă despre excursiile pe care le făcuse în junglă cu un ghid, ca să vadă păsări. Ei Anders îi vorbise cel mai mult despre ploaie. Dacă domnul Fox primise scrisori de la Anders, iar ea era convinsă că așa se întâmplase, el nu-i pomenise nimic despre ele.

— Deci două săptămâni. Nu trei luni. I-aș fi spus să se întoarcă...

— N-ai putut să iei legătura cu el atunci.

— Exact. Domnul Fox și-a lăsat privirea să cerceteze peisajul înălbit, care se întindea ca o pată pe sub ștergătoarele de parbriz. I-aș fi spus că avea un mesaj de transmis și că, după ce i l-a dat, ar fi trebuit să se urce în avion cu sau fără ea. Asta era singura lui misiune.

— Nu putea fi atât de simplu, a spus ea, vorbindu-și și ei înseși, nu numai lui.

Nimeni nu crezuse de fapt că, după ce avea să audă că trebuie să aducă rezultatele cercetării ei în Minnesota, doamna doctor Swenson o să împacheteze tot ce se afla în cutiile din laborator și o să vină acasă – nici Anders, nici domnul Fox și nici Marina. În realitate nici măcar nu era important să se întoarcă. Dacă ar fi fost dispusă să reia legătura cu ei, să trimită dovezi că medicamentul era aproape gata, să permită companiei să-și instaleze gașca de doctori care ar fi trimis rapoarte corecte și periodice despre cum progresează medicamentul, Vogel i-ar fi lăsat laboratorul în pace mulți ani și ar fi dat banii necesari cât timp ar fi fost nevoie. Dar acum Anders era mort, iar succesul nu mai era decât o absurditate grețoasă. Doar gândindu-se la doamna doctor Swenson, Marina avea senzația că o mână rece îi pipăie inima. Cu cincisprezece ani în urmă, ea stătea în sala de lectură din Johns Hopkins, într-un scaun bine amplasat lângă culoar, pe

un rând din mijloc, iar doamna doctor Swenson se plimba de colo-colo pe podiumul din față, vorbind despre cervix, *cervix*, cu o pasiune atât de feroce, încât nici unul dintre ei nu îndrăznește să se uite la ceas. Nimeni dintre cei o sută de studenți nu face vreo aluzie că ora de curs s-a terminat de multă vreme și că ar trebui să le dea drumul, pentru că mai au și alte cursuri la care le este imposibil să se mai ducă. Deși Marina este rezident în anul al doilea, ea asistă la un curs pentru studenți din anul al treilea la medicină, pentru că doamna doctor Swenson le-a spus răspicat rezidenților și studenților că, atunci când ea ține cursuri, ei trebuie să fie de față. Dar Marinei nici nu i-ar fi trecut prin cap să lipsească de la vreun curs sau să plece în timpul lui pentru un motiv atât de neînsemnat ca timpul. E țintuită pe scaun, pe când diapozitivele cu celule atipice de pe peretele din fața ei se derulează atât de repede, încât aproape că par un film la cinema. Doamna doctor Swenson știe tot ce vrea Marina, răspunde la întrebări care ei nici măcar nu-i trecuseră prin cap. O femeie micuță, micșorată și mai mult de distanța dintre ei, țintuiește o sută de oameni pe scaunele lor, cu o voce care nici măcar nu se obosește să vorbească altfel decât încet, și, pentru că tuturor le e frică de ea și pentru că le e teamă ca nu cumva să piardă vreun cuvânt pe care l-ar putea rosti, rămân acolo cât are ea chef. Marina crede că întreaga sală simte ca ea, ceva la limita dintre groază și entuziasm și care le ține mințile într-o stare de alertă excesivă. Mâna ei trece de la o foaie la alta, pe când își notează tot ce spune doamna doctor Swenson, silabă cu silabă. E un curs unde Marina învață să-și ia notițe, ca un reporter delegat la tribunal, o aptitudine care-i va fi de folos toată viața.

Marinei i se pare ciudat că, după atât de mulți ani, ea încă își aduce aminte de doamna doctor Swenson din sala de curs. În mintea ei n-o vede în sala de operații sau făcându-și tura de vizite în saloanele din spital, ci la o distanță fizică ce-i inspiră siguranță.

Karen și Anders Eckman locuiau pe o stradă care se înfunda și pe care vecinii conduceau cu viteză mică, fiindcă știau că băieții

s-ar fi putut da cu sania pe vreun derdeluș sau ar fi putut țâșni oricând dintre tufișuri, pe bicicletă.

— Aia, a spus Marina, arătând spre o casă de cărămidă roșie, iar domnul Fox a oprit mașina lângă trotuar.

Probabil că Marina și Anders aveau salarii identice. Nu vorbiseră niciodată despre asta, dar făceau aceeași muncă. Anders se angajase la companie cu câțiva ani înaintea Marinei, așa că poate câștigase puțin mai mult. Dar casa Marinei, mică și totuși prea mare pentru ea, era plătită. Dona regulat bani organizațiilor filantropice, iar tot ce-i mai rămăsese lâncezea în bancă, pe când Anders plătea casa, lecțiile de pian, ortodontistul, taberele de vară, conturile pentru facultate.

Cum reușise, trei fii și o soție, iar acum, că era mort, oare cine urma să-i întrețină? O vreme a rămas acolo, imaginându-și diverse petreceri pentru zile de naștere sau Crăciun, nenumărate fotografii ale băieților lângă cadouri, panglici înnodate și hârtie de împachetat sfâșiată în mormane roșu cu argintiu și verde, până când, în cele din urmă, zăpada s-a așternut peste parbriz și a acoperit peisajul.

— Ce surpriză, a zis Karen Eckman când a deschis ușa, ținând cu ambele mâini zgarda unui golden retriever uriaș. Era o femeie scundă și nu părea că are vreo șansă să câștige bătălia. Nu! a țipat ea. Șezi!

Purta o căciulă albă împletită, care i se mula pe cap și îi acoperea urechile, iar paltonul era în spatele său, aruncat pe un scaun din holul de la intrare. Marina nu mai știa cum îl cheamă pe câine, deși pe biroul lui Anders era o fotografie cu el, lângă pozele cu Karen și cu băieții. A împuns-o pe Marina în șold cu capul lui, ca un ciocan din lemn, și a lătrat strident de două ori, bucurându-se de norocul inimaginabil de a avea musafiri în toiul zilei.

— Aveați de gând să plecați, a zis domnul Fox, de parcă ar fi spus că și ei ar fi trebuit să plece.

Karen a clătinat din cap.

— Nu, nu, e în regulă. Am o grămadă de timp. Aveam de gând să dau o fugă pe la magazin înainte să-i iau pe băieți, dar pot să fac asta și mai târziu. Intrați. E foarte frig.

Câinele s-a năpustit spre ei când au intrat în casă, sperând să poată sări în două labe, dar Karen, care avea maximum zece kilograme mai mult decât animalul, a izbutit să-l târască până lângă un perete al holului de la intrare.

— Vino înapoi, Pickles, a spus ea. Șezi.

Pickles n-a șezut, iar după ce i-a dat drumul, și-a frecat mâinile ca să scape de urmele pe care i le lăsase pe piele zgarda de metal. În bucătărie era ordine: nici o ceașcă pe blatul de lucru, nici o jucărie pe jos. Marina mai fusese acolo, dar doar la petreceri, când toate camerele și holurile erau pline ochi de oameni. Acum, când era pustie, și-a dat seama cât de mare era casa. Ar fi fost nevoie de o mulțime de copii pentru a umple tot spațiul.

— Vreți o cafea? a întrebat Karen.

Marina s-a răsucit să-l întrebe și pe domnul Fox și a văzut că el stătea în spatele ei, aproape lipit de ea. Domnul Fox nu era mai înalt decât Marina. Glumeau despre asta când erau singuri.

— Nu, a zis Marina. Mulțumesc.

Nu era o zi însorită, dar lumina se reflecta în zăpadă, aruncând o fantă lată argintie pe masa pentru micul dejun. Prin fereastra imensă, Marina a zărit un loc de joacă, ca o junglă, pe un mic dâmb din grădina aflată în spatele casei, un fort grosolan, pe al cărui acoperiș înclinat se adunase zăpadă. Pickles s-a sprijinit de ea și a bătut-o ușurel pe mână cu capul, până când ea s-a întins și l-a frecat pe pielea moale a urechilor lui clăpăuge.

— Pot să-l iau de aici, a spus Karen. E ditamai câinele.

Pickles s-a holbat la ea, cu privirea încețoșată de extazul din urechi.

— Îmi plac câinii, a zis Marina, gândindu-se că e foarte important ca el să rămână acolo. Câinele trebuia să țină locul preotului, dacă familia obișnuia să frecventeze vreo biserică. Câinele trebuia să fie mamă, soră sau oricine și-ar fi dorit Karen să fie alături de ea, când totul urma să se prăbușească în preajma-i. Câinele trebuia să fie Anders.

I-a aruncat din nou o privire domnului Fox. Fiecare secundă în care stăteau la ea acasă, fără să-i spună ce se întâmplase, era o minciună. Dar domnul Fox se răsucise spre frigider. Se uita la

726633 BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ GH. ȘINCAI

fotografii cu băieții: cei doi mai mici, cu părul blond spălăcit, iar cel mai mare doar o nuanță mai închisă. Se uita la o poză cu Anders îmbrățișându-și soția, iar în fotografie cei doi nu erau mult mai în vârstă decât băieții lor. Mai erau și fotografii cu păsări, un stol de cocoși de prerie pe un câmp, o ursitoare albastră atât de viu colorată, încât părea să fie prelucrată în Photoshop. Anders fotografiase o mulțime de păsări.

Karen și-a scos căciula și și-a dat părul după urechi. Roșeața care îi colorase obrajii după ce stătuse puțin în frig se estompase.

— Nu-i o veste bună, nu? a întrebat ea, răsucindu-și inelele de pe deget, cel cu un diamant mic și verigheta din platină. Mă bucur să vă văd, dar nu-mi închipui că ați trecut pe la mine doar ca să vedeți ce mai fac.

Și preț de o fracțiune de secundă Marina a simțit o undă de ușurare. Bineînțeles că știa. Chiar dacă nu aflase încă vestea, o simțise în sufletul ei. Simțea o nevoie atât de mare s-o îmbrățișeze pe Karen, să-i ofere condoleanțe. Pentru asta era totuși pregătită. Cuvintele despre cât de rău îi părea o dureau în străfundurile gâtului ei.

— N-avem vești bune, a spus Marina, auzindu-și vocea sugrumată.

Acum era momentul ca domnul Fox să-i spună ce se întâmplase, să-i explice așa cum Marina nu se pricepea s-o facă, dar el a tăcut mâlc. Domnul Fox era preocupat de fotografiile de pe frigider. Stătea cu spatele la cele două femei, cu mâinile la spate și cu capul ușor aplecat pentru a privi o poză cu un fundac mare.

Karen și-a ridicat privirea și a clătinat ușurel din cap.

— Scrisorile au venit aiurea, a spus ea. Uneori primesc două în aceeași zi, iar apoi nimic o săptămână întreagă. Nu sosesc în nici o ordine. Am primit una acum două zile care nu avea nici o dată, dar probabil că era destul de recentă. Părea că a cam luat-o razna. Acum îmi scrie mai puțin, fără îndoială. Cred că nu vrea să-mi spună că trebuie să mai stea acolo.

— Karen, ascultă.

Pickles și-a ridicat capul, de parcă *ascultă* era o comandă pentru el. A șezut.

— Nu-i treaba lui, a zis Karen și, uitându-se la Marina, a arătat cu degetul spre spatele domnului Fox. Nu-i place în junglă. Adică, păsările, spune că păsările sunt spectaculoase, dar restul îl scoate din fire, frunzele și lianele și toate astea. Într-o scrisoare povestește cum are senzația că îl sufocă noaptea. În Crookston, unde a crescut Anders, nu există aproape nici un copac. Ați fost vreodată la Crookston? Acolo e doar șes. Obișnuia să spună că îl deranjează copacii, glumea, însă... Nu-i făcut pentru așa ceva. Nu-i un negociator calificat să rezolve cazuri dificile. Înțeleg de ce l-ați trimis. Toată lumea îl place pe Anders. Dacă Vogel și-a umflat prețul acțiunilor de la bursă, asta-i problema lor. Nu-i treaba lui Anders să le-o rezolve. Nu poate să le-o rezolve și nu puteți să-l mai țineți acolo ca să încerce în continuare.

Marina își imagina că ea își spunea acest discurs în gând în fiecare dimineață și seară, când se spăla pe dinți, fără să-i treacă prin cap că o să aibă ocazia să i-l prezinte personal domnului Fox.

— N-o să vă zică asta niciodată, însă, deși n-a izbutit s-o aducă aici pe țicnita aia, e cazul să se întoarcă acasă. Avem trei băieți, domnule Fox. Nu-i puteți lăsa să-și termine anul școlar fără ca tatăl lor să fie de față.

De această dată Marina a recunoscut senzația în fașă, cedarea neputincioasă a articulațiilor, și a reușit să ajungă la un scaun înalt de lângă blatul de lucru din mijlocul bucătăriei. Desigur, era sarcina domnului Fox să-i dea lui Karen scrisoarea, dar imediat, cu un junghi proaspăt de suferință, Marina și-a adus aminte că scrisoarea era în buzunarul ei. A tras un scaun lângă ea.

— Stai jos, Karen, a zis ea. Șezi lângă mine.

În clipa aceea nu i-au venit în minte propriile-i pierderi. În suflet i-a năvălit doar cruzimea inerentă a anunțării veștii. Nu conta cât de blând i-o spunea, cu câtă tristețe sau compasiune, era o lovitură care urma s-o rupă în două pe Karen Eckman.

— Anders? a spus Karen și apoi a zis-o încă o dată, mai tare, de parcă el s-ar fi aflat în altă cameră, de parcă credea ce i se spusese și, în același timp, nega.

Tot gerul care se așternuse peste Minnesota s-a năpustit asupra lui Karen Eckman, care s-a împleticit și a început să tremure.

Degetele îi râcâiau partea exterioară a brațelor. I-a rugat să-i dea scrisoarea, dar pe urmă a refuzat s-o atingă, așa plăpândă și albastră, pe jumătate împăturită. I-a spus Marinei s-o citească cu voce tare.

Nu avea cum să refuze, și totuși, oricât de mult s-a străduit să modifice cuvintele care-i ieșeau pe gură, nu le-a putut face mai consolatoare.

— „Având în vedere locul unde ne aflăm, ploaia", a spus ea ezitând, sărind peste partea cu guvernul și birocrația lui meschină, „am hotărât să-l îngropăm aici."

Nu a putut să spună că înmormântarea n-a fost o sarcină prea ușoară. Ar fi trebuit să citească primul paragraf, deși era banal. Fără el nici măcar nu mai părea o scrisoare. Părea un soi de telegramă ieftină.

— L-a înmormântat acolo? a întrebat Karen. Plămânii ei se încordau în van. În bucătărie nu mai era aer. Doamne sfinte, asta ați venit să-mi spuneți? Că e deja îngropat?

— Spune-mi pe cine să sun. Cineva trebuie să stea cu tine.

Marina a încercat s-o prindă de mâini, dar Karen s-a smuls.

— Aduceți-l de acolo! Nu-l puteți abandona. Doar n-o să rămână acolo.

În acel moment s-a gândit că ar trebui să-i promită ceva, orice, dar, oricât de mult s-a străduit, n-a putut să găsească nici măcar o singură propoziție de consolare.

— Nu-l pot lua de acolo, a spus Marina – o declarație îngrozitoare, căci acum își putea închipui foarte clar noroiul și frunzele, țărâna care se afundă sub ploaie și pe care cresc imediat mlădițe firave și iarbă aspră, până când devine imposibil să găsești locul unde se află. Putea să simtă panica sufocantă a lui Anders între toate frunzele acelea, iar panica lui a devenit și a ei. Nu știu cum. Karen, uită-te la mine, trebuie să-mi spui pe cine să sun. Dă-mi voie să sun pe cineva, te rog.

Dar Karen nu înțelegea sau nu auzea, ori nu-i păsa de lucrurile care i-ar fi ușurat sarcina Marinei. Trebuia ca ele două să se descurce singure. Domnul Fox fusese alungat din cameră de su-

netul și patima disperării lui Karen Eckman. A alunecat de pe scaun și s-a așezat pe podea pentru a plânge lipită de retriever, înfășurându-și durerea în jurul trupului lui vânjos, în vreme ce bietul animal tremura și o lingea pe braț. A plâns acolo până când a udat blana animalului.

Ce proști fuseseră crezând că știu ce să facă! Marina fusese nevoită să anunțe decesul bolnavilor din spital membrilor familiei, pe vremea când era medic rezident, nu prea des, doar dacă restul personalului era prea ocupat sau sarcina prea urgentă ca să-i mai deranjeze pe alții. Oricât de tare ar fi plâns fiicele, tații, frații și soțiile, oricât de puternic s-ar fi agățat de ea, niciodată nu-i fusese greu să scape. Își ridica pur și simplu capul și găsea o infirmieră care știa mai bine cum să-i țină în brațe și ce să le spună. În spatele ei erau afișe pline cu numere de telefon, care fuseseră adunate în prealabil. Clerici disponibili din orice religie, consilieri psihologici și grupuri de suport care se întâlneau în zilele de miercuri. Nu i se ceruse să facă aproape nimic, cel mult să scrie o rețetă pentru un sedativ. Marina o anunțase pe Karen de moartea lui Anders fără a se gândi nici o clipă la infrastructura morții. Dar băieții care stăteau acum în fața școlii, cu zăpada așternându-li-se pe umeri, pe când își așteptau mama? Cum putuse să nu-i ia în calcul? De ce nu se gândiseră mai întâi să găsească pe cineva, doisprezece inși care să stea în preajma lui Karen în clipa când ar fi suferit izbitura violentă a veștii? Toți acei oameni de la petrecerile de Crăciun, femeile care purtau pulovere cu reni, bărbații cu cravate roșii, oamenii pe care Marina îi văzuse râzând în bucătărie doar cu câteva luni în urmă, sprijinindu-se unii de alții, cu crema lor de ouă cu whisky, acum avea nevoie disperată de ei! Iar, dacă nu fuseseră îndeajuns de deștepți încât să cheme familia și prietenii, de ce nu se gândiseră măcar să-și strecoare câteva Xanax în buzunare? Nu mai puteau zăbovi aici. Dacă mai trecea mult timp, băieții Eckman ar fi intrat în panică atunci când un profesor i-ar fi condus înapoi în clădirea școlii și le-ar fi spus să aștepte înăuntru. Ar fi putut crede că mama lor murise. La asta se gândește un copil – tot timpul la moartea mamei.

Marina s-a ridicat de pe jos, deși nu-și amintea să se fi așezat acolo. S-a dus lângă telefon, căutând o agendă, un suport rotativ de cărți de vizită sau orice hârtie cu numere de telefon pe ea. N-a găsit decât două ediții din *Minneapolis Star Tribune*, un blocnotes cu o foaie albă de hârtie deasupra, o ceașcă de cafea cu inscripția „Îmi iubesc biblioteca", plină de creioane și carioci amestecate, un bilet prins în pioneze pe o tablă de plută pe care scria „În caz de urgență pentru bonă" și apoi numărul de telefon mobil al lui Karen, numărul de telefon mobil al lui Anders, numărul de la serviciu al lui Anders, centrul pentru urgențe în caz de otrăvire, ambulanțe, dr. Johnson, Linn Hilder. Asta simți când îți arde casa, s-a gândit Marina. Din acest motiv îți dau un număr simplu, ca 911, pentru urgențele care inevitabil o să apară, fiindcă, în clipa când flăcările se năpustesc asupra draperiilor și năvălesc spre tine pe podea, nu mai știi nici un număr de telefon. Deși își dorea nespus s-o ajute pe soția prietenului ei drag, voia să plece de acolo. A ridicat receptorul și a format ultimul număr de pe listă. A fost nevoită să plece cu telefonul din bucătărie pentru a auzi vocea femeii din cealaltă parte a firului. Linn Hilder era vecina care locuia pe aceeași stradă și care întâmplător avea doi băieți prieteni cu copiii Eckman. Păi, Linn Hilder își coborâse geamul mașinii cu nici douăzeci de minute în urmă și îi întrebase dacă vor să-i ducă acasă, iar ei au spus nu, doamnă Hilder, vine mama după noi. Linn Hilder plângea acum la fel de convulsiv ca și Karen.

— Sunați pe cineva, a spus Marina pe un ton moale. Sunați la oricine vă trece prin cap și trimite-ți-i aici. Sunați la școală. Duceți-vă la școală și luați-i pe băieți.

Când s-a întors în bucătărie, a văzut că Pickles se întinsese pe podea la dreapta stăpânei lui, cu capul pe coapsa ei, iar la stânga lui Karen stătea domnul Fox care apăruse ca printr-o minune lângă ea, în scurta absență a Marinei. O mângâia pe cap, cu o mișcare fermă, domoală și ritmică.

— E bine, spunea el în surdină. O să fie bine.

Ea își rezemase capul de pieptul lui, iar lacrimile ei îi înnegriseră dungile albastre ale cravatei. Și, deși nu era bine nici pe

departe, se pare că reușea să audă cuvintele repetate monoton și încerca să respire regulat.

Marina și domnul Fox au plecat de acolo o oră mai târziu, după ce mama lui Karen fusese găsită, după ce sora ei a venit împreună cu soțul său, dându-i vestea că fratele lor e pe drum cu mașina dinspre Iowa, după ce Linn Hilder i-a luat pe băieți de la școală și i-a dus să stea la ea acasă, până când izbuteau să găsească o modalitate de a le da vestea. Din clipa când domnul Fox a apărut în pragul ușii laboratorului, cu plicul acela albastru în mână, Marinei nu îi trecuse prin cap că ar fi putut exista vreun vinovat de moartea lui Anders. Era un accident, la fel cum ar fi fost și dacă ar fi fost tras la fundul apei de curenții din Amazon. Dar când au ieșit în rafalele de vânt înghețat, după ce doar Pickles îi condusese până la ușă, s-a întrebat dacă nu cumva oamenii din casă îl considerau vinovat pe domnul Fox. Încă se întuneca devreme, iar soarele deja coborâse spre orizont. Fără îndoială că, dacă domnul Fox n-ar fi apărut în peisaj, băieții Eckman și-ar fi făcut temele sau ar fi construit un om de zăpadă în curte. Anders s-ar fi uitat la ceas în biroul lor și ar fi spus că îi e foame, iar corpul lui deja s-ar fi înclinat spre ușă, spre lumea vie și prosperă. Marina credea că probabil, chiar dacă Karen Eckman și oamenii de lângă ea nu l-ar fi învinovățit pe domnul Fox în momentele cele mai intense de suferință, tot l-ar fi condamnat după ce timpul și somnul le-ar fi descâlcit gândurile. Ea, în orice caz, îl învinovățea pentru faptul că o lăsase să-i dea singură vestea lui Karen și că n-o ținea de braț pe când mergea cu precauție pe aleea înzăpezită până la mașină. Dar oare îl condamna pentru că îl trimisese pe Anders în Brazilia, unde își găsise moartea? Se lupta cu mânerul pe jumătate înghețat al portierei, pe când domnul Fox se așezase la volan. A măturat zăpada de pe geam cu mâna, iar apoi a ciocănit cu degetele goale în sticlă. El, care privise în față, acum s-a răsucit în direcția ei și s-a uitat surprins la ea, de parcă abia și-ar fi adus aminte că nu venise singur. S-a aplecat și a împins portiera, deschizându-i-o.

Ea s-a prăbușit pe scaunul din piele, așa cum ar fi putut să se prăbușească pe asfaltul din fața casei, dacă ar fi fost obligată să aștepte acolo încă un minut.

— Du-mă până la mașina mea, a spus Marina.

Mâinile îi tremurau, așa încât și le-a strâns între genunchi. Își petrecuse cea mai mare parte a vieții în Minnesota, și totuși niciodată nu-i fusese atât de frig. Nu-și dorea decât să se ducă acasă și să facă o baie fierbinte.

Nu mai ningea, dar cerul suspendat deasupra câmpiei era cenușiu. Autostrada, după ce au izbutit s-o găsească, nu era decât o fâșie bătătorită de asfalt prost curățat de pluguri, între două întinderi netede și albe. Domnul Fox n-a dus-o pe Marina până la mașina ei. În schimb a condus spre St. Paul, iar, după ce au ajuns acolo, a dus-o la un restaurant unde, până acum, printr-un mare noroc, nu se întâlniseră niciodată cu vreun cunoscut. Când și-a dat seama încotro se îndreptau, ea n-a spus nimic. Într-un mod foarte vag, înțelegea că era mai bine să stea o vreme împreună după ce trecuseră printr-o experiență atât de traumatizantă. Trecuse de ora cinci când s-au așezat într-un separeu în partea din spate a încăperii. Marina a comandat un pahar de vin roșu, pe care își dăduse seama că și-l dorise mai mult decât o baie. Chelnerița i-a adus două pahare și le-a pus unul lângă celălalt pe masă, în fața ei, de parcă ar fi crezut că ea așteaptă un prieten. Domnului Fox i-a adus două pahare cu scotch și multe cuburi de gheață.

— Acum avem reducere, a zis ea, fără nici o urmă de veselie. Vă doresc să vă simțiți bine.

Marina a așteptat ca femeia să plece de lângă ei, apoi, fără nici un preambul, i-a repetat domnului Fox propoziția din monologul lui Karen, care-i rămăsese în minte atât de limpede după ce toate celelalte au început să se amestece și să se contopească.

— Dacă Vogel și-a umflat prețul acțiunilor la bursă, asta-i problema lor.

El s-a uitat la ea, având pe chip ceea ce s-ar fi putut numi un zâmbet firav, doar că de fapt nu prea exista nici un zâmbet acolo.

— Nu-mi pot aduce aminte să fi fost vreodată mai obosit ca acum.

Ea a încuviințat din cap. A așteptat. Multă vreme a așteptat și el alături de ea.

— Știi că prețul acțiunilor chiar a crescut? a spus el până la urmă.

— Știu că a crescut. Dar nu știu de ce a crescut sau dacă asta are vreo legătură cu Anders.

Domnul Fox și-a golit primul pahar fără nici o ezitare, apoi și-a rezemat ușor degetele de marginea celui de-al doilea. Peste o lună împlinea șaizeci și unu de ani, dar evenimentele din acea zi îl îmbătrâniseră mult mai mult. Sub lumina slabă a lămpii care atârna din tavan și care avea un abajur imitație de Tiffany, i-ai fi putut da șaptezeci de ani. Ședea gârbovit, cu umerii adunați în față, iar ochelarii îi lăsaseră un mic șanț stacojiu în partea de sus a nasului. Buzele, care în trecut fuseseră generoase și binevoitoare, acum îi despicau chipul într-o dungă subțire și dreaptă. Marina lucra la Vogel de peste șase ani când veniseră pentru prima oară la restaurantul unde se aflau acum. Avusese destul timp să-l considere pe domnul Fox șeful ei, superiorul ei. În ultimele șapte luni încercaseră să-și redefinească relația.

— Uite care-i problema, a spus domnul Fox pe o voce posacă. De o vreme încoace a existat... S-a oprit, de parcă combinația de frig, extenuare și scotch i-ar fi furat exact cuvântul de care avea nevoie. În Brazilia a existat o problemă. Nu era o problemă pe care Anders ar fi trebuit s-o rezolve. Nu l-am rugat s-o rezolve, dar am crezut că o să vină înapoi cu informațiile de care am nevoie ca să mă ocup eu de ea. Am avut impresia că Anders o să urnească lucrurile din loc. Ar fi trebuit să-i explice doamnei doctor Swenson că e esențial să-și termine studiul și să treacă direct, cu ajutorul mai multor oameni de știință, la etapa de producție a medicamentului. Apoi ar fi trebuit să-mi explice, pe baza lucrurilor văzute de el, la ce termene-limită rezonabile să ne așteptăm. Faptul că Anders a murit în timpul misiunii lui e un lucru îngrozitor. Nu-i nevoie să-ți spun, dar moartea lui – iar aici domnul Fox a făcut o pauză pentru a-și alege cuvintele și pentru

a bea un centimetru din al doilea pahar – nu schimbă cu nimic problema.

— Iar problema e că medicamentul despre care spui deja de un an că e gata de a fi trimis la FDA[1] nu există? Problema nu-i că doamna doctor Swenson nu-l aduce aici din Brazilia, ci că n-are ce să aducă.

Domnul Fox era prea bătrân pentru ea. Avea cinci ani mai puțin decât mama ei, un aspect pe care aceasta ar fi fost prima care l-ar fi adus în discuție dacă Marina i-ar fi povestit despre relația ei.

— Nu știu. Ăsta a fost motivul călătoriei lui. Aveam nevoie de mai multe informații.

— Deci l-ai trimis pe Anders într-un soi de misiune de recunoaștere? Pe Anders Eckman? Era calificat pentru așa ceva?

— Ar fi trebuit să fie ambasadorul nostru. Să nu-i ascundă nimic, căci n-avea nimic de ascuns. Sarcina lui era să-i explice doamnei doctor Swenson cât de important era să-și termine partea din proiect. De când e acolo, ea a rupt orice legătură cu... domnul Fox s-a oprit și a clătinat din cap. Lista era prea lungă. Totul. Am impresia că a pierdut noțiunea timpului.

— Când ai primit ultima oară vreun mesaj de la ea?

— Exceptând scrisoarea de azi? S-a oprit ca să facă niște calcule în minte, deși Marina avea bănuiala că el doar trăgea de timp. Acum douăzeci și șase de luni.

— Nimic? N-ai primit nimic de la ea de peste doi ani? Cum e posibil?

Voise să spună cum e posibil ca el să fi lăsat lucrurile să ajungă atât de departe, dar el nu i-a interpretat așa întrebarea.

— Nu pare să simtă că are vreo responsabilitate față de cei care îi finanțează cercetarea. I-am oferit o libertate de acțiune care pentru alte companii farmaceutice ar fi fost de neacceptat, și așa ar fi trebuit să fie și pentru Vogel. Ăsta-i motivul pentru care a acceptat să lucreze pentru noi. Banii sunt depuși în fiecare lună

---

1 Food and Drug Administration – comisie de analiză și aprobare a medicamentelor din SUA.

într-un cont bancar din Rio, așa cum a fost înțelegerea inițială. Am plătit pentru construcția unui centru de cercetare și nici măcar nu știu unde se află. Am trimis toate materialele până acolo pe o barjă, congelatoare și tablă izolatoare, acoperișuri și uși, mai multe generatoare decât ți-ai putea închipui. Am trimis tot ce era necesar pentru a construi un laborator pe deplin funcțional, iar ea a primit barja în Manaus, s-a urcat la bordul ei și a condus-o chiar ea pe râu. Nici un muncitor nu și-a adus aminte unde au fost duse materialele.

— Dacă Anders a găsit laboratorul, atunci nu-i imposibil să ajungi acolo.

Doamnei doctor Swenson nu i se părea că are vreo responsabilitate față de compania Vogel, la fel cum nici nu se considera o angajată a ei. Era posibil ca ea să producă un medicament pentru a-și satisface propria-i curiozitate sau în scopuri științifice, dar nici nu i-ar fi trecut prin cap că munca ei ar fi putut fi proprietatea oamenilor care semnau cecurile. Orice persoană care ar fi petrecut o oră în prezența ei ar fi izbutit să-și dea seama de asta, dacă i-ar fi acordat puțină atenție.

— Atunci taie-i fondurile. Nu-i mai trimite bani și așteaptă până când vine ea la tine.

Domnul Fox, care-și ținuse ultimul pahar aproape plin de scotch la câțiva centimetri de masă, acum l-a pus jos. Expresia de pe chipul lui voia parcă să-i sugereze că nu înțelesese deloc situația.

— Proiectul trebuie să fie dus la bun sfârșit, nu abandonat.

— Atunci n-o să-l abandonezi. Marina a închis ochii. Voia să se scufunde în vin roșu, să înoate în el. Adevărul este că nu vreau să mai vorbesc despre doamna doctor Swenson sau Vogel, ori despre medicamente. Știu că eu am adus vorba despre asta, dar am greșit. Haide să-i dedicăm ziua asta lui Anders.

— Ai perfectă dreptate, a spus domnul Fox pe un ton autoritară. Acum nu-i momentul să discutăm despre asta, nici mâine n-o să fie și nici poimâine. Dar, întrucât ziua asta îi aparține pe drept cuvânt lui Anders, o să-ți zic ceva: dacă o găsim pe doamna doctor Swenson, nu numai că avem șansa să rezolvăm problemele

companiei Vogel, dar și să dăm un răspuns unor întrebări legate de moartea lui Anders.

— Ce întrebări?

— Crede-mă, a zis el, se vor pune unele întrebări.

S-a întrebat în sinea ei dacă și el credea același lucru, că până la urmă se va da vina pe el.

— Nu pleci în Brazilia, a spus ea.

— Nu, a zis el.

Lumina asta oribilă îl făcea să pară mai bătrân, împreună cu scotch-ul și evenimentele greu de îndurat din acea zi. Marina și-ar fi dorit ca ei să plece acum, iar, când ajungeau înapoi în Eden Prairie, să-l ia acasă cu ea. Nu-l învinovățea pentru nimic. S-a aplecat peste masa din separeul întunecat din spate și l-a luat de mână.

— Președintele companiei nu pleacă în Brazilia.

— Nu există nici un pericol inerent în Amazon. E o chestiune de prudență și de bun-simț.

— Sunt sigură că ai dreptate, dar asta nu înseamnă că ar trebui să te duci acolo.

— Te asigur că nu mă duc. Annick Swenson nu m-ar asculta. Acum îmi dau seama că niciodată nu m-a ascultat, nici în ședințe, în scrisorile de confirmare sau în contracte. I-am scris de când a plecat – iar ea nici un e-mail, nici un SMS, nimic. Eu stau la birou și pun totul pe hârtie. I-am explicat foarte clar ce obligații are ea și ce interese avem noi față de proiectul ei. Nici măcar n-am idee dacă îmi citește scrisorile.

— Atunci trebuie să găsești pe cineva de care să asculte.

— Exact. Nu m-am gândit la asta când l-am trimis pe Anders. El era amabil și inteligent, în plus părea că-și dorește să se ducă acolo, iar asta a contat foarte mult. Am crezut că e nevoie să trimit pe oricine din Vogel, oricine altcineva decât mine.

Of, Anders! Ai fost trimis într-o misiune pentru care nu erai calificat. După ce ai murit, ești considerat doar o greșeală.

— Bine, atunci acum o să găsești persoana potrivită.

— Tu, a spus el.

Marina a simțit o ușoară smucitură în mâna de care o ținea, de parcă un obiect ascuțit ar fi trecut prin palmă și l-ar fi înjunghiat pe el, apoi și pe ea. Și-a desprins mâna de a lui și și-a masat-o în grabă.

— Te cunoaște, a zis el. Pe tine o să te asculte. Ar fi trebuit să te rog pe tine încă de la început. Tu ai fost cea aleasă de comisie, iar eu m-am împotrivit. Le-am zis că te-am rugat, iar tu n-ai fost de acord. A fost un egoism din partea mea. Timpul pe care îl petrecem împreună... (Și-a ridicat privirea spre ea, dar amândurora li s-a părut insuportabil, așa că și-a coborât-o iarăși.) E important pentru mine. N-am vrut să pleci. De asta sunt vinovat, Marina, că l-am trimis pe Anders în locul tău, pentru că tu ai fi reușit.

— Dar el a *murit*, a spus ea. Nu voia să dea timpul înapoi și să aleagă între ea și Anders, să se gândească a cui moarte ar fi fost o pierdere mai grea pentru omenire. Era sigură că știa răspunsul la întrebare. Ai fi preferat să fiu eu în locul lui?

— Tu n-ai fi murit. Oricum ar fi stat lucrurile, Anders n-a fost prudent. N-a fost mâncat de un crocodil. A făcut friguri, s-a îmbolnăvit. Dacă tu te-ai fi îmbolnăvit ai fi avut bunul-simț să te urci într-un avion și să vii acasă.

Marina nu aprecia faptul că el adusese în discuție culpabilitatea lui Anders. Era îndeajuns de rău că murise fără a avea nici o vină.

— Haide să-l lăsăm deoparte pe bietul Anders dacă se poate.

A încercat să abordeze logic subiectul.

— Defectul argumentului tău este că ai impresia că eu o cunosc pe doamna doctor Swenson. N-am văzut-o de... Marina s-a oprit, chiar atât de mult timp trecuse? Treisprezece ani. Știu ce gândește despre endocrinologia reproductivă și puțin și despre chirurgia ginecologică, dar habar n-am ce gândește acum despre lucrurile astea două, ci doar ce gândea acum treisprezece ani. *Pe ea* n-o cunosc. Nici ea nu mă cunoaște pe mine. Nu mă știa nici pe atunci și n-am nici un motiv să cred că acum a aflat brusc cine sunt. N-o să-și aducă aminte cum mă cheamă, cum arăt, notele de la examene.

Oare doamna doctor Swenson ar recunoaște-o? Și-a adus aminte cum își ridica privirea în sala de curs și și-o plimba peste chipurile tuturor studenților, tuturor rezidenților, an de an. Într-o singură serie erau sute de persoane, iar de-a lungul anilor se adunaseră mii de chipuri, și totuși, pentru o perioadă scurtă de timp, doamna doctor Swenson o remarcase pe Marina Singh.

— Te subestimezi.

Marina a clătinat din cap.

— Tu o supraestimezi pe doamna doctor Swenson. Și pe mine. N-avem nici o legătură una cu alta.

Asta era doar pe jumătate adevărat. Era adevărat doar pentru una dintre ele.

— Ai fost studenta ei, studenta ei cu o minte strălucită, care și-a făcut un renume în domeniul ei. E o legătură. Ai o legătură cu ea mai strânsă decât oricine altcineva.

— În afară de șeful ei.

El și-a ridicat sprâncenele, dar nu suficient încât să exprime uimire.

— Deci acum crezi că ar trebui să mă duc eu acolo?

— Doar noi doi am putea să plecăm în misiunea asta? Cred că nici unul dintre noi n-ar trebui să se ducă.

Acum și-l imagina foarte limpede pe Anders. Îi dăduse toate informațiile, și totuși ea nu înțelesese nimic.

— Ea a găsit un sat de pe malul Amazonului, un trib, îi spusese Anders, unde femeile pot rămâne însărcinate până la sfârșitul vieții.

— Un lucru înfricoșător. Marina introducea numere și era atentă doar pe jumătate la cuvintele lui Anders, așa cum deseori se întâmpla.

— Bineînțeles că viețile lor sunt mai scurte decât ale noastre în medie cu vreo zece ani, dar așa e peste tot pe lângă Amazon – prost hrăniți, aproape fără îngrijiri medicale.

— Toți copiii ăia.

Anders s-a desprins de birou, pe scaunul lui cu rotițe. Având picioarele lungi, se putea deplasa cu ușurință prin camera mică, împingând cu călcâiele în podea.

— Ovulele lor nu îmbătrânesc, înțelegi? Restul corpului își continuă traiectoria distructivă, dar sistemul reproductiv rămâne tânăr. S-a terminat cu fertilizarea in vitro. S-a zis cu cheltuielile, s-a zis cu injecțiile care până la urmă nu funcționează, s-a zis cu ovulele donate sau mamele surogat. Ovulație eternă, menstruație neîntreruptă.

Marina și-a ridicat privirea.

— Termină.

El a pus pe birou un raport gros, legat în coperte, *Endocrinologie reproductivă în tribul Lakashi*, de dr. Annick Swenson.

— Imaginează-ți puțin că ești un farmacolog care lucrează pentru o companie renumită de medicamente. Imaginează-ți că cineva îți oferă echivalentul *Orizontului pierdut* pentru ovarele americancelor. A luat-o pe Marina de mână, ca și cum ar fi vrut s-o ceară în căsătorie. Îți poți amâna deciziile în ce privește reproducerea oricât de mult timp vrei. Și nu-i vorba de patruzeci și cinci, ci de cincizeci, șaizeci, poate și mai mult. Ai putea să faci oricând copii.

Marina simțea că ei i se adresează cuvintele lui. Avea patruzeci și doi de ani. Era îndrăgostită de un bărbat cu care nu putea merge pe stradă și, deși nu discutase subiectul cu domnul Fox, nu era imposibil să te gândești că ar fi putut face împreună un copil. Poate că era improbabil, dar nu ieșea cu totul din discuție. A luat raportul gros.

— Annick Swenson.

— Ea e cercetătoarea. E o etnobotanistă faimoasă din Brazilia.

Marina a răsfoit până la cuprins.

— Nu e etnobotanistă, a spus ea, uitându-se la lista de capitole: „Intrarea în pubertate a femeilor lakashi", „Rata de natalitate în triburi asemănătoare"...

Anders s-a uitat la pagina pe care o citea Marina, de parcă informația ar fi fost tipărită acolo.

— De unde știi?

Marina a închis raportul și l-a pus la loc pe birou. Și-a adus aminte că, încă de la început, nu-și dorise să aibă nimic de-a face cu asta.

— Mi-a fost profesoară în facultate.

Aceasta fusese toată conversația. Telefonul a sunat, cineva a intrat pe ușă, discuția a luat sfârșit. Marina nu fusese chemată să participe la ședințele consiliului de evaluare sau să se întâlnească cu doamna doctor Swenson singura dată când aceasta venise în vizită la Vogel. Nu existase nici un motiv pentru asta. Membrii din consiliul de evaluare erau aleși prin rotație, iar în acel moment ei nu-i venise rândul. Nu exista nici un motiv pentru care domnul Fox să afle despre legătura dintre Marina și cronicarul populației lakashi, doar că, în mod cert, Anders îi povestise la un moment dat despre ea.

— Oricum, ce fel de om e? a întrebat-o Anders cu două sau trei zile înainte de a pleca.

Marina a tăcut preț de o clipă. Și-a imaginat-o pe profesoară în mijlocul sălii de curs, observând-o de la o distanță sigură și confortabilă pentru ea.

— Era o profesoară de modă veche.

— Ca în legendele studenților? O sinucidere în fiecare grupă?

Anders se uita în acel moment pe atlasele lui cu păsări, prea preocupat de păsările desmodactile, pentru a-i studia chipul. Marina nu voia nici să glumească pe seama cuiva care n-avea nici cea mai mică urmă de simț al umorului și, în același timp, nici să-i dea vreo informație care ar fi putut duce la o discuție serioasă. Așa că a spus doar:

— Da.

Până la urmă nici Marina, nici domnul Fox n-au putut să mănânce. Și-au terminat băuturile, câte două fiecare, apoi s-au întors cu mașina în parcarea companiei Vogel, unde Marina s-a urcat în mașina ei ca să se ducă acasă. N-a mai existat nici o discuție în contradictoriu, n-au mai făcut nici un plan legat de Amazon sau de seara care urma. Amândoi fuseseră siguri că soluția era să se culce unul cu celălalt, să se țină în brațe toată noaptea pentru a ține la distanță moartea, dar acolo, în parcare, s-au despărțit firesc, amândoi fiind prea obosiți și prea absorbiți de propriile gânduri pentru a mai rămâne împreună.

— O să te sun ca să-ți spun noapte bună, a zis domnul Fox.

Marina a dat din cap și l-a sărutat, iar când a ajuns acasă și s-a vârât în pat, după ce a făcut baia pe care și-o dorea cu atâta disperare, el a sunat-o și i-a spus noapte bună, dar doar atât, n-au discutat nimic despre cele petrecute în acea zi. Când telefonul a sunat încă o dată, la cinci minute sau la cinci ore după ce stinsese lumina, nici nu i-a trecut prin cap că tot domnul Fox era. Prima oară s-a gândit înfricoșată că era Anders. Asta din cauza unui vis pe care-l avusese. Anders suna să-i spună că i se stricase mașina pe zăpadă și că trebuia să se ducă și să-l ia de acolo.

— Marina, îmi pare rău că te trezesc.

Era o voce de femeie, iar pe urmă și-a dat seama că era a lui Karen. Marina și-a vârât o mână sub ea și a încercat să-și întindă cămașa de noapte, care i se urcase până în talie, aidoma unei sfori încolăcite.

— Nu-i nimic.

— Domnul doctor Johnson mi-a dat niște somnifere, dar n-au avut nici un efect.

— Uneori așa se întâmplă, a spus Marina.

A luat micul ceas de pe noptieră, ale cărui ace minuscule licăreau verzi în întuneric, 3:25.

— La ceilalți au avut efect. Toți ceilalți din casă dorm bușteau.

— Vrei să vin la tine?

Acum s-ar fi putut întoarce acolo și ar fi putut să șadă pe podeaua bucătăriei, cu Karen și cu Pickles. Ar fi putut să se întindă în pat, în locul lui Anders, și s-o țină pe Karen de mână până când adormea. De data asta o să fie pregătită, o să știe ce are de făcut.

— Nu, e OK. Am toată familia aici, chiar dacă toți dorm. Doar că m-am gândit la toate astea, știi? Bineînțeles că mă tot gândesc la asta.

Vocea ei era deosebit de calmă la celălalt capăt al firului.

— Sigur.

— Iar acum am tot felul de întrebări.

— Bineînțeles, a spus Marina, fără a izbuti să găsească nici o întrebare la care ar fi putut să-i răspundă.

— Păi, de ce scrie în mesaj că-i păstrează lucrurile pentru soția lui? Crede că o să mă duc ca să-i iau ceasul de mână? Vocea ei a tremurat puțin, dar foarte repede și-a recăpătat calmul. Crezi că o să mi le trimită prin poștă?

Aparatul de fotografiat, portofelul, pașaportul, ceasul de mână, poate atlasele și câteva haine, dar avea îndoieli în privința asta. Doamna doctor Swenson ar fi înapoiat lucrurile pe care le-ar fi considerat importante, adică le-ar fi pus deoparte și ar fi uitat de ele.

— Poate că se gândește să i le dea primei persoane care se duce acolo. Ar fi mai sigur. Îmi închipui că prin poștă se pierd o mulțime de lucruri.

Atunci și-a dat seama că scrisoarea s-ar fi putut pierde sau că ar fi putut ajunge cu trei zile în urmă sau peste o lună. Oare cât timp ar fi așteptat pasivi să primească vești de la Anders, în vreme ce și-ar fi continuat viețile ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat?

— Dar dacă nu-i trimite lucrurile pentru că încă sunt la el?

Marina s-a frecat la ochi. Încerca să se dezmeticească, apăsându-se la baza nasului.

— Îmi pare rău. Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Dacă n-a murit?

Marina și-a vârât capul adânc în pernă.

— A murit, Karen.

— De ce? Fiindcă am primit o scrisoare de la o femeie nebună din Brazilia, cu care nimeni n-are voie să vorbească? Am nevoie de mai mult decât atât. Ăsta-i cel mai rău lucru care mi s-ar putea întâmpla în viață. E cel mai rău lucru care o să li se întâmple băieților în toată viața lor, iar eu sunt obligată să cred vorbele unei necunoscute?

Sigur exista vreo ecuație pentru probabilități și dovezi. Într-un anumit punct, probabilitatea crește atât de mult, încât eclipsează nevoia de dovezi, deși poate nu și dacă e vorba de propriul soț.

— Domnul Fox o să trimită pe cineva acolo, ca să afle ce s-a întâmplat.

— Dar hai să zicem că n-a murit. Știu că nu crezi asta, dar hai să presupunem. Să zicem că e bolnav și că are nevoie să mă duc și să-l caut. În cazul ăsta n-avem timp să așteptăm ca domnul Fox să întrunească comisia și să găsească pe altcineva care să plece în Brazilia și care să nu știe ce să facă acolo.

Treptat-treptat, ochii Marinei s-au obișnuit cu întunericul. Putea să distingă contururile din dormitorul ei, comoda, veioza.

— O să vorbesc eu cu el. Îți promit. O să am grijă să facă ce trebuie.

— Am de gând să mă duc acolo, a spus Karen.

— Nu.

Era tot o reacție la șoc, Marina înțelegea asta. Poate mâine Karen nici n-o să-și mai amintească de convorbirea asta.

Telefonul a amuțit multă vreme.

— M-aș duce, a zis ea. Jur în fața lui Dumnezeu că, dacă n-ar fi băieții, m-aș duce.

— Uite, a spus Marina, nici una dintre noi nu poate să găsească acum o soluție. Trebuie să te odihnești puțin. Trebuie să-i dăm o șansă domnului Fox să afle ce poate.

— I-am dat domnului Fox tot ce am, a zis ea.

În acea după-amiază Marina avusese impresia că soția lui Anders n-o să mai vorbească niciodată cu ea, că o s-o condamne pentru că i-a adus vestea. Faptul că pe ea o sunase Karen Eckman în toiul nopții părea un soi de iertare, iar ea simțea o recunoștință profundă pentru această iertare.

— Când ai luat somniferul?

Marina a așteptat. Urmărea cu privirea cum brațul mic și strălucitor al ceasului trece de trei, de șase, de nouă.

— Karen?

— Ai putea să te duci tu.

Abia acum a înțeles Marina care era scopul convorbirii. Când Karen a rostit cuvintele, o imagine a lui Anders i-a apărut limpede în minte Marinei: cu spatele lipit de un perete impenetrabil de frunze, cu picioarele în apă. Ținea în mână o scrisoare. Privea în josul râului, așteptându-l pe băiatul din barca scobită în buștean. Era mort. Poate că Marina n-avea prea multă încredere în

doamna doctor Swenson, dar acesteia nu-i stătea în fire să anunțe o moarte dacă nimeni nu murise, pentru ea ar fi fost o pierdere trivială de timp.

— Nu ești prima care îmi cere asta azi.

— Anders spunea că o cunoști. Mi-a zis că ți-a fost profesoară.

— Da, a spus Marina, nedorindu-și să-i dea vreo explicație.

Marina era din Minnesota. Nimeni nu crezuse vreodată asta. Pe vremea când ar fi putut să-și găsească o slujbă oriunde, ea se întorsese pentru că îi plăcea la nebunie aici. Cunoștea peisajul, doar *prerie și cer*. Ea și Anders aveau lucrul ăsta în comun.

— Știu cât de mult îți cer, a spus Karen. Și știu cât de prost te simți față de mine și de băieți, cât de rău îți pare de Anders. Știu că mă folosesc de asta și cât de nedrept e. Și totuși vreau să te duci acolo.

— Înțeleg.

— Știu că înțelegi, a spus Karen. Dar te duci?

Doi

Primul lucru pe care l-a făcut Marina a fost să se programeze la un medic epidemiolog din St. Paul, de la care s-a ales cu un vaccin pentru febră galbenă valabil zece ani, și cu o injecție antitetanos. A primit o rețetă pentru un medicament antimalarie, Lariam, și i s-a spus să ia imediat o pastilă. După aceea era nevoie să ia o pastilă pe săptămână cât timp stătea în Brazilia și apoi una pe săptămână încă o lună după ce se întorcea acasă.

— Ai grijă cu pastilele astea, i-a spus doctorul. Te pot face să-ți vină să sari de pe un acoperiș.

Marina nu-și făcea griji în privința săritului de pe acoperiș. Era preocupată de bilete de avion, bagaje, dicționar englez-portughez, cât de multe medicamente împotriva diareei să-și ia cu ea. Din când în când se gândea la partea de sus a brațului ei stâng, unde, de când făcuse cele două injecții, parcă ambele ace se desprinseseră de seringile lor și își făcuseră culcuș în umărul ei, aidoma unor lănci incandescente. Le-a permis acestor griji mai concrete să ia temporar locul gândurilor legate de Anders, Karen și doamna doctor Swenson, cărora deocamdată nu le putea face față. Doar în a treia noapte după ce a luat prima pastilă de Lariam, gândurile Marinei au zburat brusc spre India și tatăl ei. Pregătindu-se să plece spre Amazon, ea își dezlegase fără să vrea un mister care în prezent n-o mai preocupa deloc: *ce anume fusese în neregulă cu copilăria ei?*

Și apoi răspunsul neașteptat: *pilulele astea.*

Răspunsul i-a venit în minte în noaptea când a țâșnit din pat, a sărit din el, leoarcă și dârdâind, visul fusese atât de viu, încât nu putea să clipească de teamă că o să-l cheme înapoi, deși n-avea cum să evite acest lucru. Știa pe dinafară acest vis. Era același vis

care îi marcase toată copilăria, foarte prezent și apoi dispărând ani întregi, revenind exact în clipa când, din neglijență, uita complet de el. Stând acolo în picioare lângă pat, în întuneric, cu așternutul jilav, perna și cămașa de noapte ude fleașcă, și-a dat seama cu o limpezime bruscă de faptul că în copilărie luase Lariam. Mama ei nu-i spusese niciodată asta, dar bineînțeles că luase, în doza recomandată, prima pastilă cu o săptămână înainte de plecare, apoi una pe săptămână pe durata călătoriei și pe urmă încă patru săptămâni când se întorcea. Pastilele îi semnalau faptul că urma să-și vadă tatăl, la fel de sigur ca atunci când cotrobăia prin sertarele biroului în căutarea pașapoartelor și când își târa valizele din subsol. Pastilele de India, le numise mama ei. *Vino și ia-ți pastilele de India.*

Marina avea doar niște amintiri fugare și superficiale despre perioada când locuise într-un apartament din Minneapolis, împreună cu ambii ei părinți, dar le putea invoca fără nici un efort. Uite, acum tatăl ei stă lângă ușa de la intrare, scuturându-și zăpada din părul negru și lucios. Acum el e la masa din bucătărie, scriind într-un carnet, cu o țigară în farfurioara de lângă el arzând încet și preschimbându-se în cenușă, cu cărțile și hârtiile aranjate într-o ordine atât de precisă, încât la cină erau nevoiți să se așeze pe podea și să mănânce pe măsuța joasă. Acum stă noaptea lângă patul ei, trăgându-i pătura până sub bărbie, împingând-o sub ea pe o parte și pe cealaltă. „Somn ușor, șapte purici pe un picior?" o întreabă el. Ea dă din cap, apoi îi privește chipul minunat, atât de aproape de ea, până când nu-și mai poate ține ochii deschiși.

Marina nu l-a uitat pe tatăl ei după plecarea lui și nici măcar după multă vreme n-a izbutit să accepte situația. Îi era dor de el. Mama ei deseori spunea că Marina era deșteaptă, la fel ca tatăl ei, apoi îi explica de ce el era atât de mândru că ea avea succes în domeniile de studiu care pe el îl interesau cel mai mult: științele naturii și matematică pe vremea când era mică, analiză matematică, statistică, chimie anorganică după ce a mai crescut. Pielea ei era mai albă, mult mai deschisă la culoare în comparație cu a tatălui ei, dar foarte închisă la culoare dacă își ținea încheietura

mâinii lângă mâna mamei ei. Avea ochii rotunzi, negri, și genele dese ale tatălui ei, părul negru și structura osoasă. Văzându-l pe tatăl ei putea să se vadă pe ea, simțind confortul recunoașterii fizice, după o viață petrecută printre rudele mamei ei, toți acei verișori translucizi, care se uitau la ea ca la o lamă venită din greșeală la cina lor festivă. Casierii de la băcănie, copiii de la școală, doctorii și șoferii de autobuz o întrebau cu toții de unde era. N-avea nici un sens să răspundă *De aici, din Minneapolis*, deși de fapt acesta era adevărul. În schimb le spunea că e din India, și nici măcar atunci nu înțelegeau întotdeauna (*Lakota?* a întrebat muncitorul din benzinărie, iar Marina s-a străduit din răsputeri să nu-și dea ochii peste cap, căci mama ei îi explicase că a-ți da ochii peste cap era culmea mitocăniei și că nu era niciodată o reacție potrivită, nici măcar la cele mai tâmpite întrebări). Faptul că era copilul unei mame albe și al unui tată student străin, care și-a luat doctoratul, dar nu și familia, în țara natală, după ce a absolvit facultatea, devenise un lucru acceptat chiar și în biografiile prezidențiale, dar, pe vremea când Marina era mică, nu exista nici un exemplu care s-o ajute să-și înțeleagă cât de cât situația. În timp a ajuns să-și spună în sinea ei că de fapt chiar *era* din India, căci în fond tatăl ei era de acolo și trăia acolo, iar ea îl vizita o dată la doi sau trei ani, când reușeau să strângă destui dolari. Despre aceste călătorii dramatice se discuta mult și erau considerate evenimente importante și, pe când marca lunile, apoi săptămânile și pe urmă zilele pe calendar, Marina își dorea nespus să fie nu doar lângă tatăl ei, ci și în acea țară, unde nimeni nu întorcea capul după ea decât pentru a-i admira ținuta. Însă atunci, cu mai puțin de o săptămână înainte de a pleca, începeau visele.

În vis își ținea tatăl de mână. Se plimbau pe Indira Ghandi Sarani spre piața Dalhousie sau pe Bidhan Sarani, spre facultatea unde tatăl ei era profesor. Cu cât mergeau mai departe, cu atât mai mulți oameni ieșeau din clădiri și de pe aleile laterale. Poate că iarăși cedase rețeaua electrică și tramvaiele se opriseră, la fel ca și toate ventilatoarele din bucătărie, așa încât oamenii ieșeau din apartamentele lor pe străzi, căci mulțimea o înghesuie din ce în

ce mai mult, pe când din ce în ce mai mulți oameni i se alătură de pe margine. E nevoită să îndure canicula de afară și căldura tuturor trupurilor, cu transpirația și parfumurile lor, mirosul pătrunzător de mirodenii plutind pe fumul focurilor vânzătorilor de pe stradă și parfumul amărui al gălbenelelor împletite în ghirlande, iar toate acestea lalolaltă încep s-o copleșească. Marina nu mai poate să vadă pe unde merge, doar oamenii care se înghesuie în ea, cu șoldurile înfășurate în sariuri stacojii și *dhoti* din Punjabi, care o izbesc din toate părțile. Întinde o mână și mângâie o vacă. Poate să audă muzica stăruitoare a bijutierilor printre conversațiile răstite, brățări metalice suprapuse până la cot și gleznele acoperite cu clopoței, cercei care funcționează precum clopotele de vânt. Uneori, când mulțimea se mișcă, picioarele ei se desprind de pe pământ și, preț de o clipă, ea rămâne suspendată în aer la câțiva centimetri, o mică greutate distribuită pe diferite puncte de sprijin de pe corpurile altor oameni, pe când ea se târăște în spatele tatălui ei, aidoma unui zmeu care zboară foarte jos. Simte cum un pantof îi cade dintr-un picior și îi strigă tatălui ei să se oprească, dar el n-o aude în larma vocilor din jur. Poate să-și vadă încă pantofiorul, cum pâlpâie galben pe fundalul mulțimii compacte la mai puțin de doi pași în spatele lor. E complet nemișcat și nimeni nu calcă pe el, și, deși știe că n-are voie, dă drumul mâinii tatălui ei. Plonjează după pantof, dar mulțimea deja l-a acoperit și, deși se răsucește foarte repede, îl înghite și pe tatăl ei. Îl strigă *Papi! Papi!* dar clinchetul clopoțeilor, țipetele și tânguielile cerșetorilor îi răpesc sunetele de pe buze. Nu știe nici măcar dacă tatăl ei își dă seama că ea nu mai e lângă el. Orice alt copil s-ar fi putut prinde de mâna tatălui lui când o lăsase ea, în India copiii sunt foarte agili. Iar apoi Marina e singură, undeva în marea Calcuttei, ghemuită în mijlocul curenților umani ai sporovăielii hinduse pe care n-o înțelege, trupul îi e târât pe când plânge, moment în care se trezește leoarcă de transpirație, cu o senzație de greață și cu părul negru ud și lipit de cap. Fuge pe hol până la mama ei în cameră, se năpustește în patul mamei, țipând: „Nu mă obliga să plec!"

Mama ei o ia în brațe, îi pune o mână răcoroasă pe frunte. O întreabă ce a visat, iar Marina răspunde întotdeauna că nu-și amintește, ceva urât. Își amintește, dar nu vorbește despre asta de teamă că o să transpună cumva imaginile în realitate. De atunci încolo visează același lucru în fiecare noapte: chiar și în avionul care zboară spre Calcutta, unde se trezește urlând. Îl visează și în apartamentul pe care tatăl ei l-a închiriat pentru ea și pentru mama ei, în apropierea biroului lui de la facultate, ca să n-o deranjeze pe a doua soție a lui sau pe ceilalți copii ai lui. Se pierd unul de celălalt, urcându-se într-un autobuz, tatăl își desprinde mâna dintr-a ei, pe când înoată în mare, lângă o plajă aglomerată. După atât de multe vise care se aseamănă unele cu celelalte, ei îi e teamă să mai doarmă. Era îngrozită tot timpul în India, atât de tare, încât la sfârșitul fiecărei călătorii, ambii ei părinți cădeau de acord că experiența o copleșea. Tatăl Marinei spunea că o să încerce să vină el mai des în Minnesota, dar niciodată nu-și permitea. După ce se întorceau acasă, peste o săptămână sau două, mulțimea care îi invadase visele începea să se risipească, la început formând grupuri din ce în ce mai mici, după care dispărea de tot. Încetul cu încetul, Marina uita de ea, apoi uita și mama ei, iar peste un an se gândea iarăși că acum crescuse și că poate ar trebui să plănuiască o călătorie în India cândva, în viitor.

Oare era cu putință ca nimeni să nu fi catadicsit să citească despre numeroasele efecte secundare ale Lariamului? Marinei îi plăcea să creadă că ar fi găsit singură răspunsul la întrebare dacă tatăl ei n-ar fi murit pe vremea când ea era studentă. Pe atunci ea nu mai fusese în Calcutta de trei ani. Dacă ar mai fi trăit, iar ea s-ar mai fi dus acolo, atunci ar fi fost îndeajuns de mare încât să citească singură prospectul medicamentului, deși adevărul era că în postura de pacient probabil n-ar fi pus la îndoială simptomele pe care ea întotdeauna le acceptase. Crescuse având impresia că India îi dă coșmaruri, că întâlnirile cu tatăl ei îi dădeau coșmaruri, pe când motivul fusese de fapt medicamentul antimalarie. Medicamentul, nu contextul vieții ei îi distrusese orice șansă să fie lângă tatăl ei.

— Știam, bineînțeles, că Lariamul era de vină, i-a spus mama ei prin telefon. Tatăl tău și cu mine mereu ne făceam griji din pricina asta. Aveai o reacție atât de îngrozitoare.

— De ce nu mi-ați spus asta? a întrebat Marina.

— Nu-i spui unui copil de cinci ani că o să viseze urât. N-ar fi decât o încurajare ca să viseze și mai urât.

— Un copil de cinci ani, a spus ea, cu asta sunt de acord. Dar mi-ai fi putut explica după ce am împlinit zece ani sau măcar cincisprezece.

— Nu-ți puteam spune nimic pe vremea când aveai cincisprezece ani. Dacă ți-aș fi spus că pastilele îți dau coșmaruri, nu le-ai mai fi luat.

— Și ar fi fost sfârșitul lumii?

— Dacă ai fi făcut malarie în India pe atunci, da, presupun că ar fi fost. Ar fi fost sfârșitul lumii dacă ai fi murit. Mă surprinde că încă nu s-a rezolvat problema. Mi-aș fi închipuit că o să descopere un medicament mai bun.

— Și da, și nu. Medicamentele noi nu-ți afectează mintea, dar nici nu te protejează de toate formele de malarie.

— Și atunci de ce iei iarăși Lariam? a întrebat mama ei. Era cea mai importantă întrebare, și totuși doar acum îi trecuse prin cap să i-o pună. Te duci din nou în India?

Lucrul interesant legat de coșmarurile ei era faptul că nu se prea schimbaseră. La patruzeci și doi de ani încă îl mai ținea de mână pe tatăl ei, oamenii din jurul lor se ridicau aidoma unui val, iar ea era nevoită să-i dea drumul. De fapt asta nu se întâmplase niciodată, despărțirea asta fizică brutală, și totuși inconștientul ei încă se mai agăța de această frică. Lucrurile care i se întâmplaseră Marinei, amintirile pe care le considera rațional sursa posibilă a coșmarurilor ei nu îi apăreau niciodată în vise, iar ea credea că ar trebui să fie recunoscătoare pentru asta. Acasă la ea, se dădea jos din pat și aprindea lumina din baie. Mâinile îi tremurau și se ștergea cu un prosop umed pe față și pe gât, având grijă să nu-și zărească imaginea în oglindă. Era uimitor să-și dea seama că, la ora două noaptea, n-o liniștea câtuși de puțin faptul că descoperise motivul viselor ei. De fapt acum nu se putea gândi

decât la avertismentul nepăsător al doctorului cum că și-ar putea dori să se arunce de pe acoperiș. Teama ei cea mai profundă, mâna tatălui ei desprinzându-se de mâna ei, rămăsese intactă și fusese pusă la păstrare într-o farmacie departe de ea, vreme de douăzeci și cinci de ani.

— Cum rămâne cu înmormântarea? a întrebat-o Marina pe Karen Eckman.

Nu se văzuseră de o săptămână, de când Marina venise împreună cu domnul Fox în ziua viscolului. Acum, că pleca a doua zi dimineață, ambelor femei li se păruse important să-și ia rămas-bun, deși fiecare dintre ele avea alt motiv. Marina voise să afle dacă soția lui Anders renunțase la ideea că el mai era încă în viață, acum că avusese timp câteva zile să se obișnuiască cu gândul morții lui. Karen voia să se asigure că pe Marina n-o bătea gândul să se lase păgubașă.

Marina a sosit după cină, iar ziua, care devenea din ce în ce mai lungă, se încheiase. Băieții se spălaseră pe dinți și se uitau la televizor în camera de zi. Acum aveau voie în fiecare seară să se uite la un serial înainte de culcare, o preocupare mult râvnită de copii, care până acum le fusese permisă doar la sfârșit de săptămână. Marina i-a salutat de îndată ce a intrat pe ușă, iar ei nici măcar nu s-au răsucit să-i arunce vreo privire, cei doi mai mici bolborosind un „Bună" într-un cor șoptit, la insistențele mamei lor, pe când cel mai mare n-a zis nimic. Domnul Fox făcuse o greșeală când îi spusese Marinei că ea ar fi trebuit să plece în căutarea doamnei doctor Swenson, și nu Anders. Acum n-avea în cap decât scenarii alternative.

— O slujbă de pomenire. Se cheamă slujbă de pomenire când n-ai trupul lui, a spus Karen.

— Îmi pare rău, a zis Marina. Slujbă de pomenire.

Karen a făcut o piruetă, ținându-se cu mâna de arcada ce dădea în camera de zi. Băieții în tricouri și pantaloni de pijama din flanel zăceau prăbușiți pe canapeaua extrem de lungă, din catifea. Cel mai mic și mai palid băiat stătea pe Pickles, asemenea unui

covor. Aveau ochii lipiți de ecranul televizorului, de parcă ar fi fost legați cu sârmă de el.

— E uluitor câte pot să audă, a spus ea aproape în șoaptă. Nici măcar nu ascultă, dar urechile lor pur și simplu aud, iar pe urmă îi duc la culcare seara și unul dintre ei spune: când e înmormântarea lui tati?

Karen și-a turnat vin în pahar, iar când a agitat sticla spre Marina, ea a încuviințat din cap.

— Înmormântare, a spus băiatul mijlociu fără să se uite la ele. Apoi, preț de o clipă, a chicotit, pe urmă s-a întrerupt.

Marina s-a gândit la solul mlăștinos unde era îngropat Anders și a întins o mână ca să ia paharul.

— Îmi pare rău, i-a spus ea lui Karen.

— Benjy, termină, a spus Karen pe o voce tăioasă. Nu, nu, e doar ceva ce încerc să nu uit. Ți-a spus vreodată Anders că mi-am luat licența în literatură rusă? Mă bate gândul să-mi fac niște prieteni ruși. Atunci am putea să stăm de vorbă oriunde. Sau poate că am putea vorbi despre Cehov oriunde.

S-a dus, cu paharul de vin în mână, în cealaltă parte a bucătăriei și a deschis ușa cu oblon care dădea într-o cămară spațioasă. Marina s-a dus după ea. Chiar și în cămară era ordine, cutiile viu colorate de cereale stăteau unele lângă altele, într-un șir descendent. Karen a reluat subiectul, vorbind aproape în șoaptă.

— Uneori am impresia că ei pot auzi ce vorbesc oamenii despre noi pe stradă. Dacă i-ai auzi ce spun, ai putea crede că știu absolut tot ce se întâmplă în jurul lor. Adică, nu înțeleg o iotă, dar într-un fel sau altul aud tot și-și aduc aminte pe urmă. Te-ai întrebat vreodată de când n-ai mai putut să auzi totul? a întrebat Karen.

— Nu m-am gândit.

Marina habar n-avea cât de mult i se deteriorase auzul de-a lungul vieții.

Preț de un minut, Karen a părut absentă, de parcă o parte a ei ieșise din cameră, iar apoi, la fel de brusc se întorsese.

— Azi am primit o scrisoare.

Părea imposibil, și totuși Marina a rostit numele lui Anders, cu inima bubuindu-i în piept, aidoma unei păsări colibri.

Karen a încuviințat din cap și a scos un plic din acela albastru din buzunarul puloverului ei. L-a pus cu fața în sus pe palma deschisă, iar amândouă s-au uitat la el de parcă în orice moment și-ar fi putut desface aripile. Pe plic era caligrafia îngustă inconfundabilă a lui Anders. *Karen Eckman... Eden Prairie.* Marinei îi plăcuse să-i spună că era singurul doctor pe care-l știa cu o caligrafie de elevă la o școală catolică.

— A doua pe care am primit-o săptămâna asta, a zis Karen. Cealaltă a sosit marți, dar a scris-o mai târziu, pe întâi martie. Atunci era mai bolnav.

Marina a deschis gura. Ar fi trebuit să spună ceva, dar n-avea nici cea mai mică idee ce anume. Era mort, era bolnav, nu era atât de grav bolnav. Altfel povestea s-ar fi continuat, până când singura concluzie pe care ai fi putut s-o tragi era că Anders se va face bine. Pleacă din junglă și se întoarce în Manaus. Zboară cu avionul din Manaus și vrea să plece din nou de acasă, dar de această dată ei nu-l mai lasă să plece. Marina s-a întrebat câte scrisori mai existau și când o să apară, după ce fuseseră trimise din greșeală prin poștă în altă parte, poate prin Bhutan. Nu trebuia să faci prea multe eforturi ca să găsești vreo explicație logică pentru cum de se putuse petrece una ca asta, și atunci oare de ce Marina a simțit nevoia să dea paharul de vin pe gât dintr-o singură înghițitură?

— O asemenea experiență, să te duci afară până la cutia poștală și să găsești un teanc de cataloage, facturi și o scrisoare de la soțul tău mort, nimic din ce-am trăit până acum nu m-a pregătit pentru așa ceva.

Karen a despăturit plicul și s-a uitat la cuvintele scrise acolo, dar brusc și-a mutat privirea de la ele. În schimb s-a uitat la Marina.

— Asta te ajută să înțelegi de ce e-mailurile sunt mai bune, a spus ea. Poți să primești un e-mail de la soțul tău mort și atunci știi că e viu. Primești o scrisoare de la soțul tău mort și nu știi absolut nimic.

— Poți să-mi spui ce scrie? a șoptit Marina.

Poate că scrisorile erau singurul lucru despre care băieții încă nu aflaseră. Voia să întrebe dacă pomenea de doamna doctor Swenson și de locul unde lucraseră împreună. Voia să afle în care parte a junglei să caute.

— Nu vorbește despre ceva anume, a zis Karen, de parcă și-ar fi cerut scuze.

I-a dat Marinei scrisoarea.

15 februarie

Te-ai îngrijora mult dacă ai afla că eu îmi fac tot felul de griji aici? Tu meriți nu numai sinceritate din partea mea, ci și să fiu un soț care să-și poată menține o Fațadă Curajoasă. Dar dacă afișez o Fațadă Curajoasă acum, după ce îți spun cât de oribil mă simt, dacă i-aș plăti pe Nkomo sau pe unul dintre Saturni să-ți prezinte ei o Fațadă Curajoasă pentru mine pe o altă foaie de hârtie și apoi s-o copiez cu scrisul meu cel laș, tu ți-ai da imediat seama de minciună. Și atunci ar trebui să te urci în avion, să închiriezi o barcă și să plătești o călăuză ca să vii până aici și să mă cauți pentru că ți-ai da seama (fiindcă n-ai văzut în viața ta vreo Fațadă Curajoasă la mine) cât de inimaginabil de rău stau lucrurile pe aici. Așa că n-o să te îngrijorez încercând să-mi dau curaj. Oricum, întotdeauna tu ai fost cea curajoasă. De aia tu stai acasă cu băieții, iar eu sunt în vacanță. De aia tu ai fost în stare să scoți cu cleștele cuiul ăla din talpa lui Benjy vara trecută. Eu nu sunt curajos. Am o febră care mă apucă la șapte dimineața și mă lasă după două ore. Revine la patru după-amiaza și atunci nu sunt decât un morman de cenușă. Acum aproape în fiecare zi mă doare capul și mă gândesc dacă nu cumva vreun animal minuscul din Amazon îmi mănâncă din cortexul cerebral, iar singurul lucru pe care mi-l doresc pe lumea asta, singurul lucru care ar da vreo noimă sau vreun rost vieții mele ar fi șansa să-mi pun capul la tine în poală. Tu ți-ai pune mâna în părul meu, știu că ai face asta pentru mine. Atât de mare e curajul tău și atât de mult noroc am eu. La naiba cu foile astea ridicole de hârtie. Niciodată n-am destul spațiu. Mă rog ca un fanatic palavragiu

acum, că sunt în Brazilia, iar în seara asta o să mă rog ca curierul căruia o să-i încredințez scrisoarea să ți-o trimită pentru ca tu să simți toată povara iubirii mele. Sărută-i pe băieți din partea mea. Sărută-ți încheietura mâinii.

A.

Marina a împăturit din nou scrisoarea și i-a dat-o înapoi lui Karen, care a pus-o la loc în buzunar. Și-a pus mâna pe un raft, lângă mai multe cutii cu floricele de porumb pentru cuptorul cu microunde, pentru a-și păstra echilibrul. Era infinit mai groaznică decât scrisoarea de la doamna doctor Swenson. Aici Anders își anunța moartea iminentă, cu un glas atât de limpede și de simplu, încât parcă s-ar fi înghesuit împreună cu ele în cămară și ar fi citit-o cu voce tare.

— Cine sunt Nkomo și Saturnii?

Karen a clătinat din cap.

— Uneori pomenește diverse nume, dar nu știu cine sunt. Nici măcar nu-mi pot imagina câte scrisori s-au pierdut. S-ar fi putut rătăci și scrisoarea de la doamna doctor Swenson, cea în care ne anunță că a murit. Karen a făcut distrată un cerc cu degetul pe o conservă de mazăre. Cred că mai bine o să amân slujba până te întorci tu. Mi-ar plăcea să fii și tu aici.

Marina și-a coborât privirea spre ea, a clipit și a încuviințat din cap.

— Eu nu le spun, a zis Karen, privind spre ușa întredeschisă a cămării în direcția băieților ei și a televizorului, că nu sunt sigură de faptul că el a murit. Știu că ei au nevoie de un singur răspuns, chiar dacă e cel mai urât cu putință. Speranța e un lucru îngrozitor, știi. Nu știu cine a hotărât s-o pună printre virtuți, pentru că nu e așa. E o ciumă. Speranța e ca atunci când te plimbi de colo-colo cu un cârlig dintr-o undiță în gură, iar altcineva trage întruna de el. Toată lumea crede că sunt o epavă pentru că Anders a murit, dar de fapt e mult mai rău decât atât. Încă mai sper că această doamnă doctor Swenson, dintr-un motiv sau altul pe care mie mi-e imposibil să-l găsesc, a mințit și că-l ține pe undeva sau că s-a rătăcit.

Apoi Karen s-a întrerupt și, brusc, s-a luminat la față, de parcă ar fi înțeles absolut totul, iar panica i-a pierit din voce.

— Spun asta și știu că nu e adevărat. Nimeni n-ar face așa ceva. Dar asta ar însemna că e mort. I-a adresat întrebarea direct Marinei. Oare a murit? a întrebat ea. Pur și simplu nu simt asta. Ar trebui s-o simt, nu-i așa?

Ochii i s-au umezit, iar ea și-a șters lacrimile cu două degete.

Nimic n-ar fi putut fi mai minunat acum decât o minciună, o singură doză de posibilitate. Dar dacă Marina i-ar fi dăruit asta, n-ar fi fost decât un alt cârlig de undiță în gura lui Karen Eckman. A spus că Anders murise.

Karen și-a vârât mâinile în buzunar și s-a uitat la dușumeaua foarte curată din lemn. A încuviințat din cap.

— Ție îți scria?

Marina a înțeles întrebarea, dar a ignorat-o.

— Mi-a trimis o carte poștală din Manaus și două scrisori din junglă aproape imediat după ce a ajuns acolo. În ele vorbea mai ales despre păsări. I le-am arătat domnului Fox. Ți le dau dacă vrei.

— Pentru băieți, a spus ea. Cred că ar fi bine să adunăm toate lucrurile lui. Pentru viitor.

Marina nu suferea de claustrofobie, iar cămara era la fel de mare ca un ascensor dintr-un hotel, dar i-a venit să deschidă ușa ca să iasă de acolo. Conservele cu fasole verde, sticlele cu suc de merișor și cutiile cu terci de ovăz instant dulce și cu diverse arome începeau s-o împresoare, ca și cum ar fi ocupat din ce în ce mai mult spațiu.

— Nu știu cât timp o să fiu plecată.

— Păi, orice-ar fi, nu sta prea mult. Karen încercase să folosească o voce degajată. Ar fi o mare greșeală.

După ce și-au luat rămas-bun, Marina a plecat din casa Eckman și s-a plimbat singură prin zona rezidențială, sub întinderea nemărginită a nopții de catifea. Și-a luat un răgaz de câteva clipe în imensa beznă pentru a uita de mica și strălucitoarea cămară în care tocmai stătuse. Se întreba dacă o să existe vreun moment în viața ei, peste zece sau poate douăzeci de ani, când n-o să se mai gândească la acea scrisoare. *Atât de mare e curajul*

tău și atât de mult noroc am eu. Poate că nu. După ce murise, colegul ei de birou devenise responsabilitatea sa. Deși înțelegea atitudinea lui Karen față de speranță, n-ar fi deranjat-o să simtă și ea puțină. Cât de bucuroasă s-ar fi dus în Brazilia ca să-l caute pe Anders! Dar misiunea ei era să-i confirme moartea și să-i termine munca. În toți acei ani petrecuți în cel mai mic laborator din Vogel și lucrând la aceleași rapoarte, se obișnuiseră să-și termine unul altuia lucrările de cercetare.

Marina și-a umplut plămânii cu aerul înghețat și a simțit mirosul iernii și, în același timp, pe cel al primăverii, al noroiului și al rămășițelor de zăpadă, cu micile urme de verdeață de dedesubt. Acesta era încă un lucru pe care ea și Anders îl aveau în comun: amândurora le pria în Minnesota. Și-ar fi dorit să-i fie frică să zboare cu avionul, pentru a evita să se ducă mai departe decât în Dakota, unde se putea ajunge cu mașina. Asemenea mamei sale și strămoșilor ei, acele blonde inepuizabile care prosperaseră în preriile verzi, Marina era o parte din Minnesota, din țărână și din noaptea plină de stele. În loc să fie curioasă și nerăbdătoare, ea își dorea nespus să rămână aici, de parcă ar fi avut centrul greutății atât de jos, încât o conecta direct la această parcelă de pământ. Vânturile înghețate goneau peste câmpii, iar în calea lor nu exista nimic care să le oprească în afară de Marina, care a rămas acolo în picioare, dârdâind de frig încă un minut, până când în cele din urmă s-a suit în mașină.

Acasă, l-a găsit pe domnul Fox, care o aștepta pe aleea de la intrare, cu motorul mergând și căldura pornită. Când a zărit-o, a coborât geamul.

— Te-am sunat, a zis el.

— M-am dus să-mi iau rămas-bun de la Karen.

Ar fi putut să-i povestească despre scrisoare, dar nu mai avea timp și, în fond, ce i-ar fi putut spune? În acea săptămână nu le mersese așa cum ar fi vrut ei. Se văzuseră mai ales la birou, în prezența comitetului de conducere al companiei Vogel. În aceste circumstanțe, comitetul de conducere voise ca Marina să primească un raport complet și detaliat al așteptărilor lor legate de deplasarea ei. Înțelegea bine ce i se cere? Să zboare cu avionul

până la Manaus, să se ducă până la apartamentul de acolo al doamnei doctor Swenson, aveau adresa, Anders găsise niște oameni care știau unde, *bla, bla, bla*. Marina era buimacă, fiindcă nu prea reușise să doarmă, și agitată din cauza pastilelor Lariam. Se trezise că stă la acele ședințe și nu aude nimic, își mișcase pixul inscripționat cu Vogel Pharmaceutical în modele care semănau cu scrisul cursiv. Chiar și când răspundea relativ coerent la întrebările lor îngrijorate, tot nu auzea nimic. În schimb se gândea la tatăl ei și la faptul că lipsise de lângă el când murise, pentru că nu voise să plece din facultate în mijlocul semestrului. Fusese protejată de gravitatea situației, așa cum se întâmplase și în celelalte momente de răscruce ale vieții ei. I se spusese doar că el era bolnav și că spera ca ea să-l viziteze cât mai curând. După ce primise informația, ea crezuse că are destul timp, când de fapt n-avusese deloc. Se gândea la mama ei, care fusese rugată să nu se ducă la înmormântare, așa că a rămas în camera de hotel, din respect pentru a doua lui soție. Se gândea la Anders și la atlasele lui cu păsări și se întreba dacă doamna doctor Swenson le păstrase. Anders ar fi fost atât de fericit dacă ea ar fi căutat niscaiva păsări când ajungea acolo! Își va folosi binoclul să le vadă. Fără îndoială că, atunci când doamna doctor Swenson scrisese în mesajul ei că-i păstrase toate obiectele, printre ele se afla și binoclul. Și aparatul de fotografiat! O să folosească aparatul de fotografiat pentru a poza păsări pentru băieți.

— Pot să intru? a întrebat domnul Fox.

Marina, în frigul de început de aprilie, a încuviințat din cap din beznă, iar el a urmat-o până la ușa casei și a rămas foarte aproape, în spatele ei. S-a mutat la stânga și apoi puțin mai la dreapta, apoi s-a oprit și s-a lipit de spatele ei, pe când Marina cotrobăia prin poșetă după cheie. Încerca s-o protejeze de vânt. Această tandrețe i-a adus un nod în gât și, neputându-se abține, a izbucnit în plâns. Oare plângea din cauza lui Karen și a scrisorii? Pentru Anders pe când o scrisese sau pentru băieții îmbrăcați în pijama? Oare plângea din cauza Lariamului, care o făcea să plângă la articolele din ziare și la cântecele de la radio, sau pentru că ar fi dat aproape orice să scape de trofeul ăsta al Braziliei? S-a răsucit

și l-a luat în brațe pe domnul Fox, apoi l-a sărutat acolo, sub lumina de pe verandă, unde oricine ar fi trecut cu mașina i-ar fi putut zări. L-a sărutat și s-a agățat de el, de parcă o imensă mulțime de oameni ar fi încercat să-i despartă. Frigul și vântul nu contau. Nimic nu conta. Până acum nu făcuseră ce ar fi trebuit. Luaseră decizia oribilă să aștepte pentru a vedea cum le merge relația, să n-o facă publică. Căzuseră de acord că n-avea rost să devină subiectul principal în discuțiile celorlalți, mai ales dacă lucrurile nu mergeau bine între ei. Domnul Fox mereu se grăbise să-i spună că el s-ar fi mirat dacă ar fi mers bine. Problema, zicea el, e vârsta lui. Era prea bătrân pentru Marina. Chiar și când stăteau întinși în pat, el cu brațul sub umerii ei, ea cu capul pe pieptul lui, el vorbea despre cum o să moară cu mulți ani înaintea ei și o s-o lase singură. Ar fi mai bine dacă acum și-ar găsi pe cineva de vârsta ei, ca să nu-și irosească toți acești ani cu el.

— Acum? întreba ea. Trebuie să-mi găsesc pe altcineva chiar în secunda asta?

Atunci o lipea și mai mult de el și o săruta pe creștetul capului.

— Nu, spunea el, trecându-și palma peste partea laterală a brațului ei. Probabil că nu chiar în secunda asta. Mai poți amâna un pic.

— Aș putea să mor eu prima, știi. Am multe șanse.

Ea spunea asta pentru că de fapt își dorea foarte mult ca relația lor să meargă bine și pentru că mai exista și un motiv medical: cei tineri mor întotdeauna primii. Dar acum, intrând în casă în seara aceea, vedea aceste discuții și dintr-o altă perspectivă, așa că s-au sărutat, gândindu-se de data asta la moartea ei, și nu a lui. Logic vorbind, moartea lui Anders nu prevestea nimic rău din punctul de vedere al Marinei, dar Anders era mort, și nici lui nu-i trecuse prin cap că voiajul său va avea un astfel de deznodământ. Nici Karen nu crezuse că ar fi fost posibil ca el să moară, căci altfel nu l-ar fi lăsat să iasă pe ușă. Domnului Fox îi părea rău, îi părea sincer rău că o rugase pe Marina să plece și i-a mărturisit acest lucru. Marina a zis că și ei îi părea rău că a fost de acord cu el. Dar Marina fusese o studentă foarte bună, era un medic foarte

bun, o angajată, o iubită și o prietenă foarte bună, iar când era rugată să facă un lucru, ea funcționa conform principiului că fusese rugată pentru că era un lucru important. Avusese succese în viața ei pentru că refuza foarte rar să facă vreun serviciu cuiva, așa încât acum de ce ar fi fost ceva diferit în ce privește Amazonul? S-au lovit cu picioarele de măsuța joasă, încercând să umble prin casă fără a aprinde lumina. Au ajuns lipiți de perete în coridorul întunecat. S-au prăbușit la ea în cameră, pe patul ei, și au rămas acolo până când s-au simțit epuizați de orice formă a iubirii, orice furie, scuză și iertare care le-ar fi putut trece prin cap și care țineau locul lucrurilor pe care nu le puteau exprima în cuvinte. Abia după toate acestea, după ce au terminat și au adormit, Marina a început să țipe.

A trecut o vreme până când a putut să vorbească. S-a scurs aproape un minut până când s-a trezit complet. Când a deschis ochii, domnul Fox era lângă ea, ținând-o de brațe, părând și el pe punctul de a țipa. Ea a fost cât pe-aci să-l întrebe ce se întâmplase, apoi și-a adus aminte.

— Iau Lariam, a spus Marina. Avea gura uscată, iar cuvintele i se lipeau de dinți. Coșmarurile sunt un efect secundar.

Marina era pe podea, cu cuvertura în jurul umerilor goi. Și-a acoperit fața cu mâinile și a avut impresia că aude cum i se scurge transpirația pe gât. Zborul ei din St. Paul – aeroportul din Minneapolis – pleca la șase patruzeci și cinci dimineața, iar ea încă mai avea câteva lucruri de pus în bagaje. Voia să fie sigură că are timp să ude plantele și să scoată din frigider toată mâncarea care s-ar fi putut strica. Acum era trează, complet trează. Pur și simplu n-o să se mai culce la loc.

Domnul Fox, care stătea pe vine în fața Marinei, și-a pus cu blândețe mâinile pe genunchii ei.

— Ce naiba ai visat? a întrebat el.

Și, chiar dacă voia să-i spună adevărul pentru că îl iubea, nici măcar nu putea să-și închipuie că ar putea să exprime visul în cuvinte. I-a spus și lui același lucru pe care obișnuia să i-l zică mamei ei: era ceva îngrozitor, dar nu-și amintea detaliile.

Când domnul Fox a condus-o cu mașina până la aeroport, afară erau -7°C. Marina a închis radioul înainte ca ei să anunțe vântul înghețat. Întunericul din acea dimineață părea mai profund decât izbutise să producă orice altă noapte până atunci. Erau buimăciți de deciziile lor, de lipsa de somn. Nu țînuseră seama de cât de devreme era și de faptul că șoferii navetiști din traficul aglomerat presupus de ei când îi rezervaseră atât de mult timp încă nu se treziseră din somn. Când el a oprit în fața terminalului pentru plecări, era cinci și cincisprezece minute dimineața.

— Vin cu tine, a spus el.

Ea a clătinat din cap.

— O să mă duc la poartă. Oricum trebuie să te duci acasă și să te pregătești pentru serviciu.

Nu știa de ce a spus asta. Ar fi vrut să stea cu el o eternitate.

— Am pentru tine un cadou de plecare, a spus el. Venisem să ți-l dau aseară, dar mi-ai distras atenția.

S-a aplecat înspre ea pentru a deschide torpedoul, din care a luat o mică pungă neagră cu fermoar. A tras fermoarul și a scos un telefon complicat.

— Știu ce-o să spui, ai deja un telefon. Dar, crede-mă, ăsta nu-i același lucru. Mi-au spus că poți să suni din orice loc de pe planetă cu chestia asta. Poți să-ți verifici mesajele, să trimiți e-mailuri și are GPS. Îți poate spune pe ce râu te afli. Părea foarte încântat de toate astea. E deja încărcat și funcționează. Am salvat în el numerele mele de telefon. Am pus instrucțiunile de utilizare în pungă. M-am gândit că poate o să le citești în avion.

Marina s-a uitat la carcasa lui argintie și lucioasă. Cu siguranță că putea să filmeze și să editeze un scurt film documentar despre un farmacolog care pleacă pe Amazon.

— Sunt sigură că o să am nevoie.

— Bărbatul de la magazin mi-a spus că poți suna cu el din Antarctica.

Marina s-a răsucit și s-a uitat la el cu o privire lipsită de orice expresie.

— Vreau să țin legătura cu tine, asta-i tot ce vreau să-ți spun. Vreau să știu ce se întâmplă.

Ea a încuviințat din cap și a pus telefonul și minusculele lui manuale în poșetă. Preț de o clipă, amândoi au rămas tăcuți. Marina credea că se pregătea să-și ia rămas-bun.

— Legat de visele tale, a zis el.

— O să se oprească.

— Dar o să iei în continuare Lariam, nu?

Erau scăldați în razele de lumină care se revărsau din geamurile de deasupra, în fața aeroportului. Oare de ce aeroporturile aveau întotdeauna tavanul atât de înalt? Poate pentru că încercau să te obișnuiască cu noțiunea de zbor? Domnul Fox o privea cu o expresie foarte serioasă pe chip, așa că ea a spus:

— Bineînțeles.

El a oftat și a luat-o de mână.

— Bine, a spus el și a strâns-o ușurel de mână. Bine. Probabil că ești foarte tentată să le arunci la gunoi dacă îți dau asemenea vise. Nu vreau să te duci acolo... S-a întrerupt.

— Și să fac friguri, a zis ea.

Domnul Fox părea să fie brusc absorbit de mâna Marinei, de parcă ar fi făcut un studiu de cercetare despre forma și dimensiunile ei. Bineînțeles, era mâna ei stângă, el era pe partea stângă a mașinii și și-a scos propria-i mână stângă și și-a strecurat vârfurile degetelor de-a lungul degetului ei inelar, de parcă i-ar fi pus un inel, doar că nu exista nici un inel.

— Te duci acolo, afli ce poți, apoi iei primul avion înapoi spre casă. Și-a ridicat ochii spre ea. Promiți?

Ea a spus da. El încă o mai ținea de deget. Ea voia să-l întrebe ce înseamnă, dacă înseamnă ce credea ea că înseamnă, dar, dacă ea s-ar fi înșelat, în acel moment n-ar fi putut suporta răspunsul. S-au dat amândoi jos din mașină. Marina, cu sensibilitatea discriminatorie a unui băștinaș, ar fi putut spune că temperatura coborâse sub zero grade, deși femeia de la radio zisese că a doua zi o să fie în jur de 4°C. Aceasta era inconsistența primăverii. El i-a scos valiza din portbagajul mașinii lui, a luat-o în brațe și a sărutat-o, apoi i-a mai smuls încă o serie de promisiuni că va fi cât mai prudentă și că se va întoarce cât mai repede, iar după aceea domnul Fox s-a suit în mașină și a plecat. Marina a rămas

acolo în ger, urmărindu-i cu privirea luminile din spate ale mașinii, până când nu și-a mai putut da seama care erau ale lui, apoi și-a târât valiza pe rotile în terminalul principal al aeroportului și a dus-o până la un șir de scaune. Mai întâi a deschis fermoarul husei telefonului pe care i-l dăduse și, după ce a scos telefonul și hârtiile, a căutat plină de speranță un inel. Era singurul loc unde l-ar fi putut ascunde, iar dacă o făcuse, ei bine, asta ar fi însemnat că și-ar fi folosit probabil telefonul ca să-l sune și să spună da, o să se mărite cu el. Dar când a desfăcut cablul de încărcare a bateriei și n-a găsit nimic în afară de prostia ei, a pus totul la loc. A pus manualele în bagajul de mână – doar-doar o să le citească în avion –, apoi a vârât telefonul în valiză. A cotrobăit în valiză, ocolind cu grijă fustele împăturite, chiloții și pantofii de rezervă, până când a găsit o punguță care semăna foarte bine cu punga telefonului, cea unde își ținea pastilele: aspirină, Pepto-Bismol pentru probleme gastro-intestinale, Ambien pentru insomnie, antibiotice de spectru larg. A scos sticluța cu Lariam și, fără a sta pe gânduri, a aruncat-o în coșul de gunoi de lângă ea. Avea impresia că era ceva profund în neregulă cu imaginația ei, căci nici măcar nu-i trecuse prin cap să arunce pastilele.

Din nefericire, deși aruncase pastilele la gunoi, nu scăpa și de vise până când Lariamul care mai exista în corpul ei nu-i părăsea sistemul vascular, așa că, deși nu dormise decât trei ore în acea noapte, a încercat să rămână trează în avion. Vogel îi cumpărase un bilet la clasa întâi spre Miami și de acolo spre Manaus, iar scaunul uriaș a luat-o în brațe, a întins-o pe spate și i-a șoptit fără oprire să se odihnească. La șapte și jumătate dimineața, bărbatul de lângă ea, îmbrăcat cu un costum gri închis, a rugat-o pe însoțitoarea de zbor să-i aducă un Bloody Mary. Ea s-a întrebat dacă îi luaseră și lui Anders bilet la clasa întâi sau, tot așa, un telefon mobil cu GPS. Avea îndoieli în această privință. Aerul recirculat aducea cu el o mireasmă slabă de vodcă și suc de roșii. Capul Marinei a căzut într-o parte, iar domnul Fox a înșfăcat-o iarăși de degetul inelar, spunându-i să se întoarcă acasă. Creierul i-a amuțit.

Pe soția domnului Fox o chema Mary. Mary murise de limfom non-Hodgkin la vârsta de cincizeci și cinci de ani. În acel

an Marina venise la Vogel. Dacă Marina ar fi făcut o analiză superficială – și nu și-o dorea – ar fi putut probabil să spună că, deși domnul Fox susținea contrariul, la Marina îi plăcuse în primul rând faptul că era mai tânără și, prin urmare, exista o probabilitate mai mică să retrăiască situația pe care o îndurase, însă acest lucru nu prea explica de ce o trimisese în Brazilia. În fotografiile cu Mary, pe care domnul Fox le ținea la vedere, una cu ea singură în bucătărie și cealaltă în camera de zi, cu cele două fiice ale lor într-o excursie cu pluta pe râu, i se păruse simpatică. Avea un chip plăcut, cu ochii larg deschiși și cu părul des, de culoarea spicului de grâu, prins într-o coadă de cal. Mary predase matematică la o școală pregătitoare pentru facultate din Eden Prairie, la care merseseră ambele lor fiice.

— Ne-au făcut o reducere mare la taxe, a spus domnul Fox, ținând fotografia în mână. Ellie, a zis el, arătând spre cea mai mică dintre fete, seamănă mult cu mama ei. E medic rezident la radiologie, la Cleveland Clinic, s-a căsătorit – culmea – cu un profesor de engleză. Ea, Alice, nu s-a măritat. Și-a mutat degetul pe cea mai brunetă dintre fete. Tranzacționează acțiuni la bursă în Roma. A plecat în Italia în anul doi la Vassar și acolo a rămas. Spune că ar fi trebuit să se nască în Italia.

Marina s-a uitat la chipurile lor. Fetele erau mici, probabil șase, respectiv opt ani. Era greu să și le imagineze doctor sau bancher. Mary, în poză, era mai tânără decât era acum Marina, strălucind de sănătate, aidoma licăririlor din apa care se zărea în spatele ei. Stăteau pe malul unui râu, în fața unei canoe răsturnate, iar crengi de pin se răsfirau pe marginea fotografiei. Își ridicaseră lopețile și zâmbeau, zâmbeau la domnul Fox care și el avea mai puțin de patruzeci de ani când apăsase butonul aparatului de fotografiat.

— Am crezut că amândouă o să rămână aici, a zis el, punând fotografia la loc pe raft. Mă gândeam că poate fetele o să plece la școală, apoi o să se întoarcă și o să locuiască pe lângă noi, o să se mărite, o să aibă copii. Nu prea mă gândeam pe atunci la moarte, dar, dacă m-ai fi întrebat, ți-aș fi spus că Mary o să trăiască cel puțin zece ani mai mult ca mine. Era pe primul loc în listele com-

paniilor de asigurări. Mânca legume, urca pe munte, n-a fumat niciodată și avea foarte mulți prieteni. Aș fi pariat pe ea și ultimul bănuț. A bătut ușurel cu degetele pe partea de sus a ramei. Acum pare ridicol, nu-i așa, o naivitate...

De fapt, Marinei i se părea că naivitatea era motivul principal. Asta o făcuse pe Karen să se căsătorească cu Anders și să facă trei copii, convingerea lor comună că el o să fie întotdeauna acolo pentru a avea grijă de ei. Ea și cu Anders fuseseră prea naivi să se gândească la faptul că unul dintre ei ar putea muri atât de devreme, când amândoi erau atât de importanți unul pentru celălalt și pentru băieții lor. Dacă ar fi crezut vreun moment că o să se întâmple așa ceva, *n-ar fi avut niciodată curaj*. Și nașterea Marinei fusese un produs al naivității: a mamei ei, care credea că iubirea va câștiga în fața unei țări întregi; a tatălui ei, care credea că poate să lase în urmă o țară de dragul unei femei din Minnesota. Dacă n-ar fi avut această speranță naivă, nașterea ei ar fi fost imposibilă. Marina și i-a imaginat din nou pe părinții ei formând un cuplu de cinici cu picioarele pe pământ și brusc întregul film al vieții ei s-a derulat înapoi, până când, în cele din urmă, mica lui protagonistă a dispărut de tot. Naivitatea ar putea fi piatra de temelie a procreării, osia supraviețuirii speciei. Chiar și ea, care înțelegea toate acestea, încă mai voia să creadă că domnul Fox îi sugerase subtil că s-ar putea căsători cu ea.

Marina fusese căsătorită odată, deși acum nu i se părea deloc important. Se căsătoriseră la începutul celui de-al treilea an al ei de rezidențiat și divorțaseră la sfârșitul celui de-al cincilea, iar în cei doi ani și jumătate de căsnicie practic nu fuseseră niciodată treji în același timp. Marina deseori se gândea că, dacă n-ar fi fost nunta, care fusese modestă, ar fi putut-o considera pur și simplu doar o relație eșuată cu un bărbat cumsecade, la care nu se mai gândea deloc acum. Și ea fusese naivă când crezuse că ar fi putut duce o căsnicie în acel moment dificil al calificării ei, în pofida faptului că toată lumea îi avertizase că așa o să se întâmple. Fusese convinsă de faptul că iubirea o să triumfe, iar când lucrurile n-au ieșit așa, ea și-a pierdut nu numai căsnicia, ci și cel ei inocent.

Marina și soțul său și-au cumpărat singuri pachetul de divorț de la o papetărie și, într-o atmosferă cordială, au completat formularele la masa din bucătărie. El a luat mobila din dormitor, ea mobila din camera de zi. Într-un moment de bunăvoință ea i-a oferit masa din bucătărie și scaunele pe care ședeau, iar el, fiindcă știa că ea vorbea serios, le-a acceptat. Mama ei a venit cu avionul în Baltimore pentru a o ajuta să-și găsească un apartament mai mic și a împachetat jumătate dintre cadourile primite la nuntă, pe care nici atunci nu și le dorise. Marina își dorise foarte mult doar să poată să zacă întinsă o după-amiază întreagă pe canapeaua din camera de zi și poate să bea un pahar cu scotch, plângând, dar n-a avut timp. Împlinise treizeci de ani cu o săptămână în urmă. Mai avea șase ore până când trebuia să se întoarcă la spital. Motivul pentru care simțea atât de acut pierderea și pentru care voia să se întindă pe canapea în mijlocul zilei nu era sfârșitul căsniciei sale, ci încheierea rezidențiatului ei în obstetrică și ginecologie. După patru ani dintre cei cinci de rezidențiat, ea trecuse la farmacologie clinică, se înscrisese într-un program de doctorat și se condamnase la încă trei ani de studii. Deși mama ei venise la Baltimore s-o ajute cu divorțul, Marina nu îi spusese de ce anume se despărțea de fapt. Nu-i spusese că viața pe care o distrusese nu era nici a ei și nici a lui Josh Su, ci a altcuiva, a unei persoane pe care nici măcar n-o cunoscuse. Nu-i zisese mamei ei nici despre accident și nici despre Inchiziția Spaniolă care îi urmase. Nu-i povestise de trecerea ei la farmacologie decât la un an după începerea programului, și chiar și atunci o menționase într-o doară, de parcă i s-ar fi părut cel mai firesc lucru din lume. Nu-i spusese mamei ei nici despre doamna doctor Swenson.

Marina și-a tras paltonul în jurul umerilor. Sub avion era un strat moale de nori albi, care ascundeau peisajul de dedesubt. N-aveai cum să-ți dai seama unde erai. Și-a lăsat capul pe spate și s-a gândit că un pui de somn n-avea cum să-i facă rău. Știa cum să ațipească doar două minute. Era un truc magic pe care îl învățase pe vremea când își făcea rezidențiatul, să adoarmă în colțul unui ascensor și să se trezească la etajul unde voia să co-

boare. Își scutura puțin capul și apoi intra direct în salonul pacienților, nu chiar complet odihnită, ci temporar revigorată. A apăsat butonul de pe brațul scaunului și și-a dat spătarul în spate. Și-a potrivit alarma internă pentru zece minute și s-a lăsat în voia somnului care trăgea de ea încă de când coșmarurile o smulseseră din pat de dimineață. Dar de data aceasta, când ușile ascensorului s-au deschis, nu se mai afla în Calcutta. Era la Vogel, uitându-se pe coridor la gresia de pe jos și la luminile care bâzâiau, și brusc s-a răzgândit. Ar fi trebuit să-i povestească lui Anders despre doamna doctor Swenson. Era greu să apreciezi ce efect ar fi avut cuvintele ei asupra călătoriei de pe Amazon, totuși ea hotărâse să nu-i spună pentru a se proteja pe ea însăși, nu fiindcă n-ar fi trebuit de fapt ca el să știe acele informații. Anders ar fi fost recunoscător pentru orice clarificare, acum își dădea seama de asta, și părea posibil ca acest fapt suplimentar să-i fi schimbat destinul. Măcar ar fi fost prudent. Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât mai repede mergea pe hol. Toate geamurile incastrate în ușile laboratoarelor și birourilor erau întunecate. Toată lumea plecase deja acasă.

În afară de Anders.

El era la birou, cu spatele la ea. Ea mereu ajungea înaintea lui la serviciu dimineața. El trebuia să-și ducă mai întâi copiii la școală. Nu-l găsea aproape niciodată în birou când intra pe ușă, iar bucuria pe care a simțit-o la vederea spatelui său drept și înalt, a părului său deschis la culoare, a făcut-o să țipe.

— Mi-a fost teamă că o să-mi fie dor de tine! a exclamat ea.

Inima îi bătea atât de repede, 150, s-a gândit ea, 160.

El avea o expresie oarecum uimită pe față.

— Chiar ți-a fost dor de mine. M-am dus până în parcare și abia acolo mi-am dat seama că mi-am uitat ceasul.

Și-a strecurat cureaua în jurul încheieturii mâinii stângi și i-a închis catarama. Anders întotdeauna își scotea ceasul dimineața, toți făceau asta, se spălau prea des pe mâini, își puneau prea des mănuși din latex.

— Ce-ai pățit? Arăți de parcă ai fi alergat. S-a întins și și-a pus o mână pe umărul ei, apoi a început s-o zgâlțâie, mai întâi

ușurel, apoi zdravăn. Domnișoară, a spus el, de parcă nu s-ar fi cunoscut. Domnișoară?

Marina a deschis ochii. Bărbatul îmbrăcat în costum o zgâlțâia de umeri, iar însoțitoarea de zbor se holba la fața Marinei, stând mult prea aproape de ea. Când a deschis ochii, ea s-a trezit că se uită fix în gura femeii, cu rujul gros într-o nuanță de roz-maroniu pe buze, de-a dreptul obscen.

— Domnișoară?

— Îmi pare rău, a spus Marina.

— Cred că ați visat.

Însoțitoarea de zbor s-a îndepărtat de ea, permițându-i Marinei s-o vadă mai bine. Cât de devreme oare s-o fi trezit de dimineață pentru a reuși să se dea cu atâta rimel?

— Vreți un pahar cu apă?

Marina a încuviințat din cap. Șpilul Lariamului era să-ți dai seama care era visul și care era viața ta reală: îl știa pe Anders, laboratorul, Vogel. Avionul duhnea a coșmaruri.

— Nici mie nu-mi place să zbor cu avionul, i-a zis bărbatul îmbrăcat în costum și și-a ridicat paharul cu Bloody Mary. Mă tratez.

— Nu mă deranjează să zbor, a răspuns Marina.

Ar fi vrut să-i fi spus asta lui Anders.

— Ba pare că vă deranjează, a zis bărbatul.

Poate că era îngrijorat sau plictisit, ori prea prietenos, poate cordial ca un american din vestul țării. Nimic nu era clar. A luat paharul cu apă pe care îl primise și l-a dat pe gât.

— Am coșmaruri, a spus Marina, apoi a adăugat: în avion. N-o să mai adorm.

Bărbatul a privit-o sceptic. În fond, acum erau în aceeași oală, ședeau unul lângă altul în avion.

— Păi, dacă adormiți, să vă trezesc sau să vă las în pace?

Marina a reflectat la asta. Pierdea și într-un caz, și în celălalt. Nu voia nici să țipe în fața lui și nici ca el s-o tragă de braț. I se părea insuportabilă intimitatea somnului lângă un necunoscut, cu atât mai mult dacă ar fi scos vreun sunet sau s-ar fi zvârcolit.

— Lăsați-mă în pace, a spus ea și s-a întors cu spatele la el.

Avusese de gând să-i povestească lui Anders despre doamna doctor Swenson. Era o chestie ciudată, inconștientul ăsta, care credea că poate să modifice trecutul. Nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să-i spună ce se întâmplase pe vremea când era în viață, iar acum, că murise, își dorea nespus s-o fi făcut. Vinovăția uriașă și stângace care moțăia înăuntrul ei în fiecare clipă a vieții sale se deplasase, se dilatase. Dar nu era logic ca vinovăția să stârnească vinovăție? Marina Singh avusese un accident cu multă vreme în urmă, iar după aceea se retrăsese din rezidențiatul de obstretică și ginecologie. Nu-i spusese mamei sale, care credea că fiica ei luase o hotărâre irațională drastică spre sfârșitul calificării ei; și nici domnului Fox, care n-o cunoscuse decât ca farmacolog. De oamenii care știau detaliile incidentului, Josh Su, prietenii de pe atunci, găsise o cale să se rupă, rând pe rând. Nu mai avea nici o relație cu doamna doctor Swenson. Cu un efort imens de voință, găsise un mod prin care să nu-și mai repete mereu în gând acea întâmplare. Nu mai urmărea evenimentele pe harta amintirilor ei, nu mai cerceta diversele locuri unde avusese libertatea de a alege.

Marina Singh fusese rezident-șef, iar doamna doctor Swenson medicul supervizor. În acea noapte sau, mai bine zis, așa cum o numise comisia de evaluare, în noaptea cu pricina, ea lucra la County Receiving Hospital în Baltimore. Era aglomerație, dar putea fi și mai rău. Cândva după miezul nopții a venit o femeie care zicea că avea contracții de trei ore. Mai avea doi copii și spusese că nu se grăbise să ajungă la spital.

— Cum vă simțiți acum? a întrebat însoțitoarea de zbor.

— Sunt bine, a zis Marina.

Avea ochii uscați și făcea eforturi să și-i țină deschiși.

— Ei bine, să nu vă simțiți stânjenită. Domnul acesta de treabă v-a trezit la țanc.

Bărbatul cel de treabă i-a zâmbit din nou Marinei. Zâmbetul părea să ascundă speranța că fapta bună îi va fi răsplătită.

— Alți vecini ai pasagerilor nu sunt atât de binevoitori, a zis însoțitoarea de zbor.

Nu voia să plece de lângă ei. N-avea prea multe de făcut la clasa întâi, nu erau destui oameni pe care să-i îngrijească.

— Îi lasă să sforăie și să țipe până când poți să-i auzi de lângă toaleta din spate.

— Acum mă simt bine, a repetat Marina și s-a întors cu fața la geam, întrebându-se dacă mai exista vreun loc liber în partea din spate a avionului.

A încercat să separe ce se întâmplase în acea seară de mărturia ei. A încercat să se plaseze la fața locului în spital, și nu când povestise agasată de nenumărate ori incidentul. Pacienta avea douăzeci și opt de ani și era afro-americană. Avea părul întins și prins la spate. Era înaltă, cu umerii lați și o burtă enormă. Marina a fost uimită când și-a amintit cât de mult îi plăcuse femeia. Chiar dacă pacientei îi fusese frică, n-o arătase. Vorbea despre ceilalți copii ai ei între contracții și uneori în timpul lor: două fete și acum urma să se nască un băiat. Marina i-a trimis un mesaj pe pager doamnei doctor Swenson, spunându-i că femeia avea contracții la patru minute și încă nu începuse să se dilate. Pulsul copilului era instabil. I-a zis că, dacă situația nu se îmbunătățea, ar fi fost nevoie de o operație cezariană. Iar doamna doctor Swenson i-a spus pe un ton foarte ferm că trebuia să aștepte. Marina nu trebuia să opereze fără ca ea să fie de față.

— Poți să vezi ceva acolo jos? a întrebat bărbatul îmbrăcat în costum.

— Nu, a spus Marina.

— Nu știu cum de puteți suporta. Eu unul nu rezist să stau pe scaunul de lângă geam. Dacă doar acolo au loc, trag hubloul. Îmi spun în sinea mea că sunt în autobuz. Mai demult nu puteam să zbor deloc cu avionul și m-am dus la un curs unde ne-au învățat cum să ne autosugestionăm ca să credem că suntem într-un autobuz. Ține dacă beau ceva. Vreți o băutură?

Marina a clătinat din cap.

— Dar vreo secțiune a ziarului?

Marina s-a uitat la el. Avea pielea foarte albă, cu pomeții înalți și stacojii, un coleg de călătorie care voia ca ea să-l întrebe de ce se ducea la Miami și dacă asta era destinația lui finală. Voia ca ea să-i spună că-și continua călătoria spre America de Sud, ca el să

se poată arăta impresionat și s-o întrebe ce avea de gând să facă acolo, iar ea n-avea chef de asta. N-avea de gând să-i facă pe plac.

Mai făcuse operații de cezariană, dar în acea noapte i se spusese să aștepte și să sune după o oră dacă situația rămânea aceeași. Pulsul fătului scădea și apoi creștea, iarăși scădea și iarăși creștea, și totuși pacienta nu era dilatată. Marina i-a trimis un al doilea mesaj pe pager doamnei doctor Swenson, apoi a așteptat și a tot așteptat, dar n-a primit nici un răspuns. Când s-a uitat la ceas, și-a dat seama că trecuseră doar patruzeci și cinci de minute, nu o oră. Regulile erau rigide. Nu respectase regulile. Tocmai acesta era lucrul pe care Marina îl admirase dintotdeauna la doamna doctor Swenson, asta până când să încerce s-o sune. Pacienta era vorbăreață și aveau destul timp să stea la taclale. Zicea că e extenuată, dar nu din cauza nașterii. Spunea că fetița ei de doi ani n-o lăsase să doarmă deloc noaptea trecută fiindcă o durea urechea. Soțul ei o lăsase în fața spitalului. Le ducea pe fete cu mașina la mama lui, care locuia la două ore de Baltimore. Două ore dus și două ore întors, dar, după cum stăteau lucrurile, el urma să asiste la naștere, așa încât pacienta a spus că n-o deranjează să aștepte. Își dorea ca el să fie de față. Nu asistase la celelalte două nașteri, așa a fost să fie, a zis ea, n-a fost vina lui. Vocea ei era puternică, prea stridentă pentru o cameră atât de mică.

— Mereu uiți cum e să nașți, a spus ea, dar nu-mi amintesc să fie atât de greu. Pe urmă a râs puțin și a zis: Ăsta-i șpilul, nu? Nu-ți aduci aminte, fiindcă, dacă ți-ai aduce aminte, nimeni n-ar mai face încă un copil și ce s-ar întâmpla atunci? Ar fi sfârșitul lumii.

S-a făcut ora unu și jumătate. Apoi două. Și pe urmă trei. Nu i-a răspuns la nici un mesaj. Marina a ajutat la nașterea a doi copii, pe când femeia aștepta, iar ambele nașteri au fost atât de ușoare, încât n-au avut nevoie de asistența vreunui doctor. Cele mai multe dintre femei știau cum să împingă afară un făt. Chiar și când nu știau, n-aveai cum să le oprești. Marina s-a dus să vadă iarăși ce mai făcea femeia. Doctorița era îngrozită, pacienta era răbdătoare. Pe vremea când Marina își derula filmul în minte tot timpul, trează sau în somn, asta era partea la care se uita cu cea

mai mare atenție. Încetinea banda până când reușea să se uite la fiecare cadru în parte. Nu se temea că pacienta o să moară sau că o să-și piardă bebelușul, ci îi era teamă că ar putea face vreun lucru pe care să-l dezaprobe doamna doctor Swenson. Își spunea în sinea ei că respectase instrucțiunile și că, dacă ar mai fi așteptat cincisprezece minute până când să mai sune o dată, atunci lucrurile ar fi decurs altfel. Fără doar și poate că-și învățase lecția acum. Fără doar și poate că doamna doctor Swenson era prin apropiere. Infirmierele înțelegeau situația. Chiar și când o pregăteau pe pacientă pentru operație și îl sunau pe anestezist ca să-l trezească din somn, ele spuneau: Noi aranjăm lucrurile așa încât doamna doctor Swenson să intre direct în operație când vine. Marina ar fi trebuit să cheme alt doctor, dar nici măcar nu i-a trecut prin cap s-o facă. Trăsese prea mult de timp, încercând să evite o responsabilitate. Dacă n-ar fi așteptat atât de mult, dacă n-ar fi așteptat până când totul se prăbușea și până când să n-aibă de ales decât să meargă mai departe, ar fi avut mai mult timp la dispoziție.

Avionul a plonjat brusc și apoi s-a redresat. Era un gol de aer, o ușoară surpriză neplăcută, dar, pentru o fracțiune de secundă toți oamenii din avion au auzit aceeași voce care le șoptea în minte, *Până aici mi-a fost.* Bărbatul îmbrăcat în costum a înșfăcat-o de încheietură, dar când a apucat-o de braț deja totul se terminase și fusese uitat, totul era în regulă.

— Ați simțit asta? a întrebat el.

Marina nu începuse de unde ar fi trebuit. Adevărul profund era că povestea debutase cu câțiva ani în urmă, la începutul rezidențiatului ei sau în acea primă zi de curs din facultatea de medicină, când o văzuse pe doamna doctor Swenson în fața podiumului din sala de curs. N-avea cuvinte cu care să-și exprime admirația pe care o simțea pentru doamna doctor Swenson, pentru inteligența ei, pentru competența ei profesională. Toți studenții o admirau. Clipă de clipă, studenții doamnei doctor Swenson erau plini de entuziasm și anxietate. Profesoara nu catadicsea să le rețină numele, și totuși ei își duceau viețile după regulile ei. Era mai strictă cu femeile din grup. Le povestea despre

propria-i studenție în facultatea de medicină și că, atunci când își făcea apariția, bărbații se luau de braț și n-o lăsau să intre în cercul lor. Formau o baricadă umană împotriva ei, îi trăgeau șuturi când se ridica deasupra lor, iar acum toate femeile intrau ca prin brânză, fără a înțelege sau a aprecia munca pe care alții o făcuseră ca ele să poată ajunge acolo. Nu că Marina își dorise vreodată să-i semene, așa ceva nu-i stătea în fire. Ea își dorise doar să vadă dacă e în stare să-și trăiască cinci ani din viață după standardele doamnei doctor Swenson, și nu fusese în stare. Dintr-odată a avut senzația că se îmbătase. Undeva, foarte departe, simțea prezența bărbatului lângă ea. El îi dăduse drumul. Ea nu i-ar fi putut povesti lucrurile astea lui Anders, chiar dacă în acest fel l-ar fi avertizat, chiar dacă acesta ar fi fost singurul lucru care i-ar fi putut salva viața. În fond, el avea trei fii. Pielea de pe burta pacientei era atât de întinsă, încât se subțiase uluitor de mult, aidoma unui balon umplut cu prea mult aer. Marina își amintea și de faptul că avea o anumită strălucire. A tăiat pielea și a săpat prin grăsime, căutând țesuturile conjunctive. Crezuse că nu mai are timp. Mâinile ei se mișcau extrem de rapid, au găsit uterul. A crezut că așa salvează viața fătului, pentru că era atât de rapidă, dar în secunda când și-a dat seama că era în poziția posterior-occipitală, cu fața în sus, lama deja îi pătrunsese în partea dreaptă a frunții și îi despicase pielea până la mijlocul obrazului. Atunci a simțit tăietura de parcă ar fi fost pe propria-i față, incizia dreaptă, bisturiul care îi despicase ochiul. Și tatăl copilului a simțit la fel ca ea, când s-a întors în acea noapte la spital și și-a găsit soția sedată și fiul mutilat și fără un ochi. Marina l-a întâmpinat pe hol și i-a spus ce a făcut. L-a văzut cum zvâcnește la fel cum zvâcnise și ea. Atunci nu i s-a permis să-și vadă fiul. Specialiștii deja se ocupau de el, dar unele lucruri nu se pot îndrepta.

Nu au dat-o afară din programul de rezidențiat. Marina se simțea foarte uimită, amintindu-și acest lucru. Când totul s-a terminat, iar procesul se încheiase nu printr-un verdict, ci cu plata unor despăgubiri, ei i s-a permis să se întoarcă. Pacienta o plăcuse, acesta era adevărul. Petrecuseră toată noaptea împreună. Voia

despăgubiri financiare, dar nu voia să-i taie capul Marinei. Spusese că și-a făcut bine treaba, că nu a făcut decât o singură greșeală. O singură greșeală. Așa că Marina a trebuit să-și conceapă singură pedeapsa. N-a mai putut să atingă nici un pacient și nici să dea ochii cu colegii ei. N-a fost în stare să se mai ducă la doamna doctor Swenson, care spusese în mărturia ei că rezidenta-șefă primise instrucțiuni să nu opereze nesupravegheată. Vreme de trei ore pulsul fătului continuase să scadă, dar de fiecare dată creștea la loc. Îi creștea până la urmă. Poate că într-o oră sau două s-ar fi dilatat. Poate că în zece minute fătul ar fi murit. Nimeni nu știa răspunsul corect. Marina era un vapor pe cale de a se scufunda, iar Swenson, cu pământul sub picioare, în siguranță, i-a întors spatele și a plecat. Până la urmă Marina a ajuns să bănuiască că doamna doctor Swenson n-avea nici cea mai mică idee cine era.

Anders n-ar fi rămas cu nici un chip acasă. Nu când i se dăduse ocazia să plece iarna și să vadă Amazonul, să fotografieze caracara cu creastă. Și, oricum, el deja plecase, deja murise, iar ea zbura cu avionul spre Brazilia în speranța că o să afle ce se întâmplase cu cadavrul lui. Stătuse trează toată noaptea lângă pacientă, stătuse trează toată noaptea orbind copilul, iar acum ochii i se închideau, apoi îi deschidea și pe urmă iarăși i se închideau. Acesta era prețul pe care trebuia să-l plătească plecând în căutarea doamnei doctor Swenson: amintirile. S-a dus în laboratorul din Vogel, deși îi promisese bărbatului de lângă ea din avion că n-o s-o facă. A mers pe coridorul întunecat până în laboratorul lor întunecat și a luat de pe biroul lui Anders fotografia cu băieții Eckman, toți trei surprinși într-o criză de râs, care de acum încolo urma să pară desprinsă dintr-o altă viață. Poza în care micuții erau atât de incandescenți, încât păreau să lumineze puțin camera întunecată, era în mâna ei când ușa s-a deschis încă o dată. Ce uitase Anders de data asta? Portofelul? Cheile? Nu conta. Ea voia doar ca el să se întoarcă.

— Haide, Mari, a zis tatăl ei. E timpul să plecăm.

Totul era atât de minunat, încât Marina a fost pe punctul să izbucnească în hohote de râs. Firește că acum el era acolo, firește. Exista o parte a visului de care nu-și aducea aminte după ce se

trezea din somn – partea aceasta – când tatăl ei intră în cameră și o strigă pe nume. Partea când stau puțin împreună, doar ei doi, înainte ca lucrurile să o ia razna. Felul în care se terminau lucrurile mereu spulbera fericirea autentică de dinainte și nu așa ar fi trebuit să se întâmple. Adevărul era mult mai complicat decât atât. Era compus din suferință și din mari recompense, iar ea ar fi trebuit să și-l amintească pe tot.

— Mă uitam la fotografia asta, a spus ea și i-a întins-o. Uite ce băieți chipeși, nu?

Tatăl ei a dat din cap. Arăta bine în tunica asta galbenă și cu pantalonii călcați. Părea într-o formă bună, odihnit, iar o curea împletită îi înfășura talia zveltă. Marina nu se mai gândise la asta, dar acum păreau să aibă aceeași vârstă. Înțelegea că rolul timpului era să avanseze, dar ea ar fi fost încântată să rămână exact în acel moment.

— Deci ești gata?

— Sunt gata, a spus ea.

— Bine, atunci, ține-te de mine.

El a deschis ușa și au ieșit pe holul pustiu din Vogel. A urmat un moment de tihnă încântătoare, iar Marina a încercat să se bucure de el, deși înțelegea că n-o să dureze. Una câte una ușile s-au deschis, iar colegii ei au venit să-i cunoască tatăl, să-i strângă mâna, iar din spatele lor au apărut indienii, din ce în ce mai mulți, până când a avut impresia că întregul oraș Calcutta se scurgea pe lângă ei, ridicându-și vocea peste hărmălaia celorlalte conversații dintre oameni.

— Știu unde e scara, i-a șoptit Marina la ureche. Putem să mergem acolo.

Tatăl ei n-a putut s-o audă, pur și simplu era prea mare gălăgie. Și-au continuat drumul ținându-se unul de celălalt cât timp au putut.

Trei

În clipa când a păşit în adierea înăbuşită a aerului condiţionat tropical, Marina şi-a simţit mirosul de lână jilavă. Şi-a scos pardesiul subţire, apoi a deschis fermoarul puloverului de dedesubt şi le-a înghesuit pe amândouă în bagajul de mână, unde nu prea încăpeau, pe când toate insectele din Amazon şi-au ridicat capetele de pe frunzele pe care le mestecau şi şi-au răsucit câte o antenă mlădioasă în direcţia ei. Era o farfurie cu antreuri, o coadă la bufet, o femeie îmbrăcată cu haine de primăvară nordică. Marina i-a dat paşaportul bărbatului de la ghişeu, pe a cărui cămaşă existau toate insignele şi ecusoanele tipice profesiei lui. El a studiat cu mare atenţie fotografia şi chipul ei. Când a întrebat-o, ea i-a spus că vizita Brazilia în scop profesional. Deşi plănuise să răspundă *două săptămâni* la întrebarea „Cât timp veţi sta aici?", s-a răzgândit când a deschis gura să vorbească.

— Trei săptămâni, a spus ea, iar bărbatul a ştampilat o pagină goală din carnetul plin de pagini goale.

Marina şi-a făcut loc în aglomeraţia din jurul benzii pentru bagaje şi a urmărit cu privirea cum trecea şuvoiul de obiecte împachetate. Nişte valize uriaşe puse unele peste altele, aidoma unor saci cu nisip care ar fi putut stăvili o maree. Marina a aşteptat, uitându-se după bagajele ei fără pretenţii, abătându-şi privirea doar când a ajutat un necunoscut să pună pe jos un cufăr. S-a gândit la Calcutta, la nebunia din jurul benzii pentru bagaje, care îţi dădea doar o slabă idee despre nebunia de pe străzile din oraş. Ea, împreună cu mama şi tatăl ei erau singuri prin mulţimea uriaşă, iar tatăl ei le dădea la o parte din calea tinerilor care împingeau cărucioare. Bunici înfăşurate în sari-uri păzeau bagajele familiei,

șezând pe ele, fermoarele genților părând pe punctul să cedeze, în pofida curelelor exterioare. Marina a scuturat din cap pentru a-și scoate din minte imaginea și a încercat să fie atentă la scena din fața ochilor ei. A încercat să nu-și piardă speranța, pe măsură ce locul se golea: valizele, oamenii din mulțime au dispărut unul câte unul. O pereche de ochelari de înot pentru copii a rămas pe bandă, iar ea i-a urmărit cu privirea cum au trecut de multe ori pe lângă ea. Și-a conceput în minte o listă cu lucrurile pe care o persoană mai inteligentă le-ar fi pus în bagajul de mână: dicționarul, punguța cu telefonul, Lariamul care era într-un coș de gunoi din Minneapolis – aeroportul St. Paul.

Nefericiții care se înghesuiau în biroul de bagaje pierdute se împingeau în mormanele de valize pe care nu le luase nimeni și laolaltă ridicaseră temperatura din mica încăpere cu vreo nouă grade peste zăpușeala din imensul spațiu destinat benzilor pentru bagaje. Pe birou era un mic ventilator negru din metal, care agita inutil aerul pe jumătate de metru pătrat. Unul câte unul, se apropiau de fata de la ghișeu și vorbeau într-o portugheză precipitată cu ea. Când a venit rândul Marinei, ea i-a dat biletul și adresa hotelului, fără a rosti un cuvânt, iar fata, care avea o mare experiență cu asemenea situații, a împins spre ea o foaie plastifiată cu diferite poze de bagaje. Marina a atins valiza care semăna cel mai mult cu a ei. Imprimanta a tipărit automat o foaie pe care fata i-a dat-o Marinei, încercuind un număr de telefon și o serie de identificare.

Marina a trecut prin controlul de securitate și prin vamă, apoi a pășit în salonul plin de oamenii care priveau în spatele ei. Fetițele stăteau pe vârfuri și își fluturau mâinile. Șoferii de taxiuri încercau să te înșele, tocmindu-se pentru plata curselor, directori de croaziere și călăuze pentru excursii pe Amazon își mânau clienții în grupuri. Un amestec de magazine ieftine și de chioșcuri pentru schimbat bani încercau să atragă atenția prin culorile vii și luminile cât mai puternice, iar fix în mjlocul tuturor stătea un bărbat îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, care ținea un afiș cu două cuvinte scrise ordonat:

Marina Singh.

Marina fusese atât de sigură că este singură pe lume, încât, la vederea numelui ei scris corect (atât de rar se mai obosea vreo persoană să adauge acel „h" la sfârșit) cu o cariocă neagră și groasă, s-a oprit. Bărbatul care ținea afișul părea să observe totul și, deși erau cel puțin cinci sute de oameni dintre care ar fi putut alege pe altcineva, el s-a răsucit imediat spre ea.

— Doamna doctor Singh? a întrebat el.

Era destul de departe de ea. Ea nu și-a auzit numele, ci doar i-a văzut buzele mișcându-se și a încuviințat din cap. El s-a dus până la ea, iar oceanul de fețe s-a despicat cu ușurință în jurul său. I-a întins mâna.

— Eu sunt Milton.

— Milton, a spus ea.

A fost nevoită să-și spună în sinea ei că nu era cazul să-l îmbrățișeze.

— Ați întârziat. Mi-am făcut griji din pricina dumneavoastră.

Și părea îngrijorat. Ochii lui i-au scrutat pe ai ei, căutând un semn că lucrurile nu merseseră bine.

— Mi-au pierdut bagajele. A trebuit să mă duc la ghișeul de bagaje pierdute. Să fiu sinceră, n-am știut că o să mă aștepte cineva.

— N-aveți bagaje? a întrebat Milton.

— Am un pardesiu.

A bătut ușurel în pardesiu și a văzut că o mânecă aproape că mătura podeaua. A împins-o la loc în bagajul de mână.

Pe chipul lui ea a văzut o expresie de supărare, părea să considere pierderea bagajului responsabilitatea lui.

— Veniți cu mine.

I-a luat de la ea mica valiză și și-a pus cu multă blândețe mâna pe partea superioară a brațului ei, conducând-o câțiva pași înspre mulțime.

— Am completat toate formularele, a spus ea.

El a clătinat din cap.

— Trebuie să ne ducem iarăși acolo.

— Dar nu putem să trecem iarăși prin controlul de securitate.

Ca să treacă din nou printr-o poartă a controlului de securitate, vizibil marcată pentru a indica faptul că se putea trece prin

ea într-o singură direcție, pentru ea ar fi însemnat să se întoarcă în timp, dar Milton și-a pus o mână pe umărul unui ofițer de securitate. S-a aplecat puțin înspre el și i-a șoptit ceva bărbatului cu pușcă, iar bărbatul cu pușcă a ridicat o mână pentru a-i opri pe oamenii care se scurgeau spre ieșire, ca să le permită lui Milton și Marinei să treacă. Ei au mers contra curentului, trecând prin vamă, unde un bărbat îmbrăcat în uniformă avea două mâini vârâte adânc în poșeta unei femei. I-a întins mâna lui Milton, iar Milton i-a strâns-o, trecând pe lângă el.

— Am nevoie de formularul dumneavoastră, i-a spus Milton Marinei, iar ea i l-a dat. Deja ajunseseră lângă banda pentru bagaje. Au pășit în biroul de bagaje pierdute, unde acum se înghesuiau mai mulți oameni care rămăseseră fără bagaje în zborurile care aterizaseră mai târziu decât al ei. Se împingeau unii în alții, furioși și triști, crezând că doar ei pățiseră un asemenea lucru.

Fata de la ghișeu i-a văzut sau, mai bine zis, i-a sesizat de îndată ce au intrat pe ușă și a ridicat capul.

— Milton, a spus ea, zâmbind, apoi a început să vorbească într-o portugheză precipitată.

Marina a izbutit să priceapă primele cuvinte, însă pe urmă a pierdut șirul. *Isso é un sonho*. Fata le-a făcut semn să treacă în față, unde ea și Milton au început o conversație animată. Când un bărbat care așteptase mai mult de o oră să fie băgat în seamă a protestat, fata a plescăit din limbă și l-a redus la tăcere. Milton i-a dat formularul scos la imprimantă, iar ea a citit raportul de parcă ar fi fost un document plin de mistere palpitante și nu ar fi fost scris chiar de ea însăși, apoi a oftat lung. Milton a scos din portofel o carte de vizită și a înfășurat-o rapid cu o bancnotă, vorbind întruna. Fata a luat-o, iar el i-a sărutat vârfurile degetelor. Ea a râs și i-a zis ceva Marinei, poate ceva șocant. Marina s-a uitat la ea ca vițelul la poarta nouă.

Aerul de afară era atât de dens, încât ai fi putut să-l muști sau să-l mesteci. Plămânii Marinei nu mai absorbiseră niciodată atât de mult oxigen, atât de multă umezeală. Cu fiecare inhalare, simțea că în corpul ei ajungeau particule nevăzute de vegetație, spori minusculi care-și făceau culcuș printre cilii celulelor ei și-și înfigeau

rădăcinile acolo. O insectă a zburat pe lângă urechea ei, emițând un sunet atât de strident, încât Marina și-a smucit capul în spate de parcă ar fi înțepat-o. Altă insectă a mușcat-o de obraz exact când și-a ridicat mâna ca s-o alunge pe prima. Nu erau în junglă, erau într-o parcare. Preț de o clipă un fulger mut a luminat un strat de nori primejdioși, aflați la câțiva kilometri spre sud, și pe urmă, la fel de brusc, i-a lăsat în beznă.

— Aveți tot ce vă trebuie în valijoara aia? a întrebat Milton cu o undă de speranță în voce.

Marina a clătinat din cap.

— Cărți, a zis ea, un pardesiu.

Manualul telefonului pe care-l pierduse. O pernă de pus în jurul gâtului ca să poți dormi în avion. Un volum din *Aripile porumbiței*[1] pe care și-l luase cu ea pentru că i se păruse suficient de lung încât să-i ajungă pe parcursul întregii călătorii. Un număr din *New England Journal of Medicine*, care conținea un capitol din lucrarea doamnei doctor Swenson: „Endocrinologia reproductivă a populației lakashi".

— Atunci trebuie să facem rost de niște lucruri în seara asta, a spus el.

Cumnatul lui avea un magazin în oraș. Milton și-a scos telefonul mobil, a asigurat-o că cumnatul era dispus să vină cu cheile, deși era târziu, nici o problemă, iar Marina, care avea mare nevoie de o periuță de dinți, a acceptat.

Milton conducea mașina cu grijă, evitând gropile care puteau fi ocolite. Trecea cu prudență prin cele care nu puteau fi ocolite. Oamenii se îngrămădeau la colțurile străzilor pline de mașini, așteptând lumina semaforului pentru a le traversa, dar când culoarea se schimba, ei rămâneau în continuare pe loc. Fete îmbrăcate de discotecă îi îmbrânceau pe trecători pe lângă zidurile acoperite de reclame improvizate. O bătrână mătura gunoaie în mijlocul unei intersecții. Marina se uita la toate acestea, gândindu-se la Anders, întrebându-se dacă văzuse aceiași oameni în seara când

1 Roman de Henry James.

ajunsese acolo. Nu credea că în Manaus lucrurile se schimbau prea mult de la o seară la alta.

— L-ați dus cu mașina pe domnul doctor Eckman? a întrebat Marina.

— Eckman? a zis Milton, de parcă ar fi fost un obiect căruia nu știa cum să-i spună în limba engleză.

— Anders Eckman. A ajuns aici imediat după Crăciun. Lucrăm la aceeași companie.

Milton a clătinat din cap.

— Vin mulți doctori de la voi în Brazilia?

Fix trei, s-a gândit Marina și apoi a spus:

— Nu chiar.

Bineînțeles că nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să-i trimită lui Anders o mașină cu șofer. Anders probabil își luase bagajele și le dusese în stația de taxiuri, își deschisese ghidul de conversație în portugheză și repetase propoziția „Cât costă drumul până la hotel?" Marina s-a gândit la cât de aproape de el se simțea aici. Și l-a imaginat stând în picioare în aeroport, țintuit locului pe același asfalt de afară. Îi despărțeau doar câteva luni, unul dintre ei ieșea pe ușa din spate, pe când celălalt intra prin față. Atunci pe Marina a fulgerat-o o nouă idee.

— Dar o femeie pe nume doamna doctor Swenson, pe ea ați dus-o cu mașina?

— Desigur, doamna doctor Swenson. E o clientă fidelă. Lucrați împreună cu doamna doctor Swenson?

Atunci Marina și-a îndreptat umerii și imediat a simțit cum centura de siguranță o ține pe loc. Deși Vogel nu catadicsise să angajeze un șofer pentru Anders, cu siguranță că găsiseră unul pentru doamna doctor Swenson sau, dacă nu, oricum Swenson și-ar fi găsit singură pe cineva. O mașină la fel de curată ca asta, un șofer la fel de competent.

— Știți unde locuiește?

— Da, în Manaus. Nu-i departe de hotelul dumneavoastră. Dar doamna doctor Swenson vine foarte rar în Manaus. Lucrează în junglă. Milton a oprit mașina, iar Marina l-a văzut că aruncă o privire în oglinda retrovizoare. O cunoașteți, nu? N-ar fi trebuit

să vorbească despre oamenii pe care îi ducea cu mașina. N-ar fi trebuit să vorbească despre doamna doctor Swenson.

— Mi-a fost profesoară în facultate, a zis Marina, dezvăluindu-i cu atâta ușurință informația, încât părea o minciună. Cu mulți ani în urmă. Acum lucrăm pentru aceeași companie. Am venit aici ca s-o găsesc. Compania noastră m-a trimis să discut cu ea despre proiectul la care lucrează.

— Deci știți despre ce e vorba, a spus Milton cu un sentiment de ușurare în voce.

— Am adresa ei din oraș, dar nimeni nu știe unde lucrează. Doamna doctor Swenson nu vrea să folosească un telefon mobil.

— Mă sună de la un telefon cu plată de la docuri, când vine în oraș.

— Și nu contează dacă sunteți ocupat cu altcineva...

Vorbea din propria-i experiență.

Atunci Milton a încuviințat din cap, fără a-și întoarce privirea.

— Nu anunță niciodată când vine sau când pleacă. Uneori trec luni întregi fără să plece din junglă. Eu am crescut în Manaus. Nu mi-aș dori să stau atâta vreme în junglă.

— Pe doamna doctor Swenson n-o deranjează nimic, a zis Marina.

— Nu, a spus Milton, dar, după ce a reflectat puțin, a adăugat: o deranjează doar dacă n-o așteaptă nimeni la docuri.

Milton a mai luat câteva curbe, ducând-o într-o parte a orașului unde oamenii mergeau pe străzi certându-se sau ținându-se de mâini, fără să le pese că era noapte și că nu se petrecea nimic prin preajmă. În fața lor, un bărbat ședea pe o treaptă joasă de beton, iar Milton a oprit mașina lângă el. Imediat bărbatul s-a ridicat în picioare și i-a deschis portiera Marinei. Era înalt și slab, purta o cămașă roz din bumbac, în care ar mai fi încăput încă unul ca el. I-a salutat într-o portugheză pripită. Evident nu-i convenea că ieșise din casă la o oră atât de târzie.

— *Negócio é negócio*[1], a zis Milton, oprind motorul mașinii.

---

1 Afacerile sunt afaceri.

L-a prezentat Marinei pe cumnatul lui, Rodrigo, pe când acesta a luat-o de mână pentru a o ajuta să coboare din mașină.

Rodrigo i-a spus ceva lui Milton când a descuiat ușa. Pe urmă Milton a aprins lumina. Înăuntru mirosea a rumeguș. S-a asigurat că încuiase ușa în urma lor. Rodrigo a stins lumina, iar Milton a aprins-o din nou. Rodrigo și-a acoperit ochii cu mâinile, de parcă ar fi vrut să rămână în întuneric, în același timp vorbind precipitat într-o limbă pe care Marina n-o știa. Ea a clipit, cu pupilele dilatate și oarbe, apoi inundate de lumina electrică. Magazinul era doar un cub mare, cu dușumeaua din scânduri și burdușit cu toate produsele imaginabile: conserve cu mâncare, haine, pastile, ochelari de soare, cărți poștale, saci cu semințe, săpun de rufe. Culorile cutiilor și sticlelor care urcau până la tavanul înalt au amețit-o. Subiectul certei dintre cei doi bărbați era limpede pentru ea, deși nu înțelegea cuvintele. Aprindeau și stingeau lumina pe rând, iar ea era nevoită să se descurce repede în momentele când putea să vadă. A luat o periuță de dinți roșie, un deodorant, pastă de dinți, șampon, insecticid, cremă de protecție solară, două cămăși din bumbac, tricouri, o pălărie de pai. Și-a pus o pereche de pantaloni peste talie, apoi i-a pus pe tejghea. Valiza putea să ajungă a doua zi dimineață, dar la fel de bine ar fi fost posibil să n-o mai vadă niciodată. A luat o pungă cu lenjerie intimă și apoi un pumn de elastice pentru prins părul.

— Deci când ați văzut-o ultima oară pe doamna doctor Swenson? a întrebat Marina.

— *Dr Singh conhece o dr Swenson*[1], i-a zis Milton cumnatului său.

Marina a auzit ambele nume. Făcând un gest care ei i s-a părut cu precădere indian, Rodrigo și-a dus palmele lipite în fața buzelor, apoi și-a înclinat ușor capul.

— E o clientă minunată, a zis Milton. Cumpără de aici toate proviziile pentru tabăra ei. E impresionant s-o vezi când intră în magazin. Stă fix în mijloc, acolo unde sunteți dumneavoastră, și

1 Dr. Singh o cunoaște pe dr. Swenson.

arată cu degetul spre lucrurile pe care le vrea, iar Rodrigo i le aduce. Și n-are nici o listă. Fascinant.

— *Muito decisivo*, a spus Rodrigo. *Muito rápido*[1].

— Mai demult venea după provizii unul dintre ceilalți doctori. Doamna doctor Swenson era prea absorbită de medicamentul la care lucrează, așa că trimitea pe altcineva în oraș, apoi, peste două zile, îmi dădea un telefon de la docuri. Spunea că nu-i adusese destule lucruri sau nu le nimerise pe cele de care avea nevoie. Până la urmă mi-a zis că nu făcea decât să piardă vremea trimițând pe altcineva. Uneori îl trimite pe Easter cu un bilet, dacă are nevoie de vreun obiect special, dar asta nu se întâmplă prea des. N-ar putea să facă toate cumpărăturile de unul singur.

Rodrigo n-a fost de acord cu el. Milton l-a ignorat.

— Rodrigo o cunoaște bine acum. Comandă anumite lucruri special pentru ea.

— Ceilalți doctori? a întrebat Marina.

A auzit voci de afară, apoi cum cineva scutura clanța ușii și lovea cu palma în geam. Mulțimea voia să intre în magazin.

— N-a trecut nici o lună de când a fost aici. Milton s-a uitat la Rodrigo, apoi a întrebat în portugheză. *Um mês*[2]? Rodrigo a încuviințat din cap. Nu-i o veste bună pentru dumneavoastră, a zis Milton. Din câte știu, vine cam la trei luni.

Marina și-a închipuit cum ar fi să petreacă trei luni în orașul acesta, pe care încă nu-l văzuse ziua, purtând hainele acestea și memorând manualul telefonului mobil pierdut. Dacă lucrurile ar fi stat așa, și-ar fi cumpărat o barcă și s-ar fi dus singură pe râu. A întrebat dacă exista vreo persoană care să știe cum să dea de ea.

Milton și-a balansat capul dintr-o parte într-alta, de parcă și-ar fi cântărit gândurile.

— Doar Bovenderii pot ști, dar nu prea cred asta.

— *Dr Swenson não lhes diria nada*[3], a spus Rodrigo.

---

1 Foarte hotărât. Foarte rapid.

2 O lună.

3 Dr. Swenson nu le spune nimic.

Era în stare să înțeleagă o conversație în engleză, dar nu putea să vorbească. A scos de undeva o mică umbrelă și o pelerină impermeabilă cu glugă, pe care a împăturit-o și a pus-o într-un sac de plastic. I le-a dat Marinei și a încuviințat din cap spre ea, cu o seriozitate care-i sugera să le adauge printre cumpărături.

— Mai ai vreo idee? l-a întrebat Milton pe cumnatul lui în limba engleză.

— Bovenderii, a zis Marina.

— Sunt cuplul de tineri care locuiesc la ea în apartament. Cu siguranță c-o să-i cunoașteți. E greu să nu-i remarci. Le place să călătorească. Milton a închis ochii. Care-i cuvântul?

— *Boêmio*, a zis Rodrigo pe un ton dezaprobator.

Milton și-a deschis ochii.

— Sunt doi tineri boemi.

Rodrigo făcea o listă cu toate cumpărăturile Marinei, notând prețurile cu un creion. Ea și-a pus un șlap galben pe talpa pantofului, apoi l-a pus la loc și a probat altul. A luat o cartelă de telefon mobil. Anders probabil că îi găsise repede pe Bovenderi, căci locuiau în apartamentul doamnei doctor Swenson. El avea adresa unde i se trimiteau prin poștă scrisorile, probabil că mai întâi se dusese acolo. În magazin se auzea un țăcănit neregulat, lovituri ușoare care nu veneau dinspre oamenii care încercau pe rând să deschidă ușa cu forța. Suna ca și cum cineva ar fi izbit tejgheaua cu partea laterală a unui ceas de mână. S-a uitat în sus, spre tavan, și a văzut câteva insecte cu carapace, care se pocneau de tuburile de neon. Din locul unde stătea, insectele păreau să nu aibă aripi.

— *Estoque!*[1] a strigat Milton, adresându-se oamenilor care se adunaseră de cealaltă parte a geamului.

A continuat să țipe la ei în portugheză. Rodrigo a stins iarăși lumina. În întuneric, el i-a pus toate cumpărăturile în pungi din plastic subțire.

— Ce vor? a întrebat Marina.

Milton s-a răsucit și s-a uitat la ea.

---

1 Prea mult.

— Nu vor nimic, a spus el, subliniind că nu erau în aceeași situație cu ei. Așa își petrec ei noaptea.

Când până la urmă Rodrigo a deschis ușa pentru ca Milton și Marina să poată ieși din magazin, a reieșit că mulțimea nu era la fel de mare precum păruse prin geam, poate douăzeci de oameni, iar unii dintre ei erau copii. Păreau stingheri așa, stând în mijlocul străzii largi, de parcă nu avuseseră niciodată destulă energie ca să intre în magazin. Totuși așteptaseră ca să-și exprime dezamăgirea, lucru pe care l-au și făcut fără prea multă convingere.

Când Rodrigo i-a deschis portiera Marinei, ea și-a dat brusc seama că nu plătise pentru nimic. Pungile ușoare ca o pană, care conțineau tot ce cumpărase, erau înfășurate în jurul degetelor ei, iar ea i-a ridicat spre cei doi bărbați.

— N-am plătit, i-a spus lui Milton.

Membrii grupului care între timp se micșorase, cei care încă nu plecaseră alene spre casă, s-au aplecat spre Marina, sperând să-și dea seama ce se afla în pungile ei.

El a clătinat din cap.

— Totul intră în cont, nu?

— Contul cui?

— Al companiei Vogel, a zis Rodrigo.

A vârât o mână într-una dintre pungi și i-a arătat copia notei de plată, o listă tipărită ordonat cu toate obiectele pe care ea le cumpărase.

Marina a încercat să spună ceva, apoi a lăsat-o baltă. Deși ei i se părea ciudat că un magazin general din Manaus trimite factura direct unei companii farmaceutice americane, celor doi bărbați nu li se părea ciudat. Le-a mulțumit amândurora și i-a spus noapte bună lui Rodrigo, care, cu ajutorul lui Milton ca translator, i-a urat să-și primească înapoi bagajele pierdute. Pentru că el îi deschisese portiera din spate, ea a stat acolo pe scurtul drum spre hotel. Când au ajuns la destinație, Milton i-a luat micul bagaj și a condus-o înăuntru.

Avea o cameră la Hotel Indira. Era evident că persoana care i-o rezervase nu știuse prea multe despre hotel și probabil nu avusese intenția să-i facă o farsă. Deși avea o fațadă grandioasă, înă-

untru erau o mulțime de palmieri și de canapele cafenii ponosite, care se prăbușeau unele în altele, de parcă rezistaseră cât fuseseră în stare și apoi renunțaseră. Milton a cazat-o și apoi a venit la ea pentru a-i da cheia. I-a urat cordial să aibă o noapte bună, iar pe urmă a lăsat-o acolo, după ce și-a încercuit numărul de telefon pe cartea de vizită. Ea și-a dat seama că, dacă n-ar fi fost Milton, probabil ar fi dormit pe un scaun din aeroport și apoi și-ar fi luat bilet pentru zborul de dimineață spre Miami. Chiar și când a ajuns în cameră și și-a agățat haina pe o bară de metal care fusese prinsă pe un perete gol, se gândea la acel zbor. S-a așezat pe marginea patului și a scos o pereche de ochelari pentru citit de pe fundul poșetei, pentru a vedea seria interminabilă de numere microscopice de pe cartela de telefon pe care o cumpărase din magazinul lui Rodrigo. Printr-o minune, nu era decât cu o oră mai devreme decât în Eden Prairie. După un drum atât de lung, nu era decât la o oră distanță de casă. Domnul Fox a răspuns după al doilea țârâit.

— Am ajuns, a spus ea.

— Bine, a zis el. Bine. El și-a dres vocea, iar ea a auzit foșnete prin telefon. S-a întrebat dacă nu cumva l-a trezit din somn. Credeam că o să suni mai devreme. Ai mâncat?

Marina s-a gândit puțin. Probabil că mâncase ceva în avion, dar nu-și putea aduce aminte.

— Mi-au pierdut valiza. Sunt sigură că o să mi-o aducă mâine, dar voiam să știi că n-am telefonul.

— Ți-ai pus telefonul în valiză? a întrebat el.

— Da, l-am pus în valiză.

Domnul Fox a rămas tăcut preț de o clipă.

— În ziua de azi le găsesc de fiecare dată. De obicei le aduc la hotel în toiul nopții. Sună la recepție mâine, când te trezești. Pun pariu că o să fie acolo.

— Șoferul m-a dus să-mi cumpăr câteva lucruri. Măcar acum am periuță de dinți. Apropo, mulțumesc.

— Pentru periuță?

— Pentru Milton, șoferul.

Și-a pus mâna pe receptor și a căscat.

— Mă bucur că te ajută. Îmi pare rău că nu te pot ajuta eu mai mult.

Ea a încuviințat din cap, deși convorbirea nu i se părea cine știe ce. Poate că ar fi trebuit să aștepte până mâine ca să sune. Draperiile erau trase, dezvelind fereastra, iar ea a privit orașul, oceanul infinit de lumini minuscule. În întuneric, atât de departe, ar fi putut să se afle oriunde. Și-a închis ochii.

— Marina? a făcut el.

— Îmi pare rău, a zis ea, cred că ațipesc.

— Du-te la culcare. Vorbim mâine.

— Asta dacă primesc telefonul, a spus ea, apoi și-a adus aminte. Sau mă poți suna la hotel.

— Asta o să fac, a zis el. Acum încearcă să dormi.

— O să-ți trimit o scrisoare, a spus ea.

Nu și-a amintit să fi pus receptorul în furcă.

Manaus era dificil de apreciat. Adăpostea turiști, călători și comercianți, care, în acest oraș convenabil, erau scutiți de toate taxele de import. Toți ori coborau din vreo ambarcațiune, ori se urcau în vreuna, așa că străzile erau puse în așa fel încât tot timpul aveai impresia fie că te îndepărtezi de apă, fie că te apropii de ea. În a treia zi Marina deja izbutise să se orienteze în spațiu. Dacă își dădea seama unde era râul, totul îi devenea foarte clar. S-a dus în piață la șase dimineața, când lumea ieșea din casă, încercând să facă cât mai multe lucruri cu putință înainte ca zăpușeala cu adevărat devastatoare să se aștearnă peste oraș. Mirosul nenumăraților pești, pui și hălci de viței morți, care păreau la limita putreziciunii în aerul încremenit, a făcut-o să țină un tricou șifonat peste partea de jos a feței, dar și-a luat un răgaz pentru a se opri să se uite la plantele și la scoarța de copac de pe o tarabă cu leacuri, unde capetele de șerpi pluteau în ceea ce Marina spera că e alcool. Un vultur negru de dimensiunea unui curcan se plimba printre tarabe, alături de toți ceilalți clienți, căutând capete de pește sau măruntaie căzute sub tejghele. Rămășițele însângerate erau greu de găsit. Marina a cumpărat două banane cu aromă de mere și un pateu de la o femeie care le ținea sub o foaie șifonată

de pergament. După aceea s-a dus până la râu ca să se uite la bărci. Și-a petrecut o mulțime de timp contemplând apa, care avea culoarea ceaiului cu lapte și era complet opacă până și când se plimba de-a lungul unui doc, se ghemuia pe vine și se uita de aproape la râu. Deseori făcea acest lucru. Nu putea să vadă nimic nici măcar la un centimetru sub apă. O aștepta pe doamna doctor Swenson.

Fără doar și poate că ar fi fost o pierdere de vreme s-o aștepte pe doamna doctor Swenson, dacă ar fi găsit alte lucruri mai bune de făcut. Să-și aștepte bagajul nu avea cum să-i ocupe tot timpul, deși Tomo, tânărul recepționer al hotelului, era amabil și suna de două ori pe zi la aeroport pentru a se interesa de el. De asemenea, îi mai aștepta și pe soții Bovender. Marina avea adresa apartamentului doamnei doctor Swenson, așa încât le scria în fiecare zi, punând ambele nume, Bovender și Swenson, pe plic și tipărind atât rugămintea de a fi contactată, precum și informațiile despre hotelul unde stătea. Din câte-și putea da seama, văzând arhitectura clădirii, cartierul unde se afla și holul de la intrare frumos mobilat, unde își lăsa scrisorile în fiecare dimineață, era una dintre cele mai scumpe locuințe din oraș. Se întreba cât de mulți bani plătea compania Vogel pentru a deține o locuință temporară în Brazilia, unde stăteau doar doi indivizi boemi, care nu păreau să petreacă prea mult timp pe acasă. Bineînțeles, era posibil ca cuplul de boemi să fi plecat de acolo. În fond, i se spusese despre ei că le plăcea să călătorească, iar acesta, fără doar și poate, era un oraș unde oamenii care aveau unde să se ducă n-ar fi vrut să rămână prea multă vreme. A dat încă o dată din cap spre portarul care primea mereu plicul cu un zâmbet larg pe chip, înclinându-și adânc și energic capul.

— Familia Bovender, a spus ea sugestiv.

— Familia Bovender! a replicat el.

Ea a hotărât ca în acea după-amiază să înjghebe un mesaj în portugheză, pe care să i-l dea a doua zi. Era mai bine dacă le explica atât portarului, cât și celor doi Bovender ce anume voia.

Toate preocupările Marinei – să aștepte lângă râu, să aștepte în fața clădirii unde se afla apartamentul, să hoinărească prin oraș

în speranța că o va năpădi inspirația și-și va da seama cum să dea de doamna doctor Swenson – erau întrerupte de ploi, ploi torențiale furioase, care păreau să apară din senin și preschimbau străzile în râuri învolburate, care-ți ajungeau până la gleznă. Oamenii plecau alene din spațiile deschise și se lipeau cu spatele de pereții clădirilor, înghesuindu-se sub diverse streșini, așteptând să treacă furtuna. De mai multe ori pe zi simțea recunoștință pentru Rodrigo, care o obligase să ia de la el pelerina impermeabilă.

Bineînțeles că uneori nici pelerina și nici copertinele nu făceau față ploii, iar Marina alerga în șlapi până la hotel, fiecare strop înțepându-i pielea aidoma unei viespi. Substanțele din crema de protecție solară se amestecau cu dietiltoluamidul din insecticid, iar când încerca să-și șteargă apa de pe față, o usturau ochii atât de tare, încât aproape că orbea. Când ajungea înapoi la hotel, făcea un duș, trăgea un pui de somn, se străduia să citească din romanul lui James, iar când se sătura de el, studia endocrinologia reproductivă a populației lakashi.

După cum Anders încercase să-i explice pe vremea când n-avea nici un chef să-l asculte, lakashi erau un trib izolat din Amazon, în care femeile se pare că nășteau bebeluși sănătoși chiar și după șaptezeci de ani. Firește, nu se putea evalua corect din punct de vedere științific vârsta femeilor. Totuși faptul era incontestabil: femeile bătrâne nășteau copii. Populația lakashi se reproducea la o vârstă cu treizeci de ani mai mare decât a femeilor din triburile vecine. Familii de cinci generații erau un lucru obișnuit acolo și, în afară de ceea ce probabil s-ar fi putut numi o oboseală crescândă, toți păreau să aibă aceleași probleme de sănătate ca și ceilalți băștinași. Defecte din naștere, retard mental, probleme ale oaselor, dinți, vedere, înălțime, greutate, toate erau medii și la mame, și la copii comparativ cu membrii triburilor vecine, conform unui studiu care se desfășurase vreme de treizeci și cinci de ani.

Marina s-a răsucit, întinzându-se pe spate, și și-a ridicat revista deasupra capului. *Un studiu care s-a desfășurat vreme de treizeci și cinci de ani?* Asta însemna că, din câte știa ea, pe când doamna doctor Swenson preda cu normă întreagă la Hopkins, mai studia și populația lakashi din Brazilia? Bineînțeles, cine știe ce făcea la

sfârșit de săptămână, în vacanțele de primăvară sau de Ziua Recunoștinței? E posibil ca în toți acei ani ea să fi călătorit cu avionul până în Manaus și să-și fi închiriat o barcă care s-o fi dus pe afluenții râului Rio Negro. Dacă ar fi fost vorba de altcineva, Marina ar fi fost convinsă că articolul nu era decât o minciună ambițioasă, dar doamna doctor Swenson avusese întotdeauna o energie inepuizabilă, care sfida orice percepție umană. Dacă Marinei i-ar fi spus cineva că, pe când ea își făcea vizitele la spitalul din Baltimore, împleticindu-se pe jumătate adormită, doamna doctor Swenson zbura noaptea cu avionul spre Brazilia pentru a culege date, ea ar fi fost impresionată, dar nu uluită. De fapt, chiar în articolul pe care-l citea acum era inclusă o cercetare dintr-o disertație pentru care primise titlul de doctor în etnobotanică la Harvard. Se părea că existau multe lucruri despre doamna doctor Swenson pe care Marina nu le știa.

Când începea să plouă cu găleata prea brusc, iar ea era prea departe de hotel ca să fugă într-acolo, Marina intra în câte o cafenea cu internet și plătea cinci dolari pentru a căuta informații despre doamna doctor Swenson sau despre tribul ei, dar, pe când ședea acolo, străduindu-se să nu ude tastatura cu părul șiroind, a descoperit că nu existau decât foarte puține informații. Când căutai pe Google numele Annick Swenson, dădeai peste descrieri ale cursurilor, prelegeri la conferințe medicale, articole – mai ales despre chirurgia ginecologică – mai multe mesaje plictisitoare ale unor studenți la medicină, care se plângeau că cursul doamnei doctor Swenson – și probabil toate cursurile la care asistau – era îngrozitor de greu. Majoritatea referirilor la populația lakashi citau articolul din *New England Journal of Medicine*, deși numele mai apărea și alături de cel al vestitului etnobotanist de la Harvard Martin Rapp, care interacționase prima oară cu tribul când recoltase eșantioane de plante, în 1960. Interesul lui pentru această populație părea insignifiant, căci scrisese doar despre ce ciuperci preferă sau nu să consume lakashi. Exista o singură fotografie cu el, un bărbat foarte slab și bronzat, cu părul deschis la culoare și un nas drept englezesc, care se înălța la un cap deasupra băștinașilor

aflați de o parte și de alta. Toți țineau ciuperci în mână. Marina a studiat cu atenție tot ce a reușit să afle despre doctorul Rapp și despre lakashi, sperând că descoperă vreun indiciu despre unde i-ar putea găsi, dar cea mai explicită informație peste care a dat a fost „bazinul central al Amazonului". Lăsată în legea ei, doamna doctor Swenson izbutise să țină cumva internetul departe de proiectul la care lucra.

— Spune-mi că ți-au găsit valiza, a zis domnul Fox imediat după ce a răspuns la telefon. Într-un fel sau altul, pe domnul Fox îl interesa mai mult dacă ea reușise să ia legătura cu bagajul ei, nu cu doamna doctor Swenson sau cu imaginarii Bovenderi.

— Se pare că aeroportul din Manaus are codul MAO. Madridul e MAD. Teoria e că O începe să arate ca D după un anumit număr de valize, așa că trimit bagajele în Spania.

— O să-ți trimit prin poștă alt telefon, a spus el. O să ți-l trimit mâine. Oricum în curând o să ai nevoie de Lariam. Fă o listă cu ce vrei.

— Nu vreau nimic, a zis ea, uitându-se la brățările de mușcături ale insectelor, care-i înconjurau gleznele și încheieturile mâinilor, umflături roșii tari, pe care își dorea nespus să le zgândărească cu unghiile. N-am nevoie de nimic. În clipa când o să-mi trimiți alt telefon, o să apară și valiza mea și atunci o să am două.

— Și ce dacă o să ai două? Poți să i-l dai pe unul dintre ele doamnei doctor Swenson. Poate că are și ea de dat vreun telefon.

De fapt Marina se bucura că n-are telefon. Își începuse rezidențiatul cu un pager, la care se adăugase un telefon mobil, care mai târziu se transformase într-un BlackBerry. În Manaus avea o senzație aproape indescriptibilă de libertate, căci hoinărea printr-un oraș straniu, știind că nimeni nu putea s-o găsească.

— Apropo de doamna doctor Swenson, am citit despre lakashi.

— Întotdeauna e mai bine să citești despre oameni înainte de a-i cunoaște, a replicat domnul Fox.

— E un articol interesant, dar nu dezvăluie mai nimic despre ei.

— Doamna doctor Swenson nu vrea să dezvăluie nimic despre ei.

— Deci care-i ingredientul secret? Măcar ea știe care e? Cu siguranță că lakashi nu știu. Nu-mi pasă cât de primitive sunt femeile astea, dacă o să înțeleagă ce fac ca să rămână fertile până la moarte, atunci o să înceteze s-o mai facă.

Domnul Fox a amuțit de cealaltă parte a firului, iar Marina a așteptat.

— Știi și nu vrei să-mi spui? a întrebat Marina, râzând.

Fără doar și poate că secretara lui, doamna Dunaway cea foarte sobră, intrase în acea clipă la el în birou și-l obligase să-și amâne răspunsul.

— Nu-i vorba că nu vreau, a zis până la urmă domnul Fox.

Marina se relaxase în timpul convorbirii și se tolănise pe pat, dar un junghi de îndoială a obligat-o să se ridice iarăși în capul oaselor.

— Ce?

— Există un contract de confidențialitate...

— Sunt în *Brazilia*, a spus ea. Azi-dimineață am găsit în cadă o șopârlă cât un pui de pisică. Nu știu unde e doamna doctor Swenson și nici cum să dau de ea, iar acum spui că n-ai de gând să-mi zici cum rămân fertile femeile lakashi? E nevoie să mai fac ceva ca să-ți câștig încrederea?

— Marina, Marina, asta n-are nimic de-a face cu tine. E un contract. N-am voie să vorbesc despre asta.

— N-are nimic de-a face cu mine? Atunci de ce sunt aici? Dacă asta n-are nimic de-a face cu mine, atunci vreau tare mult să mă întorc acum acasă.

De fapt nu-i păsa. Nu-i păsa că, pe parcursul vieții lor, lakashi aveau de 3,7 ori mai mulți copii decât ceilalți brazilieni. N-o interesa unde trăiesc sau dacă erau fericiți, ori dacă voiau să aibă copiii pe care îi nășteau. Îi păsa – de fapt îi păsa foarte mult – doar de faptul că șeful ei, care teoretic o ceruse în căsătorie și apoi o trimisese la Ecuator după ce unul dintre angajații companiei Vogel murise acolo, acum refuza să-i împărtășească o informație esențială despre cercetarea cu pricina.

— Când o să ajung la doamna doctor Swenson și la toate femeile alea lakashi însărcinate, ar trebui să întorc capul ca să nu văd cum reușesc așa ceva? Obișnuiesc să-i omoare pe toți cei care le descoperă secretul?

Și pe urmă l-a văzut pe Anders cum stătea în râu, cu mâlul până la glezne, ținând un singur plic albastru în mână. Dumnezeule, și-a zis.

— Dumnezeule, n-am vrut să spun asta.

— Mestecă un soi de scoarță direct de pe copac, a spus domnul Fox.

Pe Marina n-o interesa deloc scoarța copacilor.

— N-am vrut să spun asta.

— Știu, a zis el, dar din voce îi dispăruse orice scânteie și, după încă vreo două propoziții, n-au mai avut nimic să-și spună și și-au încheiat convorbirea.

Marina și-a pus pantofii și a ieșit iarăși pe străzi. Ploaia se oprise, iar soarele biciuia cu aceeași forță asfaltul, clădirile, oamenii și câinii. Nu voia să se ducă nici la râu și nici la piață, așa că s-a plimbat o vreme prin rond, în umezeala sufocantă, gândindu-se că probabil și Anders dăduse ocol aceluiași rond. Poate că el nu se simțise deznădăjduit când ajunsese aici. Poate că îl încântase să plece în excursii de o zi în junglă pentru a vedea păsări sau să bea coktail de pisco[1] singur prin baruri. Marina s-a aplecat să se uite la bijuteriile sculptate pe care un grup de băștinași le vindea de pe o pătură. A luat o brățară făcută ori din mărgele pictate netede, ori din semințe roșii găurite la mijloc. I-a permis femeii de pe pătură să i-o lege pe încheitura mâinii, cu mai multe noduri complicate și permanente, iar apoi să taie capetele cu dinții, fără ca buzele să-i atingă pielea. Unul dintre copii, un băiat de nouă sau zece ani, cu pieptul îngust, a studiat menajeria de animale minuscule care se întindea în fața ochilor lui, pe urmă a luat un stârc alb de cinci centimetri, cu un pește minuscul înfipt în cioc, și i l-a înmânat Marinei. Ea ar fi vrut să-l refuze, dar când l-a

1 Băutură alcoolică asemănătoare rachiului, obținută prin distilarea strugurilor.

ridicat să-l vadă mai bine, s-a gândit că de fapt era frumos, mai frumos decât orice văzuse ea vreodată, așa că a acceptat să cumpere stârcul și brățara cu un pumn de bancnote, despre care a făcut socoteala că însemnau vreo trei dolari americani. Și-a pus în buzunar mica pasăre și s-a plimbat pe mai multe alei laterale, încercând să rețină pe unde o cotise. Acum n-avea nici un chef să se rătăcească. Cu cât mergea mai departe, cu atât mai des observa că oamenii nu-i mai aruncau nici o privire. Băieții cu mormanele de tricouri și fluturi extraordinari prinși cu ace pe carton în rame ieftine din lemn n-o mai urmăreau. Vânzătorii de înghețată nu mai strigau după ea, nici bărbatul cu mustață și cu câte o maimuță mică pe fiecare umăr, care țipa la turiști în portugheză. Cu părul ei negru prins cu o bentiță sub pălăria pe care o cumpărase, cu hainele ei ieftine și șlapii, putea să se confunde cu băștinașii în Manaus, așa cum nu izbutise niciodată în Minnesota. Aici se uitau la ea și, văzând o femeie care le părea cunoscută, își întorceau privirea. Nu i se adresa nimeni decât salutând-o simplu, iar Marina înțelegea și încuviința din cap în chip de răspuns, apoi își vedea de drum. Anders probabil că fusese mereu înconjurat de lume. Avea ochii atât de albaștri și era atât de înalt, cu pielea aproape luminoasă, la fel de straniu ca zăpada pentru oamenii ăștia. Orice trecător ar fi putut pătrunde cu privirea în Anders mai adânc decât în Rio Negro. Marina s-a gândit la toate zilele de luni, când venea la serviciu vara, după un sfârșit de săptămână în care vâslise pe un lac sau altul împreună cu băieții, la pielea lui pârjolită de soare, la buzele și nasul care deja începeau să i se cojească.

— N-ai auzit de cremă de protecție solară? întreba Marina. Sau de pălării?

— Țin ascunse asemenea informații de bărbați.

În acele zile nu purta cravată la serviciu, iar cămașa lui avea gulerul descheiat. Marina evita să se uite la pielea roșie și inflamată de pe gâtul lui. Oare cui i se păruse o idee bună să-l trimită pe Anders la Ecuator? Chiar și pielea ei deja se închisese la culoare. Soarele izbutise să pătrundă pe sub pălării și creme. Era inevitabil.

După ce Marina a mai cotit-o încă o dată pe o stradă, fără nici un scop, la fel ca toată plimbarea ei, s-a trezit în fața magazinului lui Rodrigo. De data aceasta, în față nu mai era nici o mulțime de oameni și nimeni nu se mai uita înăuntru prin geam. Sub lumina zilei nu mai părea să atragă atât de mult atenția. Strada era pustie, nici un om, nici o mașină. De fapt, când a intrat în magazin, cu intenția să-l salute și să-și cumpere o sticlă cu apă, înăuntru nu mai era decât un singur cuplu, un bărbat și o femeie de douăzeci și ceva de ani, care arătau spre un obiect de deasupra capetelor lor. Femeia avea mâini și picioare lungi, era bronzată, purta o rochie roșie largă și se întindea, încercând să ajungă la obiectul dorit. Părul ei lung și gălbui, care era ținut pe spate de o pereche de ochelari de soare imenși, era obiectul cel mai strălucitor din cameră, întrucât se părea că Rodrigo avea aceleași rețineri față de electricitate și ziua, nu numai noaptea. Tânărul, care probabil era puțin mai înalt decât femeia, se ținea la distanță, în tricoul și pantalonii lui scurți lălâi, și o urmărea cu privirea cum se întinde. Avea părul șaten neîngrijit, iar chipul lui, cam prea drăguț, era acoperit ori cu o barbă, ori cu părul care îi crescuse fiindcă nu se bărbierise câteva zile. Nu remarcaseră că ea a intrat, așa că Marina i-a urmărit cu privirea, pe de o parte pentru că erau o priveliște neobișnuită în Manaus și pe de altă parte fiindcă era convinsă că cei doi erau Bovenderii.

Și-i închipuise mai apropiați de vârsta ei, fără spectaculozitatea inerentă unei asemenea atractivități, dar în clipa când a pășit în magazin, și-a revizuit imaginea din mintea-i trândavă. Bărbatul avea un tatuaj pe gleznă, o viță-de-vie decorativă, iar femeia purta un lănțișor de aur în jurul gleznei. Marina îi putea descrie printr-un singur cuvânt, boemi, iar ei erau singurii doi boemi pe care-i văzuse de trei zile încoace.

Rodrigo a venit în magazin dintr-o cameră aflată în spatele tejghelei. Le-a spus celor doi ceva în portugheză, tânăra n-a fost de acord cu el și din nou s-a întins fără succes spre raftul de deasupra capului ei, pe când tânărul și-a încrucișat mâinile pe piept. Oare își dorea bureții impregnați cu săpun? Când Rodrigo s-a răsucit să ia scara, a văzut-o pe Marina lângă ușa deschisă și

cât ai bate din palme a recunoscut-o, și-a adus aminte pe cine căuta și s-a bucurat că peste el dăduse norocul de a face prezentările.

— Ola, doamnă doctor Singh! a exclamat el, iar când cei doi tineri s-au răsucit să vadă pe cine întâmpina Rodrigo, el și-a îndreptat mâinile spre tinerii clienți. Familia Bovender.

Tinerii Bovender, posesori ai unui instinct social foarte evoluat, au zâmbit, apropiindu-se de ea. Dacă cumva se străduiseră s-o evite, atunci se pricepeau nemaipomenit de bine s-o ascundă. De fapt, părea că așteptaseră cu cea mai mare nerăbdare și își doriseră mai mult decât orice pe lume să se întâlnească cu ea în magazin, în această după-amiază, și că nu-i purtau pică fiindcă întârziase un picuț.

— Barbara Bovender, a spus tânăra, întinzând mâna.

I-a zâmbit, arătându-i dinții mari și albi, puțin neregulați.

— Jackie, a zis tânărul, iar Marina i-a strâns și lui mâna.

Avea impresia că accentul lor era australian, dar nu era sigură. Păreau prea bronzați ca să fie englezi.

Rodrigo i-a zis ceva Barbarei, iar ea și-a mijit puțin ochii spre el, auzindu-i spusele, de parcă și-ar fi tradus fiecare cuvânt separat și apoi le-ar fi combinat într-o propoziție în minte.

— *Nos*?

— Doamna doctor Swenson, a spus el.

— Da, bineînțeles, a zis Barbara, părând aproape ușurată. O căutați pe doamna doctor Swenson.

— Pe noi nu ne caută nimeni, a spus Jackie.

— Asta pentru că nimeni nu știe pe unde suntem, a zis Barbara și pe urmă a râs. Asta lasă impresia că ne ascundem.

Marina a încercat să găsească vreo asemănare între cei doi și doamna doctor Swenson. A încercat să și-i imagineze pe toți trei în aceeași cameră. N-a izbutit.

— Am lăsat mai multe scrisori pentru voi.

— Pentru noi? a întrebat Jackie. La apartament?

— În clădirea unde se află apartamentul doamnei doctor Swenson. Le-am lăsat la intrare.

În acest moment Rodrigo a luat scara și s-a suit până la un raft de lângă tavan, pentru a lua de acolo o cutie cu balsam de rufe.

Ierarhia după care se cereau și se vindeau diverse produse se putea reprezenta grafic limpede după cât de aproape de tavan, respectiv de podea se găseau ele. Balsamul de rufe părea să se afle la limita anonimatului pentru toată lumea din Manaus în afară de Barbara Bovender.

— Punem tot ce primim prin poștă într-o cutie, a spus Jackie. Annick le ia de acolo când vine în oraș.

— Sau nu, a zis Barbara. N-o prea interesează scrisorile. I-am spus că le pot deschide eu, le pot tria, dar ea a zis să nu mă obosesc. Cred că pur și simplu nu-i pasă.

Jackie s-a răsucit cu fața spre soția lui. Oare era soția lui? Bovenderii puteau să fie la fel de bine veri sau frate și soră. Semănau leit unul cu celălalt.

— E foarte ocupată.

Barbara a încuviințat din cap, închizându-și pe jumătate ochii, de parcă și-ar fi derulat în minte toate poverile de pe umerii doamnei doctor Swenson.

— Așa e.

— Avem o căsuță poștaltă, a zis Jackie. În felul ăsta ni le pot trimite când ne mutăm în alt oraș.

— Plecați? a întrebat Marina.

— Ah, o să plecăm mai devreme sau mai târziu, a spus Barbara. I-a aruncat o privire lui Rodrigo, care acum ținea în mână cutia cu balsam de rufe. Tot timpul ne mutăm. Aici am rămas mai mult timp decât în oricare alt loc.

Dintr-un motiv sau altul, Marina spera că nu se referise la Manaus. Nu-și putea închipui cum ar fi fost în stare să reziste nici măcar o săptămână acolo.

— În Brazilia?

— Nu, aici, a zis Jackie și și-a ridicat palma, de parcă ar fi vrut să spună că și-a petrecut o eternitate în magazinul lui Rodrigo.

Apoi Barbara a afișat o expresie serioasă și și-a înclinat umerii înguști spre Marina.

— O cunoașteți pe Annick?

Marina a avut o ezitare atât de fină, încât nici unul dintre tineri n-a remarcat-o.

— Da, a zis ea.

— Păi, atunci știți despre ce vorbesc. Munca ei e atât de importantă...

Jackie a întrerupt-o.

— Și, Dumnezeule, a fost atât de bună cu noi.

— N-aș putea spune c-o ajutăm, a spus Barbara. Nu suntem oameni de știință. Dar dacă *ea* crede c-o ajutăm, dacă suntem în stare să avem și noi vreo contribuție, atunci nu-i o problemă să mai stăm o vreme pe aici. Cel puțin pentru mine nu e o problemă. Eu pot să lucrez oriunde. De fapt, lui Jackie îi e mai greu.

— Cu ce vă ocupați? a întrebat Marina, referindu-se la amândoi.

— Eu sunt scriitoare, a zis Barbara.

Jackie a ridicat mâna și și-a trecut degetele prin păr.

— Eu fac surfing, a spus el.

Mai greu, da. Marina s-a gândit la apa caldă și liniștită din Rio Negro care curgea spre Rio Solimões pentru a se vărsa împreună cu acesta în Amazon. Tocmai voia să-l întrebe despre asta, dacă surfingul era munca lui sau cum avea de gând să rezolve problema pe care o avea acum în legătură cu slujba, când singura persoană pe care o mai știa în Manaus a intrat pe ușa deschisă. Milton s-a bucurat foarte mult când i-a văzut pe toți trei împreună. Își lăsase costumul în dulap, acasă, și acum era îmbrăcat subțire. Hainele lui din bumbac erau bine călcate.

— Perfect! a făcut el. V-ați găsit unul pe celălalt fără ajutorul meu.

Marina a întins o mână spre șofer. Fiindcă știa că el se pricepe să rezolve orice problemă, era deosebit de încântată că-l vede.

— Ieșisem să mă plimb.

— Nu-i o vreme bună de plimbare, dar e foarte bine, a spus Milton. Mă simt ușurat. Le-am spus să vină la hotelul dumneavoastră.

Jackie se dusese să ia singura cutie din magazin cu mingi de tenis. Se părea că Rodrigo se gândise și la asta. Însă Barbara i-a aruncat o privire tăioasă lui Milton, care a părut uimit de asprimea privirii ei.

— Îmi pare rău, a spus el, fără a-și da seama pentru ce își cere scuze.

Barbara a oftat și a încercat să alunge o insectă de dimensiune medie de pe partea din față a rochiei ei. Avea carapace, era neagră, iar micii țepi de pe picioarele ei se prinseseră zdravăn de materialul rochiei, însă părea că nu observă nimic din toate acestea. Și-a pus degetul mare sub arătător și i-a dat gânganiei un singur bobârnac, cu care a desprins-o.

— Mă iertați, i-a spus ea Marinei, care și-a imaginat că așa va face. O parte a sarcinii noastre e s-o protejăm pe Annick – de jurnaliștii care vin aici, de alți doctori sau de companii farmaceutice care încearcă să-i fure munca. Niciodată n-ai de unde să știi care-i intenția cuiva, indiferent ce ți-ar spune.

— Îmi pare teribil de rău, a spus Milton.

— Vin și jurnaliști aici? a întrebat Marina.

Barbara s-a uitat la ea.

— Păi, o să vină când o să audă despre munca ei de cercetare. Au venit și înainte ca noi să ajungem aici. De fapt, e important ca oamenii să n-o deranjeze. Chiar și cei bine intenționați.

Încerca să vorbească pe un ton ferm, dar îi lipsea experiența.

— Doamna doctor Singh e angajată a companiei Vogel, a zis Milton, încercând să se revanșeze pentru indiscreția lui. Ea și doamna doctor Swenson lucrează la aceeași companie. Au trimis-o aici să...

I-a aruncat o privire Marinei, dar a fost nevoit să se întrerupă aici. Ea nu-i spusese de ce o trimiseseră.

— Vogel... Barbara s-a uitat la Marina. Îmi pare rău, dar exact despre asta vorbeam. Vogel e cel mai rău. Nu vor să știe decât ce *progrese* a mai făcut. Cum ar putea să lucreze dacă e tot timpul controlată? Asta e știință. Poate să schimbe radical totul. Nu poate să se oprească pur și simplu doar pentru a face cunoștință cu cineva. Știți că sunteți al doilea doctor trimis de Vogel de la Crăciun încoace?

— Da, a spus Marina.

Dacă ar fi simțit și cea mai mică undă de compasiune pentru fată, ar fi oprit-o în acel moment, dar deocamdată nu simțea.

Jackie se întorsese și ținea în mână cutia cu mingi de tenis. Poate că și le dorea. Poate știa vreun teren de tenis prin apropiere, unde ar fi putut să joace.

— Îl știți de domnul doctor Eckman?

— Am fost colegi.

Barbara a ridicat din umerii ei frumoși, care erau aurii și deasupra, și spre brațe.

— Ei bine, îmi pare rău dacă e prieten cu dumneavoastră. Este un bărbat cumsecade, dar foarte deranjant. Se învârtea tot timpul pe aici, punea mereu întrebări, tot timpul voia să stea cu noi. M-a deranjat chiar și pe *mine*. Nici măcar nu-mi pot închipui cum a fost pentru Annick.

— M-a luat cu el să vedem păsări, a spus Jackie.

— Am încercat să-i explic că Annick n-are timp de el, dar n-a vrut să plece de aici până n-o vede. Până la urmă a venit și l-a luat cu ea. Din câte știu, e încă acolo.

— Nu, a spus Marina. Sau da. E mort.

Firește că nu era vina fetei nici măcar un pic, dar Marina a simțit cum tristețea ei se transformase cu ușurință în furie.

Atunci Jackie a pus jos mingile de tenis și a luat-o de mână pe Barbara într-un gest consolator sau solidar. Ea a văzut cum toată culoarea se scurge din fată, de pe chipul ei, de pe gât, tot sângele i se ducea în inimă. Până și auriul i-a dispărut de pe umeri.

— Doamna doctor Swenson l-a îngropat lângă tabăra de cercetare unde lucrează. Ne-a spus asta într-o scrisoare. Ne-a trimis foarte puține informații despre moartea lui, dar, după cum spuneți și dumneavoastră, e foarte ocupată. Soția domnului doctor Eckman a vrut să vin aici și să aflu ce s-a întâmplat. Vrea să știe ce să le spună copiilor lor.

În acel moment trei femei au intrat în magazin, iar una dintre ele ținea în brațe un bebeluș, apoi, după un minut, a mai intrat un cuplu. Din modul cum vorbeau, părea că se cunosc între ele. Femeia cu bebelușul i l-a dat alteia ca să se uite la o sticlă cu ulei pentru gătit.

— Trebuie să stau jos, a spus Barbara.

Nu vorbea afectat. Cei doi Bovenderi au ieșit din magazin și s-au așezat pe treptele din ciment de la intrare. Aproape imediat Jackie s-a întors ca să-i aducă o sticlă cu apă.

— Ah, sărmanul dumneavoastră prieten, i-a spus Milton Marinei. Îmi pare rău.

Marina a încuviințat din cap, fără a putea să-și țintească privirea asupra lui Milton, Bovenderilor sau asupra altui obiect din magazin.

Când Bovenderii s-au ridicat de pe trepte, după ce Barbara și-a golit sticla cu apă, nu s-au întors în magazin. Rodrigo a scris aceeași factură ordonată pe care o trimitea companiei Vogel, apoi a adunat produsele pe care le aleseseră și le-a pus în pungi: balsam de rufe, mingi de tenis, o pălărie nouă de soare, mango și banane. Marina, grăbindu-se să le devină antipatică, își anulase orice cale de a ajunge în junglă. Poate că Anders li se păruse enervant și, în felul lui cordial, izbutise să-i agaseze. Totuși, îi plăcea să creadă că, dacă ea ar fi fost cea care ar fi murit, iar el ar fi venit în locul ei, și răbdarea lui ar fi fost la fel de limitată.

Patru

Pe drumul spre Ponta Negra, Jackie ședea în față, lângă Milton, iar Marina stătea lângă Barbara, în spate. Aveau geamurile deschise. În curentul care vâjâia pe bancheta din spate, șuvițe din părul Barbarei zburau din când în când și o izbeau în față pe Marina, deși Barbara se străduia să-și țină părul cu mâinile. Jackie avea rău de mașină, iar șoseaua care ducea la plajă nu era nici dreaptă și nici lină.

— V-ar fi mai bine dacă nu v-ar fi așa de cald? l-a întrebat Milton pe Jackie. Jackie n-a spus nimic.

— Are nevoie de aer proaspăt, a țipat Barbara din spate.

Marina ar fi putut comenta că aerul nu era deloc proaspăt, dar s-a abținut. Bovenderii o invitaseră să meargă cu ei la plajă, iar ea se hotărâse să-și exprime recunoștința pentru eforturile lor. Când a primit invitația să li se alăture și să vină cu mașina, Milton a spus că nu trebuia ca ei să plece într-acolo mai târziu de ora șase dimineața. Plaja, ca și piața, era o destinație strict matinală. Dar Bovenderii nici n-au vrut să audă de ora șase. Au pretins că sunt buimaci până cel devreme la nouă, iar, deși Milton și Marina i-au așteptat în fața apartamentului la ora stabilită, ei nu și-au făcut apariția decât puțin înainte de zece. Marina s-a gândit că o porniseră cu stângul.

— Nu vi se face greață când faceți surfing? a întrebat ea, ridicând vocea pentru a se face auzită peste vacarmul curenților de aer.

Mergeau cu viteză mare. Jackie spusese că vrea să meargă repede ca să se dea jos din mașină cât mai repede.

— N-am nici o problemă, a zis el.

— Poate să se ridice pe cele mai uriașe valuri, a spus Barbara, dar nu în vreo barcă. Dumnezeule, nici măcar nu se poate uita la vreo barcă. Nu poate nici măcar să se plimbe pe la docuri.

— Iubito, te rog, a zis Jackie cu o voce firavă.

— Scuze, a spus Barbara și și-a răsucit capul spre geam.

— N-am nici o problemă dacă sunt eu la volan, a zis Jackie.

Pe când luau o curbă periculoasă, o capră cu blana albă și catifelată a pășit pe șosea, iar Milton a apăsat frâna. Marina, căreia nu i se făcea niciodată rău în mașină, a simțit cum stomacul îi urcă în gât. Oamenii din mașină au înțeles că animalul scăpase ca prin urechile acului de moarte, dar capra n-a înțeles nimic. Și-a ridicat privirea spre ei, puțin uimită, a adulmecat capota, apoi și-a continuat drumul. Jackie a deschis portiera și a vomitat puțin.

— Nu vă pot lăsa să conduceți, a zis Milton.

— Știu, a spus Jackie și și-a acoperit ochii cu mâinile.

Cu o seară înainte, la cină, Bovenderii făcuseră o listă cu tot ce trebuia să vadă Marina în Manaus.

— Nu-s prea multe de făcut pe aici, spusese Jackie, așa că chiar ar trebui să le vedeți pe toate.

S-au oferit s-o ducă la plajă și la Muzeul de Științe ale Naturii, dar și pentru una, și pentru alta era nevoie de mașină. Barbara și-a scos telefonul mobil pe masă și l-a sunat pe Milton. Avea numărul lui în memoria telefonului.

Bovenderii veniseră la ea. Așteptaseră aproape o săptămână după prima lor întâlnire nereușită, dar o căutaseră. Voiau să afle ce se întâmplase cu Anders. Presupuneau – incorect – că Marina știa mult mai multe decât le spusese despre moartea lui.

— Dar ce-a zis Annick?

Barbara s-a apropiat de ea atât de mult, încât îi putea mirosi parfumul, un amestec de levănțică și lămâie verde.

— A zis că a murit de friguri. Asta-i tot ce știu. Și mai știu că l-a îngropat aici.

Restaurantul era întunecat, cu podeaua din ciment și frunze uscate de palmier deasupra barului. În colțuri mai erau și două aparate de jocuri mecanice, care țăcăneau și zdrăngăneau chiar și când nu le alimenta nimeni cu monede pentru a se juca la ele.

Barbara făcea cercuri cu un pai minuscul și roșu în coktail, amestecând tulburată conținutul paharului.

— Sunt sigură că i-a fost imposibil să-i trimită înapoi trupul neînsufleţit.

— Dar aşa se face, a spus Marina. Înţeleg că doamna doctor Swenson nu e o persoană sentimentală, dar îmi închipui că n-ar fi făcut la fel dacă ar fi fost vorba despre soţul ei. Soţiei lui Anders i-ar fi plăcut să-l înmormânteze acasă.

I-ar fi plăcut ca el să nu se fi dus deloc acolo.

— Annick e căsătorită? a întrebat Barbara.

— Nu, din câte ştiu.

— Aţi discutat cu Annick despre ce s-ar fi putut face în privinţa domnului doctor Eckman?

Barbara era mai dornică să poarte o conversaţie. Jackie era preocupat de fâşiile tari şi sărate de banane verzi, pe care le primiseră în loc de cartofi prăjiţi.

— Din câte ştiu, n-are telefon. A trimis o scrisoare care a ajuns la Vogel la două săptămâni după ce el a murit. Marina a sorbit dintr-un punci de fructe şi rom, pe care Jackie îl comandase pentru toţi trei. I-a trimis scrisoarea domnului Fox.

Barbara şi Jackie s-au uitat unul la altul.

— Domnul Fox, au spus amândoi deodată, pe un ton ameninţător.

Marina şi-a pus băutura pe masă.

— Îl cunoaşteţi? a întrebat Barbara.

— Este preşedintele companiei Vogel, a spus Marina pe o voce plată. Sunt angajata lui.

— E un om groaznic?

Marina i-a aruncat o privire fetei şi a zâmbit. De fapt, era supărată pe domnul Fox. Îşi respectase promisiunea şi îi trimisese alt telefon, mai multe feluri de antibiotice şi destul Lariam încât să-i ajungă încă şase luni petrecute în America de Sud. Dacă în felul acesta intenţionase să-i transmită un anumit mesaj, atunci nu era un mesaj care să-i placă Marinei.

— Nu, a spus ea pe un ton neutru, nu-i deloc groaznic.

Barbara şi-a fluturat o mână.

— N-ar fi trebuit să spun asta, dar trebuie să înţelegeţi...

— Vrem s-o protejăm cât mai mult pe Annick, a zis Jackie, ronțăind marginea unei fâșii de banană.

Barbara a încuviințat energic din cap, balansându-și cerceii lungi, cu pietre sclipitoare. Se îmbrăcase prea elegant pentru cină, purta o bluză fără mâneci, din mătase de un verde de smarald. Era o fată foarte drăguță. Probabil nu-i era prea ușor, își închipuia Marina, că n-avea unde să iasă.

— Bineînțeles că sunteți supărată din cauza prietenului dumneavoastră. Și pe noi ne întristează ce-a pățit domnul doctor Eckman, dar sigur n-a fost vina lui Annick. E foarte preocupată de munca ei. Așa și trebuie.

Acum, când Marina era lângă Amazon, i se părea că existau nenumărate lucruri care ar fi putut omorî pe cineva fără să fie vina nimănui, poate doar vina domnului Fox.

— N-am crezut niciodată că e vina ei.

Afirmația a părut s-o liniștească pe Barbara.

— Mă bucur atât de tare! a exclamat ea. Odată ce o înțelegi pe Annick, îți dai seama că nu mai există nimeni ca ea. Mă gândeam că poate n-ați mai văzut-o de mult sau că poate ați uitat cum e, a zis ea, părând că știe lucruri pe care n-avea cum să le fi aflat în realitate. E o adevărată forță a naturii. Are o muncă palpitantă, dar de fapt asta aproape că nu contează. Ea însăși este o persoană nemaipomenită, așa, ca om, nu credeți? Încerc să-mi închipui cum ar fi să ai o mamă ca ea, o bunică, o femeie care nu se teme de nimic, cineva care are o perspectivă lipsită de prejudecăți asupra lumii.

Marina își putea aminti că și ea simțise exact același lucru. Era un gând care fusese atât de efemer și pe care și-l îngropase atât de adânc în ea, încât abia îl putea regăsi: *Cum ar fi fost dacă doamna doctor Swenson ar fi fost mama mea?* Și-a propus să nu uite s-o sune pe mama ei înainte de a se duce la culcare, chiar dacă se făcea foarte târziu.

— Dar ce legătură are asta cu domnul Fox?

— O agasează, a spus Jackie, de parcă s-ar fi trezit brusc din somn în mijlocul unui restaurant și în toiul unei conversații.

Ochii lui albaştri scăpărau pe sub bretonul lui prea lung. Îi trimite scrisori în care o întreabă ce face. Obişnuia s-o sune.

— Atunci s-a descotorosit de telefon, a zis Barbara. Asta s-a întâmplat cu mulţi ani înainte ca noi să venim aici.

Marina a luat felia de ananas de pe marginea paharului, a înmuiat-o în băutură şi a mâncat-o.

— Şi vi se pare atât de intruziv? În fond e angajata lui. El plăteşte totul, studiul ei de cercetare, apartamentul, cina de azi. Nu-i oare îndreptăţit să afle cum merg lucrurile?

Barbara a corectat-o.

— Nu *el* plăteşte. Compania plăteşte.

— Da, dar compania e slujba lui. El o conduce. El a angajat-o. El e responsabil.

— Oare persoana care l-a plătit pe van Gogh e responsabilă pentru picturile lui?

Marina s-a întrebat dacă şi ea gândise după aceeaşi logică pe vremea când avusese douăzeci şi trei de ani sau cât avea doamna Bovender. Era sigură că şi ea ar fi gândit la fel. De aceeaşi vioiciune impulsivă fusese şi ea atrasă, de convingerile categorice cu care privea lumea, de faptul că realiza multe lucruri şi că avea întotdeauna dreptate. Marina nu mai cunoscuse pe altcineva care să-i semene şi pe de o parte se bucura, dar pe de altă parte regreta acest lucru.

— Presupun că van Gogh ar fi responsabil de cât de bine ar crea un tablou, iar dacă n-ar picta nimic o perioadă foarte lungă de timp, atunci probabil că ar avea dreptul să...

Barbara şi-a pus mâna rece pe încheietura mâinii Marinei.

— Îmi pare rău, a spus ea. Domnul Fox e şeful dumneavoastră, domnul doctor Eckman v-a fost prieten. N-ar trebui să bat câmpii pe tema asta.

— Vă înţeleg punctul de vedere, a spus Marina, străduindu-se să fie împăciuitoare.

— O să încercăm să-i trimitem un mesaj lui Annick, iar, dacă nu reuşim, o să vă ţinem noi companie până când ajunge aici.

Marina a sorbit îndelung din băutură, deşi ceva îi spunea să n-o facă.

— Nu-i nevoie.

— Ba bineînțeles că da, a spus Barbara și s-a lăsat calmă pe spătarul scaunului ei, de parcă tocmai izbutise să ia o hotărâre importantă. Asta și-ar dori Annick.

La ora zece, lumea deja părea un cuptor întredeschis, dintr-o încăpere fără ferestre, dar, în apropierea orașului Manaus, oamenii se înghesuiau pe malul râului într-o zi de miercuri și stăteau întinși pe prosoapele puse pe nisip. Copiii se jucau în apa puțin adâncă de la mal, pe când adulții înotau în cercuri în jurul lor. Vocile, țipetele și râsetele pe când se stropeau unii pe alții păreau a nu fi cuvinte, ci mai degrabă triluri prin care comunicau cu păsările. Milton, în înțelepciunea sa infinită, adusese în portbagajul mașinii o umbrelă mare cu dungi pe ea și o înfipsese de mai multe ori în nisip, până când rămăsese în picioare, oferindu-le o umbră circulară. În acea zonă limitată el și Marina ședeau pe prosoape, cu brațele în jurul genunchilor. Marina se dusese de dimineață să-și cumpere un costum de baie de la Rodrigo, iar singura ei opțiune, mai bine zis singurul costum întreg era ieftin, de culoare aprinsă și avea o fustiță care o făcea să semene cu o patinatoare în vârstă. Acum îl avea sub haine și nu-și putea închipui cum de-i trecuse prin cap că ar putea să intre în apă. Bovenderii, pe care nu-i interesau câtuși de puțin umbrela sau umbra ei protectoare, erau, așa, fără haine, enervanți. Jackie purta o pereche de pantaloni foarte scurți, care i se lăsaseră periculos de mult sub protuberanțele șoldurilor, iar costumul de baie al Barbarei era prins lejer cu mai multe sfori. Părea că își doriseră, când își aleseseră costumele de baie, să le dea senzația celor de pe plajă că o briză mai puternică i-ar fi putut dezbrăca de tot. La un moment dat Jackie a căscat, s-a înclinat spre nisip și apoi s-a ridicat într-un stând în mâini. Mușchii brațelor și spatelui lui s-au separat în grupuri distincte, pe care orice student la medicină din anul întâi s-ar fi simțit recunoscător să le studieze: pectoralis maior, pectoralis minor, deltoid, trapezius, intercostal. Oamenii de pe prosoapele alăturate au arătat înspre Jackie și și-au strigat copiii ca să se uite la el. Aceștia au fluierat și au bătut din palme.

— Nu vă mai e greață, a spus Milton.

Jackie și-a pus picioarele pe nisip și s-a așezat din nou. Vița-de-vie care-i înconjura glezna era presărată cu ciorchini minusculi de struguri.

— Sunt OK.

— Asta-i motivul pentru care m-am căsătorit cu el, a spus Barbara, cu fața ascunsă în spatele unor ochelari enormi de soare. L-am văzut făcând același lucru pe plaja din Sydney. Purta costumul de surfing. I-am spus prietenei mele: ăsta-i al meu.

— Există motive mai slabe pentru care să te căsătorești cu cineva, a zis Marina, deși de fapt n-o credea.

— Înotați? a întrebat-o Milton. Purta pantaloni și o cămașă cu mânecă scurtă. Nu părea că are de gând să și le scoată.

— Știu să înot, a spus ea, dacă asta voiați să aflați.

Barbara s-a întins pe prosop, cu trupul uns cu un ulei ce reflecta lumina pe toată suprafața lui, în afară de cele câteva mici porțiuni acoperite de materialul textil. Pe lănțișorul din aur care-i înconjura glezna era un mic diamant rotund care sclipea în armonie cu pielea ei.

— E atât de cald, s-a văicărit ea în șoaptă.

— La asta ne pricepem cel mai bine, a spus Milton. Avea o pălărioară din pai pe creștetul capului și, printr-o minune, părea mai puțin încins ca toți ceilalți.

— Hai să intrăm în apă, a zis Jackie și s-a aplecat să tragă o palmă ușoară pe burta soției lui. Corpul ei a sărit la câțiva centimetri de prosop.

— În apă e și mai cald, a zis ea.

— Sus, sus, sus, a spus el și s-a ridicat în picioare, aplecându-se s-o tragă și pe ea.

Ea a zăbovit puțin pentru a-și scutura nisipul din părul ei deschis la culoare. Pentru oamenii de pe plajă era un spectacol la fel de atractiv ca și soțul ei stând în mâini. Au parcurs jumătate din drumul spre apă, fiecare cu brațul înfășurat în jurul taliei dezbrăcate a celuilalt, apoi s-au răsucit către însoțitorii lor.

— Veniți și voi, nu-i așa? a întrebat Jackie.

Marina a clătinat din cap.

— Duceți-vă, duceți-vă, a spus Milton. Venim să ne uităm la voi. S-a ridicat greoi și a ajutat-o pe Marina să se ridice în picioare. Vor să-i vedem cât de bine arată în apă.

— Arătau bine și stând aici întinși, a zis Marina.

— Noi suntem părinții, a spus Milton. Trebuie să ne uităm după ei.

Marina s-a dus după ei îmbufnată, dintr-un simț al datoriei, dar, fără protecția umbrelei, lumea arăta complet altfel. Nu fusese răcoare sub dungile în culori aprinse, dar, după ce au ieșit de sub ele, soarele i-a izbit de-a dreptul, buimăcindu-i. Preț de o clipă s-a oprit pentru a-i urmări cu privirea pe Bovenderii care intrau, ținându-se de mână, în apa cafenie. De când sosise în Brazilia nu-i mai fusese atât de cald decât de câteva ori, dar de fiecare dată reușise să se ducă la umbră, să intre într-o cafenea ca să bea o cutie cu suc acidulat sau să se întoarcă în camera de hotel pentru a face un duș cu apă rece. Ajunsese să-și dea seama dinainte când urma să se simtă copleșită de căldură, de parcă ar fi avut un termometru încastrat în încheietura mâinii, așa încât putuse să se protejeze, dar acum, cercetând cu privirea apa și nisipul, nu-și dădea seama unde s-ar fi putut duce. Simțea că se topește în oamenii din jurul ei, în Milton. Sub umbrela pe care o adusese Milton era o mică cutie cu gheață – sticle cu apă rece și beri pentru Jackie. Ar fi putut să-și treacă un cub de gheață peste gât. Departe, în fața lor, Bovenderii s-au scufundat în apă și au început să se confunde cu toți copiii din jurul lor, pe când se îndepărtau înotând. Din străfundul ființei sale i-a înjurat că n-au vrut, n-au putut să se trezească înainte de ora nouă. În fond, și ea era obosită. Cu o seară în urmă luase un Lariam dintr-o cutiuță neîncepută, pe care o primise de la domnul Fox, iar la ora trei noaptea se trezise și îi trezise, fără îndoială, din somn pe toți ceilalți din hotelul Indira cu țipetele ei interminabile. *Cineva înjunghie o femeie*, a fost gândul care se strecurase în mintea ei prin amorțeala somnului, înainte de a-și da seama de unde veneau sunetele. După aceea, noaptea se încheiase pentru ea, nu mai dormise, doar așteptase.

— Vă pricepeți la asta, a spus Milton, cu privirea ațintită pe râu. Vă admir răbdarea.

— Credeți-mă, n-am răbdare.

— Atunci creați iluzia că aveți răbdare. Până la urmă e același efect.

— Nu vreau decât s-o găsesc pe doamna doctor Swenson și apoi să mă duc acasă, a spus ea cu o voce moale.

Vorbele care-i ieșeau pe gură păreau fierbinți.

— Iar ca s-o găsiți pe doamna doctor Swenson și să plecați acasă mai întâi trebuie să treceți de Bovenderi. Bovenderii sunt paznicii porții. E sarcina lor să vă țină departe de ea, pentru asta sunt plătiți. Habar n-am dacă știu unde e, dar sunt convins că nimeni altcineva nu știe. Vă plac. Poate că o să găsească o soluție.

Un braț s-a ridicat din apă ca să-i salute, iar Milton și-a ridicat mâna și a fluturat-o și el în chip de răspuns.

Unde naiba era ploaia? Cascadele acelea orbitoare, pe care le îndurase zi de zi? Acum avea nevoie de una. N-ar fi răcorit atmosfera, dar măcar ar fi acoperit soarele.

— E imposibil să mă placă.

— Vă consideră foarte naturală. Doamna Bovender mi-a spus asta. Vă cred o persoană care suferă sincer pentru că și-a pierdut prietenul și încearcă să afle mai multe despre moartea lui.

— Păi, asta așa e, a spus ea, deși nu era decât o descriere a obligațiilor ei față de Karen.

— Au început să creadă că doamna doctor Swenson ar putea să vă placă, a zis Milton.

Marina simțea cum i se înmoaie creștetul capului, pe când soarele îi topea creierii.

— Doamna doctor Swenson m-a cunoscut mai demult. Sunt sigură că n-avea nici un fel de sentiment față de mine.

S-a șters pe față cu o batistă mare roșie, pe care Rodrigo o convinsese s-o ia în acea dimineață. După ce a refuzat s-o cumpere, Rodrigo i-a făcut-o cadou, deși probabil că tot i-o trecuse în contul companiei Vogel. Își simțea costumul de baie pe sub haine de fiecare dată când respira. Îi înfășura corpul, asemenea

unui bandaj interminabil, dilatându-se și lărgindu-se pe măsură ce se umezea. Își tot trecea cârpa peste față. Nu putea să vadă bine din cauza transpirației din ochi. Nu putea să vadă decât principalele elemente ale peisajului: nisip, apă, cer.

— Bovenderii au nevoie de diplomație, a spus Milton. Au nevoie să petreceți mai mult timp cu ei. Vor să vă studieze ca să se convingă că sunteți ceea ce păreți.

Marina și-a mijit ochii, privind spre linia ondulată a orizontului.

— Nu-i mai văd.

De fapt voise să spună că-i venea să leșine. În acel moment este posibil să fi pronunțat numele lui Milton. N-a căzut, dar a avut impresia că o să cadă, și, cu acest gând în minte, el a luat-o de braț și a condus-o pe plajă, până la râu. Au intrat în apă până la genunchi și apoi până la talie. Era ca o baie catifelată și caldă. Curentul era atât de slab, încât aproape că nu-i clintea hainele. Voia să facă pluta în apă. Milton și-a înmuiat propria-i batistă în apă și a întins-o, așa udă, pe creștetul capului ei.

— E mai bine acum, nu-i așa? a făcut el, deși nu era o întrebare.

Ea a încuviințat din cap. Jackie avusese dreptate când o convinsese pe Barbara să intre în apă. Era o chestiune de supraviețuire. Marina s-a uitat în jos și n-a văzut nimic, doar conturul bustului ei care dispărea sub apă. În jurul lor, copiii trăgeau șuturi în saltelele lor gonflabile și săreau unul de pe umerii altuia.

— Cum îți dai seama ce e dedesubt? l-a întrebat ea.

— Nu poți, a spus Milton. Nici n-ai vrea să știi.

Când Marina s-a întors la hotel și și-a verificat telefonul mobil, a văzut că avea două mesaje de la domnul Fox, unul de la mama ei și altul de la Karen Eckman, al cărei număr apărea sub numele lui Anders. Parcă ar fi fost acasă. Începea să înțeleagă de ce doamna doctor Swenson refuzase să aibă un telefon mobil. A făcut un duș rece, a băut o sticlă cu apă și apoi a adormit, visând că s-a pierdut de tatăl ei într-o gară. Barbara Bovender a sunat pe telefonul hotelului la nouă seara și a trezit-o din somn.

— Voiam să vedem cum vă simțiți, a zis ea. Mi-e teamă că aproape v-am omorât azi după-amiază, deși intenția noastră a fost să ne distrăm.

— Nu, nu, a spus Marina, buimacă de somn, zăpușeală și vise. Sunt în regulă. Doar că încă nu m-am obișnuit aici. Probabil că mai durează o vreme.

— Da! a exclamat Barbara, părând veselă fără motiv. Eu mă simt mult mai bine ca la început. Secretul e să ieși din casă, deși afară e zăpușeală. Jackie bagă mâna-n foc că aerul condiționat îți slăbește sistemul imunitar după o vreme. Cu cât stai mai mult afară, cu atât mai mult te obișnuiești cu căldura. Ar fi bine să veniți la apartament ca să bem ceva.

— Acum? a întrebat Marina, de parcă ar fi avut alte planuri.

— O scurtă plimbare noaptea o să vă prindă bine.

Poate că Bovenderii or fi fost paznicii porții, dar la fel de adevărat era și faptul că se simțeau singuri. Marina n-avea nici un motiv să rămână la hotelul Indira. Cu două zile în urmă, Tomo o mutase într-o cameră mai mare, o recompensă pentru lungimea sejurului ei, dar era la fel de mucegăită și de deprimantă ca și cea de dinainte. Avea o priveliște mai frumoasă, dar și aceeași bară de metal prinsă pe perete în chip de dulap pentru haine. Marina s-a uitat la paltonul ei de lână și chiar și de la acea distanță putea zări modelul găurilor pe care moliile le săpaseră pe lângă guler. A spus că vine la ei.

Mergând pe străzile orașului, pe lângă toate magazinele închise, putea să înțeleagă cât de incitant i s-ar fi părut să vadă acum unul deschis. Dacă în magazinul lui Rodrigo ar fi fost lumină în seara asta, fără îndoială că ea s-ar fi dus lângă mulțimea de pe stradă și și-ar fi întins gâtul, încercând să vadă ce se petrece înăuntru. Nu știa nici cât timp avea să petreacă în Manaus și nici când așteptarea ei avea să devină un exercițiu al frustrării, dar simțea că răbdarea i se apropia de sfârșit. Marina era obișnuită să fie competentă în meseria sa, dar nu era bună la așa ceva. Același portar care stătuse la intrarea în clădirea unde se afla apartamentul doamnei doctor Swenson la opt dimineața era încă acolo și la

nouă și jumătate seara. Părea foarte încântat s-o vadă. În fond, nu mai trecuse pe acolo de multe zile.

— Familia Bovender, i-a spus ea, apoi s-a atins cu degetul arătător pe piept. Marina Singh.

Când Barbara Bovender a deschis ușa și a invitat-o înăuntru, Marina a avut senzația că trece printr-un portal din pustietatea orașului Manaus într-o cu totul altă lume. E adevărat, petrecuse mai mult de o săptămână într-o cameră de hotel urât mobilată și purtând aceleași trei toalete pe care le spăla seara în cadă. Era la mare distanță de frumusețe și totuși se simțea nevoită să recunoască în sinea ei că apartamentul i s-ar fi părut frumos în orice împrejurare. L-a lăudat sincer, cu generozitate.

— Sunteți o dulce, a spus Barbara, trecând pe coridor pe lângă câteva mici tablouri pe hârtie înrămată, care nu puteau fi Klee și totuși păreau să fie Klee.

Coridorul dădea într-o cameră de zi spațioasă, cu tavan înalt. Două uși de sticlă înalte dădeau într-o terasă, iar o briză, pe care Marina n-o mai simțise în altă parte a orașului, clătina marginile draperiilor diafane din mătase, care fuseseră trase în lături. Briza mirosea a iasomie și a marijuana. De la etajul cinci, râul părea să fie înconjurat de luminițe pâlpâitoare. Dacă Marina n-ar fi studiat cu prea mare atenție peisajul, ar fi putut crede că se află într-un oraș splendid.

— E un loc minunat, a spus Barbara, uitându-se la casa ei și încercând să fie obiectivă. Sunt sigură că și fără decorațiuni ar fi fost așa, dar era în paragină când am venit noi.

— Barbara a făcut minuni, a zis Jackie, întinzându-i un joint.

Marina a clătinat din cap, așa că el, în schimb, i-a adus un pahar cu vin alb și a sărutat-o pe obraz când i l-a dat, de parcă ar fi fost prieteni vechi. Ea s-a simțit surprinsă de cât de mult a uimit-o sărutul, chiar mai mult decât țigara cu marijuana. Jackie și-a ridicat mâinile, fluturându-le spre pereții din jurul lui.

— Femeia care a locuit aici înaintea noastră, ultima asistentă a lui Annick, și-a pus surorile să doarmă în hamace agățate peste tot prin casă.

Barbara a luat țigara de la soțul ei și a tras din ea, după care a stins-o într-o mică scrumieră din argint. A ținut fumul în piept o clipă, apoi l-a dat afară.

— Annick voia doar să fie confortabil. Ăsta-i singurul lucru pe care mi l-a cerut. Firește că asta voia, nu? Când stai atâta timp prin junglă, nu-i o pretenție prea mare. Cearșafuri de bună calitate, prosoape de bună calitate...

— Un pahar de vin bun, a spus Jackie și și-a ridicat paharul, îndemnând pe toată lumea să bea.

Totul lăsa o impresie de simplitate, un buchet de flori albe, de care nu mai văzuse până atunci, puse pe masa din sufragerie, o banchetă lungă și joasă din piele, în fața unei canapele albe și la fel de lungi, pereții zugrăviți într-o nuanță de albastru atât de deschis, încât aproape nici nu părea albastru, ci poate doar lumina serii. Și apoi mai erau și Bovenderii înșiși, ale căror numeroase calități fizice erau accentuate de eleganța locului. Brățările Barbarei păreau sculptate din același lemn ca și dușumeaua, astfel încât îți sărea în ochi felul cum se asorta culoarea dușumelei cu nuanța caldă a pielii ei. Și totuși îți era greu să ți-o închipui pe doamna doctor Swenson cocoțată pe canapea. Marina se îndoia că picioarele doamnei doctor Swenson ar fi putut atinge podeaua.

— Unde vă duceți când vine în oraș?

Barbara a ridicat din umeri.

— Uneori ne mutăm în camera de oaspeți. Depinde dacă are nevoie de noi sau nu. Dacă avem timp, ne ducem în Surinam sau în Guyana Franceză, unde Jackie poate să facă surfing.

— Vreau să mă duc la Lima, a spus el, încântat că se abordase un subiect la care se pricepea, chiar dacă doar preț de o singură frază. Sunt niște valuri nemaipomenite acolo, dar e incredibil de greu să găsești un zbor din Manaus la Lima. Mi-ar lua la fel de mult timp să merg pe jos până acolo.

Marina s-a dus pe balcon. Nu-și putea lua ochii de la râu, supa aceea cafenie și vâscoasă era o oglindă în mijlocul beznei.

— Nu m-aș fi așteptat să găsesc așa ceva în Manaus, a zis ea.

Nu s-ar fi așteptat să găsească nici Meursaultul, așa că a sorbit încă o dată din el. Nu se putea abține să nu se întrebe cât de mult

costau toate acestea. Oricum n-ar fi contat pentru Vogel. Prețul unui apartament din Amazon pentru o cercetătoare care nu locuia în el era un fleac pe lângă potențialul profit al fertilității.

— Să nu uităm că pe vremuri aici erau o grămadă de bani, a spus Barbara. În Manaus viața era mai scumpă decât în Paris.

— Au venit, au construit și au plecat, a zis Jackie, trântindu-se pe canapea și întinzându-și picioarele pe bancheta din fața lui. Când n-au mai ieșit bani din fierberea cauciucului din junglă, s-a zis, totul a rămas în trecut. Oamenii de pe aici au fost foarte bucuroși să-i vadă plecând.

— Cred că încă mai sunt multe lucruri foarte elegante în orașul ăsta. Clădirea asta ar fi considerată frumoasă în orice oraș mare, a spus Barbara. Iar Nixon se ocupă de toate la recepție, e un profesionist. Tot timpul îi spun că și-ar putea găsi o slujbă în Sydney.

— Nixon? a întrebat Marina.

— Pe bune, a zis Jackie, cu ochii deja puțin roșii.

— Păi, nu prea se pricepe să împartă corespondența, a spus Marina, apoi a reflectat puțin. Asta dacă nu cumva ați primit mesajele pe care vi le-am trimis.

Barbara și-a îndreptat puțin umerii. Pe tocuri era mai înaltă decât Marina.

— Nu le-am primit. V-am spus asta.

Marina a ridicat din umeri.

— Deci Nixon nu-i atât de bun.

— Punem toată corespondența într-o cutie pentru Annick.

A plecat, apoi a revenit din altă cameră, ținând în mână o cutie din oțel cu mânere, genul de obiect pe care o fetiță leneșă l-ar comanda dintr-un catalog cu decorațiuni-i și l-ar primi prin poștă în Brazilia, dacă i s-ar părea prea neglijent să pună corespondența într-o cutie de carton.

— Uitați, a spus ea. Nici măcar nu mă uit pe ele. Annick spune să le pun direct în cutie, așa că asta fac. O țin la ea în birou.

A pus lădița pe banchetă, lângă soțul ei. Era un V de culoare deschisă pe labele picioarelor lui bronzate, acolo unde șlapii opriseră soarele.

— Obișnuiam să răspund la scrisori, să le spun oamenilor că nu pot să vină s-o vadă, dar până la urmă Annick a decis că orice comunicare poate fi considerată un îndemn, așa că mi-a spus să n-o mai fac.

— Oamenii ăștia consideră chiar și refuzul o încurajare, a zis Jackie.

Marina s-a dus și s-a așezat lângă cutie, punându-și paharul de vin pe jos. N-a cerut voie. Și-a strecurat degetele înăuntru și a scos la suprafață scrisorile. N-a fost nevoie să caute prea mult până când a găsit plicurile albe cu sigla hotelului și scrisul ei pe ele.

— Bovender, a spus ea, lăsând-o pe prima să cadă pe banchetă și pe urmă căutându-le pe celelalte două. Bovender, Bovender.

Jackie s-a aplecat și a scos foaia de hârtie din plic.

— „Dragă domnule și doamnă Bovender," a început el să citească.

— Te rog! a exclamat Barbara și și-a acoperit urechile cu mâinile pentru a-și accentua rugămintea. Mă face să mă simt idioată. De acum încolo o să mă uit peste scrisori, promit.

Marina și-a ridicat privirea spre ea.

— Nu plătiți facturile?

Jackie a clătinat din cap.

— Toate sunt trimise direct în Minnesota. Pun pariu că a fost o chestie foarte greu de aranjat.

Bineînțeles, ca să nu deranjeze pe nimeni. Marina și-a îndreptat din nou atenția asupra lădiței. Revistele erau puse în ordine într-o parte, *Harpers*, *The New Yorker*, *Scientific American*, *New England Journal*. Păreau să fie o mulțime de scrisori de la Vogel sau trimise din alte țări, plicuri de la spitale, universități, alte companii farmaceutice. Degetele ei răsfoiau întruna.

Barbara s-a uitat înăuntru și a urmărit cu privirea cum corespondența trecea prin mâinile unei persoane despre care, de fapt, nu știa mai nimic.

— Nu prea cred că ar trebui să facem asta, a zis ea cu o voce tremurată. Pare-se că abia acum îi trecea prin minte faptul că nu luase o decizie prea bună când adusese toată lada cu corespondență. Dacă nu ne-ați mai trimis și alte scrisori. Ei nu-i place ca noi să...

Dar iată c-o găsise. Marina nu fusese nevoită să ajungă la fundul lăzii. Nu trecuse chiar atât de mult timp de când el fusese pe acolo. „Anders Eckman." A pus plicul albastru deasupra hârtiilor cu sigla hotelului ei. Jackie și-a tras brusc picioarele, de parcă Marina ar fi pus ceva fierbinte lângă ele.

Barbara s-a aplecat și s-a uitat la ea, fără s-o atingă.

— Dumnezeule. De la cine credeți că e?

Anders Eckman, prin grija doamnei doctor Annick Swenson, o exprimare greșită.

— De la soția lui, a zis Marina.

După ce a văzut scrisul lui Karen, a izbutit să găsească repede scrisorile. Tot ce scotea acum din ladă ajunsese acolo după ce el plecase în junglă. Singura șansă a lui Karen de a ajunge la el după ce plecase din oraș era să-i scrie doamnei doctor Swenson în Manaus, căci nu exista nici o altă adresă. Înainte ca el să plece în junglă, ea ar fi putut să-l sune sau să-i trimită un e-mail ori, dacă îi era prea dor de el, să-i trimită o scrisoare la hotel. Karen probabil îi povestea despre băieți sau despre zăpadă, îi spunea să se întoarcă acasă acum pentru că părea supărat și oricum ei nu se gândiseră prea mult la aceste lucruri de la început. Marina a citit toate scrisorile pe care le găsise și, una câte una, le-a pus pe banchetă în locul unde stătuseră picioarele lui Jackie. Și-o închipuia pe Karen șezând la blatul de lucru din bucătărie, cocoțată pe un scaun înalt și scriind pagină după pagină dimineața, după ce își dusese băieții la școală și apoi iarăși seara, după ce îi ducea la culcare, cu capul aplecat și părul blond dat după urechi. Marina le citea imaginându-și că stă în spatele lui Karen. *Vino acasă.* Scrisorile ajunseseră pe rând sau câte două deodată. Ori trei deodată. Probabil Karen îi scrisese în fiecare zi, poate chiar de două ori pe zi, pentru că n-avea cum să-l ajute altfel. Dar nu-l ajutase. Marina era convinsă că Anders știuse că soția lui îi scrisese și că scrisorile de la ea se loviseră de un zid în Manaus. Probabil că știuse cu câtă perseverență îi scria soția lui. Dar fiindcă nu primise acele scrisori n-avusese de unde să știe dacă mesajele lui ajunseseră la ea. Anders probabil înnebunise la gândul că scrisorile lui ar fi

putut să nu părăsească jungla. Cine nu și-ar fi închipuit că băiatul din barca scobită în buștean ar fi putut să ia pur și simplu monedele de la el, după care să lase plicurile să plutească pe apă, de îndată ce ar fi cotit-o pe râu, așa încât scrisorile să ajungă la pești sau la delfinii de apă dulce? În acest răstimp, iubirea lui Karen Eckman se manifestase într-un efort continuu, iar perseverența cu care îi scrisese soțului ei zăcea împrăștiată acum pe o banchetă joasă din piele, în apartamentul doamnei doctor Swenson.

La un moment dat, Barbara s-a dus și s-a așezat lângă soțul ei. Își țineau în mână paharele și se uitau amândoi la mormanul crescând de scrisori, cu o îmbujorare vinovată pe obraji.

— Ce-o să faceți cu ele? a întrebat Barbara, după ce Marina a scotocit pentru ultima oară în ladă.

Marina s-a aplecat pentru a ridica vreo câteva scrisori care căzuseră stinghere pe jos.

— Nu știu, a zis ea. O să le iau cu mine. Nu știu ce-o să fac cu ele.

— Asta e diferită, a spus Jackie și a luat un plic mai mic din grămadă.

Marina a luat plicul și l-a inspectat foarte sumar.

— E de la mine.

— Și dumneavoastră îi scriați? a întrebat Barbara.

Marina a încuviințat din cap. Acolo erau și mesaje de la băieți. Probabil Karen scrisese adresele pe plicuri.

— Erați îndrăgostită de el?

Marina și-a ridicat privirea, cu mâinile pline de plicuri subțiri și albastre. Barbara Bovender părea mai curioasă acum. S-a aplecat spre ea, iar o șuviță de păr lucios i-a căzut peste față.

— Nu, a zis Marina.

A vrut să spună ceva tăios, dar imediat o altă idee i-a trecut prin minte: da. Gândul a făcut-o să roșească. Da. Nu-l iubise când fusese în viață și nici când îi trimisese acea scrisoare, dar acum? Se gândea la Anders înainte de culcare și când se trezea dimineața. Când se plimba pe stradă, în minte îi apărea imaginea lui, stând în picioare. Își închipuia că fusese lângă el când murise, că el stătuse cu capul în poala ei, asta ca să nu și-l imagineze

singur, iar, preț de un minut, până la urmă chiar s-a simțit îndrăgostită de prietenul ei drag și mort.

— Am fost colegi, a spus ea. Lucram la același studiu. Mâncam împreună la prânz.

Marina a luat scrisoarea pe care i-o trimisese. Fără îndoială că era plină de statistici despre reducerea depunerilor de pe vasele de sânge, un lucru despre care ea crezuse că i-ar face plăcere. Era bucuroasă că el n-o primise.

— Te obișnuiești cu oamenii. Te atașezi de ei. Au trecut șapte ani. Dar nu.

Din punctul de vedere al Marinei seara se încheiase. Era obosită și tristă, nu-și putea închipui ce ar mai fi avut să-și spună ea și gazdele ei.

Dar Bovenderii voiau ca ea să mai rămână. Barbara a spus că ar putea găti ceva ușor, iar Jackie a propus să vadă un film.

— Avem un DVD cu *Fitzcarraldo*[1], a spus el. Nu-i ciudat?

— Dacă vreți, ați putea dormi aici, a zis Barbara, cu ochii ei de culoare deschisă luminându-se la acest gând. Ne-am distra teribil. Pur și simplu ne înțelegem acum că o să stăm până târziu și o să bem prea mult.

Cei douăzeci de ani în plus ai Marinei față de Bovenderi formau o prăpastie de netrecut. Deși nu-i plăcea deloc camera ei de hotel, știa că o noapte de chefuit ar fi putut s-o omoare.

— Apreciez propunerea voastră, zău, dar soarele din după-amiaza asta m-a extenuat.

— Ei bine, măcar dați-i voie lui Jackie să vă conducă până la hotel, a spus Barbara, iar Jackie, într-un acces neașteptat de generozitate, s-a ridicat în picioare și a început să-și caute sandalele.

— Nu-i nevoie, a zis Marina.

Și-a pus teancul de scrisori în poșetă. Acum voia să plece cât mai repede, înainte ca ei să-i mai facă vreo propunere pe care ea s-o refuze.

---

1 Peliculă din 1982 semnată de Werner Herzog, narând povestea lui Brian Sweeney Fitzgerald, care a vrut să construiască o sală de operă în junglă.

Barbara a început să se ofilească de îndată ce și-a dat seama că musafira ei o să plece. Neputința ei de a găsi ceva mai palpitant de făcut o descurajase.

— De fiecare dată când ne vedem izbutim să vă facem o impresie proastă, a spus ea.

Marina a asigurat-o că acest lucru nu era adevărat. Barbara s-a sprijinit cu un umăr de perete. Nu s-ar fi putut spune că îi bloca ieșirea, n-avea tupeul să facă așa ceva, dar fără doar și poate că îi întârzia plecarea.

— Ar fi bine pentru noi să nu-i spuneți lui Annick despre scrisori, a zis ea până la urmă, răsucindu-și brățările. Nu cred că i-ar plăcea să afle că le permitem unor oameni să se uite la corespondența ei, deși sunteți îndreptățită să luați scrisorile trimise de soția domnului doctor Eckman.

Marina s-a gândit la nenumăratele ocazii când un rezident o rugase să nu-i spună un anumit lucru doamnei doctor Swenson, rezultate ale analizelor de laborator care nu confirmau un diagnostic, detaliile unui consult prost efectuat. Își amintea talentul și viclenia doamnei doctor Swenson, care, până la urmă, afla oricum totul.

— Nu prea am cum să-i spun.

Barbara a luat mâna Marinei în mâinile ei reci.

— Dar o să aveți cum când o s-o revedeți.

— Scrisorile astea sunt ale lui Anders și ale lui Karen. Nu sunt treaba altcuiva.

Barbara i-a adresat un zâmbet plin de recunoștință sinceră.

— Mulțumesc, a spus ea. A strâns-o ușurel de mână pe Marina.

Când Marina a ajuns la hotel, a pus scrisorile pe noptieră și s-a uitat la teancul ordonat pe care-l formau. Nu-i plăcea că le adusese acolo. Fără îndoială erau prea intime ca să le lase în cutia doamnei doctor Swenson, dar erau prea intime și ca să le păstreze ea. Le-a mutat în sertarul îngust al noptierei, lângă o Biblie în portugheză, pe urmă a sunat-o pe Karen. Simțea nevoia să-i audă vocea, crezând că în acest fel o să i se diminueze vinovăția pentru că o podisie acel acces brusc de iubire pentru soțul ei.

— E atât de târziu, a zis Marina. Nu se gândise la ce oră era decât după ce formase numărul de telefon.

— Nu dorm deloc, a spus Karen. Și cel mai rău e că nimeni nu sună după ora opt seara. Le e teamă că-i trezesc pe băieți.

— Nu m-am gândit la asta.

— Mă bucur. Oricum nimic nu-i trezește. Te-am sunat azi de dimineață. Domnul Fox mi-a dat numărul tău de mobil.

— Ai vorbit cu el?

— Mai sună din când în când să vadă ce mai facem. Karen a căscat. E mai cumsecade decât credeam. Sau se simte singur. Nu pot să-mi dau seama. Spune că încă n-ai dat de ea.

— Am reușit să-i găsesc pe Bovenderi.

— Pe Bovenderi! a exclamat Karen. Doamne sfinte, ce mai fac?

— Anders ți-a povestit despre ei?

— O vreme doar despre ei mi-a vorbit. Îl scoteau din minți. Nu-i plăceau Bovenderii.

— Mi-am dat seama de asta.

— Avea impresia că-l duc cu zăhărelul, zicându-i mereu că o să i-o aducă pe doamna doctor Swenson, dar de fapt nu făceau nimic în privința asta. Habar n-avea nici măcar dacă ei știu unde se află ea, dar și-a petrecut o grămadă de timp încercând să le facă pe plac.

— Păi, atunci, presupun că sunt pe drumul cel bun. Cât timp a stat în Manaus până când a venit doamna doctor Swenson?

Karen a reflectat la asta.

— O lună? Nu sunt sigură. Știu că a stat acolo cel puțin o lună.

Marina și-a închis ochii.

— Nu cred că pot să stau o lună cu familia Bovender.

— Ce-au spus despre Anders?

— Nu știau că a murit, a zis Marina.

După aceea a urmat o tăcere lungă de cealaltă parte a firului. În Eden Prairie, Marina a auzit-o pe Karen cum pune jos telefonul, iar pe urmă n-a putut decât să aștepte. Marina s-a întins pe pat și și-a ațintit privirea asupra petei de apă deschisă la culoare de pe tavan, pe care o contemplase în fiecare seară de când se mu-

tase în acea cameră. Își dorea să-i poată pune mâna pe cap lui Karen, să o mângâie pe păr. *Atât de mare e curajul tău și atât de mult noroc am eu.* Când Karen s-a întors, a auzit-o cum respiră altfel.

— Îmi pare rău, a zis Marina.

— Mă apucă atât de brusc, a spus Karen, încercând să-și tragă sufletul. Nu știau că el a murit pentru că ea nu le-a spus. De ce nu le-a spus?

— Nu le-a spus exact din motivul pe care l-ai menționat – n-au cum să comunice cu ea. Ea vine în oraș la câteva luni. Nici măcar nu-și ia corespondența de acolo.

Marina nu știa ce să facă cu scrisorile, dar n-avea de gând să-i spună lui Karen că le luase la ea. De acest lucru era sigură. La o depărtare de mii de kilometri, o asculta cum plânge. Băieții dormeau în paturile lor. Pickles dormea.

— Să-l sun pe domnul Fox? a întrebat Marina. Altceva nu-i trecuse prin cap.

Karen a pus telefonul jos încă o dată și și-a suflat nasul. Încerca să-și vină în fire, Marina putea s-o audă. Scotea sunetele pe care le-ar fi scos o persoană care se străduiește să-și înăbușe o suferință uriașă.

— Nu, a zis ea. Nu-l suna. Așa mi se întâmplă acum. E firesc.

— Aș fi vrut să-ți spun altceva, a zis Marina.

— Știu.

— E oribil aici, Karen. Nu-mi place deloc.

— Știu, a spus ea.

În seara aceea – și prima noapte în care ea a avut febră – Marina a visat că ea și tatăl ei vâsleau într-o bărcuță pe râu, în junglă, și că barca s-a răsturnat. Tatăl ei s-a înecat, iar ea a rămas singură în apă. Barca se îndepărtase de ea. Marina uitase că tatăl ei nu știa să înoate.

— Acum am ceva ce o să vă placă, a zis Barbara la telefon.

Marina nu mai vorbise cu Bovenderii de la vizita ei în apartamentul lor, adică de mai multe zile, iar de atunci încoace nu mai ieșise din hotel și nici nu se prea dăduse jos din pat. N-avea nici

o idee dacă se simțea rău din cauza medicamentelor pe care le lua preventiv ca să nu facă vreo boală transmisă de insecte, sau dacă nu cumva contractase vreo boală transmisă de insecte, deși lua medicamente. I se părea posibil și ca toate simptomele ei, adică dureri musculare și o erupție ciudată pe pielea trunchiului, să fie psihosomatice – se îmbolnăvise ca să scape de toate astea. Dar își mai punea întrebarea și dacă nu cumva Anders ajunsese la aceeași concluzie. *Am o febră care mă apucă la șapte dimineața și mă lasă după două ore. Revine la patru după-amiaza și atunci nu sunt decât un morman de cenușă delirant. Acum aproape în fiecare zi mă doare capul și mă gândesc dacă nu cumva vreun animal minuscul din Amazon îmi mănâncă din cortexul cerebral.* Marina nu citise decât o singură dată acea scrisoare și totuși o știa pe dinafară.

— Ce o să-mi placă? a întrebat-o pe Barbara Bovender, pentru că de fapt nu-i trecea prin minte nici măcar un singur lucru care i-ar fi putut plăcea în Manaus.

— Mergem la operă! Annick are o lojă închiriată, iar stagiunea se deschide mâine. Avem biletele ei!

— Are închiriată o lojă la operă?

Marina n-avea energie ca să se simtă indignată, dar zău așa, chiar n-avea nici o limită?

— Se pare că acum mai mulți ani a fost o perioadă lungă de timp când a plouat atât de tare, încât a fost nevoită să rămână multă vreme în oraș. A zis că opera a salvat-o.

— Păi, nu cred că pe mine o să mă salveze. Mi-e rău. Trebuie să stau în casă.

— Ați înghițit ceva stricat? a întrebat Barbara. Era o întrebare logică. Tarabele din piață erau pline cu alimente care ar fi omorât orice om care nu avea mai multe generații de bacterii în intestine.

— Am febră, a spus Marina.

— Mare sau mică?

— N-am termometru.

Se plictisise. Voia să încheie convorbirea telefonică.

— Bine, a spus Barbara. O să vin într-o oră. Și o să aduc și câteva rochii la care să aruncați o privire.

— Nu vreau să vină nimeni la mine și nu vreau nici o rochie. Apreciez gestul, dar aveți încredere în ce spun, sunt medic. Știu ce fac.

— Habar n-aveți, a spus Barbara pe o voce moale.

Tomo, recepționerul, cu o perseverență îndărătnică și o loialitate de care Marina n-ar fi fost niciodată în stare, continuase să sune la aeroport în fiecare zi pentru a întreba de bagajele ei. Fuseseră localizate temporar în Spania, iar apoi se pierduseră iarăși. Era angajatul din hotel care fusese trimis la ea în cameră ori de câte ori vreun client îi anunța că ea țipă, iar acum o îngrijea pentru că era bolnavă. Îi aducea sticle cu sirop de trestie de zahăr, sucuri acidulate și biscuiți tari și uscați cu care să se hrănească. Adevărul e că Marina, imobilizată la pat și din ce în ce mai bolnavă, stârnise compasiunea întregului personal al hotelului, dar toți acceptau faptul că Tomo era cel care o îngrijea.

Așa încât atunci când a auzit ciocăniturile în ușă, nu putea spune după câtă vreme (somnul era ca un anestezic din care se trezea și care apoi o amorțea iarăși), Marina a crezut că e Tomo. S-a înfășurat cu un cearceaf de pe pat în chip de rochie și a deschis ușa.

Barbara a măsurat-o cu o privire severă din cap până-n picioare, apoi a spus:

— Of, sunteți cam dificilă, a zis ea, pe tonul ei plin de vocale lungi și plate. De ce nu m-ați sunat?

Marina, dezamăgită de faptul că acum nu mai putea adormi imediat, s-a retras în cameră, unde era întuneric și aer închis. Australianca a urmat-o.

— V-am adus câte ceva.

Barbara i-a arătat o pungă mică din hârtie murdară și o geantă din pânză groasă, de parcă ar fi fost niște cadouri irezistibile. Cameristele nu mai intraseră în cameră de câteva zile, pentru că Marina dormise tot timpul. Firimituri de biscuiți erau împrăștiate pe podea, aidoma nisipului. Doamna Bovender a aprins lumina de la întrerupătorul aflat lângă ușă, apoi a deschis obloanele.

— N-ar trebui să stați într-un loc ca ăsta, a fost tot ce a putut spune.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
GH. ȘINCAI

— Pretențiile mele sunt altele acum.

Marina s-a cuibărit în pat. Ai fi putut crede că e greu să adormi în fața unei persoane pe care n-o cunoști aproape deloc, dar de fapt era cel mai simplu lucru din lume.

Barbara a luat un pahar de carton din geantă și i-a scos capacul.

— Uitați, a zis ea și i l-a întins. Ridicați-vă. Trebuie să-l beți cât e fierbinte.

Marina s-a aplecat și a mirosit conținutul paharului. Era apă de râu, fiartă până când nu mai rămăsese din el decât o esență scârboasă. Avea chiar și culoarea râului. Aburul care se ridica din el semăna cu o ceață marină densă.

— De unde ați luat asta?

— De la taraba șamanului din piață și vă rog să nu spuneți nimic rău despre el până când nu-i dați o șansă medicamentului lui. Eu am fost mușcată de jumătate dintre insectele din țara asta. Am avut de mai multe ori febră îngrozitoare și bube despre care nici nu vreau să vorbesc. Jackie a făcut odată o intoxicație alimentară. A mâncat un soi de broască țestoasă la grătar de la o tarabă, adică evident o tâmpenie. Am fost sigură că o să moară. Șamanul ne-a salvat de fiecare dată. Practic aș putea să-mi deschid la el o linie de credit.

Fără doar și poate că șamanul își trimitea facturile direct la Vogel.

— Dar n-am fost la nici un șaman, a spus Marina, încercând să aplice logica unde nu era cazul. Pe ce își fundamentează el diagnosticul? Nici dumneavoastră nu m-ați văzut.

— I-am descris situația. De fapt, Milton i-a descris situația în locul meu, după ce eu i-am descris-o lui. Șamanul și cu mine nu vorbim chiar aceeași portugheză, iar eu cred că e important să i se explice cât mai bine despre ce e vorba. Apropo, Milton speră că vă simțiți mai bine.

I-a lipit paharul de coșul pieptului Marinei și l-a ținut acolo până când ea l-a luat în mână.

— E o tâmpenie, a zis Marina, uitându-se la lichidul tulbure.

Paharul era cald. Mirosul a ajuns până la ea în valuri: apă, pește, mâl, moarte.

— Beți-l! a făcut Barbara pe o voce tăioasă. M-am plictisit de când tot încerc să vă ajut. Beți-l pe tot, dintr-o înghițitură, haideți. Asta facem aici, în locul ăsta de iad.

Marina, foarte surprinsă de forța poruncii și de frustrarea mânioasă de pe chipul Barbarei Bovender, a făcut ce i se spusese și a băut lichidul scârbos până la fund, dintr-o singură sorbitură lungă. Nu era chiar lichid, ci era mai gros la fundul paharului, vâscos, în el mai erau și bucățele tari, aidoma unor crenguțe minuscule, care i-au rămas în gât. Canoea în care se aflau era un buștean care s-a răsturnat într-o parte, iar ea a căzut în apă împreună cu tatăl ei. Ochii, gura și nasul i s-au umplut de apă. S-a scufundat înainte de a apuca să înoate, iar în gură simțea doar gustul râului. Până acum uitase ce gust are râul.

— Dați-vă capul pe spate și gâfâiți, a zis Barbara. Nu vomitați.

A îngenuncheat în fața Marinei și și-a pus mâinile pe genunchii ei. Domnul Fox zisese că diferența dintre Marina și Anders era că Anders n-avusese bunul-simț să se întoarcă acasă când se îmbolnăvise, dar, ah, nu se punea problema dacă ea ar fi vrut sau nu să facă așa ceva. Problema era să fie în stare. A străbătut-o un fior, un val uriaș de frisoane, care i-a măturat pielea udă și i-a făcut șira spinării să zvâcnească.

— OK, a spus Barbara pe o voce moale, bătând-o ușurel pe genunchi, de parcă ar fi fost capul unui cățeluș foarte mic, mai e încă ceva. Acum o să vă simțiți foarte rău, dar doar puțin timp, poate o oră sau două. Depinde de ce e nevoie să cedeze în interiorul dumneavoastră. Apoi o să vă simțiți bine. O să vă simțiți extraordinar de bine. Stau cu plăcere alături de dumneavoastră. Am toată după-amiaza liberă.

Marina s-a uitat la musafira ei, dar n-a putut să vadă decât lumina părului acesteia care părea că se îndepărtează de ea printr-un tunel. A zis că nu voia ca Barbara să rămână lângă ea.

Barbara s-a așezat iarăși pe vine, părând dezamăgită. A luat degetele reci ale Marinei în mâna ei și i le-a scuturat.

— Bine, atunci o să mă întorc la ora cinci și o să discutăm despre ce rochie o să purtați mâine. Am adus câteva care cred că v-ar veni bine. E minunat că aveți o prietenă la fel de înaltă ca

dumneavoastră. Acum o să vomitați? Încercați să vă abțineți cât mai mult timp. Cu cât vă abțineți mai mult, cu atât mai eficient e medicamentul. Cel mai mult ajută să gâfâiți.

Șiroaie de transpirație au început să se scurgă pe fruntea Marinei, din creștetul capului, pe ceafă. O mucozitate incoloră și apoasă i se scurgea din nas cu o viteză mai mare decât a transpirației și decât a lacrimilor care i se prelingeau din ochi. Nu și-a dus mâna la față. N-a încercat să-și oprească valul de secreții lunecoase. Încă era devreme, dar își dăduse foarte bine seama că n-avea cum să le oprească. Frisoanele o zguduiau atât de tare, încât îi clănțăneau dinții în gură, așa că a încercat să-și țină gura deschisă. Chiar dacă ar fi existat un antidot, n-avea cum să-l obțină la timp. Asta era sfârșitul. Acum știa cum e. Dacă supraviețuia și-l mai trăia încă o dată, atunci avea să-l recunoască. Într-unul dintre ultimele ei gânduri, Marina s-a întrebat dacă nu cumva fusese omorâtă sau dacă, pentru că băuse singură din pahar, nu cumva se sinucisese.

În depărtare, din oraș, broaștele din copaci o strigau, iar vibrațiile ritmice și joase ale vocilor lor i-au trimis sângele spre inimă.

Marina s-a trezit pe gresia rece de pe podeaua băii, cu capul pe un morman de prosoape. A deschis ochii și a văzut cum un păianjen roșu aprins, de dimensiune medie, s-a strecurat sub dulapul de sub chiuvetă. Pierduse noțiunea timpului, nu știa cât se scursese, nu era clar și se simțea recunoscătoare pentru asta. Inspira și expira, își mișca degetele de la mâini și de la picioare, își căsca larg gura și apoi o închidea din nou. Boala provocată de șaman îi trecuse, iar brutalitatea vindecării ei smulsese din ea orice urmă din boala anterioară. Era vie și probabil sănătoasă. O durea șoldul din cauza poziției în care stătuse, dar acest lucru nu i se părea important. Încet și cu prudență, s-a ridicat în capul oaselor și apoi s-a deplasat pe scurta distanță până la marginea căzii, în care s-a așezat ca nu cumva să cadă, și a lăsat apa fierbinte a dușului să curgă peste ea până când a devenit călduță. După aceea s-a spălat pe dinți și a băut o sticlă cu apă. Simțea un disconfort

și tot felul de dureri, dar mintea îi căpătase limpezimea care marchează sfârșitul febrei. Și-a legănat capul dintr-o parte în alta. A intrat dezbrăcată în dormitor, cu un prosop înfășurat în jurul capului, și a văzut că în cameră era curățenie și că Barbara Bovender ședea pe un scaun lângă fereastră, citind *New England Journal of Medicine*.

— Hei, v-ați trezit! a exclamat Barbara.

— Ați zis că plecați, a spus Marina, dar din gura ei n-a ieșit aproape nici un sunet. A tușit, încercând să-și pornească corzile vocale, care îi înțepeniseră de la atâta vomitat. Ați zis că plecați.

Și-a găsit cearșaful de baie împăturit pe marginea patului și s-a înfășurat în el.

— Așa aveam de gând, dar vi s-a făcut rău prea repede. A avut efect aproape instantaneu asupra dumneavoastră. M-am gândit să rămân aici și să am grijă ca nu cumva să cădeți și să vă loviți cu capul de closet, sau așa ceva. Dar acum vă simțiți mai bine, nu-i așa? Se vede după cum arătați.

— Da, a zis Marina.

Nu-i prea venea să-i mulțumească persoanei care tocmai o otrăvise, dar nici nu putea să nege că otrava îi îmbunătățise starea.

— N-am citit până acum articolul ăsta, a spus Barbara, arătându-i revista. E fascinant, chiar și partea științifică pe care n-o înțeleg. Mă tot gândesc la cât noroc am avut că am putut să stau vreo două ore la dumneavoastră în cameră. Trebuie să vă spun că nu i-am înțeles deloc munca lui Annick până acum. Ar fi nemaipomenit să poți aștepta până când vrei să faci copii, patruzeci, cincizeci, chiar și șaizeci de ani. Barbara s-a întrerupt și și-a privit gazda. Știți, nu v-am întrebat până acum, aveți copii?

— Nu, a răspuns ea. Aerul condiționat fusese dat aproape la maximum, iar Marina dârdâia de frig. Acum aș vrea să mă îmbrac.

Pentru prima oară de multe zile încoace îi era foame.

— A, sigur, bineînțeles. Barbara s-a ridicat de pe scaun. Vă deranjează dacă împrumut asta? Sunt convinsă că și lui Jackie i-ar plăcea să-l citească.

— Bine, a spus Marina.

— Probați rochiile și apoi spuneți-mi care dintre ele vă place. Barbara s-a oprit lângă ușă. Mă bucur atât de mult că totul s-a rezolvat și că vă simțiți mai bine. O să-i spun șamanului, o să fie atât de încântat! Vă luăm mâine la ora șapte, bine?

Dar nu fusese o întrebare. Până când Marina a apucat să-i răspundă, Barbara Bovender și *New England Journal of Medicine* dispăruseră.

Cinci

Motivul pentru care lumea își petrecea o seară la Teatro Amazonas nu era atât să asculte operă, ci să admire clădirea Operei. Aveau bilete la *Orfeu și Euridice* al lui Gluck, dar doar pentru că trebuia să aibă bilete la ceva. Clădirea însăși era spectacolul, cele două scări lungi din marmură care se arcuiau, urcând în partea din față, pereții albaștri înalți, împodobiți cu ornamente de un alb imaculat, cupola magnifică, acoperită cu dale, care probabil fusese desprinsă dintr-un palat rusesc și azvârlită de o furtună monstruoasă tocmai în America de Sud sau, mai bine zis, așa îi spusese Marinei un turist într-o dimineață, când ea se oprise să facă o poză cu telefonul. Nu exista nici o explicație validă pentru cum ajunsese o asemenea clădire să fie proiectată într-un asemenea loc. Marinei i se părea o graniță a civilizației care ținea jungla la distanță. Fără îndoială că, dacă n-ar fi existat clădirea Operei, lianele s-ar fi insinuat în oraș și l-ar fi înghițit cu totul.

— Băștinașii jură că n-a construit-o nimeni, a zis Barbara, scoțând biletele din mica ei poșetă neagră lăcuită de seară. Spun că pur și simplu a apărut din senin.

Jackie a încuviințat din cap. Era varianta care i se părea cea mai plauzibilă.

— Spun că a fost coborâtă dintr-o navă spațială pentru un prinț, fiindcă doar aici putea el să facă sex.

Barbara Bovender purta o rochie scurtă de culoarea fildeșului, care îi dezvăluia complet picioarele, o privelițte nerușinată de gambe și coapse bronzate, subliniată și de o pereche de sandale de seară cu tocuri foarte înalte. Era rochia pe care i-o oferise prima oară Marinei, iar Marina o refuzase. Tuturor rochiilor pe care Barbara le adusese în geanta ei din pânză groasă le lipsea câte o

bucată importantă de material: partea din față sau din spate a fustei, iar Marina a fost nevoită să decidă ce parte anume a ei își permitea mai mult să lase la vedere. Rochia de culoarea fildeșului avea un decolteu modest și mâneci lungi, dar era atât de scurtă, încât chiar și o elevă în clasa a treia s-ar fi simțit stânjenită dacă s-ar fi îmbrăcat cu ea. Până la urmă a ales o rochie lungă și dreaptă din mătase de culoare gri închis, fără mâneci și cu spatele gol, căci Barbara acceptase să-i împrumute un șal, deși îi spusese că strică efectul croielii. După ce Marinei îi trecuse febra și nici nu mai vomitase, se simțise recunoscătoare, nu numai pentru tratamentul șamanului (deși își dorea să fi făcut un vaccin împotriva hepatitei A înainte să plece din SUA), dar și pentru faptul că Barbara îi împrumutase o rochie deplasată și pentru șansa de a merge la Operă. Îi plăcea că găsise un motiv să-și curețe unghiile, să plece seara din camera ei, să asculte muzică. Ba mai mult, doamna Bovender a venit la hotel înainte de spectacol pentru a-i strânge părul Marinei într-un coc și pentru a o farda cu creion dermatograf, de parcă ar fi fost mireasă. Toată viața, Marina avusese mulți prieteni care știau pe dinafară tabloul periodic al elementelor, dar din liceu nu mai avusese nici o prietenă care să se priceapă la coafat. După ce Barbara și-a terminat munca elaborată, a condus-o pe Marina până la oglindă pentru ca aceasta să-i admire rezultatul, iar Marina, care nu-și amintea să fi fost atât de frumoasă nici măcar la nunta ei, i-a făcut pe plac.

— Trebuie să-ți impui din când în când să te aranjezi, a spus Barbara, încheind o manșetă mare și aurie pe încheietura mâinii Marinei. Credeți-mă, dacă nu faceți asta aici, atunci totul se duce de râpă.

Când toți trei au traversat salonul de la intrare, mulțimea de iubitori ai operei s-a răsucit să-i privească. Jackie, puțin drogat cu marijuana, cu ochelarii lui un pic fumurii, avea înfățișarea unui bărbat obișnuit să umble cu două femei după el. Purta o cămașă albă din bumbac, cu broderie albă pe partea din față, costumul formal al unui surfer. Marinei îi părea rău doar când se gândea că înfățișarea ei frumoasă, la care, fără îndoială, n-ar fi fost în stare să ajungă de una singură, se irosea pe Bovenderi. În

fond, domnului Fox îi plăcea opera. Nu era deloc absurd să creadă că ar putea să vină și el aici, în vizită la ea. Și-a imaginat cum mâna ei se sprijină de brațul lui.

Plasatorul a descuiat ușa lojei cu o cheie universală grea din alamă, pe care o purta în jurul gâtului, agățată de un șnur din catifea. Și-a înclinat ușor capul în fața fiecăruia dintre ei când le-a împărțit programele. Erau acolo opt scaune tapițate cu catifea roșie. Marina s-a aplecat peste balustrada din alamă a lojei lor pentru a-i urmări cu privirea pe cetățenii înstăriți din Manaus cum își caută locurile. Interiorul sălii era un tort de nuntă, fiecare strat cu decorațiuni elaborate stând într-un echilibru precar pe umerii celui de dedesubt, înălțându-se până la tavanul unde îngerii din frescă dădeau la o parte cu mâinile norii hoinari. Când candelabrele au început să se stingă, Jackie și-a pus mâna pe coapsa soției lui, iar ea și-a pus celălalt picior deasupra pentru a-l reține acolo. Marina și-a îndreptat atenția asupra orchestrei. Cu o expresie de deplină seninătate pe față, Barbara s-a aplecat spre Marina și a șoptit: „Îmi place la nebunie partea asta". Marina nu știa la ce parte se referă și nici n-a întrebat, dar când în sală s-a așternut întunericul, iar uvertura a ajuns până la nivelul al treilea, unde se aflau ei, a înțeles bine. Brusc a uitat de toate insectele din Manaus. A uitat de capetele de pui de găină care se învălmășeau pe tarabele din piață și de câinii morți de foame, care așteptau sperând că unul dintre ele va cădea pe jos. A uitat de copiii cu evantaie, care alungau mușteleie de lângă coșurile cu pește, deși știa că n-ar fi trebuit să-i uite pe copii. Avea nevoie să-i uite. A izbutit să uite de mirosuri, de traficul rutier, de bălțile lipicioase de sânge. Ușile i-au izolat înăuntru, împreună cu muzica, și i-au despărțit complet de lumea de afară, iar ea și-a dat brusc seama că clădirea Operei fusese construită pentru a asigura supraviețuirea oamenilor. Îi împiedica să putrezească în canicula insuportabilă. Le salva sufletele, așa cum acei misionari creștini ucigași nici n-ar fi putut visa s-o facă. În ultimele zile de febră, Marina își pierduse identitatea. Orașul o biruise, laolaltă cu Lariamul, senzația de eșec, dorința ei aproape psihotică de a ajunge acasă înainte ca liliacul să se veștejească. Însă pe urmă orchestra a cântat

un acord care a făcut-o să se regăsească. Fiecare trecere a arcușului peste corzile violoncelului îi mai lua puțin câte puțin din confuzie, iar suflătorii îi aduceau înapoi puterea. Pe când ședea în întuneric, Marina a început să creadă că această clădire și spectacolul în sine aveau rolul de a o salva. Știa povestea lui Orfeu, dar abia când au început să cânte și-a dat seama că era povestea vieții ei. Ea era Orfeu și fără doar și poate că Anders era Euridice și murise mușcat de un șarpe. Marina fusese trimisă în iad ca să-l aducă înapoi. Karen ar fi fost Orfeu dacă ar fi fost în stare să plece de lângă băieții ei. Era rolul care-i fusese ursit la naștere. Dar Karen era în Minnesota, iar acum mintea Marinei era plină de Anders, de cei șapte ani în care fuseseră prieteni, cele cincizeci de ore pe săptămână pe care le petrecuseră trasând diagrame ale lipidelor, ascultându-se unul pe celălalt cum respiră.

Barbara și-a deschis minuscula poșetă și i-a dat Marinei un șervețel din hârtie.

— Vi s-a întins puțin fardul sub ochi, a șoptit ea.

O femeie juca rolul lui Orfeu, îmbrăcată într-o togă lălâie, cu părul lins, dat pe spate și prins într-o coroană de frunze aurite. Stătea acolo, în mijlocul scenei, cu o liră în mâini pentru a-i acoperi sânii, și, cântând, își povestea suferința corului.

Jackie s-a aplecat peste soția lui.

— De ce e femeie? a întrebat-o el în șoaptă pe Marina.

Marina s-a șters pe nas și s-a aplecat spre el pentru a-i spune că alternativa ar fi fost să găsească un castrat, cum cerea de fapt partitura, dar o mână a apărut între ei și l-a pocnit brutal de două ori pe umăr pe Jackie.

— Liniște, s-a auzit o voce de femeie.

Marina și cei doi Bovenderi și-au îndreptat spatele, de parcă un curent electric de voltaj redus ar fi urcat pe picioarele sculptate ale scaunelor lor și ar fi pătruns prin tapițeria de catifea. Au prins să se răsucească, toți trei deodată, dar mâna a revenit între Barbara și Marina, arătând înspre scenă. În acest fel au asistat la restul spectacolului, cu ochii îndreptați spre scenă și cu întreaga lor atenție îndreptată către spatele lor, asupra doamnei doctor Swenson.

Doamna doctor Swenson! Să se întoarcă din junglă și să vină la Operă, fără să anunțe nimic înainte. Iar acum îi obliga să aștepte, să nu se ridice de pe locurile lor, asemenea unor ființe rezonabile, și să iasă pe culoar sau să coboare în holul de la intrare pentru a avea o conversație care ar fi trebuit să aibă loc cu mai multe săptămâni în urmă. La început Marina încercase să-și închipuie ce va simți când o va vedea pe doamna doctor Swenson, dar, pe măsură ce zilele petrecute în Brazilia se scurgeau, era tot mai sigură că n-are nici o șansă s-o vadă. În scenariile care i se derulaseră prin minte ea se întorcea acasă pentru a le spune lui Karen și domnului Fox că o dăduse în bară. Euridice era în spatele lui Orfeu, pe când își târau picioarele pe lungul drum care urca din lumea subterană, Euridice pisându-l la cap, văicărindu-se, vocea ei frumoasă de soprană preschimbându-se într-un fierăstrău monoton – *De ce nu te uiți la mine? De ce nu mă iubești?* Dumnezeule, era insuportabilă în pofida frumuseții ei magnifice. Marina și-a ațintit privirea în față și și-a impus un uriaș efort de voință să nu se răsucească. A observat că mâna lui Jackie nu mai era între coapsele soției lui și că amândoi se holbau spre scenă foarte concentrați, fără îndoială întrebându-se dacă aerisiseră cum trebuie apartamentul, dacă își făcuseră patul, dacă puseseră toată lenjeria intimă minusculă din dantelă la locul ei, în sertare. Marina, care își împăturise șalul și-l ținea în poală de când se stinseseră luminile, pentru că nu era chiar răcoare în loja de la nivelul al treilea, s-a gândit la pielea spatelui și umerilor ei goi, care acum îi blocau parțial vederea spre scenă doamnei doctor Swenson, coafura complicată prinsă cu două bețe negre decorate cu evantaie aurii minuscule, de parcă ar fi fost o prințesă din China. Și-a închipuit că se află într-un salon dintr-un spital, șezând lângă patul unui pacient, în rochia ei din mătase gri închis, când pe neașteptate doamna doctor Swenson intră pe ușa din spatele ei. *Am fost chemată prin pager*, zice Marina, încercând să-și justifice lipsa de material a rochiei. *Eram la Operă.*

Cel mai mult o surprinde teama ei, zvâcniturile surde din străfundurile burții, pe care le asocia cu instrucțiunea de a-și deschide

acum foaia de examen și de a se apuca să scrie. Sau chiar și mai târziu, când i se adresa în timpul consultațiilor didactice, *Doamnă doctor Singh, ne puteți explica acum de ce persistă amorțeala?* Marina se aștepta la furie, la o confruntare. N-avea importanță că pe scenă se cânta și că ar fi auzit-o toți cei din jurul lor. *Vreau să-mi spuneți ce-a pățit Anders!* plănuise ea să spună. Ce chestie că gândea în felul ăsta. N-avea nimic să-i zică doamnei doctor Swenson. Aștepta să audă ce avea doamna doctor Swenson de spus. *Doamnă doctor Singh, bineînțeles că-mi aduc aminte, dumneavoastră ați fost cea care l-a orbit pe copilul din Baltimore.* Sudoarea de sub brațe i se scursese sub cutia toracică, într-un șuvoi neîntrerupt, și, din cauza croielii rochiei, îi ajungea pe ceafă și i se prelingea pe spate, dar nu păta materialul până când nu ajungea aproape de talie. Orfeu nu mai putea să îndure încă un minut pisălogeala, îndoielile descurajatoare. *Nu-ți ajunge să știi că am venit în iad după tine?* ar fi putut el să spună. *N-ai putea să ai încredere în iubirea mea și să mai aștepți încă douăzeci de minute până când ajung la capătul acestei poteci înguste?* Dar nu, asta n-a ținut. Trebuia să-i arunce o privire. Trebuia s-o convingă că o iubea. Trebuia s-o liniștească. S-a răsucit spre iubita lui și astfel a omorât-o încă o dată, azvârlind-o în hăul somnului etern, acolo unde începuse toată povestea.

Apăsată de toate acestea, Marina își dorea ca toți să se oprească din cântat, muzicienii să-și lase jos instrumentele ca reacție la insuportabila anxietate care emana de la nivelul al treilea. Așa se întâmplă în vise. Nu era suficient că în această operă morții erau vii și apoi iarăși morți din cauza eforturilor nereușite ale protagonistului, încă mai trebuia să îndure și alte întorsături ale situației plus un număr foarte lung de balet, dar, până la urmă, spectacolul a luat sfârșit. Marina și cei doi Bovenderi au aplaudat energic, întreaga forță reprimată a așteptării izbutind până la urmă să se descarce în palmele lor, care se loveau una de cealaltă.

— Brava! a strigat Jackie când mezzosoprana a venit în partea din față a scenei.

— N-a fost chiar atât de bună, a spus doamna doctor Swenson din spatele lor.

De parcă propoziția ar fi fost o permisiune, ei s-au ridicat și s-au răsucit spre ea, toți trei, corul doamnei doctor Swenson.

— Probabil că nu, a zis Barbara, de parcă ar fi fost o conversație. Dar e atât de minunat să asculți operă.

— Locurile sunt bune, a spus Jackie.

Marina, care era mult mai înaltă în pantofii doamnei Bovender, n-a luat în considerare înălțimea doamnei doctor Swenson, așa încât a privit pe deasupra capului ei când s-a răsucit spre ea. A mai văzut și pe altcineva în lojă, un bărbat îmbrăcat într-un costum, care stătea în spatele lojei, sub nivelul de deasupra. Milton i-a adresat un salut fără cuvinte, doar din buze.

Barbara și-a pus mâna în jurul umerilor Marinei și a tras-o spre ea. Gestul ar fi putut părea posesiv sau afectuos, și totuși Marina bănuia că era de fapt o încercare a tinerei de a se ține pe picioare. Putea simți cum îi bate inima Barbarei Bovender pe când se lipea de corpul ei, șold lângă șold, coaste lângă coaste. Le-a străbătut un fior care le-a făcut să tremure în străfundurile ființelor lor, iar Marina nu știa de la care dintre ele venise.

— Annick, o știi pe prietena mea, doamna doctor Singh, a spus Barbara.

— Doamna doctor Singh, a zis Annick Swenson și i-a întins mâna, fără să confirme sau să contrazică afirmația Barbarei.

În ultimii treisprezece ani, doamna doctor Swenson nu se schimbase aproape deloc, doar că pielea ei, pe care soarele n-o prea văzuse în acele ierni din Baltimore, acum era bronzată, iar părul ei era mai degrabă alb decât cărunt. Încă mai plutea în jurul feței sale rotunde și expresive în același nor învălmășit de care-și amintea Marina. Avea ochi albaștri, strălucitori și mâna mică, durdulie și moale în cea a Marinei. Hainele ei erau șifonate, practice, fără a ține cont că-și petrecea o seară la Operă. Probabil venise direct de la docuri. Femeia aceasta, care îi pecetluise destinul Marinei, arăta ca o bunică suedeză dintr-o croazieră organizată pe Amazon.

— Mă bucur mult... a spus Marina.

— Stați jos, stați jos, a zis doamna doctor Swenson, pe urmă s-a așezat și ea pentru a-i face să-i urmeze exemplul. O să cânte Villa-Lobos.

— Ce? a făcut Barbara.

Doamna doctor Swenson i-a adresat o privire amenințătoare în chip de răspuns și a ocupat al patrulea scaun de pe primul rând, cel de lângă Marina, pe când soprana, frumoasa și agasanta Euridice, și-a dus o mână modestă la piept și și-a înclinat capul pentru a primi tumultul de aplauze. Villa-Lobos, singura contribuție a Braziliei la repertoriul muzicii clasice, era mult mai frumos decât Gluck, sau poate soprana avea înclinația să cânte vocalizele cu mai multă duioșie decât izbutise în rolul ei din spectacolul precedent, iar, preț de o clipă, Marina a reușit să uite de trecut (moartea lui Anders) și de ce o aștepta de acum încolo (călătoria inevitabilă în junglă alături de profesoara ei) și a ascultat. A fost nevoie de opt violoncele și de o voce umană pentru a-i liniști mintea.

— Pentru asta a meritat să vin aici, a spus doamna doctor Swenson când, în sfârșit, după cincisprezece minute de aplauze furtunoase, pe soprană a lăsat-o inima să plece de pe avanscenă. Pe când își luau programele și deschideau ușa lojei, Swenson i s-a adresat direct Marinei: Ce părere aveți despre Gluck, doamnă doctor Singh?

Vorbiți-mi despre pacientă, doamnă doctor Singh. Marina s-a abținut.

— Teamă mi-e că nu pot avea o părere avizată în seara asta. N-am putut să fiu atentă.

Doamna doctor Swenson a dat din cap, de parcă acesta ar fi fost răspunsul corect.

— Sunt sigură că e mai bine așa. Spectacolul din amintirea cuiva e întotdeauna mai satisfăcător decât spectacolul propriu-zis.

S-a întors și a luat-o în fața lor pe holul care ducea la scară, iar ceilalți patru au urmat-o. Milton a luat-o pe Marina de braț când au coborât treptele, iar ea s-a simțit recunoscătoare pentru amabilitatea lui. Purta foarte rar tocuri și nu se simțea prea sigură pe picioare.

— Nimeni n-a știut că vine? a întrebat Marina.

A încercat să vorbească foarte încet, dar mulțimea de oameni se scurgea acum pe hol și umplea spațiul din preajma lor, toți

sporovăiau unii cu alții sau vorbeau la telefon. Aerul vuia de silabele dure și răspicate ale limbii portugheze vorbită de brazilienii încântați de seara petrecută la Operă.

— Nimeni n-are cum să știe când vine doamna doctor Swenson, a zis Milton, strângând-o mai tare de braț pe Marina, când două fete au trecut prin mulțime cu pași repezi, cu rochiile de seară fluturând în urma lor și dezvăluindu-le jupoanele albe, în timp ce coborau treptele câte trei deodată. Dar uneori poți avea unele bănuieli. Nu-i place să piardă spectacolul de deschidere a stagiunii. În seara asta n-am acceptat nici o comandă, deși erau mulți oameni care ar fi vrut să vină cu mașina. Asta nu pentru că știam c-o să vină, ci pentru că aveam unele bănuieli.

Marina nu mai putea s-o vadă pe doamna doctor Swenson, dar îi vedea pe Bovenderi, care erau la vreo zece pași în fața lor. În special doamna Bovender strălucea aidoma unui far.

— Mi-ar fi plăcut să-mi împărtășiți bănuielile dumneavoastră.

— Și atunci poate că v-ați fi îngrijorat de pomană. Nu vine mereu. Nu e previzibilă.

— Înțeleg asta, dar, dacă aș fi știut că există posibilitatea ca ea să vină aici în seara asta, atunci m-aș fi îmbrăcat cu propriile-mi haine.

Milton s-a oprit pe scară, obligându-i pe cei din spatele lor să se oprească.

— Rochia dumneavoastră are vreun defect? Cum ar putea fi vreo problemă cu o asemenea rochie?

Marina a văzut cum în fața lor soții Bovender navigau pe râul de oameni, ieșind pe ușa din față a clădirii, cu capetele lor strălucitoare aplecate. Presupunea că vorbeau cu doamna doctor Swenson sau că ascultau ce le spunea. A ignorat întrebarea lui Milton și l-a împins ușurel, îndemnându-l să înainteze.

Aerul nopții era fierbinte și apăsător, dar se simțea o mică briză cu miros de pește, care venea dinspre fluviu. Marina și Milton i-au găsit pe cei trei pe terasa imensă pardosită cu dale din fața clădirii Operei, cu capetele răsucite în direcția de unde venea briza. Nenumărate mii de insecte se scurgeau spre becurile care

scăldau pereții magnificei clădiri, inundând terasele și străzile de dedesubt. În ciuda vacarmului mulțimii, Marina putea să le audă bătăile aripilor, zumzăitul în diverse tonalități pe care îl scoteau. Fascinația luminii îi amintea de publicul care ascultase ultima arie din spectacol. Îi înnebunise. Nu se mai săturau.

— Soții Bovender mi-au spus că nu s-a schimbat nimic de la ultima mea vizită, a spus doamna doctor Swenson, pe când Milton și Marina se apropiau de ei. Așa e? Nici o schimbare în tot orașul ăsta?

— Nu-mi vine în minte nici o schimbare din ultimii zece ani, a spus Milton.

— Sigur există vreuna, a zis doamna doctor Swenson.

Se uita în sus, iar felinarul de deasupra capului său părea să-și arunce lumina doar asupra ei. Părea că fusese decupată din lumină și apoi lipită pe un fundal întunecat, smulsă cu forța din mulțimea care o înconjura, așa cum îi și rămăsese în amintire. Deși era exact persoana pe care Marina o căutase, nu-și putea înăbuși sentimentul că două puncte foarte îndepărtate din viața ei se izbeau acum unul de celălalt, așa cum s-ar presupune că se poate întâmpla doar în coșmaruri. Ultima oară când o văzuse pe doamna doctor Swenson fusese în ziua dinaintea incidentului. În timpul anchetei nu vorbiseră deloc una cu cealaltă, iar după anchetă, Marina plecaseră din secție. Până acum nu se mai gândise la asta.

— Ei bine, acum a venit și Marina, a intervenit Jackie.

— Aș fi preferat să aud ceva ce nu știu.

Milton a reflectat preț de o clipă.

— Rodrigo are la magazin un lot de zgărzi de câine antipurici. Spune că dacă le pui sub pernă, nu-ți mai vin gângănii în pat.

Doamna doctor Swenson și-a înclinat capul în chip de aprobare, de parcă era exact informația pe care își dorise s-o afle.

— O să-mi cumpăr câteva mâine-dimineață.

În acel moment, un băiat slăbuț, un indian brazilian, a venit alene până la ei, stecurându-se cu agilitate printre adulți, fără a-i atinge pe haine. Îți sărea în ochi din mulțime pentru că era un

reprezentant al celor două grupuri care lipsiseră în acea seară: copiii și indienii sud-americani. Purta o pereche de pantaloni scurți din nylon și un tricou verde, pe care scria „Cupa mondială de fotbal". Semăna cu băieții care ședeau pe pături în piață și vindeau brățări și mici animale sculptate din nuci. Ca și ei, avea părul mătăsos, închis la culoare și ochi ce păreau supradimensionați, când de fapt fața lui era prea mică. Rațiunea te-ar fi putut face să presupui că acest copil vindea și el ceva, copiii erau harnici în Manaus: negustori ambulanți de evantaie, cărți poștale și fluturi în cutiuțe din lemn, dar el n-avea nimic în mână.

— Easter[1]! a strigat Barbara Bovender și s-a așezat pe vine, o manevră periculoasă într-o rochie atât de scurtă. A întins mâinile spre băiatul care a fugit spre ea și și-a lipit fața de gâtul ei.

— Părul ei, a zis doamna doctor Swenson. Mereu își amintește de el.

Jackie s-a aplecat și l-a luat în brațe, iar soția lui s-a ridicat și ea în picioare. Băiatul îi luase părul în ambele mâini și îl studia foarte concentrat, o funie strălucitoare trimisă de zei. Era prea mare ca să mai fie luat în brațe și evident că se simțea încântat.

— Cred că ai crescut, a spus Jackie, zgâlțâindu-l de sus în jos, de parcă ar fi încercat să-i ghicească greutatea.

— N-a crescut, a zis doamna doctor Swenson. L-a bătut ușurel pe băiat pe piept, iar când el s-a uitat la ea, a zis: doamna doctor Singh.

Și-a ridicat arătătorul de la mâna dreaptă și și-a atins cu acea mână încheietura mâinii stângi, apoi a trasat o linie de-a lungul gâtului ei cu un deget și și-a dus același deget în aerul care îi ieșea pe gură. Apoi a arătat spre Marina. El a dat drumul părului Barbarei și i-a întins mâna Marinei.

— Ia uite! a exclamat Jackie, de parcă ar fi fost un giumbușluc deosebit de inteligent pentru un băiat. Poate să dea noroc.

În chip de răsplată l-a aruncat în aer câțiva centimetri, și și-a repetat acțiunea până când el a scos un hohot de râs, un râs ciudat

---

1 Paște, în limba engleză.

semănând cu sunetele scoase de o focă, și i-a dat drumul mâinii Marinei.

— Mă bucur să te cunosc, a spus Marina. Ochii uriași ai copilului s-au ațintit asupra ei și au rămas pironiți pe ea. Ați fi putut să-l aduceți și pe el la operă, i-a zis doamnei doctor Swenson. Oare venise și el cu ea? Erau destule locuri.

— Easter e surd, a spus doamna doctor Swenson. Spectacolul l-ar fi plictisit mai mult decât pe noi.

— N-a fost un spectacol chiar atât de rău, i-a zis Barbara băiatului.

— Îi place să hoinărească pe străzi când are ocazia, a răspuns doamna doctor Swenson în locul băiatului. Îi place să arunce o privire prin oraș.

Easter, cocoțat în brațele lui Jackie, pe bună dreptate, și-a îndreptat din nou atenția asupra părului Barbarei, nu și-a întors capul spre ea. Chiar și dacă ar fi avut auzul bun, tot ar fi fost prea mic ca să se plimbe pe străzile orașului Manaus, singur în întuneric.

— Aș fi mers cu tine dacă aș fi știut că ești aici, i-a spus Jackie băiatului. Am fi tras chiulul împreună.

— Ar fi putut să vină și el. Cred că i-ar fi plăcut să se uite la oameni, a zis Barbara. Poți admira multe lucruri în clădirea Operei, chiar dacă nu auzi muzica.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ceas.

— Cred că întrunirea noastră a durat destul. Doamna doctor Singh și cu mine ar trebui să stăm de vorbă. Presupun că nu vă deranjează că-i atât de târziu, doamnă doctor Singh. Milton mi-a spus că m-ați așteptat.

Marina a zis că s-ar bucura să stea de vorbă.

— Bine. Așa că voi, ceilalți, puteți pleca. Ne vedem mâine-dimineață. Milton, spune-i lui Rodrigo că la ora șapte o să fiu la magazin.

— Vă duc pe undeva cu mașina? a întrebat Milton.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— E o seară frumoasă. Sunt sigură că o să reușim să ne plimbăm puțin. Credeți că sunteți în stare, doamnă doctor Singh?

Marina, în cilindrul ei de mătase cenușie și pe tocuri înalte, nu era prea sigură că e în stare, dar a zis că i-ar face bine o plimbare, după ce a stat atât de mult timp pe scaun.

— Îl ducem noi pe Easter la apartament, a spus Barbara.

Copilul se apucase să-i împletească șuvița de păr pe care o ținea în mână.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— N-a mâncat nimic. O să vină cu noi. Pune-l jos, Jackie, nu-i maimuță.

Jackie l-a pus jos pe Easter, iar băiatul și-a mutat privirea de la un grup la celălalt. Deși nu auzise ce se discutase, părea că aproba tacit ce se plănuise.

— Atunci ne vedem mai târziu, a zis Jackie, căutând cu degetele o cărare în părul băiatului și netezindu-i-l.

Apoi, aducându-și aminte de ceva nou, i-a întins mâna, iar Easter i-a scuturat-o în chip de rămas-bun.

— Minunat, a spus Jackie.

Străzile din jurul Operei erau acoperite cu pietre plate, puse una lângă alta, ca într-un puzzle asimetric, iar Marina s-a trezit că-și dorește ca Milton să fi venit cu ele măcar pentru a o ține de braț, chiar dacă nu le ducea cu mașina. Marina era o doctoriță foarte înaltă, care lucra într-un laborator din Minnesota, iar aceste trei lucruri – înălțimea, slujba și localizarea geografică – o împiedicau să poarte tocuri, și acum îi lipsea experiența de care ar fi avut nevoie. Și-a lăsat toată greutatea corpului pe vârfurile picioarelor, sperând ca tocurile pantofilor Barbarei să nu se înțepenească în crăpăturile din pavaj. Deși Marina își încetinise pașii, doamna doctor Swenson continua să meargă în ritmul ei hotărât, cu pași apăsați și monotoni, aidoma unui metronom, ritm de care Marina își aducea aminte. În pantalonii săi de camuflaj și cu pantofii ei cu talpă de cauciuc, ea a ajuns rapid la intersecția următoare, fără ca aparent să-și fi dat seama că era singură. Easter rămăsese în urma lor, poate pentru a o avertiza pe doamna doctor Swenson dacă Marina ar fi căzut. Mulțimea spectatorilor de operă se împrăștiase și nu mai rămăseseră decât oamenii pe care îi puteai

vedea de obicei pe afară, cei care stăteau la colțul străzii în întuneric, încercând să se decidă dacă să traverseze sau nu. O urmăreau cu privirea pe Marina, pe când ea își trăgea peste umeri șalul împrumutat.

— Veniți odată, doamnă doctor Singh? a strigat doamna doctor Swenson.

O luase după colț sau intrase în vreo clădire. Vocea ei era o parte a nopții. Nu-ți dădeai seama de unde vine.

Veniți odată, doamnă doctor Singh? Era în stare să se năpustească atât de brusc în salonul vreunei paciente, încât medicii rezidenți nu mai știau încotro s-o apuce. O luase la dreapta sau la stânga? Marina și-a mijit ochii, încercând să vadă mai bine în josul străzii, prin bezna despicată de felinare, faruri și cioburi de sticlă, care zăceau împrăștiate pe trotuar, reflectând lumina.

— Vin, a spus ea.

Privirea ei trecea mereu de pe o parte a străzii pe cealaltă, în zvâcnirile lente și involuntare ale ochilor săi. Pentru a rămâne calmă, a trecut în revistă lucrurile care o înfricoșau: era noapte și nu prea știa pe unde se află, deși ar fi putut foarte ușor să se întoarcă din drum și să revină în fața Operei, iar, de acolo, să se ducă la hotel; nu prea avea echilibru în pantofii aceia, care, alături de rochia ridicolă, o făceau să semene cu o pasăre cu o aripă ruptă, pe care ar fi putut s-o atace orice creatură prădătoare ce colinda pe străzi în toiul nopții. Iar dacă ar fi apărut vreun prădător, acum mai exista și un copil surd pe care ar fi trebuit să-l protejeze și nu era prea convinsă că ar fi izbutit; pe când simțea cum o rod sandalele, nu-și putea înăbuși gândul că, de-a lungul istoriei, existaseră nenumărați exploratori care fuseseră doborâți de josnica bășică, apoi s-a liniștit spunându-și în sinea ei că erau slabe șanse să moară din cauza asta, căci domnul Fox îi trimisese trei feluri de antibiotice pe lângă Lariam și telefonul mobil; și, întrucât era o listă cu lucruri care o înfricoșau, nu putea să omită cea mai importantă frică a ei: chiar dacă ajungea la destinație în noaptea asta, acolo ar fi trebuit să se așeze la masă cu doamna doctor Swenson și să discute despre ce anume? Despre drepturile și interesele companiei Vogel în Brazilia? Despre unde se afla trupul lui Anders?

Apoi, fără a scoate nici cel mai mic sunet, Easter a ajuns-o din urmă și a preluat conducerea. Mai întâi s-a gândit că el se plictisise fiindcă mergea prea încet și și-a imaginat că vrea s-o lase în urmă, dar el și-a sincronizat ritmul cu al ei. Dacă ar fi întins mâna, l-ar fi putut atinge. Își luase rolul de câine-călăuză. Uitându-se la spatele lui, cu umerii atât de înguști, încât tricoul abia stătea pe ei, jumătate din anxietățile ei au dispărut. Cu o mână își ținea șalul doamnei Bovender strâns în jurul umerilor, iar în cealaltă mână avea mătasea fustei, pe care o ținea sus ca să nu se împiedice de ea și nici să n-o murdărească în bălțile murdare rămase în urma ploii torențiale de după-amiază. Aerul nopții o împresura, intrându-i și ieșindu-i violent din plămâni. Fusese bolnavă de curând. În pofida acelor, sprayului fixativ și a beților negre lăcuite cu evantaie aurii chinezești, simțea cum i se desprind șuvițe de păr din coafură. Când au ajuns la intersecție, Easter a luat-o la dreapta, iar ea, fără nici o ezitare și fără să se gândească la nimic, l-a urmat.

După încă două cvartale, în clipa când căpătase convingerea că nu mai e în stare să facă nici un pas, Easter s-a năpustit într-un restaurant pe care Marina nu-l mai văzuse până atunci, de pe o stradă de care nu-și putea aminti. N-ar fi avut cum s-o vadă pe doamna doctor Swenson cum intră acolo, dar ea ședea la o masă din colț, în fața cu o sticlă de apă minerală gazoasă, din care deja băuse jumătate. Deși nu și-ar fi putut închipui așa ceva, în încăpere era și mai întuneric decât afară, iar pe toate mesele străluceau lumânările în loc de stele. Vreo șase mese erau ocupate și încă douăsprezece erau goale. Era târziu. Băiatul, după ce-și îndeplinise misiunea, a luat-o în linie dreaptă printre clienți și s-a așezat pe un scaun din lemn, lângă doamna doctor Swenson. Oare îl adusese cu ea din junglă sau Easter, împreună cu Milton și Bovenderii, mânca aici pe banii companiei Vogel? Doamna doctor Swenson i-a întins coșul cu pâine, iar el a luat o felie și și-a pus-o cu grijă pe farfurie. Marina a încercat să nu șchiopăteze pe când își croia drum spre ei. Preț de o clipă a rămas în picioare lângă masă, fără să spună nimic, eleganța i se topise în caniculă, și a

așteptat ca femeia s-o bage în seamă. Ar fi putut să aștepte tot restul vieții ei.

— M-am pierdut de dumneavoastră, a zis Marina până la urmă.

— Sigur că nu, a spus doamna doctor Swenson. Easter știa unde mergem.

— N-am știut că l-ați informat.

Doamna doctor Swenson studia meniul, cu o pereche de ochelari cu lentile semilună.

— Sunt convinsă că v-ați dat seama repede de asta. Locul ăsta e ceva mai departe, însă din acest motiv oamenii care se duc la Operă îl evită. Pot găsi întotdeauna o masă liberă.

Marina și-a tras un scaun lângă Easter, în fața doamnei doctor Swenson, și a simțit cum încep să-i zvâcnească picioarele. S-a hotărât să se simtă recunoscătoare pentru că stătea pe scaun alături de interlocutorii ei.

După ce a aflat toate informațiile din meniu, doamna doctor Swenson l-a pus pe masă. Acum, că știa ce o să mănânce la cină, putea să înceapă o conversație.

— Dați-mi voie să fiu directă, doamnă doctor Singh, a spus ea, strângându-și ochelarii și punându-i în tocul lor căptușit. Așa o să pierdem mai puțin timp. N-ar fi trebuit să veniți aici. Trebuie să existe vreo metodă prin care domnul Fox să poată fi convins că o supraveghere continuă nu crește productivitatea. Ăsta ar putea să fie proiectul dumneavoastră când o să vă întoarceți acasă. Să-i spuneți că eu sunt bine și că e în interesul lui să mă lase în pace.

Un ospătar s-a apropiat de masă, iar doamna doctor Swenson s-a apucat să dea comanda pentru ea și pentru Easter într-o portugheză poticnită. Când ospătarul s-a răsucit spre Marina, ea a cerut un pahar de vin. Doamna doctor Swenson a mai comandat niște mâncare, apoi i-a spus ospătarului să plece.

— Mă bucur că sunteți bine, a zis Marina. Și aveți dreptate, am venit să aflu ce progrese ați făcut în dezvoltarea medicamentului, acesta este unul dintre motivele pentru care am venit aici.

Dar am fost prietenă bună cu domnul doctor Eckman. Sunt prietenă cu soția lui. Pentru ea e important să înțeleagă circumstanțele morții lui.

— A murit de friguri.

Marina a încuviințat din cap.

— Așa ați scris, dar i-ar plăcea să afle mai multe despre asta. Ar ajuta-o să știe cum să le explice copiilor ce s-a întâmplat.

Easter ședea la masă fără să se foiască, cu ambele picioare pe podea sau foarte aproape de podea. Rupea cu grijă din pâine și mânca încet. Nu părea să-l deranjeze deloc că așteaptă, lucru care a făcut-o pe Marina să se întrebe dacă nu cumva era obișnuit cu asta.

— Mă întrebați dacă știu ce boală a avut, dacă are un nume? Nu știu. Lista cu boli posibile e prea lungă. Presupun că deocamdată v-ar fi de folos să vedeți ce vaccinuri a făcut în ultima vreme. Vă mai pot da și o listă cu antibioticele care n-au avut nici un efect asupra lui.

— Nu vă întreb ce boală a avut, a spus Marina. Vă întreb ce s-a întâmplat.

Doamna doctor Swenson a oftat.

— E mărturia mea oficială, doamnă doctor Singh?

— Nu vă acuz...

Doamna doctor Swenson și-a fluturat mâna, alungând cuvintele din aer.

— O să vă spun ceva: mi-a plăcut domnul doctor Eckman. Din toate punctele de vedere vizita lui a fost deranjantă pentru mine, dar el era o persoană deschisă. Era sincer curios să-i cunoască pe lakashi, să-mi cunoască munca. Dumneavoastră i-ați fost prietenă, așa că știți toate lucrurile astea despre el, avea un talent deosebit de a-și manifesta interesul, fie că era vorba despre păsări, fie că era vorba despre nivelul de estrogen din probele de sânge pe care le recoltam. Punea o mulțime de întrebări și reținea toate răspunsurile pe care i le dădeam. Era politicos și amabil chiar și când încercam să-l conving să plece, lucru pe care – și asta ar trebui să-i spuneți soției lui – îl făceam întruna.

S-a întrerupt ca să-și termine paharul cu apă și, înainte ca ea să pună paharul gol pe masă, ospătarul care le tot dădea târcoale l-a umplut din nou.

— Domnul Fox a fost un cretin că l-a trimis aici. Nu cred c-am văzut vreodată pe cineva mai nepotrivit pentru munca în junglă, și asta e puțin spus. Majoritatea oamenilor nu fac față muncii în junglă. Canicula, insectele, chiar și copacii îl înfricoșau. Totuși, ai zice că dacă un om se duce într-un loc unde nu-și dorește să stea și nici nu e dorit acolo, atunci ar avea bunul-simț să plece. Domnului doctor Eckman îi lipsea acest bun-simț. Mi-a spus că Vogel voia să fac mai repede progrese în munca mea, că voiau să-mi vadă însemnările, să trimită mai mulți cercetători, să preia cât mai mult din proiect în laboratoarele lor în cel mai scurt timp. Cred că dialogul nostru ar fi putut dura doar o oră, cincisprezece minute, dacă și unul, și celălalt am fi vorbit concis, dar domnul doctor Eckman avea ceva special. De parcă ar fi vrut morțiș să vadă totul cu ochii lui. Venise de departe și Doamne ferește să mă creadă pe cuvânt că eu produceam medicamentul. A ținut neapărat să-mi studieze cercetarea de la început. Voia să cunoască personal tribul Lakashi. Își dorea ca el însuși să descopere sursa fertilității lor. Nu voia ca disconfortul să-i influențeze acțiunile.

Un bărbat scund, cu un șorț alb murdar, a ieșit din bucătărie cu două farfurii cu orez galben și pui deasupra. Carnea avea aceeași culoare ca orezul, era lucioasă și se desprindea cu ușurință de pe oase. I-a dat una doamnei doctor Swenson și pe cealaltă copilului, a cărui față a devenit stacojie de fericire când a văzut ce o să mănânce.

— N-am prea reușit să ținem găini, a spus doamna doctor Swenson. Amândoi ardeam de nerăbdare să mâncăm.

L-a bătut ușurel pe mână pe Easter în chip de încurajare, iar băiatul și-a luat furculița și s-a apucat să sfâșie carnea, ținând puiul cu două degete. Ea l-a bătut iarăși ușurel pe mână și i-a dat cuțitul.

— Domnului doctor Eckman trebuie să-i mulțumim că l-a învățat pe Easter să mănânce cu tacâmuri. Asta e o noutate. Sincer nu m-am obosit cu asta până acum, lakashi nu mănâncă la fel ca noi, dar m-am străduit. Domnul doctor Eckman s-a ocupat

atât de mult de copil! Mă gândesc că probabil îi era dor de ai lui... S-a oprit și s-a uitat la Marina, fără a rosti întrebarea.

— Băieți, a zis Marina. Avea trei băieți.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Ei bine, se vedea. Nu cred că mi-am dat seama până acum de asta, dar fără îndoială că domnul doctor Eckman îmi plăcea și pentru că se purta atât de frumos cu Easter.

Primul ospătar s-a întors și a pus o porție de *tres leches* în fața Marinei, care a clătinat din cap când a văzut-o. Se gândea la cei trei băieți de pe canapea, cei al căror auz era atât de fin, încât alungaseră conversațiile adulților în cămara din bucătărie și le reduseseră la șoapte.

— Am comandat pentru dumneavoastră, a spus doamna doctor Swenson și i-a spus ospătarului să plece. E o prăjitură bună. Merge cu vinul.

Marina l-a văzut pe băiat cum aruncă o privire desertului ei, prins între bucuria de a mânca din propria-i farfurie și dorința pentru ce se găsea într-a ei.

— Cât timp a stat Anders cu dumneavoastră până când să se îmbolnăvească?

— E greu de spus, pentru că nu știu când a fost infectat. Privind retrospectiv, cred că a luat ceva de aici, din Manaus, și a venit deja bolnav în junglă. Așa l-am cunoscut pe domnul doctor Eckman. E posibil să nu-l fi văzut niciodată complet sănătos.

— Ba nu, a zis Marina. L-ați cunoscut la Vogel, înainte de a pleca. Era în comisia de evaluare care v-a aprobat finanțarea.

Și l-a imaginat pe Anders cum se sprijinea de biroul ei. Fusese atât de convins că doamna doctor Swenson îl plăcuse!

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap, îndreptându-și temporar toată atenția asupra puiului.

— Da, bineînțeles că mi-a spus asta. Dar eu nu mi-am amintit de el. N-aveam nici un motiv pentru care să mi-l amintesc.

— Bineînțeles, a zis Marina și pentru prima oară și-a dat seama de un lucru: *Nu-și aduce aminte de mine.*

Doctorița mai în vârstă a luat o înghițitură de orez.

— E greu să fii sigur pe tine în junglă, a spus ea. Unii oameni se adaptează în timp, dar alții nu reușesc niciodată să se obișnuiască. Pur și simplu e prea diferit. Nu putem să găsim nici o asemănare cu ceea ce știm deja. Și nu mă refer doar la aspecte morale sau la legi și principii, deși e vorba și despre ele, ci la simple fapte concrete cotidiene cu care nu suntem obișnuiți. De exemplu, insectele. Sute de mii de specii noi sunt descoperite în fiecare an în lume și Dumnezeu știe câte alte specii dispar. Criteriile după care le diferențiem pe cele mortale de cele care doar irită sunt foarte limitate, având în vedere faptul că poate încă nu se știe nimic despre o insectă care tocmai te-a mușcat și când anume o iritație persistentă devine mortală. Ești pișcat de atâtea insecte, încât nici nu mai știi care a fost. Pur și simplu trebuie să accepți faptul că, orice ar fi, probabil n-o să te omoare. A gesticulat cu furculița spre Marina. Știați că vă curge sânge din braț, doamnă doctor Singh?

Marina și-a lăsat șalul pe spătarul scaunului și a văzut că o dâră subțire de sânge uscat de vreo douăzeci de centimetri îi cursese dintr-o înțepătură în bicepsul drept. Doamna doctor Swenson a luat șervețelul nefolosit de lângă a patra farfurie de pe masă și l-a înmuiat în paharul ei cu apă.

— Poftim, a spus ea. Ștergeți-vă.

Marina a luat șervețelul și s-a șters pe braț, apoi l-a ținut apăsat pe rană vreun minut, căci, după ce s-a șters, începuse din nou să sângereze.

— Sunt sigură că nu-i nimic, a spus doamna doctor Swenson, străduindu-se să desprindă ultima fâșie de carne de pe os, dar asta ilustrează ce voiam să spun. E ușor să devii ipohondru acolo, dar și mai periculoasă decât ipohondria este cealaltă extremă: o voce insistentă care-ți șoptește că reacționezi exagerat la lucruri de felul ăsta și care te face să ignori simptomele reale. Medicii, sunt sigură că știți, sunt notorii pentru acest gen de comportament și cred că așa au stat lucrurile cu domnul doctor Eckman. Frica lui prea mare l-a trimis prea departe în direcție opusă. De fiecare dată când îl întrebam dacă îi e rău, nega cu disperare. Când ar fi fost absurd s-o mai nege, i-am spus că-l trimit acasă. Nu, nu, nu, mi-a

zis el, ca un copil care nu vrea să renunțe la rolul lui de la serbare, o să mă simt mai bine într-o zi sau două. N-am putut lua o decizie în locul lui, doamnă doctor Singh, deși, credeți-mă, am încercat. Mă așteptase multă vreme în Manaus și n-avea de gând să plece fără să-și ducă la bun sfârșit misiunea despre care își închipuia că e responsabilitatea lui. Pe urmă am improvizat un salon de spital. Avea nevoie de îngijiri permanente.

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire lui Easter, care luase un os de pui de pe farfurie și îl rodea. Și-a ridicat o mână ca să-i atragă atenția, dar apoi a lăsat-o jos. Renunțase.

— Vă dați seama ce problemă a fost? i-a spus ea Marinei, iar din tonul vocii ei se vedea că-și păstrase toată siguranța de sine. Bărbatul care a fost trimis să mă stimuleze în munca mea m-a ținut pe loc. A trecut repede de la ideea că o să se vindece repede la cea că e prea bolnav ca să călătorească. Mi-a spus că așteaptă până o să se simtă mai bine. Nu voia să meargă pe fluviu. Îi era teamă de fluviu. Ar fi vrut să fie acasă, dar e nevoie să faci multe eforturi ca să ajungi acasă de pe Amazon, și de la un anumit moment n-a mai fost în stare de asta. Îmi plăcea destul de mult domnul doctor Eckman, dar nu cred că asta mai contează în asemenea împrejurări. A fost un obstacol pentru mine și sănătos, și, mai târziu, bolnav. Acum, că e mort, nu mai vreau să fie un obstacol pentru mine. N-o să încerc să-mi amintesc toate fazele bolii lui când oricum nu pot schimba deznodământul. Îmi pare rău că soția lui suferă din cauza asta, dar atunci n-am putut să fac nimic și nici acum nu pot să fac nimic. El a făcut niște alegeri. L-am îngrijit cât am putut de bine cu resursele pe care le-am avut la dispoziție, dar domnul doctor Eckman a murit. Asta lămurește vreun pic lucrurile? N-am fost lângă el când a murit. Nu i-am auzit ultimele cuvinte, mesajul, asta dacă a spus ceva.

Marina ședea la masă și și-l închipuia pe prietenul ei murind de o boală necunoscută, într-o cameră sau în vreo colibă oarecare, la capătul lumii. Karen Eckman o pusese să-i promită că întreabă dacă Anders murise. În schimb ea a întrebat dacă murise singur. Era o întrebare sentimentală, dar avea nevoie și de o altă imagine în minte decât cea pe care și-o formase deja.

— Când a murit? Nu, a spus ea. Ochii i-au căzut preț de o clipă pe băiat, apoi s-au ațintit iarăși asupra Marinei. Easter a fost lângă el.

Easter, care probabil era cam de aceeași vârstă cu cel mai mare dintre fiii lui Eckman sau cu cel mijlociu, stătuse lângă el în ultimele lui minute de viață. Farfuria lui era curată, ștearsă cu pâine, și avea în mijloc un morman ordonat de oase de pui. Marina i-a dat prăjitura, iar el a răsplătit-o cu un zâmbet atât de frumos, încât ea a vrut ca ospătarul să se întoarcă, iar ea să comande încă o porție pe care să i-o dea tot lui.

— Nu-i o idee bună să povestiți asta în America, a spus doamna doctor Swenson.

— Nu, a zis Marina.

— Oricum n-ar trebui ca ea să audă toată povestea. Doamna doctor Swenson s-a șters la gură cu șervețelul. Am vrut ca dumneavoastră s-o auziți. Fără să intru în detalii acum, la cină, aveți încredere în mine când vă spun că domnul doctor Eckman a suferit mult. Vreau să fie un avertisment.

Marina a dat din cap, încercând să găsească vreo resursă încă intactă de stoicism în ea, întrucât voia nespus de mult să-și acopere fața cu mâinile, gândindu-se la modul în care murise Anders.

— Înțeleg.

— Nu-mi închipui că cineva din laboratoarele de acasă și-a făcut prea multe griji în privința asta, dar și mie mi s-a părut greu de dus moartea domnului doctor Eckman. Încă de la început am fost precaută, iar acum sunt de două ori mai mult. Nu am chef să-mi asum încă o responsabilitate. Dacă vreți să știți în ce stadiu e munca mea, o să vă spun: sunt în urmă. E o problemă științifică delicată. Îi dedic fiecare moment al vieții mele, dar acum îmi trebuie mai mult timp. Înțeleg că proiectul nu poate continua la nesfârșit, nici din punctul de vedere al companiei Vogel, nici din-tr-al meu. Doamna doctor Swenson i-a făcut semn ospătarului să aducă nota de plată și și-a golit apa din pahar. La un moment dat și eu aș vrea să plec din Amazon, doamnă doctor Singh. M-am obișnuit să trăiesc în locul ăsta, dar nu mă dau în vânt după el.

Am toate motivele să finalizez proiectul cât mai repede cu putință. Domnul Fox are impresia că mă distrez atât de bine, încât e nevoie să-mi trimită o mulțime de emisari care să-mi aducă aminte că scopul meu e să închei proiectul. Puteți să le raportați că n-am uitat de acest scop.

Marina a încuviințat din cap. Înțelegea că i se spusese să se ducă acasă.

Doamna doctor Swenson și-a pus ambele mâini pe masă și a bătut ușurel în lemn, pentru a sugera că discuția luase sfârșit.

— Easter și cu mine o să vă conducem până la hotelul unde stați. Oricum trecem pe lângă el în drum spre apartament. Acolo o să vă spunem noapte bună și o să ne luăm rămas-bun. N-am de gând să rămân prea mult timp în oraș. Trebuie să înțelegeți că sunt nevoită să mă întorc în junglă.

Marina și-a mișcat cu prudență degetele de la picioare. Labele picioarelor i se umflaseră încă de când se așezase pe scaun, iar baretele sandalelor i se afundaseră adânc în piele. A întins o mână sub masă și, cu multe chinuri și un junghi de durere acută, a izbutit să se descalțe. Easter își terminase prăjitura și s-a pus pe vine să vadă ce face Marina.

— Mi-e teamă că nu pot merge pe jos, a spus Marina.

N-avea nimic de pierdut dacă spunea acum adevărul. Oricum suferise o înfrângere.

Doamna doctor Swenson a chemat ospătarul, iar Marina a auzit-o limpede cum pronunță numele lui Milton. Ospătarul a încuviințat din cap.

— O să vină și o să ne ducă cu mașina, a zis ea. I-a făcut semn lui Easter să-i dea un pantof și s-a uitat la el de parcă ar fi fost o decoperire arheologică excepțională. Mi-e greu să înțeleg de ce o femeie și-ar face de bunăvoie așa ceva. A pus sandaua argintie lângă surata ei.

— Și pentru mine e un mister, a spus Marina.

N-avea de gând să încerce să-și apere pantofii. Erau imposibil de apărat. Mai bine ar fi mers desculță tot restul vieții decât să și-i mai pună o dată în picioare.

— Barbara mi-a spus că mi-ați fost studentă, a zis doamna doctor Swenson.

Poate că pantofii o făcuseră să se gândească la asta, se întreba cum de o studentă de-a ei învățase atât de puține despre anatomia umană.

— Da, a spus Marina.

Acum toate temerile ei o părăseau. Ce mai conta? Le-a înfruntat una câte una, apoi le-a lăsat în urmă.

— Asta a fost la Johns Hopkins?

Marina a încuviințat din cap.

— Am patruzeci și doi de ani.

Doamna doctor Swenson s-a semnat pe nota de plată și a lăsat-o pe masă. Fără îndoială că avea să fie trimisă la Vogel.

— Păi, probabil că n-am fost o profesoară prea convingătoare dacă v-ați apucat de farmacologie. Dar și eu acum lucrez la un medicament. În fond, am ajuns amândouă să lucrăm în același domeniu.

S-a aplecat până la podea și i-a dat lui Easter sandalele Marinei. A părut încântat că i se dăduse misiunea să le ducă el.

— Nici una dintre noi nu știe ce-o să se întâmple în viitor, doamnă doctor Singh.

Doamna doctor Singh era pe punctul de a-și exprima acordul cu ultima afirmație, când Milton, care probabil așteptase afară cu motorul pornit, a venit în pragul ușii de la intrare ca s-o ducă acasă.

În noaptea aceea, Marina și-a petrecut mult timp în baie, îngrijindu-și diversele răni: fâșiile de piele desprinsă de pe călcâie și de pe degetele de la picioare, băsicile umflate care trebuiau să se golească de lichid, diversele mușcături care o mâncau sau o dureau ori care se învinețiseră, pe toate le-a curățat cu săpun și cu un prosop, până când pielea din jurul plăgilor s-a înroșit și ea, apoi s-a șters și s-a uns cu multă alifie. Toate astea trebuiau făcute înainte să-l sune pe domnul Fox. Nu conta că era foarte târziu. Avea de gând să-l trezească. Chiar nutrea speranța că, dacă l-ar fi sculat din somn, o să aibă un oarece avantaj în convorbirea cu

el. Și-a imaginat cum sună telefonul pe noptiera de lângă patul în care din când în când ațipise și ea, dar unde niciodată nu dormise o noapte întreagă, patul la care spera să se întoarcă. Domnul Fox a răspuns după al patrulea țârâit, cu vocea ageră și calmă. Probabil că așteptase încă două țârâituri după ce se trezise, ca să-și limpezească mintea.

— Spune-mi că ești bine, a spus el.

— Am niște bășici, a zis ea, apăsând ușurel pe o bășică de pe un deget de la picior, dar sunt foarte bine. Am dat de doamna doctor Swenson.

A spus-o pe șleau. Nu l-a așteptat pe el să întrebe, pentru că îi pusese această întrebare de fiecare dată când vorbiseră, de parcă s-ar fi putut s-o găsească și apoi să-i iasă din minte. I-a povestit despre Operă, despre Easter și despre cină. I-a povestit ce aflase despre Anders și, încercând să-și amintească conversația, și-a dat seama că de fapt nu discutaseră despre prea multe lucruri. Putea să raporteze că proiectul rămăsese în urmă, dar că se făceau progrese. Chiar dacă nu aflase nici un detaliu, era convinsă de un singur lucru important: doamna doctor Swenson voia, mai mult decât oricine, să-și încheie cu succes proiectul, în privința asta fusese foarte convingătoare, deși nu catadicsise să spună când credea că va trimite medicamentul la FDA.

— N-are nici un termen-limită? a întrebat domnul Fox.

— Nimic bătut în cuie, a spus Marina, dar de fapt nici nu întrebase.

Oare de ce nu întrebase? După atâția ani, încă mai asculta de doamna doctor Swenson, așa cum un student și-ar asculta profesoara, așa cum grecii își ascultau oracolul. Nu-i pusese vorbele la îndoială, pur și simplu doar își întipărise în minte răspunsurile ei.

— Nu-ți face griji din pricina asta, a zis domnul Fox. A fost o întâlnire preliminară. Ai făcut un lucru inteligent că n-ai constrâns-o deocamdată. Crezi că mâine o să pleci?

— Mâine sau poimâine. Depinde de bilete. O să mă urc în primul avion unde mai sunt locuri.

— O să iei avionul? a întrebat domnul Fox.

— Ca să vin acasă.

Telefonul a amuțit, iar Marina nu a făcut nici un efort să rupă tăcerea. Chiar dacă își dădea seama că plecase de la o ipoteză greșită, își dorea să se agațe de ea cât mai mult timp cu putință. Imaginația sa optimistă o trimisese pe aripile ei până acasă. Nu avea bagaje. Nu-i găsiseră bagajele. Ar fi lăsat în Brazilia tot ce cumpărase în Manaus, în afară de micul bâtlan și de brățara cu mărgele roșii pe care o purta la încheietura mâinii. Pe geamul din aeroportul Minneapolis – St. Paul zărea flori albe în copaci. Sorbea adierea înmiresmată, ieșind din aeroport.

— Nu renunța acum, a zis domnul Fox. După ce ți-a luat atât de mult timp să dai de ea.

Avea să zică același lucru și după șase luni, și după un an. *Nu renunța acum.* Poate că el voia ca Marina să rămână acolo până când i-ar fi putut promite că o să vină cu compusul fertilității în buzunar.

— Am transmis mesajul, a spus Marina.

Privind retrospectiv lucrurile, nu era prea sigură că spusese ceva, dar era convinsă că oricum Swenson n-ar fi ascultat de nici un mesaj. Doamna doctor Swenson nu asculta de Marina sau de Anders, ori de domnul Fox. Doamnei doctor Swenson nu-i stătea în fire să asculte. Marina n-avea cum să schimbe cursul lucrurilor.

— Anders i-a transmis mesajul. Ea mi-a spus asta. Înțelege foarte bine ce vrei, iar eu cred că o să ți-l trimită cât poate de repede.

— Nu poți s-o crezi pe cuvânt. Medicamentul poate fi gata sau e posibil ca nici măcar să nu fi demarat proiectul. E un studiu de o importanță uriașă și e extraordinar de scump. E nevoie ca tu să afli în ce stadiu se află cercetarea, a spus domnul Fox, după care a adăugat cuvântul „exact".

Ea și-a privit picioarele, rănite și roșii sub lumina din tavan, lucioase de la Neosporin.

— Va trebui să găsești pe altcineva.

— Marina, a zis el. Marina, Marina.

A rostit cuvintele cu duioșie, cu iubire.

Putea să-și vadă de la o poștă înfrângerea. Îi stătea în fire să fie conștiincioasă, era de datoria ei. I-a spus noapte bună și a

închis telefonul. Nu putea să-l condamne prea mult. În culcușul din așternutul lui cald și uscat, el de fapt n-avea cum să înțeleagă ce anume îi cerea. Nici ea, când era în SUA, nu fusese în stare să-și imagineze cum e aici.

Era ziua în care trebuia să ia Lariam. Amânase momentul încă de dimineață, dar ce mai conta? Întotdeauna sfârșea prin a-l înghiți. Pastilele pe care le aruncase cu atâta nonșalanță în coșul de gunoi din aeroport izbutiseră să ajungă din nou la ea. Tomo nu se plânsese niciodată când trebuia să urce de la recepție ca să-i potolească țipetele, bătându-i în ușă. Și, deși îndura greața sau, uneori, paranoia, pentru numele lui Dumnezeu, nu prea putea să dea vina pe Lariam. Chiar dacă pleca mâine acasă, tot ar fi trebuit să-l ia încă patru săptămâni. În acest fel îi amintea medicamentul pacientului că excursia nu s-a terminat încă. Această călătorie îi intrase în sânge, în țesuturi. Toate catastrofele potențiale ale regiunii ar rămâne în continuare înăuntrul ei. Marina și-a pus pastila pe limbă și a înghițit-o cu jumătate de sticlă de apă, pe care a luat-o de pe noptieră, apoi a stins lumina. Începea să se obișnuiască cu adâncitura din mijlocul saltelei, cu perna umplută cu burete, care mirosea ca o cutie din carton, cu sunetul apei care se scurgea în mașina de gheață de pe coridor și pe urmă, după mai multe ore, cu eliberarea micilor produse înghețate, care se prăbușeau în coș. Se întreba cât timp îi vor rămâne în minte toate acestea, după ce se va întoarce acasă. Se întreba cât timp îi va mai rămâne în minte Anders și cum avea să se simtă când o să lucreze singură în laborator și cine va veni până la urmă în locul lui. Se întreba cât timp o să se mai gândească la el în fiecare zi și cum avea să se simtă după ce vor fi trecut zile întregi în care ea a uitat să se gândească la el. Se gândea la teancul de scrisori pe care i le trimisese Karen și care zăceau în sertarul noptierei de lângă patul ei. Se gândea la Anders, îngropat în solul junglei, la cinci mii de kilometri de Eden Prairie. Deși era foarte obosită, aceste gânduri o țineau trează. Când mintea n-a mai putut suporta vestea – Anders e mort – a devenit preocupată de detalii: Unde e aparatul lui de fotografiat? Unde e binoclul lui?

Când s-a trezit, stătea în fața ferestrei din camera de hotel, fără a-și aminti când se dăduse jos din pat. Era foarte frig. Ea și tatăl ei fuseseră în campusul din University of Minnesota, unde el lucra la doctoratul lui în microbiologie. Ningea abundent. Nu-și putea aminti decât de indienii care ieșeau din toate clădirile și de femeile îmbrăcate cu sariurile lor roșii și violet, care transformau complet peisajul, de bărbații cu cămășile lor roz, care nimiceau puritatea albului. Au dârdâit sub vântul arctic, până când culorile au început să vibreze, formând o întindere mare de maci tremurânzi și acoperiți cu zăpadă. Adormise cu aparatul de aer condiționat dat la maximum, iar acum partea din interior a geamului era atât de udă, încât, buimacă din cauza somnului întrerupt brusc, s-a întrebat dacă nu cumva în sfârșit ploua în cameră. Mărgele de apă vărgau geamul, preschimbând peisajul de afară într-o beznă violet închis, presărată cu mingi de lumină sclipitoare. Aerul rece sufla cu forța unui taifun în cămașa de noapte ieftină din bumbac, pe care o cumpărase de la Rodrigo. S-a ghemuit în fața aparatului de sub fereastră, cu părul fluturându-i în spate din cauza curentului de aer, și a apăsat în neștire pe micile butoane, până când sistemul a expirat pentru ultima oară o rafală de aer arctic și pe urmă a murit. Dârdâia fără să știe dacă din cauza frigului sau a visului. Nu știa sigur decât că încercase să se întoarcă acasă și că acest lucru era imposibil din cauza zăpezii. Nu se ducea acasă. Poate că domnul Fox îi șoptise în ureche toată noaptea, iar în timp ce dormea lumea ei se îndepărtase de aeroport și se apropiase de docuri. Hotărârea fermă pe care o luase în restaurant părea să se fi evaporat, aidoma febrei, cândva în timpul nopții și, pe când se dezmeticea, trezindu-se din somn, simțea cum Minnesota îi iese din minte, laolaltă cu restul visului ei. Acum nu se mai putea întoarce în pat. Nu mai avea ce să caute în acel pat. Asemenea unui somnambul năuc, a adunat toate lucrurile care-i aparțineau Barbarei Bovender, rochia de mătase cenușie, care se murdărise de noroi pe lângă tiv, pantofii crânceni, șalul, acele de păr și le-a pus pe toate într-o pungă din plastic. Apoi a deschis toate sertarele și a scos din ele puținele lucruri pe care le avea. Le-a împăturit și le-a pus în teancuri mici, pe comodă. Pe

când se ducea dintr-un colț al camerei în altul, și-a spus în sinea ei că acum nu conta decât să se miște, că scopul ei nu mai era să se întoarcă acasă, ci să plece din Manaus. Nu era sigură decât că n-o să mai petreacă nici o noapte în hotelul Indira. A pus pachetul cu scrisorile lui Karen deasupra celor trei cămăși împăturite. N-avea nici o valiză în care să-și pună lucrurile, dar s-a gândit că asta era cea mai mică problemă a ei.

La ora șase deja era îmbrăcată și plecase din hotel. Dis-de-dimineață orașul era în plină acțiune, copiii stăteau pe păturile lor, castroanele pictate, fluierele grosolane și brățările din mărgele pe care le aveau de vânzare erau puse în șiruri ordonate, femeile se duceau spre piață, nu cu pași repezi, dar cu o viteză mai mare decât ar fi mers în orice alt moment al zilei. Câinii se târau pe marginile străzilor, cu capetele aplecate și precauți, luminile și umbra scoțându-le în evidență adânciturile dintre coaste.

Din tot orașul Manaus, părea că doar Nixon doarme. În holul de la intrarea în clădirea unde se afla apartamentul Bovenderilor și al doamnei doctor Swenson, o parte a feței lui era lipită de birou, avea mâinile întinse și larg deschise în fața lui. Marina a zăbovit preț de o clipă pentru a contempla un asemenea somn profund și lipsit de vise, simțind pentru el o afecțiune pe care nu și-a putut-o explica decât gândindu-se că erau atât de puțini oameni în oraș cărora le știa numele. Și-a închipuit că era un om cumsecade, deși singura ei dovadă era loialitatea lui pentru această slujbă.

S-a așezat în holul de la intrare pentru a le scrie un mesaj Bovenderilor, dar după ce s-a străduit să găsească hârtie și creion, și-a dat seama că nu știe ce să le spună. Nu putea să le mulțumească. În fond, fuseseră juriul din Curtea Supremă, ținând-o captivă în celula ei din hotelul Indira vreme de două săptămâni, timp în care se deciseseră dacă merita s-o anunțe pe doamna doctor Swenson despre venirea ei. Sau poate că ar fi trebuit să le mulțumească pentru faptul că luaseră o decizie în doar două săptămâni. Îl reținuseră pe Anders mai mult de o lună, o lună întreagă din viață pierdută, în vreme ce băieții mergeau pe bicicletele lor singuri, prin zloata primăverii. Marinei i-a atras atenția respirația chinuită a lui Nixon. Apoi, cu capul pe birou, a încetat să

mai respire. Douăzeci de secunde, treizeci de secunde, tocmai era pe punctul de a se ridica în picioare, când, după patruzeci și cinci de secunde, el a icnit, spatele i-a tresăltat și a început din nou să respire. Încă dormind, el a oftat și și-a răsucit capul în cealaltă parte. Apnee. N-avea ce să-i facă.

S-a rezemat iarăși de spătarul fotoliului ei cu apărători laterale pentru cap, din micul set de mobilă aflat în zona de discuții, unde era singură. Chiar dacă Marina nu le putea mulțumi soților Bovender, și-a dat seama că nu putea nici să-i condamne. La douăzeci și trei de ani, și ea ar fi făcut cu plăcere munca lor. Ar fi putut rămâne în același loc până la patruzeci și trei de ani, dacă anumite incidente ar fi avut alte consecințe. Dacă nu i-ar fi cunoscut pe Bovenderi, care să-i aducă aminte de încântarea, de fascinația pentru principii și pentru o minte unică și remarcabilă, atunci probabil că ar fi uitat ce simțise la vârsta lor. Deși nu erau decât niște copii drăguți, cu capul în nori și capabili să mintă în neștire, totuși în atitudinea lor strălucitoare exista un anumit lucru care-i făcea să pară indestructibili. Ar fi dat orice să-i poată lua în junglă cu ea. Așa că, până la urmă, a scris ce simțea cu adevărat în acel moment. *O să-mi fie dor de voi.* Și-a scris numele pe pungă și a mai pus în ea douăzeci de dolari americani, cât i-ar fi costat să ducă rochia la curățătorie, a legat punga la gură și a lăsat-o pe birou, lângă una dintre mâinile adormite ale lui Nixon. Doamna doctor Swenson era matinală. Dacă tura de vizite în spital începea la șapte, ea se afla în fața primului caz la ora șase și jumătate. N-a avut nevoie de prea mult timp pentru a-și da seama care urma să-i fie orarul. Marina nu voia să se întâlnească cu ea în holul de la intrare de teamă ca doamna doctor Swenson să nu se simtă asaltată. A mers repede până la magazinul lui Rodrigo. Era multă lume, toate magazinele erau pline. Și-a turnat cafea într-o cană, din ibricul de pe tejghea, și a găsit o geantă de voiaj din material impermeabil, pe când aștepta să-i vină rândul. A luat cremă de protecție antisolară, cremă insecticid. Era important să nu se gândească prea mult la lucrurile de care ar fi putut avea nevoie, căci atunci ar fi putut sfârși prin a cumpăra totul din magazin. Vogel plătea tot, chiar și cafeaua. A mai luat încă o cutie cu

plasturi, încă o pereche de șlapi. Se uita la o plasă pe care și-ar fi putut-o agăța deasupra patului, când doamna doctor Swenson a intrat pe ușă, împreună cu Milton.

Rodrigo a fost primul care i-a zărit. În magazin nu era loc și pentru doamna doctor Swenson, erau prea multe femei care veniseră să cumpere făină și ață, lucruri pe care ar fi putut să le cumpere la fel de bine și mai târziu. S-a apucat să-și grăbească ceilalți clienți, țipând la ei, iar nimeni n-a protestat. Câțiva au pus jos obiectele pe care le aleseseră și au plecat instantaneu din magazin, pe când alții au înșfăcat și alte lucruri de pe rafturile de lângă ei și au fugit până la tejghea ca să plătească. Poate că o cunoșteau pe doamna doctor Swenson. Poate că și ei erau nerăbdători să plece de acolo, le fel cum și vânzătorul ardea de nerăbdare să scape de ei. Rodrigo, care de obicei scria foarte detaliat facturile, acum a aruncat o privire mormanelor de produse și a rostit pe o voce tăioasă un preț, pe care toate femeile l-au plătit fără să crâcnească. Doamna doctor Swenson n-a remarcat nimic din toate acestea. Se uita doar în sus. O interesau mai ales obiectele de pe rafturile de lângă tavan, produsele ignorate de mulțimea zilnică de pietoni brazilieni. Își bolborosea gândurile spre tavan, iar Milton le nota. N-ar fi zărit-o pe Marina nici dacă ar fi fost vopsită din cap până-n picioare în galben, iar Milton, care nu și-a ridicat nici o secundă privirea de pe carnețelul unde scria cu creionul, n-o văzuse nici el. Unul câte unul, clienții au ieșit din magazin. Marina a înaintat în locul ultimului client până în fața tejghelei, pentru ca Rodrigo să-i treacă obiectele cumpărate în contul companiei. Rodrigo, care a părut că-și dă seama ce decizie luase, a adăugat încă o pălărie, trei batiste din bumbac și mai multe cornete cu dropsuri.

— V-ați trezit foarte devreme, doamnă doctor Singh, i s-a adresat doamna doctor Swenson tavanului.

Milton, uluit, și-a ridicat privirea.

— Sunteți aici! a exclamat el. Bine că nu mai trebuie să vă caut în dimineața asta, după cum îmi propusesem.

— Ați spus că o să veniți aici devreme, a spus Marina. Și eu mai aveam nevoie de câteva lucruri.

— Lucrurile de care ai nevoie pe Amazon nu se termină niciodată, a zis doamna doctor Swenson. Ce nu-i devorat de insecte putrezește imediat. Din pricina asta amicul nostru, Rodrigo, are o afacere atât de profitabilă. Natura aduce întruna fel de fel de surprize. Însă mă gândesc că, dacă plecați azi, mai bine v-ați fi făcut cumpărăturile acasă, asta dacă nu cumva vă doriți suveniruri.

Nu mai avea de ales și trebuia să-i spună adevărul. Marina a anunțat-o că o să vină cu ea. Asta n-a părut s-o surprindă pe doamna doctor Swenson. A primit vestea de parcă s-ar fi așteptat la ea, deși i se părea neplăcută.

— Ați vorbit cu domnul Fox.

Marina a privit și ea spre rafturile de sus, întrebându-se ce vedea acolo doamna doctor Swenson.

— Ar trebui să iau măcar lucrurile lui Anders.

— Stafide, i-a spus doamna doctor Swenson lui Milton, care le-a pus pe listă. Tapioca. S-a răsucit spre Marina. Are vreo importanță că nu sunteți invitată?

Ar fi fost mai ușor dacă ar fi invitat-o, dar, din câte știa, doamna doctor Swenson nu-i invita niciodată pe studenții ei la cursuri și nici pe rezidenți la consultațiile didactice sau pe pacienți în spital. Nu credea în ruptul capului că acum lucrurile stăteau altfel.

— Nu prea.

— Doctorul Rapp spunea că oamenii o să se lipească mereu de expediții.

Făcea mișcări foarte lente, punându-și mâna mai întâi pe o cutie cu biscuiți, de lângă o pungă cu cafea. Milton scria în continuare, apoi și Rodrigo s-a apucat să scrie. O femeie mai în vârstă, cu un bebeluș prins de pieptul ei cu o eșarfă de culoare roșu aprins, a deschis ușa și, văzând oamenii dinăuntru, s-a răsucit pe călcâie și a plecat, fără să scoată un cuvânt.

— Cu el fără îndoială că așa au făcut. Am văzut-o cu ochii mei. Un șir nesfârșit de aiuriți și escroci, ratații cei mai leneși, care se credeau exploratori. El își declara limpede condițiile: nu intra în atribuțiile lui să-i hrănească, să le găsească un adăpost, să-i protejeze sau să-i îngrijească dacă se îmbolnăveau. Nu-și pierdea vremea descurajându-i, pentru că de fapt nici un fel de

descurajare nu i-ar fi făcut să se răzgândească. Toată energia pe care ar fi putut s-o pună în slujba inteligenței și-o rezervau pentru a-și întreține tenacitatea asta. Dar eu am învățat repede că tenacitatea le folosea ca să plece, nu ca să reziste acolo. De îndată ce ajungeau în sălbăticie, dădeau bir cu fugiții. Unii rezistau o zi sau două, alții doar câteva ore, iar doctorul Rapp niciodată nu se oprea din muncă pentru ei. Își respecta cu fermitate hotărârea: venise acolo ca să muncească și continua să muncească. Nu-i trimitea acasă pe cei slabi și neajutorați. Ei hotărâseră să vină cu el și pur și simplu trebuia să găsească o metodă prin care să plece de acolo. Oamenii se grăbeau să-i accepte condițiile până când se trezeau că nu fac față. Atunci își schimbau complet punctul de vedere, pe urmă spuneau despre doctorul Rapp că n-are suflet. Nu puteau să-l facă praf ca om de știință, dar îl înjurau în toate felurile ca om. Nu-i salvase! Nu le fusese mamă și tată! Vă zic, nici unul dintre ei nu i-a stricat somnul. Dacă ar fi ales să fie responsabil pentru ei, fie descurajându-le aspirațiile, fie ajutându-i să-și îndrepte prostia făcută, cel mai mare botanist contemporan s-ar fi limitat la rolul de doică. Ar fi fost o pierdere științifică nemăsurată, totul doar pentru a salva niște proști.

Atmosfera, care tot timpul fusese apăsătoare, acum a încremenit. Milton și-a pus creionul și carnețelul în buzunar, fără să-și dea seama ce face, chiar și Rodrigo și-a lăsat creionul pe tejghea. Pe când doamna doctor Swenson continua să calculeze de câtă mâncare avea nevoie în junglă, ceilalți trei au înțepenit, fără să respire sau să clipească. Marina s-a trezit că încearcă să-și amintească un răspuns, deși nu i se pusese nici o întrebare. Cu toții așteptau.

— Nu cred că eu o să vă fac atâtea probleme, a zis ea până la urmă.

Doamna doctor Swenson, care studia cu atenție o lădiță cu șosete, nu și-a ridicat privirea.

— Atâtea probleme precum cine?

— Aiuriții, a spus Marina. Escrocii.

— Nu mai luați totul atât de personal. Eu vă povesteam ceva. Nu vorbeam despre dumneavoastră.

Acum Milton a tras aer în piept la fel de brusc ca Nixon la biroul lui.

— Aha, a făcut el, dispus să accepte această explicație. Câte cutii cu caise?

Doamna doctor Swenson a zăbovit câteva clipe, de parcă ar fi făcut un calcul mental.

— O cutie mai mult decât de obicei, a spus ea, uitându-se la Marina.

N-avea cum să știe câte caise pe zi o să mănânce o persoană care pleacă din lumea civilizată.

Au căzut de acord ca Milton s-o ia pe Marina din fața hotelului la unsprezece și, în pofida zăpușelii de la ora aceea, ea stătea acolo, la adăpostul copertinei, gata de plecare, cu geanta pe jumătate plină în mână. Și-a luat rămas-bun de la Tomo, care acceptase cu plăcere să-i țină paltonul și puloverele până când avea să se întoarcă. Nu și-a luat rămas-bun de la domnul Fox. Orașul, atât de aglomerat când se trezise de dimineață, acum era practic pustiu. Câinii se lipeau de praguri, sub dungi înguste de umbră. Mașinile treceau pe străzi cu viteză mică, de parcă șoferii ar fi încercat să decidă care dintre ei s-o ducă pe Marina la docuri. O priveau cu atenție și apăsau claxoanele.

Când Milton a sosit, Easter era pe scaunul de lângă șofer. Zărind-o pe Marina prin geamul deschis, și-a întins ambele mâini spre ea, de parcă ar fi fost doar al ei. Ei i s-a părut un lucru nemaipomenit că o recunoscuse, fericirea de pe chipul lui era într-o proporție inversă cu cât de bine o cunoștea. Marina s-a dus la el și i-a luat ambele mânuțe în mâinile ei, apoi i le-a strâns cu entuziasm. Milton și-a pus degetul mare pe umărul băiatului și i-a făcut semn spre bancheta din spate. Easter a sărit imediat în spate, un giumbușluc pe care a vrut să i-l arate.

— Îmi cer iertare, a spus Milton cu o voce obosită, după ce Marina s-a suit în mașină. Ședea pe un prosop împăturit, cu cămașa și pantalonii uzi fleașcă. Chiar și mica pălărie de pe ceafa lui era strâmbă și jilavă. La câteva cvartale mai încolo ar fi putut ploua torențial, fără ca Marina să vadă. Sau poate căzuse în fluviu.

— Pentru ce?

Milton a clătinat din cap.

— Ne-a luat mai mult timp să punem totul în barcă.

A scos un mic prosop și s-a șters pe față.

Easter ieșise pe geam până la brâu ca să vadă cât mai mult în toate părțile: era ca o broască țestoasă, cu mașina în chip de cochilie. Vântul uscase tricoul de fotbalist pe care îl purtase cu o seară în urmă și-i ciufulise buclele ude și închise la culoare, lipindu-i-le de gât. Privindu-l, Marina și-a dat seama că era un semn bun. Barca era încărcată, iar doamna doctor Swenson se afla în barcă. Dacă Milton nu l-ar fi luat pe Easter cu el, atunci ea n-ar fi avut nici un motiv să mai aștepte cele câteva minute, cât durase drumul cu mașina până la hotel.

— Oricum n-aș fi avut unde să mă duc, a spus ea.

— Îi place în mașină, a zis Milton, dându-și capul pe spate.

— Nu mă mir.

Zona docurilor era mai departe decât ajunsese până atunci Marina pe malul fluviului. Scândurile de pe ponton se deformaseră din cauza succesiunii interminabile de soare și ploi torențiale. Câteva remorchere și bărci locuibile ruginite, care păreau adunate pe parcursul mai multor generații, erau legate de ponton printre taxiurile pe apă, care aveau bordurile mai joase. De pe mal se puteau zări în depărtare cargoboturile și vasele de croazieră, care stăteau aliniate lângă cheiurile înalte din beton. Dedesubt, o siluetă scundă mergea de colo-colo în umbra unei umbrele negre.

— E târziu, Milton, a răcnit doamna doctor Swenson.

Motorul bărcii era pornit, iar un fum violet deschis se întindea peste apă.

— Acum ar fi momentul să vă răzgândiți, a spus Milton cu o voce moale. Asta dacă aveți vreo intenție să vă răzgândiți.

Easter a zbughit-o înaintea lor, alergând în șlapi, abandonând treptele periculoase în favoarea pantei și mai periculoase din noroi, piatră și buruieni. Barca avea fundul plat, semăna cu cea pe care o închiria tatăl Marinei un weekend în fiecare vară, pe vremea când era mică, iar părinții ei erau căsătoriți. Tatăl ei nu se prea pricepea să navigheze, dar spunea că acea barcă cu fundul plat e ca un ponei pentru copii: apatică, scundă, fără mișcări bruște.

— O să fiu OK, a zis Marina.

Își intrase în formă. Se și vedea navigând pe râu.

— Nu-mi amintesc să-ți fi spus să-l iei cu tine pe Easter, a spus doamna doctor Swenson, când au ajuns la vechea barcă cu acoperiș plat din metal. Băiatul stătea acum în spatele ei, cu mâinile pe cârmă, mimând că navighează. Cutiile fuseseră aranjate în teancuri ordonate pe marginea bărcii, iar aceasta se scufundase puțin, dar la fel pe toată lungimea ei, în apă.

— Nu cred că mi-ați spus, a zis Milton.

I-a întins Marinei o mână pentru a o ajuta să se urce în barcă, iar, în clipa când i-a atins-o, ea s-a gândit că și-ar dori ca el să facă ce își dorise și de la Bovenderi. Ar fi fost mai bine dacă pur și simplu s-ar fi urcat și el în barcă împreună cu ea.

Doamna doctor Swenson l-a bătut ușurel pe umăr pe Easter și a arătat spre parâme, iar băiatul a sărit din barcă și le-a dezlegat. Și-a îndoit degetele de la picioare în jurul marginii pontonului și i-a făcut vânt bărcii pentru a o îndepărta de mal. A împins-o atât de departe, încât preț de o clipă oribilă, Marina a crezut că nici el n-o să vină, dar el a făcut un salt, de parcă oasele lui de copil ar fi fost pline cu arcuri, și a aterizat ferm, cu ambele picioare deodată, pe punte.

— Călătorie plăcută, a spus Milton și a ridicat mâna spre ei.

Era singura persoană de pe ponton și stătea acolo, de parcă ei s-ar fi aflat pe *Lusitania*. Părea că le face cu mâna în semn de întâmpinare, nu de rămas-bun.

Easter mânuia cu hotărâre cârma. Copilul a condus barca afară din port, în șuieratul trenei de apă, cu seriozitate în privirea cu care scruta orizontul vast. La adăpostul acoperișului bărcii, doamna doctor Swenson, și-a închis umbrela. Marina și-a lăsat geanta să cadă lângă picioarele ei și s-a sprijinit de balustradă. Milton era tot mai departe, dar a rămas pe loc, cu brațul ridicat micșorându-i-se din ce în ce mai mult. Scumpul Milton. A fluturat o mână spre el. Nu-și exprimase prea limpede recunoștința față de el. După atâtea ore din viața ei pierdute în discuții sterile, plecaseră în câteva minute, fără să vorbească despre locul unde mergeau sau despre cât timp le trebuia ca să ajungă acolo, ori

despre când credeau că se vor întoarce. Dar, într-un fel, nimic din toate acestea nu mai conta. Marina nu-și dăduse seama de cât de imens era fluviul până acum, când se afla în mijlocul lui. Cerul se întindea deasupra, plin de nori albi, care păreau mai deși sau mai rari în funcție de direcția în care o lua barca. Câțiva nori acoperiseră soarele, așa că deocamdată era mai răcoare, iar briza stârnită de inerția bărcii ținea departe de ei insectele. Păsările țâșneau dintre nori și zburau razant deasupra apei. Marina și l-a imaginat pe Anders la proră, cu binoclul la ochi. Cât de bucuros fusese probabil când în sfârșit plecase din oraș! Marina n-ar fi crezut până acum așa ceva, dar acum, când se afla în barcă, apa i se părea o imensă ușurare.

— Frumos, a spus ea singurului membru al grupului care putea s-o audă.

— Întotdeauna ne simțim cel mai bine când ne ducem acasă, a zis doamna doctor Swenson.

Șase

Pe Rio Negro era aglomerație, barje și cargoboturi, taxiuri pe apă, cu acoperișuri din stuf putrezit, unde își făcuseră cuib rândunelele de râu, canoe scobite în bușteni cu familii întregi în ele – surori cu bebeluși și frați, veri, bunici și mătuși cu umbrele deschise în mâini, atât de mulți oameni îngrămădiți într-un singur buștean, încât vârful bărcii aproape că intra în apa cafenie, pe când un bărbat din spate vâslea cu prudență. Bărcile mai mici rămâneau mai aproape de mal, iar un vas de croazieră, alb ca o uniformă de gală a unui marinar, învolbura apa din culoarul de pe mijlocul râului. Easter era peste măsură de atent, cu părul lui umed dat pe spate de briză și cu ochii pendulându-i încet dintr-o parte în alta. Trăgea de maneta de accelerație pentru a încetini lângă bărcile mai mici și flutura mâna spre bărcile mai mari, care încetineau pentru el. Lumea părea liniștită și ordonată. Pe urmă băiatul se răsucea să se uite în spate și încuviința din cap spre Marina și doamna doctor Swenson, care îi răspundeau cu același gest.

— O să stea la cârmă tot drumul? a întrebat Marina, fără să știe cât de departe se duc.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Îi place. Ședea pe o lădiță cu conserve de carne, iar Marina stătea în picioare. Cred că orice băiat ar vrea să conducă barca. Îi crește reputația în trib. Ori el, ori eu stăm la cârmă, nimeni altcineva. Câțiva dintre bărbați au motoare suspendate în afara bordului, de care au făcut rost la schimb de-a lungul anilor, dar n-au condus niciodată o barcă din asta. Când văd câtă încredere am în el, se simt obligați să-l trateze cu mult respect. De asemenea, se pricepe la motoare. Și-a dat seama cum funcționează.

Marina nu se pricepea la copii, însă era de părere că Easter era prea mic pentru a fi căpitan de vas sau pentru a repara un motor, ori pentru a se plimba noaptea singur prin oraș, deși cu vreun kilometru și jumătate în urmă văzuse un copil singur, într-o barcă dintr-un buștean, făcută pe măsura lui, care nu putea să aibă mai mult de cinci ani, un harpon care zăcea la prora și vâsla care intra și ieșea la intervale egale din apă.

— Câți ani are Easter?

Doamna doctor Swenson și-a ridicat privirea și și-a mijit ochii către Marina.

— Să-l întreb?

Dacă pe doamna doctor Swenson n-o schimbaseră nici timpul, nici experiența, nici geografia sau climatul, era oare posibil ca nici Marina să nu se fi schimbat prea mult? Oare era de fapt la fel ca în facultate sau în școala primară?

— Îmi cer iertare, a spus ea și pe urmă și-a reformulat întrebarea. Nu știu despre lakashi decât ce ați scris dumneavoastră și n-ați spus nimic despre felul cum măsoară ei timpul. Oamenii știu câți ani au? Părinții lui știu?

— Faceți o grămadă de presupuneri, doamnă doctor Singh. E un obicei de-al dumneavoastră? Sunt nevoită să spun că un singur lucru am admirat la domnul doctor Eckman: niciodată nu trăgea concluzii bazate pe prejudecăți. O minte cu adevărat deschisă este cea mai importantă însușire a unui om de știință. Probabil că studiile lui de cercetare erau foarte profunde. În alte circumstanțe probabil că m-ar fi bătut gândul să-l rog să rămână.

Pe Marina n-au deranjat-o deloc laudele adresate lui Anders. Știa ce rol aveau laudele în pedagogia doamnei doctor Swenson: n-aveau ca scop încurajarea cuiva, ci punerea altcuiva la punct. Îi părea rău doar că nu putea să-i povestească despre asta lui Anders, căci fără îndoială ar fi fost uluit să audă o asemenea afirmație binevoitoare despre el, acum, după ce murise.

— Iar dumneavoastră presupuneți că Easter e lakashi. Nu e așa. Bineînțeles că nu pot să știu sigur de unde se trage, căci a apărut pur și simplu în tabăra de cercetare într-o dimineață și nu

putea nici să audă și nici să vorbească. Dacă v-aș urma exemplul, aș presupune că e din tribul Hummocca, după forma capului și poziția sinusurilor. Cei din tribul Hummocca au cavitățile sinusurilor mai puțin pronunțate decât lakashi. Fețele lor sunt mai rotunde, mai puțin plate, dar diferențele sunt mici. De asemenea, cei din tribul Hummocca sunt puțin mai scunzi, iar asta răspunde la întrebarea dumneavoastră inițială despre vârsta lui. Mai pot spune și că toate astea se fundamentează pe o singură întâlnire scurtă și neplăcută cu tribul, acum mulți ani. Deși cred că frica poate uneori să ne ascută simțul observației, să ne ajute să percepem lucrurile cu o mai mare acuratețe. Îmi amintesc capetele celor din Hummocca atât de clar, încât am impresia că am și disecat unul.

Un vas turistic pe două niveluri a alunecat pe lângă ei fără să încetinească și, preț de o clipă, au fost prinși în jetul elicei din spatele lui. Pe când se legănau de sus în jos, rostogolindu-se aidoma unui butoi în micile valuri, Marina s-a agățat de un stâlp, iar Easter și-a ridicat pumnii spre barca mai mare. Un turist de pe puntea superioară și-a îndreptat aparatul de fotografiat în direcția lor. Doamna doctor Swenson și-a aplecat capul preț de o clipă, de parcă ar fi vrut să scufunde cealaltă ambarcațiune doar prin forța minții ei.

După ce balansul s-a mai domolit puțin, doamna doctor Swenson și-a ridicat capul, cu ochii ei albaștri scăpărându-i, înconjurați de sudoare.

— E bine ca întotdeauna să cumperi o barcă cu fundul plat, a spus ea, gâfâind ușurel, de parcă s-ar fi străduit să nu vomite. Nu vă puteți imagina cât de tare ne-ar fi lovit jetul ăla dacă n-am fi fost într-o barcă cu fundul plat. Dar vorbeam despre altceva: Easter este un copil foarte mic, deși n-aș spune că e chiar oprit din creștere. Se poate ca asta să se fi întâmplat din cauza unei carențe constante de nutriție. Mi se pare posibil ca nimeni să nu fi vrut să-i repartizeze prea multe dintre resursele tribului unui copil surd, sau se poate ca boala care l-a surzit să-l fi împiedicat să și crească, dar acum deviez spre ceea ce s-ar putea numi doar presupuneri și astea nu-s bune de nimic. Ținând cont de aptitudinile lui, de capacitatea lui de a învăța, aș zice că are vreo doisprezece

ani și o inteligență medie sau peste medie. O să pot aprecia mai corect când o să ajungă la pubertate. Debutul pubertății pentru cei de sex masculin din tribul Lakashi are loc exact între treisprezece ani și două luni și treisprezece ani și opt luni, o perioadă de timp mult mai mică decât la americanii de sex masculin. Teamă mi-e că nu pot spune dacă acest lucru este valabil și pentru tribul Hummocca. Aveți copii, doamnă doctor Singh?

Marina ar fi vrut să-i pună trei întrebări. Voia foarte mult să afle ce se întâmplase la acea întâlnire neplăcută, dar, având impresia că i se cerea doar un răspuns ușor de dat, a clătinat din cap.

— Nu.

— Asta-i bine. Domnul doctor Eckman n-avea ce să caute aici când are trei copii acasă. Sunteți căsătorită?

— Nu sunt.

— Iarăși bine. Doamna doctor Swenson a dat din cap, apoi s-a întors cu fața spre briză. Cerul se desfășura, aidoma unui ghem albastru nesfârșit, deasupra râului, în ambele direcții. Spuse: Asta-i o îndeletnicire de fete bătrâne și nu vreau s-o luați ca pe o desconsiderare, căci și eu sunt fată bătrână. Acum mă simt mai bine că sunteți aici, în barcă, după ce am aflat ce fel de viață duceți.

Apropo de presupuneri, cât de bine ar fi putut să sugereze ce fel de viață ducea faptul că nu era căsătorită și nu avea copii? Asta însemna oare că nimănui n-o să-i fie dor de ea dacă murea, că n-o să apară aceleași complicații ca în cazul morții doctorului Eckman? Marina n-a zis nimic, ci s-a așezat pe punte, lângă picioarele doamnei doctor Swenson. Soarele pătrundea sub copertina bărcii, iar ea avea nevoie de mai multă umbră.

Doamna doctor Swenson a întins o mână și a bătut ușurel cu palma în lădița cu conserve de carne tocată.

— Eu prefer să stau pe o ladă. Lada nu te protejează de gândaci, dar îmi place să cred că le trimite mesajul: noi suntem la un alt nivel decât voi. E o ladă cu suc de grepfrut acolo. Vă recomand să stați pe ea.

Ascultătoare, Marina s-a ridicat și a împins lădița cu suc, apoi s-a așezat. Au trecut pe lângă câteva case fără geamuri, construite

pe pontoane. Mai mulți copii, toți prea mici pentru a sta singuri în râu, erau în apa până la brâu, făcându-le cu mâna.

— Iar în ce-i privește pe părinții lui Easter… doamna doctor Swenson s-a întrerupt și apoi s-a uitat la spatele micuț al căpitanului. A înclinat capul: *Părinți* e un cuvânt prea sentimental pentru a fi folosit în cazul lui. Bărbatul care a însămânțat femeia, femeia care a împins copilul afară din corpul ei, alți membri ai tribului care poate au încercat – sau poate că nu – să-l crească, după ce cuplul inițial n-a putut să-și asume responsabilitatea: părinții lui n-au fost vizibili. Cei din tribul Hummocca l-au lăsat în grija celor din tribul Lakashi, adică, dacă ținem cont de cum e tribul Hummocca, mie mi se pare un gest nemaipomenit de generos. Aș fi crezut mai degrabă că o să-l abandoneze în junglă să moară de foame sau să fie mâncat de animale. Ce vreau să spun e că stă cu mine de opt ani, Paștele trecut s-au împlinit opt ani. Presupun că eu sunt părinții lui.

— Pare că tribul Hummocca vi l-a lăsat dumneavoastră pe Easter, nu celor din Lakashi, asta dacă știau că sunteți aici.

Marina și-a dat seama că făcuse din nou o presupunere de îndată ce i-a ieșit din gură, dar de această dată doamna doctor Swenson n-a protestat.

— O, știau că sunt aici, a spus ea, încuviințând din cap. Toată lumea află totul până la urmă. La început te poți simți foarte izolat în junglă, dar lucrurile nu stau așa. Veștile circulă între triburi, deși nu mi-am dat seama niciodată cum se întâmplă asta, căci mulți dintre ei refuză să comunice unii cu alții. Ar fi o temă nemaipomenită pentru o disertație, dacă o să vă intereseze vreodată să vă continuați studiile. (Marina ar fi putut pomeni de doctoratul ei și de licența de medic, dar nu existase nici cel mai mic moment de pauză.) Eu cred că din cauza maimuțelor, a spus doamna doctor Swenson. Dar am tendința să dau tot timpul vina pe maimuțe. „O femeie albă trăiește în tribul Lakashi." O veste ca asta circulă de-a lungul fluviului în doar câteva ore. Apoi, într-o după-amiază, un băiat taie un copac cu o macetă, iar când brațul i se duce în spate, lama se înfige în capul surorii lui. E uimitor că așa ceva nu se întâmplă mai des acolo. Așa că eu găsesc un ac și

niște gută în geanta mea și o cos pe fată. Era mult sânge, ea avea tendința să sângereze abundent, dar nu-i nevoie să faci o facultate de medicină ca să știi cum să coși un cap. N-a fost nevoie de prea multe incidente de genul ăsta, o mușcătură de șarpe, o naștere în poziție inversă, și brusc toată Brazilia știe că există un doctor pe Negro. Și trebuie să înțelegeți, doamnă doctor Singh, căci puțini sunt în stare: eu nu sunt Médecins Sans Frontières. N-am venit pe Amazon ca să fiu medic de familie. Sunt pur și simplu o persoană care a făcut câteva greșeli la început. Când am ajuns aici, nimeni nu știa că sunt doctor. Lakashi știau că sunt o membră a expediției doctorului Rapp. Credeau că sunt ca doctorul Rapp, că am venit aici să studiez flora, nu pe ei. În primii ani când am stat aici îmi aduceau tot timpul ciuperci și tot felul de licheni ca să-i studiez. Au cărat până în tabără atâtea trunchiuri uriașe și putrede de copaci care se prăbușiseră, încât ar fi înnebunit orice asociație micologică. N-au luat în seamă deloc faptul că le luam temperatura, recoltam sânge de la ei și le măsuram copiii, ei mă vedeau în continuare la fel ca atunci când mă cunoscuseră, ca o extensie a doctorului Rapp. Și asta fusese și intenția mea, să fiu ca el și să le alimentez percepția greșită, dar pe urmă am cusut capul fetei. A fost o greșeală dezastruoasă. Imediat m-am trezit că mi se aduceau cu barca bolnavi ca să-i tratez, iar apoi un copil surd mi-a fost lăsat în grijă.

Copilul surd o adusese în oraș. Îi condusese oaspetele până la restaurant după operă, încărcase lăzile în barcă și mânuia barca pe râu. Copilul surd îi era util.

— Și care ar fi fost alternativa? a întrebat Marina. Adică în ce-o privește pe prima fată.

— Cea plină de sânge. Întrebarea e dacă alegi să intervii în lumea din jurul tău sau o lași să funcționeze la fel ca înainte să fi venit tu acolo. Asta înseamnă respect pentru băștinași. Dacă îi observi puțin, oricum îți dai seama că niciodată n-o să-i convingi să-ți adopte modul de viață. Sunt o rasă foarte greu de influențat. Orice progres pe care încerci să-l transmiți va fi anulat de îndată ce întorci capul. La fel de bine ai putea să vii aici ca să îndrepți

albia râului. Atunci ideea e să observi ce viață duc ei și să înveți din asta.

Marina a rămas impasibilă.

— Deci atunci, în trecut, repet: în fața dumneavoastră e un copil cu o macetă înfiptă în cap. Ce faceți?

Cu cât ajungeau mai departe în josul râului, cu atât mai puține bărci erau. Din când în când mai apărea câte un grup de oameni, cel mai des copii foarte mici, îngrămădiți pe mal, dar și ei se răreau. Îi părea bine că-și repetase întrebarea. Până acum nu mai reușise niciodată așa ceva.

— Asta-i o înfloritură dramatică, doamnă doctor Singh. V-am spus eu cumva că fetița avea o macetă înfiptă în cap? Am spus că avea o tăietură. Sigur avea o fractură de craniu. Am extras fragmentele de oase cu penseta, dar mai mult n-am avut ce să fac. N-am văzut că i-ar fi curs lichid cerebro-spinal. Am cusut-o, i-am dat niște alifie cu antibiotic, bravo mie, acum vă pot împlini așteptările în ce privește bunul-simț, asta dacă, bineînțeles, nu v-ați fi așteptat s-o duc în Manaus pentru radiografie. Dar acțiunile pe care le admirați n-au fost un rezultat al reflecției, ci instinctive, dobândite în timpul formării mele în medicina din lumea occidentală. Întrebarea pe care ar trebui s-o puneți este ce s-ar fi întâmplat cu fata dacă n-aș fi fost acolo. În trib existase o persoană care se ocupase cu astfel de probleme înainte să vin eu, iar eu presupun că el – în cazul ăsta e bărbat – ar fi ajutat-o cu ce știa. Oare ar fi fost un ac steril? Nu cred. Oare ar fi murit? Mă îndoiesc foarte tare. Și dacă tot țineți teorii moralizatoare, atunci puneți-vă și întrebarea: ce se întâmplă cu fata pe care a rănit-o fratele ei după ce eu plec? Oare tribul mai are încredere în bărbatul care a cusut capete înainte ca eu să vin? Oare mai știe ce trebuie să facă sau n-a făcut decât să stea cu ochii pe mine? N-am intenția să rămân aici o veșnicie.

— Bărbatul care ar fi tratat capul fetei, cel pe care-l respectați, credeți că metodele lui sunt la fel de eficiente ca ale dumneavoastră?

— Acum vă străduiți cu bună știință să fiți ridicolă. Am foarte puțin respect pentru ce înseamnă știință pe aici. Nimic nu-i place

mai mult unui om din Occident decât să fie vindecat cu tincturi din rădăcini fierte. Lumea are impresia că în locul ăsta ar exista un soi de cufăr cu medicamente magice, dar cele mai multe dintre tratamentele de aici constau în bârfe prost memorate, transmise din generație în generație de la oameni care știau foarte puține lucruri la oameni care știau și mai puține. Evident că sunt multe lucruri pe care le putem învăța din junglă – sunt aici să produc un medicament –, dar în cele mai multe cazuri, plantele sunt la fel de puțin eficiente ca begoniile care cresc în ghivecele de pe pervazul ferestrei din bucătăria dumneavoastră. Cele care au potențial pot fi folosite în scop curativ doar în anumite condiții. Pentru oamenii ăștia nu există noțiunea de doză, sau vreo limitare în timp a tratamentelor. Mie mi se pare un adevărat miracol când ceva are vreun efect.

Marina și-a adus aminte de cana cu mâl pe care i-o adusese Barbara Bovender de la taraba șamanului și s-a întrebat dacă nu cumva el nu era de fapt un occidental pasionat de tincturi fierte. Acum n-ar fi recunoscut că băuse leacul.

Doamna doctor Swenson s-a luminat la față preț de o clipă.

— Vă spun la ce sunt cu adevărat talentați băștinașii, la otrăvuri. Sunt atât de multe plante, insecte și diverse reptile care pot omorî un om, încât se pare că orice cretin poate să descopere un compus care să ucidă un elefant. Însă altfel, oamenii supraviețuiesc, deși nu au parte de îngrijiri medicale. Animalele umane sunt prea robuste ca să cedeze atât de ușor. Nu-i treaba mea să mă bag.

— Vă înțeleg punctul de vedere. Doar că în clipa aia – copilul, sângele – probabil v-ar fi fost foarte greu să nu faceți nimic.

— Atunci poate că o să-mi eliberez din timp dacă sunteți aici. O să vă trimit urgențele medicale în fiecare zi.

Marina a râs.

— Atunci chiar o să le prindă mai bine vraciul din partea locului. N-am mai pus ața chirurgicală în ac de aproape cincisprezece ani.

Brusc, și-a dat seama că nu-și putea aduce aminte cum o cususe pe ultima femeie pe care o operase. Își aducea aminte că luase

în brațe sugarul și că în acea clipă își dăduse seama ce a făcut. Își amintea că o infirmieră l-a luat de la ea, dar ce s-a întâmplat după aceea? Unde era acul? Nu se putea s-o fi lăsat acolo pe pacientă, cu uterul și abdomenul deschise, dar nu găsea în minte nici o imagine de când suturase tăieturile.

— O să vă amintiți, a spus doamna doctor Swenson. Mi-ați fost studentă. Credeți-mă, vi le-am vârât pe toate cu forța în cap.

Marina încă mai căuta în memorie finalul operației, când un alt gând i-a venit în minte.

— Dar doctorul Rapp?

— Ce-i cu el?

— El n-ar fi cusut capul fetei?

Doamna doctor Swenson a fornăit.

— Cu siguranță că n-ar fi făcut-o și nu pentru că nu era doctor în medicină. Cunoștea perfect anatomia umană și avea cele mai sigure mâini pe care le-am văzut în viață. Ar fi putut să coasă o proteză de venă sangvină lângă un foc de tabără dacă ar fi crezut că e necesar. Dar domnul doctor Rapp nu-și exagera deloc rolul din trib. Nu și-a propus niciodată să fie mărețul erou alb. N-a luat niciodată măcar un singur exemplar mai mult decât era nevoie. N-a distrus absolut nimic.

— Deci ar fi lăsat-o să sângereze până când murea.

— Ar fi respectat legile firii.

Marina a încuviințat din cap, gândindu-se că probabil era mai norocoasă decât își închipuise fiindcă avea un anturaj care încă mai era în stare să greșească din compasiune.

— Doctorul Rapp încă mai trăiește?

Marina a avut impresia că întreabă dacă președintele Kennedy supraviețuise după tentativa de asasinare.

— Mai citiți uneori, doamnă doctor Singh? Trăiți pe lumea asta?

Era o întrebare foarte potrivită pentru o femeie care plutea într-o barcă de pe un râu, către o destinație necunoscută.

— Da, a zis Marina.

Ea a oftat, clătinînd din cap.

— Doctorul Rapp a murit acum nouă ani. În august se fac zece ani.

Iar Marina, crezând că era timpul să-și exprime compasiunea, a spus că-i părea rău să afle acest lucru, iar doamna doctor Swenson i-a mulțumit.

— Pe vremea aceea studiați micologia? Așa ați ajuns să lucrați împreună cu domnul doctor Rapp?

În fond era posibil, totul era posibil. Poate că venise aici ca angajat al CIA.

— Am fost studenta doctorului Rapp, iar locul unde își ținea cursurile era imprevizibil. L-am urmat prin Africa și Indonezia, dar pe Amazon se găsea sursa cea mai importantă a muncii lui. El studia botanica, iar eu am putut să studiez modul cum gândește o minte cu adevărat științifică. Pe când eram studentă la Radcliffe, nu mi s-a permis să asist la cursurile lui de la Harvard, cei de acolo n-ar fi acceptat un lucru atât de radical, dar doctorul Rapp mi-a permis să particip la expedițiile lui. A fost primul profesor pe care l-am cunoscut care nu considera că femeile sunt limitate. S-a dovedit că era și singurul.

Amândouă au tăcut multă vreme după aceea, privind diversele detalii din jungla care se derula pe lângă ele, același peisaj care se repeta la nesfârșit. Două ore mai târziu, Easter a părăsit adăpostul malului drept și a traversat râul Negro spre stânga. Apoi a luat-o pe un afluent identic în toate privințele cu ceilalți nenumărați afluenți pe lângă care trecuseră și, deși nu era semnalizat, era drumul de ieșire de pe autostradă, șoseaua care avea să-i ducă până la urmă pe strada unde locuia doamna doctor Swenson. Nici o barcă nu i-a urmat, deși afluentul avea o deschidere largă spre Negro. În câteva minute, râul s-a îngustat, iar vegetația s-a închis în urma lor, aidoma unei cortine, iar Negro a dispărut din raza lor vizuală. Marina s-a gândit că granița cea mai importantă se traversa între docuri și barcă, între pământ și apă. S-a gândit că apa era linia unde civilizația dispărea. Însă, pe când alunecau între doi pereți groși de vegetație însuflețită, și-a dat seama că se aflau într-o lume complet diferită și că o să vadă cum civilizația dispare de mai multe ori până când o să ajungă la destinație.

Marina nu putea să vadă decât culoarea verde. Cerul, apa, scoarța copacilor: tot ce nu era verde devenea verde. *Toată verde, iubirea mea a plecat pe cal*[1].

Doamna doctor Swenson a anunțat că își vor lua masa de prânz.

— Băiatul are nevoie de o pauză. Stă atât de țeapăn, încât ai zice că o nucă l-ar face țăndări, dacă l-ar lovi în locul potrivit. Nu-i poți sugera să se relaxeze, vă dați seama de asta? Ați putea să dați din mâini sau să vă răsuciți capul și atunci totul n-ar fi decât o aiureală.

Doamna doctor Swenson și-a pus mâinile pe coapse și s-a împins în ele, dar nu s-a ridicat în picioare. Avea o talie mai groasă decât pe vremea când locuise în Baltimore, iar greutatea ei și faptul că stătuse jos multă vreme o țineau lipită de lada cu carne tocată. După calculele Marinei, avea în jur de șaptezeci de ani. Acum ar fi fost posibil ca până și ea să fie obosită. Marina s-a ridicat în picioare și a întins mâna. Doamna doctor Swenson și-a masat genunchii vreme de un minut, a aruncat o privire în zare, apoi a luat-o de mână.

— Mulțumesc pentru ajutor, a spus ea. S-a ridicat și apoi a dat drumul mâinii. Acum e altfel, a spus ea. Deși știu multe despre corpul uman, totuși nu m-aș fi așteptat la așa ceva.

S-a dus până la Easter și l-a bătut ușurel pe umăr, apoi a făcut o mișcare de rotire a încheieturii mâinii și a arătat spre mal. El a încuviințat din cap, cu privirea ațintită în față.

— N-o să tragă chiar acum la mal, a zis doamna doctor Swenson, întorcându-se la Marina. E un loc care-i place, unde poate să lege barca de un copac. Ancora nu-l încântă. Nu are încredere în ea. Odată a scăpat-o din mână și ne-am chinuit îngrozitor să o punem la loc în barcă. În râul ăsta o ancoră se poate agăța de tot felul de lucruri.

Marina a privit peste marginea bărcii. Nici măcar nu-și putea imagina o astfel de situație.

---

1 Titlul unei poezii de e.e. cummings (1894-1962), poet, prozator și dramaturg american.

— De cât timp veniți aici?

— Doctorul Rapp i-a descoperit pe lakashi – doamna doctor Swenson și-a dat capul pe spate, privind spre vârful copacilor – acum cincizeci de ani, cred. Am fost și eu în expediția aia, într-un rol principal pe scena istoriei. Mi-amintesc când am navigat prima oară pe râul ăsta. Era o zi superbă. Nici prin cap nu mi-a trecut că o să revin aici pentru tot restul vieții.

— Nu pare să se fi schimbat prea mult, a spus Marina, aruncând o privire spre peretele neted de vegetație de pe mal, unde nu se mai zărea nici un om, nici o colibă, nici o barcă în nici o direcție.

— Nu vă lăsați păcălită de peisaj, a zis doamna doctor Swenson. Pe atunci lucrurile stăteau altfel. Nu vedeai după cotitură doi kilometri pătrați de pădure arși și un câmp în loc. Nu zăreai mereu fum, așa ca acum. Iar lakashi, chiar și ei erau altfel decât acum. Au renunțat la preocupările lor la fel de repede precum dispare pădurea din bazinul râului. Obișnuiau să-și împletească funii, țeseau pânză. Acum chiar și ei își cumpără diverse lucruri. Taie doi sau trei copaci, îi leagă între ei, îi duc pe apă până în Manaus și îi vând, asta le ajunge pentru combustibil și pentru sare, un taxi pe apă până acasă, poate și pentru niște rom dacă negociază cum trebuie, dar de cele mai multe ori nu se pricep deloc la negocieri. Iau haine din oraș, porcăriile pe care americanii le lasă în lăzile de la Salvation Army. Odată când m-am dus la ei, asta se întâmpla cu mulți ani în urmă, căpetenia tribului, un bărbat pe care-l chema Josie, a venit la mine când am coborât din barcă îmbrăcat cu un tricou pe care scria Johns Hopkins. În dimineața aia eu plecasem de la Hopkins și zburasem cu avionul până în Brazilia, apoi navigasem cu o barcă pe vreo doisprezece afluenți, și am fost întâmpinată de un tricou cu Johns Hopkins. A clătinat din cap, aducându-și aminte de toate astea. Doamne sfinte, era foarte mândru de tricoul ăla. Îl purta în fiecare zi. De fapt, a fost îngropat în el.

— Deci toată săptămâna le predați studenților, iar în weekend veneați aici cu avionul?

— Nu în fiecare weekend, nici așa, deși, dacă aș fi avut destul timp și destui bani, probabil că așa ar fi fost. Erau atât de multe lucruri de făcut pe aici! Plecam joi seara târziu, după cursuri. Vineri ar fi trebuit să lucrez în birou cu studenții, iar eu nu făceam așa ceva. Nu mi s-a părut niciodată util. Întrebările ar trebui să fie în beneficiul tuturor studenților, nu doar al cui ridică mâna. Dacă n-ai tupeul să te ridici în sala de curs și să recunoști că nu înțelegi, atunci nici eu n-am timp să-ți explic. Dacă nu impui niște reguli care să te protejeze de aiureli, te poți trezi cu doisprezece iepurași timizi pe cap, aliniați pe hol în fața biroului, așteptând cu toții să-ți șoptească la ureche aceeași întrebare tâmpită.

Marina își amintea foarte bine că făcuse și ea parte dintre iepurașii de vineri, așteptând ore întregi pe scaunul de lângă ușa biroului, până când alt student venea pe hol și avea bunul-simț să-i explice că aștepta de pomană.

— Dar pe șeful de catedră nu-l deranja că nu făceați muncă de birou?

Doamna doctor Swenson și-a înclinat bărbia.

— Ați fost la școala parohială în copilărie, doamnă doctor Singh?

— La cea de stat, a spus Marina. Deci vă întorceați duminică, iar luni predați la cursuri?

— Abia reușeam să ajung. Aterizam luni dimineață, iar taxiul mă ducea direct la universitate. Și-a întins mâinile deasupra capului, iar șuvițele răzlețe de păr alb s-au răsfirat în toate direcțiile. Nu arătam prea bine luni.

— N-am remarcat, a zis Marina.

— Ăsta e un lucru pe care i-l datorez domnului Fox: m-a ajutat să pot rămâne aici și să-mi continui munca. Nu pot spune că sunt lăsată în pace, căci se străduiește din răsputeri să mă deranjeze, dar nu mai sunt nevoită să suport toată tevatura de a încerca să-mi conduc studiul experimental cu subiecții locuind într-o altă țară decât mine. Lucrez aici cu normă întreagă de zece ani. În primii trei ani am încercat să găsesc tot felul de burse, dar îmi lua mai mult să caut sponsorizări decât să fac naveta cu avionul ca să predau. Toate companiile farmaceutice din lume erau dis-

puse să plătească cercetarea asta, dar Vogel a câștigat. Pot să simt recunoștință față de cine o merită.

Easter a încetinit barca, apoi a dat cu spatele și, din cauza inerției, s-au oprit legănându-se. A cârmit spre ceea ce părea să fie o mică adâncitură în peretele compact de copaci, apoi a luat parâma, pe care o ținea deja în mână, și a aruncat-o peste o creangă suspendată deasupra apei la un unghi mai potrivit decât celelalte crengi.

— Ei bine, a reușit, a spus Marina când parâma s-a prins zdravăn de creangă.

Prefera să vorbească despre crengi și parâme, nu despre domnul Fox, care era *al ei*.

— Întotdeauna reușește. E copacul lui Easter. Pe el îl caută. Știe exact unde să se ducă.

Marina s-a răsucit lent 360°. Mii de copaci, sute de mii de copaci, care se întindeau cât vedea cu ochii pe ambele maluri ale râului, fără nici un spațiu deschis. O infinitate de crengi, o eternitate de frunze.

— Își aduce aminte de o creangă? Nu văd cum ai putea să-ți amintești o anumită creangă.

Din când în când, câte un stol de păsări izbucnea în țipete din încâlceala vegetației, dar jungla părea atât de impenetrabilă, încât Marina nu era în stare să-și închipuie cum ar fi putut să zboare prin ea. Cum izbutea o pasăre să ajungă la cuibul ei? Cum putea Easter să-și aducă aminte care era cel mai bun loc în care să lege barca?

— Din câte am observat eu, Easter nu uită nimic, a zis doamna doctor Swenson. Când am spus că probabil inteligența lui e peste medie, n-a fost o afirmație sentimentală.

Toate acțiunile băiatului erau executate cu mișcări eficiente și grațioase: a oprit motorul, a înnodat parâma, s-a răsucit pentru a înclina capul spre doamna doctor Swenson.

— Foarte bine! a exclamat ea, ridicându-și cele două degete mari de la mână.

Easter a zâmbit. Imediat după ce barca a fost legată zdravăn de mal, a redevenit copilul pe care îl văzuse Marina lângă Operă,

cel pe care Jackie îl ținuse în brațe. Barca era acum responsabilitatea copacului, iar în acele clipe, el își recăpăta libertatea. A arătat spre apă, apoi s-a uitat din nou la doamna doctor Swenson. Ea a dat din cap și, pe când bărbia ei încă se mai mișca, el și-a scos tricoul, dezvăluindu-și pielea maronie și netedă de pe piept, trunchiul subțire ca un băț de chibrit. S-a cocoțat pe două lădițe cu cutii cu compot de caise și, zburând printre ele și peste sforile care țineau loc de parâme, și-a lansat corpul ca pe o rachetă, cât mai sus, țâșnind deasupra, în aer și apoi în apa maronie, cu un clipocit răsunător, ținându-și genunchii lipiți de piept și bărbia de gât, cu brațele întinse spre lumină. Apoi a dispărut.

Marina a ajuns la marginea bărcii în doi pași, pe când doamna doctor Swenson și-a găsit de treabă, căutând ceva într-o pungă de hârtie maro. Apa era catifelată, nu se zărea nici o urmă pe care s-o fi lăsat un băiat atât de mic. Nici măcar nu catadicsea să reflecte vreo imagine, așa cum s-ar fi întâmplat cu majoritatea apelor. Nu era nimic nici la suprafața ei, nici în străfunduri.

— Unde e? a țipat Marina.

— O, asta face parte din scamatoria lui. Crede că mă sperie îngrozitor. Asta mă distrează cel mai mult. Doamna doctor Swenson cotrobăia într-o pungă plină cu mai multe obiecte. Puteți mânca unt de arahide? În ziua de azi toți americanii țin morțiș să fie alergici la arahide.

— Nu-l văd!

Apa era la fel de impenetrabilă ca pământul. Băiatul fusese înghițit cu totul de ea, o plevușcă, un gând.

Doamna doctor Swenson și-a ridicat capul și, privind spre Marina, a oftat.

— Parcă cereți să fiți tachinată, doamnă doctor Singh. Inocența dumneavoastră vă face vulnerabilă, sunt sigură de asta. Copilul are plămâni de japonez care se scufundă după perle. O să iasă la suprafață la două treimi din lățimea râului, în linie dreaptă față de barcă. A așteptat o secundă. Acum.

Și capul băiatului a ieșit la suprafață, și-a dat la o parte părul ud de pe față, și-a ridicat mâna și a fluturat-o spre ele. Lumina care i se reflecta pe unghiurile feței îl colora în auriu. Chiar și de

la o asemenea distanță, Marina a putut să-l vadă cum trage adânc aer în piept, înainte de a se scufunda iarăși, de această dată dând din picioare și apoi întinzându-și-le, astfel încât lumina i-a strălucit pe tălpile rozalii, înainte ca ele să dispară sub apă. Marina s-a așezat pe lada cu caise, locul de unde acele picioare se catapultaseră recent, și a izbucnit în plâns.

— Unt de arahide și marmeladă, a spus doamna doctor Swenson, împărțind șase felii de pâine pe lădiță, de parcă ar fi jucat poker.

A răsucit gura pungii din plastic, închizând-o cu o sârmă și a luat un cuțit uzat, cu lama lungă și îngustă. L-a vârât într-un borcan cu marmeladă.

— Rodrigo a adus Wilkins and Son. E un om care știe cum să-și păstreze clienții. Lumea subestimează marmelada până în clipa când n-o mai are. Să vă bucurați de pâinea asta. Nu mai avem alta. Nu ține. Cumpăr drojdie și ei fac pâine la cuptor, dar nu seamănă aproape deloc cu pâinea luată de la magazin. Trebuie să recunosc că asta de acum e delicioasă.

Crezuse că el a murit și, deși i se părea o prostie, nu fusese în stare să-și controleze imaginația. Bineînțeles că băiatul știa să înoate pe sub apă, putea să înoate. O să se suie din nou în barcă și o să le ducă până la destinație. Cum de izbutise să devină atât de dependentă de un copil surd, în mai puțin de douăzeci și patru de ore? De ce naiba plângea?

— Reveniți-vă, doamnă doctor Singh, a spus dr Swenson, întinzând cu grijă untul de arahide în strat uniform pe pâine. O să se urce în barcă și atunci o să se supere foarte tare dacă vă vede că plângeți. E un copil surd. Ar face orice pentru a vă face să uitați asta, așa că e responsabilitatea dumneavoastră de adult să vă aduceți aminte. Nu-i puteți explica de ce plângeți. N-am inventat nici un semn care să însemne prostie, așa că nu-i puteți comunica faptul că vă purtați prostește. O să-l speriați, așa că potoliți-vă.

Easter ieșise la suprafață, înotând pe spate cu mișcări elaborate, iar sunetul membrelor lui izbind apa le liniștea pe cele două femei din barcă. Folosind același cuțit, doamna doctor Swenson a tăiat sendvișurile în triunghiuri și le-a lăsat acolo, pe ladă.

— Veniți să mâncați, i-a spus ea Marinei.

Era mai degrabă un ordin, nu o invitație.

Marina și-a lipit ochii de mâneca bluzei.

— M-a speriat. Atâta tot, a zis ea.

Nici vocea și nici explicația ei nu sunau prea convingător.

— Nici măcar n-am ajuns, a spus doamna doctor Swenson și și-a luat un sendviș triunghiular. Trebuie să fiți tare, căci altfel Dumnezeu mi-e martor că vă las chiar aici pe mal. Sunt lucruri mult mai înfricoșătoare în junglă decât un băiat care înoată în apa liniștită a unui râu.

După ce Easter s-a întors în barcă, la fel de lucios și ud ca o focă, iar sendvișurile au fost mâncate (luase borcanul cu unt de arahide cu atât de multă duioșie, încât doamna doctor Swenson a acceptat să-i mai facă încă unul), a fost făcut anunțul că vor trage un pui de somn.

— *Sesta*, a spus doamna doctor Swenson și a bătut din palme. Portugheza făcea anunțul să pară foarte important. Se zice că *sesta* este singurul cadou pe care l-au adus europenii în America de Sud, dar îmi închipui că brazilienii ar fi putut să știe cum să doarmă după-amiază, fără a fi nevoiți să îndure secole întregi de crime și sclavie.

L-a bătut ușurel pe mână pe Easter și a arătat spre un cufăr pus pe jos în fața cârmei, apoi și-a închis ochii și și-a rezemat capul de palmele lipite una de cealaltă, mimând că doarme, ca un copil. După ce a primit instrucțiunile, băiatul a scos două hamace din ladă și apoi s-a apucat să le lege de stâlpii de sub umbra copertinei.

— Înainte de a veni în junglă, nu credeam că somnul de după-amiază ar fi bun de ceva, a spus doamna doctor Swenson, alegându-și hamacul cel mai apropiat de cârmă. Credeam că e un semn de slăbiciune. Dar cred că țara asta face pe toată lumea să doarmă după-amiază. E important să ții cont de ce are nevoie corpul tău.

S-a cuibărit în fâșia lungă de material și, când s-a lăsat pe spate și și-a ridicat picioarele, hamacul a înghițit-o cu totul. Marina s-a uitat la profesoara ei, un ghemotoc suspendat aproape de punte, înfășurat ca într-un cocon în pânza vărgată din bumbac, legănân-

du-se dintr-o parte în alta, căci energia pe care o produsese întinzându-se îl făcuse să se miște.

— Acum culcați-vă, doamnă doctor Singh, a glăsuit o voce înăbușită. O să vă calmeze nervii.

Parcă doamna doctor Swenson s-ar fi evaporat din barcă, la fel cum dispăruse Easter când sărise din ea. Marina a privit hamacul până când acesta nu s-a mai mișcat. Era ca o scamatorie: învelește-o în pătură și dispare. Liniștea care s-a așternut în lipsa ei era stratificată, subtilă: mai întâi Marinei i s-a părut doar o tăcere, absența vocilor umane, dar, după ce urechea i s-a obișnuit cu ea, a început să audă și alte sunete, ciripiturile din adâncul pădurii, croncăniturile dinspre vârfurile copacilor, sporovăiala primatelor, zumzetul necontenit al insectelor. Semăna cu uvertura unei opere, în care un ascultător antrenat putea să distingă piculina, dulcele corn francez, o singură violă pătrunzătoare. S-a întins ieșind de sub copertină și s-a uitat la soare. Ceasul ei arăta ora două. Easter s-a așezat pe punte în fața nenumăratelor lăzi care formau mobilierul lor, cu un pix în mână. Marina a atins hamacul gol și apoi a arătat spre el. Și-a lipit palmele una de cealaltă și și-a rezemat capul de ele.

Easter a clătinat din cap, arătând spre ea, apoi spre hamac. Și-a închis ochii și și-a lăsat bărbia în jos. Pentru că ea rămăsese pe loc și continua să se uite la el, și-a repetat gesturile, folosindu-și de această dată pixul pentru a le accentua. Trebuia să se întindă în hamac.

Nu era o idee rea. Se simțea obosită. Și totuși avea senzația că ar fi trebuit să rămână trează. Nu era nevoie ca unul dintre ei să rămână treaz și să fie atent la junglă? Nu trebuia ca una dintre ele să-l supravegheze pe copil ca să nu cadă din barcă?

Easter s-a ridicat și a întins materialul cu ambele mâini, ținându-l deschis pentru ea, de parcă ar fi fost un plic, și încuviințând din cap în chip de instrucțiune, de parcă operațiunea hamacul ar fi fost prea grea pentru Marina. Deci el avea să stea cu ochii pe junglă. El o să le supravegheze ca nu cumva să cadă în apă. Supusă, ea s-a așezat, s-a întins, iar după ce și-a găsit o poziție convenabilă, Easter i-a pus mâna pe frunte și a ținut-o acolo,

de parcă Marina ar fi fost un copil bolnav. I-a zâmbit, iar ea, după ce i-a răspuns tot cu un zâmbet, a închis ochii. Se afla pe un râu din Brazilia. Era pe Amazon, trăgând un pui de somn împreună cu doamna doctor Swenson.

În copilărie avusese o imaginație bogată, deși încetul cu încetul i-o sabotaseră anii de studiu al chimiei anorganice și de trasare a diagramelor pentru lipide. În prezent Marina credea doar în date, avea încredere doar în ce putea să măsoare. Dar chiar și dacă ar fi avut o imaginație cu adevărat uriașă, tot nu s-ar fi putut relaxa în junglă. A simțit ceva pe cutia toracică – o insectă? Un strop de transpirație? A rămas nemișcată, privind pe deasupra hamacului la fâșia strălucitoare a peisajului sub razele soarelui. Căldura amiezii o ținuia în loc. S-a gândit la facultatea de medicină, la coridoarele cu lumini de neon ale primului spital unde lucrase, la teancurile de cursuri care îi dădeau dureri de spate când le târa de la bibliotecă până acasă. Dacă ar fi știut că doamna doctor Swenson zbura cu avionul spre Manaus după cursul de țesuturi ale endometrului de joi, oare și-ar fi dorit să se ducă și ea acolo? S-ar fi putut imagina pe Amazon, alături de profesoara ei, într-o expediție care înainta cu greu în numele științei? Fără îndoială că doamna doctor Swenson n-avusese nici o problemă să se imagineze pe Amazon, alături de doctorul Rapp, pe vremea când fusese studentă. N-ar fi fost posibil să fi fost și ea în stare de același lucru? Marina a încercat să-și dea într-o parte funda cu care-și prinsese părul în coadă, așa încât să nu-și sprijine capul de ea, dar, fiindcă se mișcase, a început iarăși să se legene ușurel. Răspunsul era nu. Marina fusese o studentă eminentă, dar nu ridica mâna decât când era convinsă că știe răspunsul corect. Se remarca nu prin izbucniri de inspirație strălucită, ci prin muncă istovitoare, ca a unui cal care trage la plug. De cele câteva ori când doamna doctor Swenson o remarcase, îi adresase laude, dar acum nu fusese în stare să-și amintească cum o cheamă.

Când s-a oprit din legănat, Marina și-a înclinat șoldurile în spate și în față pentru a se mișca din nou. În hamac erau multe mirosuri, mirosul transpirației ei, cu urme de săpun și șampon, mirosul hamacului, adică de mucegai și material textil încins de

soare, cu un iz slab de sfoară, mirosul bărcii, combustibilului și uleiului și mirosul lumii din afara bărcii, apa râului și imensa uzină de frunze, care scotea oxigen în atmosferă, fotosinteza necontenită a plantelor care transformau lumina soarelui în energie, dar fotosinteza n-avea nici un miros. Marina a tras adânc aerul în piept, iar mirosul a relaxat-o. Puse laolaltă, toate aceste elemente disparate formau ceva foarte plăcut. Nu și-ar fi închipuit niciodată că i s-ar fi putut întâmpla una ca asta.

A închis ochii. Simțea cum barca se leagănă ușurel pe apa curgătoare a râului și cum întinde parâma cu care era legată. Putea să distingă mișcarea ușoară și sacadată a apei, care venea prin barcă, urca pe stâlpii de care era prins hamacul, iar de acolo ajungea în hamac și în oasele ei, iar această mișcare a adormit-o.

Tatăl ei era acolo, dar se grăbea foarte tare. Ea se întorcea la Universitate împreună cu el. El întârziase la cursul pe care-l preda, iar străzile din Calcutta erau ticsite cu grupuri de oameni, din ce în ce mai multe persoane se înghesuiau pentru a-și găsi un loc pe trotuar, atât de mulți studenți care se grăbeau și ei să ajungă la cursuri. Ea îl ținea de mână, pentru a nu se pierde de el în mulțime, și se gândea la cum arătau ei doi probabil, ținându-se de mână. Când o femeie care mergea în direcție opusă față de ei, cu un sac de orez pe cap, s-a strecurat între ei, de parcă n-ar fi putut s-o ia prin altă parte, Marina s-a agățat de cureaua tatălui său ca să nu se piardă de el. Încerca să păcălească visul. Deja îl cunoștea foarte bine. Tatăl ei mergea atât de repede! Se uita la cele câteva fire cărunte de pe ceafa lui, deși părul lui încă era des și în cea mai mare parte negru, când, brusc, un bărbat cu un cărucior plin cu roți de bicicletă a țâșnit spre ei. Cum de putea să meargă atât de repede în aglomerația asta? Visul era hotărât să-și respecte vechile reguli – celor doi le era sortit să se despartă – așa că a lovit cu căruciorul între ei, de parcă ar fi vrut să-i treacă prin braț. Lovitura a izbit-o cu o asemenea viteză, încât a făcut un salt. Era ca un vis, iar ea, preț de o clipă, s-a ridicat deasupra mulțimii și a văzut absolut totul, toți oamenii și animalele, cocioabele îngrozitoare care se înălțau pe marginea drumului ce ducea la casele impozante, cerșetorii și recipientele lor, poarta Universității, umerii zvelți ai

tatălui său pe când alerga eliberat de povara greutății ei. A văzut totul, întreaga imposibilitate, apoi s-a prăbușit pe asfalt, cu toată greutatea corpului ei sprijinindu-se într-un cot.

— E un șarpe? a țipat la ea doamna doctor Swenson. V-a mușcat, doamnă doctor Singh?

Marina era pe puntea bărcii. Căzuse o distanță foarte mică. Întinsă în hamac, se aflase la cel mult un metru deasupra punții, dar chiar și așa, se lovise foarte tare de lemn și căzătura îi tăiase respirația. Când a deschis ochii, a văzut două picioare încălțate cu tenișI, iar lângă ele alte două mici labe ale picioarelor maronii. A avut nevoie de un minut pentru a respira din nou.

— Doamnă doctor Singh, răspundeți-mi! E un șarpe?

— Nu, a zis Marina, cu obrazul lipit de lemnul murdar.

— Atunci de ce țipați?

Barca se mișca acum, iar doamna doctor Swenson l-a împuns pe Easter în umăr și a arătat spre cârmă. La un moment dat își reluaseră călătoria, iar preț de un minut nu stătuse nimeni la cârma bărcii.

Ah, își putea închipui atât de multe motive pentru care ar fi putut țipa, nu în ultimul rând durerea din toate oasele de pe partea stângă a corpului ei. Marina s-a răsucit pe spate. Și-a mișcat ușurel degetele de la mâna stângă și apoi a verificat cât de bine putea să-și miște încheietura aceleiași mâini. Și-a mișcat picioarele dintr-o parte în alta, încheindu-și astfel evaluarea. Nu-și fracturase nimic. Pânza în care dormise atârna acum foarte aproape de fața ei.

— Am visat ceva.

Doamna doctor Swenson a întins mâna și a desprins hamacul Marinei de stâlp, apoi a ocolit-o pentru a ajunge în partea cealaltă ca să-l dea jos. A fost de parcă cineva ar fi tras draperiile. Lumina soarelui i-a inundat ochii. Fără să vrea, Marina a privit spre poalele cămășii doamnei doctor Swenson, zărindu-i curbura ușoară a pântecului, acolo unde se intersecta cu șnurul care-i lega pantalonii.

— Am crezut că ați fost mușcată de un șarpe.

— Da, am înțeles.

Marina dârdâia ușurel în canicula. Și-a închis mâna dreaptă într-un pumn, încercând să simtă în el cureaua tatălui ei.

— În zona asta sunt vipere și nu se țin prea bine de crengi. E un șarpe la fel de prost pe cât e de mortal. Toată lumea cunoaște măcar o persoană care a murit după ce a călcat pe o viperă. Se camuflează perfect în mediu, nu se feresc și nici nu-și anunță prezența până când nu-și înfig dinții în glezna ta. Odată Easter m-a oprit să pun piciorul pe o viperă încolăcită în mijlocul taberei noastre. Cred că avea vreo doi metri și semăna perfect cu un morman de frunze și țărână. Nici măcar când mi-a arătat-o n-am văzut-o din prima.

S-a întrerupt și s-a scuturat energic.

— Eram pe punctul să calc în vreuna?

— Din când în când mai cad în bărci, a spus răspicat doamna doctor Singh. Le place să se bage sub lucruri sau în ele. Un șarpe se poate ascunde foarte ușor într-un hamac. Țipetele dumneavoastră m-au speriat. Am fost nevoită să vă răsucesc ca să văd dacă e vreun șarpe lângă dumneavoastră.

— Ați întors hamacul cu fundul în sus?

Marina crezuse că se aruncase pe jos în timpul visului.

— Bineînțeles că da. Credeați că pot găsi șarpele fără să vă trezesc din somn?

Marina a clătinat din cap. Dacă în hamacul ei ar fi fost un șarpe de doi metri, ar fi mușcat-o chiar dacă l-ar fi aruncat pe jos, iar pe Marina deasupra lui, dar când venea vorba de șerpi oamenii înfricoșați deseori luau decizii greșite. A închis ochii și și-a acoperit fața cu palmele. Doamna doctor Swenson probabil avea impresia că se gândea la șarpe, dar Marina de fapt se gândea la tatăl ei. O vreme nimeni n-a spus nimic, iar pe urmă a simțit ceva foarte rece care o bătea ușurel pe umăr.

— Ridicați-vă, a zis doamna doctor Swenson. Beți o sticlă cu apă. Ridicați-vă în șezut acum. E gheață pe barcă. Vreți niște gheață?

Marina a clătinat din cap.

— Gheața e un lux pe care-l avem doar acum. Dacă vreți niște gheață, doar acum aveți șansa s-o obțineți. Ridicați-vă, doamnă

doctor Singh. Nu pot suporta să văd o persoană întinsă pe puntea asta. E dezgustător. Ați avut un vis. Acum ridicați-vă și beți niște apă.

Marina s-a ridicat în capul oaselor, apoi, aducându-și aminte de gândaci, s-a târât până la lada cu suc de grepfrut. O durea capul. Pe urmă a remarcat că pe lada unde ședea erau o mulțime de litere, litere pe care nu era sigură că le mai văzuse până atunci. Era un alfabet tipărit cu majuscule de diferite dimensiuni sau, mai bine zis, cea mai mare parte a alfabetului. Lipsea litera K, iar când și-a mișcat coapsa a văzut că și Q lipsea. Unele litere, precum A, erau perfect trasate, pe când altele, R și Z, erau puse invers. La capătul șirului de litere erau două cuvinte: EASTER și ANDERS, urmate de un șarpe schițat grosolan. Marina a atins cu degetele numele lui Anders.

— Ce-i asta?

— Asta e una dintre numeroasele moșteniri lăsate de prietenul dumneavoastră, domnul doctor Eckman. Sunt sigură că încă nici nu le-am descoperit pe toate. În scurtul timp pe care l-a petrecut alături de noi, a reușit să-l învețe pe Easter cum să mănânce la masă și alfabetul sau, mai bine zis, cea mai mare parte a lui. Văd că lipsește K.

— Și poate să scrie numele lor.

— Mi s-a părut un lucru interesant că a ales tocmai astea două cuvinte pe care să-l învețe pe băiat să le scrie. Easter, ei bine, asta are noimă, dar Anders? Totuși s-a simțit foarte rău înainte să moară. Poate s-a gândit că așa o să-și aducă aminte de el.

Marina și-l putea închipui cum ședea pe un buștean, cu un blocnotes pe genunchi, iar Easter alături, aproape lipit de el. Firește că putuse să-l învețe pe băiat cum să scrie literele. O mai făcuse de trei ori până atunci. Probabil că nu contase deloc pentru el că Easter era surd. *Asta ești tu*, îi spune Anders, arătând spre numele lui Easter. Apoi arată spre al lui: *Asta sunt eu.*

— Domnul doctor Eckman a scris multe lucruri pentru el, un soi de manual în diagrame. Easter exersează mereu. I-am dat voie să păstreze pixurile domnului doctor Eckman după moartea lui. O vreme și-a scris litere peste tot pe mâini și pe picioare, dar

i-am interzis să mai facă asta. Nu știu câtă cerneală se absoarbe prin piele, dar n-are cum să-i facă bine unui copil. Nu-i un obicei bun când există atâta hârtie disponibilă. Nu știu ce crede el că înseamnă literele, dar și le amintește, pe cele mai multe. Le pune în ordinea corectă.

— Poate își imaginează că îi aparțin lui Anders.

Doamna doctor Swenson a dat din cap. A aruncat o privire spre băiatul care contempla râul.

— Easter țipă în somn. Doar atunci i-am auzit vocea, chiar are așa ceva. Pot trece luni întregi fără să-l aud, dar, de la moartea domnului doctor Eckman încoace, a avut coșmaruri în fiecare noapte. Scoate niște zgomote îngrozitoare. Doamna doctor Swenson s-a răsucit și și-a ațintit privirea asupra Marinei: Păcat că nu puteți să vorbiți cu el despre asta. E un lucru pe care voi doi îl aveți în comun. Presupun că la dumneavoastră problema e meflochina și că domnul Fox nu mi-a trimis un doctor cu o boală psihică.

— Iau Lariam.

Își dorea să-i poată duce lada cu suc de grepfrut înapoi lui Karen. În asemenea condiții, ar fi fost o realizare remarcabilă.

— Am întâlnit destui oameni care țipă pe aici, dar niciodată nu m-am gândit la Lariam. Când se întâmplă așa ceva, mereu cred că e vorba de un șarpe.

— E mai bine să verifici.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Lariamul e pentru turiști, doamnă doctor Singh. Am speranța sinceră că sunteți doar o turistă și că o să plecați de aici cu prima canoe. Dar, dacă nu-i așa, vă recomand să aruncați în râu pastilele. Credeți că eu iau Lariam? Nimeni nu poate trăi aici țipând din cauza coșmarurilor sau paranoiei ori fanteziilor suicidale. E destul de greu să reziști în junglă și fără așa ceva.

— N-am avut nici o intenție să mă sinucid.

— Foarte bine. Totuși nu poți să știi ce te așteaptă. Am cunoscut un tânăr care într-o seară a intrat în râu și n-a mai ieșit din el. Băștinașii l-au văzut, dar au crezut că se duce să înoate.

— Nu le iau de plăcere, credeți-mă.

— Un motiv în plus să nu le luați. Pe unii oameni îi afectează foarte mult. Văzându-vă adineauri, aș zice că faceți parte dintre ei.

Marina a tras adânc aerul în piept, o vreme l-a ținut acolo, apoi a expirat. Simțea cum își revine, pe când durerea îi urca de-a lungul brațului.

— Și totuși n-aș vrea să fac malarie.

— Păi, n-aș spune că-i atât de rău. Eu n-am așa ceva sau, mai bine zis, am avut odată, dar nu aici. Și, în fond, acum se poate trata.

— Anders lua Lariam?

Doamna doctor Swenson și-a pus mâinile în cap și s-a scărpinat viguros.

— Nu țipa în somn, așa că n-am avut ocazia să vorbim despre asta. Mă întrebați dacă domnul doctor Eckman a murit de malarie?

Nu asta întrebase, deși era o întrebare foarte rezonabilă.

— E o variantă posibilă.

— Malaria e una dintre specializările mele, a spus doamna doctor Swenson. Așa că vă pot spune că nu. Doar dacă a fost vorba de *P. falciparum* care a ajuns la creier. Bineînțeles că se întâmplă foarte rar așa ceva, prin zona asta nu prea există *P. falciparum*.

P. falciparum, *P. vivax*, *P. malariae* și încă una. Oare când fusese nevoită Marina ultima oară să rețină toate tulpinile de malarie?

— *P. ovale*, a zis doamna doctor Swenson.

— Credeți că a avut *P. ovale*?

— Nu, pe asta nu v-o amintiți. Dacă-i pomenești unui doctor de o tulpină de malarie, încearcă să și le amintească pe celelalte trei, dar nimeni nu-și aduce aminte de *P. ovale*. Nu prea există decât în vestul Africii. Aveți mereu același vis?

Marina se trezise din somn de prea puțin timp ca să înțeleagă totul, se afla de prea puțin timp pe barcă, petrecuse prea puțin timp discutând despre șerpi, se întorsese de prea puțin timp din Calcutta sau de lângă Anders. *P. ovale*?

— Oarecum.

— Meflochina mi se pare o substanță interesantă din punctul ăsta de vedere, că ajunge doar într-o anumită zonă a inconștientului. Se poate folosi la fel de bine și în tratamente, nu doar în medicina preventivă. N-are nici un rost să suferi preventiv. Oricum n-ar folosi la nimic în cazul malariei creierului, dar, după cum spuneam, boala asta se întâlnește extrem de rar în Brazilia. Ce vise aveți, doamnă doctor Singh?

Ce vise ai? o întrebase mama ei în copilărie când țipa în patul ei. *Ce ai visat?* o întrebase domnul Fox, cu mâinile pe partea superioară a brațelor ei.

— Cu tatăl meu, a spus Marina. Sunt cu tata și apoi ne despărțim într-un fel sau altul. Nu-l pot găsi.

Doamna doctor Swenson s-a ridicat în picioare cu mișcări cam greoaie. Întrevederea se încheiase.

— Nu sună chiar așa de rău.

Marina era de acord cu asta. Când le povestea într-o singură propoziție, fără nici un detaliu, visele ei nu păreau prea urâte.

Șapte

În amurg insectele au năvălit ca o tornadă: cu sau fără carapace, înțepături și pișcături, țiuit, zumzet și bâzâit, absolut toate și-au deschis aripile ca de hârtie și au zburat cu o viteză inimaginabilă în ochii, gurile și nasurile singurelor trei ființe umane pe care izbutiseră să le găsească. Easter și-a pus din nou tricoul, iar doamna doctor Swenson și Marina și-au înfășurat capetele, aidoma unor beduini în furtună. Când s-a întunecat de tot, doar insectele induse în eroare s-au mai năpustit asupra oamenilor din barcă, pe când celelalte au ales să-și sfârșească viețile izbindu-se în cele două becuri strălucitoare și fierbinți de pe părțile laterale ale bărcii. Noaptea răsuna de pocnetele necontenite ale corpurilor care se izbeau de sticlă.

— Doctorul Rapp obișnuia să spună cât de ușor îi e unui entomolog, a zis doamna doctor Swenson, întorcându-se cu spatele la măcel. E nevoie doar să aprindă o lumină și toate speciile de insecte vin instantaneu la ea.

Marina simțea un disconfort și mai mare în junglă, acum, că nu mai putea s-o vadă. Simțea cum vegetația se împinge în marginile apei, întinzându-se spre ei, cu toate rădăcinile și lujerele.

— Și insectele nu numai că vin la tine, ci mai au și bunul-simț să se sinucidă.

— E mai rău decât grindina, a spus doamna doctor Swenson, scuipând un mic gândac cu aripi pe punte. Ne putem descurca și fără lumini.

Și atunci a stins luminile.

În acea clipă, valul de insecte s-a înălțat în aer, iar Marina n-a mai zărit nimic; era o beznă cum nu mai văzuse până atunci. De

parcă însuși Dumnezeu ar fi stins luminile, absolut pe toate, și i-ar fi lăsat în întunericul devorator al abandonului Său.

— N-ar trebui ca Easter să vadă pe unde merge? a întrebat ea.

Abia era în stare să-și audă glasul din cauza motorului. Un băiat care izbutea să găsească o anumită creangă în mii de kilometri de perete vegetal fără îndoială că știa drumul spre casă în întuneric. Ea și-ar fi dorit ca luminile să fie aprinse.

— Deschideți ochii, doamnă doctor Singh. Priviți spre stele.

Marina și-a întins mâinile în față și le-a agitat în aer până când a găsit parâma de la marginea bărcii. S-a ținut strâns de ea când s-a aplecat peste bord. În spatele beznei dense, a zărit stelele scăpărătoare, presărate pe întinderea cerului nocturn, și a avut impresia că nu mai văzuse până atunci nici o stea. Nu știa atâta matematică încât să le numere și, chiar dacă ar fi știut, stelele nu puteau fi separate unele de altele, întregul era mult mai măreț decât suma părților lui. A zărit atlasul cu constelații, eroii din mitologie expuși pe câmpiile de cerneală. Vedea cum totul pare lăptos, cum cerul e pictat cu lumină. Iar când, până la urmă, și-a smuls privirea de pe teatrul de deasupra și și-a îndreptat-o iarăși în față, a văzut încă o lumină care pâlpâia, aidoma unui miraj, la orizont. Era mică și portocalie, iar, pe când se apropiau de ea, părea că lumina se întinde, formând o linie, iar, când a căpătat impresia că linia se stabilizase, s-a întrerupt. S-a împrăștiat și s-a întins, fărâme din ea se aprindeau apoi se stingeau.

— Acolo e ceva, i-a spus ea doamnei doctor Swenson, iar peste o clipă a zis: Sunt focuri. Voise să spună *Întoarce barca.*

— Într-adevăr, a zis doamna doctor Swenson.

Erau vreo douăsprezece focuri, apoi s-au întreit, iar pe urmă Marina n-a mai putut să le numere. Ceea ce inițial fusese doar o linie, s-a împrăștiat în straturi, iar acolo, în acele straturi, cercuri de lumină se ridicau și coborau. Oare focurile erau în vârful copacilor? Oare ardea ceva în apă? Easter a aprins din nou luminile din barcă și instantaneu focurile au început să salte. Urlete amestecate de voci umane au explodat în noapte, sunetele pătrunzătoare ale nenumăratelor limbi care se izbeau de nenumărate ceruri

ale gurilor. Umpleau toată jungla și se năpusteau asupra râului, aidoma unui val.

Pe malul râului erau oameni.

În curând avea să-i cunoască pe membrii tribului. Acesta fusese de la început scopul expediției sale; de ce oare nu se gândise Marina până acum la ei? Ce o deranjase cel mai mult în junglă până acum fusese absența oamenilor. Până în acest moment, nu văzuse în junglă decât plante și insecte, liane cățărătoare și animale nevăzute, și acesta i se păruse un lucru rău, dar acum Marina își dădea seama că oamenii erau de fapt cea mai proastă variantă. Se simțea de parcă ar fi fost singură pe o stradă întunecată dintr-un oraș și brusc ar fi văzut după un colț un grup de tineri care o priveau amenințător din pragul unei uși.

— Lakashi? a întrebat Marina, sperând că măcar se confruntau cu un factor cunoscut.

— Da, a spus doamna doctor Swenson.

Marina a așteptat preț de o clipă, sperând că o să primească mai multe explicații, nu doar un singur cuvânt afirmativ. Se afla pe un râu fără nume, în pustietate, în toiul nopții, simțindu-se la fel cum se simțise întotdeauna în prezența doamnei doctor Swenson, ca Oliver Twist ținându-și în mână castronul gol. Ar fi fost prea mult s-o roage să-i spună dacă era mereu întâmpinată în felul acesta? Doamna doctor Swenson poate ar fi catadicsit să-i povestească cum i-a cunoscut ea pe cei din tribul Lakashi, *Din fericire atunci era zi* sau *Fără doar și poate că am simțit recunoștință față de doctorul Rapp fiindcă a știut ce să facă*, dar pentru asta firește că doamna doctor Swenson ar fi trebuit să fie complet altfel. Barca se târa spre flăcările care se unduiau și se răsuceau, până când au ajuns suficient de aproape încât Marina să poată distinge forma capetelor din spatele fiecărui foc, toți bărbații și femeile fluturând spre ei câte o torță, iar copiii, cu crengi subțiri aprinse în mână, sărind și strigând. Putea zări urmele lăsate de scânteile care se desprindeau și zburau în toate direcțiile, stingându-se înainte de a atinge pământul. Scânteile aveau dimensiunea stelelor. Sunetele căpătau din ce în ce mai multe nuanțe pe măsură ce se apropiau de ele: prea puternice ca să fie scoase de vreun

stol de păsări, prea ritmate ca să fie de animal. Marina și-a adus aminte de o înmormântare unde o luase tatăl ei în copilărie, mii de lumini în pahare de carton, care pluteau pe Gange, oamenii înghesuiți pe maluri, intrând în apă, spintecând aerul nopții plin de tămâie și de fum. Putea simți mirosul putred al apei de sub covorul de flori. Pe atunci spectacolul o înfricoșase atât de tare, încât își îngropase fața în cămașa tatălui ei și rămăsese așa toată seara, dar acum se bucura că văzuse măcar atât. Nu-i spunea nimic despre cei din fața sa, dar îi aducea aminte de toate lucrurile pe care nu era în stare să le înțeleagă.

— Ce credeți că s-a întâmplat? a întrebat Marina.

Unii dintre oamenii de pe mal își stingeau acum focurile. Intrau în apă și înotau spre barcă. Marina își putea închipui cum o să se urce oamenii în barcă, dar nu era în stare să-și dea seama cum o să coboare ea.

— La ce vă referiți? a întrebat doamna doctor Swenson. *La ce vă referiți, doamnă doctor Singh, când spuneți cancer cervical în stadiul al doilea?*

Marina, rămasă fără cuvinte, și-a deschis larg brațele, arătând spre malul din fața lor.

Doamna doctor Swenson a privit în jos, spre bărbații care înotau spre ei. Își țineau gâturile lungi întinse, aidoma unor broaște țestoase, pentru a nu le intra apă în gurile deschise, pe când strigau și țipau. Apoi și-a întors privirea spre oaspetele ei, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că era din nou deranjată de iepuri timizi și de întrebările lor tâmpite.

— Ne-am întors, a spus ea.

Marina s-a răsucit cu spatele la mulțimea care-i întâmpina cu atâta exuberanță, cu focuri, țopăieli și stropi de apă, cu interminabilul *la-la-la-la-la*, întorcându-și privirea spre doamna doctor Swenson, care încuviința din cap spre grămada de oameni, cu un soi de acceptare obosită.

— Ați fost plecați doar o noapte.

— Nu mă cred niciodată. Nu contează de câte ori le spun. Noțiunea lor de timp nu...

Dar nu și-a terminat propoziția. Barca s-a înclinat brusc spre dreapta, când bărbații au început să se agațe de o parte și să se urce în ea. Lada cu suc de portocale a alunecat pe neașteptate, lovind-o pe Marina în glezne și fiind cât pe-aci s-o arunce într-unul dintre oamenii care ieșeau din apă. S-a prins de un stâlp și și-a recăpătat echilibrul. Acesta era motivul pentru care, la începutul verii, tatăl Marinei mereu insista să închirieze o barcă cu fundul plat: nu numai că era mai ușor de navigat și aproape imposibil să se scufunde, dar dacă vreunul dintre ei ar fi căzut în apă, ar fi fost mult mai ușor să se urce iarăși în ea. Însă nimeni n-a căzut niciodată din barcă. Teoria nu fusese testată. Șiroind, bărbații s-au suit pe punte și au rămas în picioare. Erau mult mai scunzi decât Marina, însă mai înalți decât doamna doctor Swenson, purtau pantaloni scurți din nylon, de atletism, și tricouri ude leoarcă, care făceau reclamă produselor americane – Nike și Mr. Bubble. Unul dintre ei avea pe cap o șapcă Peterbilt. L-au lovit cu palmele pe Easter, pe brațe, pe umeri și pe spate, de parcă ar fi fost un foc pe care trebuiau să-l stingă. Easter, vizibil încântat, i-a lovit și el cu palma. În barcă au fost mai întâi șapte bărbați, apoi nouă, toți țipând asurzitor și plini de entuziasm. Apa neagră fremăta, doldora de înotători, iar din când în când Easter înclina felinarul pentru a lumina râul, făcând bărbații să pară o masă compactă, aidoma unui banc de pești argintii. Ei priveau în sus și își fluturau mâinile. Nimeni nu l-ar fi putut condamna pe Easter că naviga deasupra lor, căci erau ca un furnicar, dar când barca, care înainta foarte încet, se lovea de vreun umăr sau de vreun cap, bărbatul pur și simplu se scufunda și mai târziu ieșea la suprafața apei, asta dacă era același care se scufundase. Oare în istoria lor câte bărci fuseseră întâmpinate de băștinași cu un asemenea entuziasm? Pe punte, un bărbat se uita acum la Marina, pe urmă a atins-o pe obraz cu mâna udă, fără a o privi în ochi. Doi bărbați din spatele ei o mângâiau pe păr. Al patrulea bărbat își plimba degetele pe brațul ei cu o duioșie aproape insuportabilă. Era de parcă ar fi fost întâmpinată de o școală pentru orbi. Când al cincilea bărbat și-a întins mâna și i-a pus-o pe un sân, doamna doctor Swenson a bătut din palme zgomotos.

— Ajunge, a spus ea, iar bărbații care o atingeau pe Marina au făcut un salt îndărăt, aterizând pe degetele de la picioarele celor care stăteau în spatele lor și care așteptau să le vină rândul, iar atunci au amuțit și au privit-o întrebător pe doamna doctor Swenson.

În acel moment, Marina a aflat două lucruri clare: lakashi nu știau engleză, nu cunoșteau cuvântul *ajunge* și, în pofida acestui obstacol, făceau tot ce le spunea doamna doctor Swenson. Agresivitatea din vocea acesteia i-a ridicat pulsul Marinei mai mult decât o făcuseră bărbații cu degetele lor ude. În fond, ei păruseră mai degrabă curioși, nu amenințători. În această ierarhie, doamna doctor Swenson era incontestabil persoana cea mai importantă, iar Marina s-a simțit mai aproape de băștinași decât de căpetenia lor.

— Haide, a zis doamna doctor Swenson și a arătat spre marginea bărcii, peste care bărbații, unul câte unul, au început să pășească, deseori aterizând pe vreun om ghinionist din apă. Sunt niște persoane extrem de tactile, a adăugat ea când ultimul dintre ei a dispărut cu un clipocit. Nu au alte intenții. Dacă nu pot atinge ceva, atunci nu există.

— Pe dumneavoastră nu vă ating, a zis Marina, ștergându-se cu mâneca pe față.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Acum deja știu că exist. Am reușit să mă descurc în privința asta.

Malul se prelungea cu un ponton îngust, un singur deget îmbietor, iar Easter a dus barca până când aproape că s-a lipit într-o parte de el, iar atunci bărbații și-au dat torțele femeilor și au urcat în barcă disciplinați, luând lăzile și bagajele și plecând cu ele în noapte. Cei mai mulți dintre ei au bătut-o ușurel pe umăr pe Marina ori s-au oprit s-o atingă pe cap, dar aveau o treabă de făcut și nimeni n-a zăbovit prea mult. Acum femeile erau cele care țipau, iar pe când Marina cobora din barcă, împreună cu Easter și cu doamna doctor Swenson, ele și-au ridicat torțele deasupra capului pentru a lumina mai mult în jurul lor. Purtau rochii largi, cusute de ele, în culori stinse, și părul lung le era

împletit în cozi date pe spate. Aveau copii prinși de piept cu eșarfe, copii care se țineau de gleznele lor, copii care se sprijineau pe șoldurile lor, cu ochii rotunzi și închiși la culoare reflectând focurile din preajmă. Doamna doctor Swenson și-a târât picioarele pe o potecă de pământ, care ducea în junglă, înclinând uneori din cap spre femeile care își cântau în triluri vocalele pline de extaz. Copiii de pe jos au întins mâinile și au atins pantalonii Marinei, femeile își plimbau degetele în jurul urechilor ei și o băteau ușurel în capul pieptului. Uneori, câte un copil de obicei foarte mic, întindea o mână spre doamna doctor Swenson, iar mama lui i-o trăgea înapoi.

— Nu știau că veniți în seara asta, a spus Marina, iuțind pasul ca să ajungă mai aproape de doamna doctor Swenson. Ba chiar a îndrăznit să pună o mână pe brațul ei. Uneori stați mai mult timp în Manaus, două sau trei nopți.

— Uneori stau o săptămână, a zis doamna doctor Swenson, cu privirea îndreptată în fața ei. Nu mă încântă ideea, dar uneori se mai întâmplă.

O femeie însărcinată din fața lor a dat la o parte de pe potecă o creangă joasă dintr-un copac.

— Dar, dacă n-au noțiunea timpului, iar dumneavoastră nu aveți cum să luați legătura cu ei, cum află când vă întoarceți?

— Nu află.

— Și atunci cum știu când să vă întâmpine cu atâta vâlvă, ca în seara asta?

Doamna doctor Swenson s-a oprit și s-a răsucit spre Marina. Bezna îngrozitoare era spintecată de atâtea focuri distincte, încât umbrele, aidoma vocilor, veneau spre ele din toate direcțiile. Din când în când, o bucată de lemn în flăcări cădea pe câte un morman de frunze. Era greu să-ți închipui cum de întreaga pădure nu se transformase deja în cenușă fumegândă.

— Presupun că fac asta în toate nopțile când lipsesc de aici. Nu știu sigur. Mâine-dimineață îl puteți întreba de domnul doctor Nkomo. Eu o să vă spun noapte bună, doamnă doctor Singh. Easter o să vă arate unde o să stați. Sunt obosită.

Pe când rostea aceste cuvinte, doamna doctor Swenson a început să se clatine puțin pe picioare, iar Marina a strâns-o mai zdravăn de mână. Doctorița și-a închis ochii.

— Sunt în regulă, a zis ea, apoi s-a uitat la Marina. Părea să respire greoi. Uneori e mai dificil decât mi-am imaginat. Doamna doctor Swenson a întins o mână, iar o femeie care stătea lângă, o femeie cu un copil adormit legat la pieptul ei și cu alți doi copii, poate gemeni, ținându-se de câte o gambă de-a ei, a luat-o de mână și a dus-o în beznă. Pe când Swenson se îndepărta, toate luminile și sunetele au urmat-o, mulțimea formându-se în jurul torței pe care o ținea în mână. Marina ar fi trebuit de fapt să ceară și ea o torță, căci în curând a rămas singură în întuneric.

Atunci ar fi trebuit să-și facă griji în privința doamnei doctor Swenson, căci Amazonul părea s-o înfrângă, dar în schimb s-a gândit la vipere. S-a întrebat dacă dormeau pe jos sau în copaci și, în cazul în care dormeau în copaci, oare nu se descolăceau în timpul nopții? Cea mai bună mișcare a ei ar fi fost să se ducă după mulțime, să rămână lângă lumini, dar, după ce a făcut câțiva pași, n-a mai știut unde să pună piciorul. În jurul ei se auzeau atât de multe trosnituri și pocnete! Crenguțe o împungeau în haine și era convinsă că vreo lighioană i se mișca pe gât. Tocmai era pe punctul să strige, când a văzut o lumină venind dinspre ponton, o lumină care părea să fie o rază lungă și stabilă. O lanternă! I s-a părut că nu mai văzuse niciodată un obiect atât de modern. Fără îndoială că era Easter, care venea după ea. Easter nu folosea lanterna așa cum ar fi făcut-o oricare alt băiat. O ținea îndreptată spre potecă. Nu i-a vârât-o în ochi Marinei și nici n-a luminat vârfurile copacilor. Când a ajuns la ea, a luat-o de mână și amândoi s-au afundat în junglă. Era un soi de potecă îngustă, deși la fel de bine ar fi putut să fie doar o spărtură întâmplătoare în vegetație. Marina a rămas la un pas în urma băiatului, punându-și piciorul în locurile unde călcase el, pe când Easter curăța tot ce le stătea în cale, liane joase și pânze de păianjen atât de mari și de solide, încât ar fi putut prinde în ele și un porc mai mic. Atenția Marinei era atât de absorbită de propriile-i picioare, încât n-a văzut pe unde au mers până când nu s-au oprit. Easter

o dusese la o baracă din metal pe piloni. S-a aplecat, a ridicat un bolovan, a luat de acolo o cheie și a descuiat ușa. Marina nu se așteptase să vadă o ușă în junglă, și nicidecum încuiată. Înăuntru, Easter a îndreptat lanterna spre o masă și câteva scaune, stive de lădițe, dintre care a recunoscut câteva: sucul, carnea tocată. Se găseau în depozit. Copilul, care și acum o ținea de mână, a dus-o în partea din spate a camerei, unde au intrat pe altă ușă, apoi au ieșit pe o verandă spațioasă sau poate într-o altă cameră. Era greu de spus. Nu era nici o adiere, doar freamătul aerului din jurul sutelor de mii de aripi ale insectelor zburătoare. Easter a îndreptat lanterna spre o coloană lungă de plasă de țânțari, agățată de tavan, care înconjura un pat mic. A arătat spre ea, apoi spre pătuț. Totul ar fi fost altfel la lumina zilei. Nimic nu i s-ar fi părut atât de descurajator dacă ar fi putut să vadă bine ce era în jurul ei.

Așezându-se pe marginea patului, Marina și-a dat seama că, făcându-și griji din pricina focurilor, șerpilor și mâinilor îndrăznețe ale băștinașilor, plecase din barcă lăsându-și acolo bagajul și, deși i-ar fi plăcut să-și schimbe hainele și să se spele pe dinți, nu știa unde să caute un lighean cu apă. Nu-și putea închipui deloc cum să mimeze pentru Easter că-și dorea să fie condusă înapoi la barcă și nici n-avea chef să se ducă singură până acolo, așa că s-a decis să o lase baltă. I-ar fi plăcut să aibă telefonul la ea. Ar fi trebuit să-l sune pe domnul Fox înainte de a pleca din Manaus. Era sigură că el îi lăsase deja mai mult de zece mesaje și că, a doua zi dimineață, când avea să le asculte, o să-i audă panica crescândă din voce. Ea nu simțise decât iritare, îl pedepsise să stea o zi fără să știe pe unde umblă ea, iar acum, fiindcă era prea întuneric să-și găsească telefonul, nu mai avea cum să-l liniștească. Sau poate credea că Marina plecase deja spre Miami, că se întorcea cu primul avion, așa cum îi spusese că avea de gând, deși probabil că de fapt n-o crezuse.

Și-a dat jos încălțările și a arătat spre Easter. *Tu dormi*? El a îndreptat lanterna spre un perete aflat la doi metri de patul ei și i-a arătat un hamac, o manta goală care-l aștepta. Apoi, după ce i-a dat ei lanterna, și-a scos tricoul și s-a urcat în hamac, iar ea a rămas pe loc, luminând cu lanterna în direcția lui, stupefiată de

coconul suspendat pe care-l formase. Avusese noroc că fusese trimisă în camera lui Easter. Voia să creadă că doamna doctor Swenson fusese extraordinar de amabilă cu ea, când de fapt probabil că era singurul loc disponibil sub un acoperiș. Dar nu conta, căci acum își dăduse seama că n-ar fi putut să doarmă acolo fără el. În patul ei, sub plasă, Marina putea să-și imagineze cu ușurință multe situații în care ar fi dus-o mult mai rău decât acum. S-a întins și a stins lanterna, ascultând răsuflarea sacadată a junglei. Aici era mai bine decât în hotelul Indira. Pătuțul era la fel de confortabil ca patul de acolo. Fără îndoială că lakashii erau pregătiți să primească oaspeți, chiar dacă doamna doctor Swenson susținea că îi detestă. Oamenii mai veniseră să stea aici până acum și probabil se culcaseră cu toții sub această plasă de țânțari, mulțumind lui Dumnezeu că hamacul lui Easter era la doi metri distanță. Marina a deschis ochii. Sub lumina slabă a lunii, s-a uitat la norul alb al plasei ei. Probabil că și Anders dormise aici. Easter era lângă el când a murit, așa spusese doamna doctor Swenson. S-a ridicat în capul oaselor. Anders. S-au năpustit asupra ei bezna, veranda, pătuțul. Amețit de febră, el privea prin plasa asta. Marina s-a ridicat și și-a pus pantofii în picioare. Sigur era un pix pe undeva. A luat lanterna și a aruncat o privire spre mica siluetă a lui Easter, care stătea întins pe spate în pânza hamacului. N-avea nimic la ea, nici o poșetă, nici un rucsac. S-a dus în depozit. Acum, că ținea lanterna în mână, putea să vadă că nu era decât o cămară spațioasă – lăzi peste lăzi, coșuri din plastic, tuburi de plastic, lăzi cu mâncare, sticle cu apă, lădițe cu eprubete și lamele. A găsit o mătură, un morman de haine, un ghem uriaș de sfoară. Nu exista nici un sertar și nici un raft. Nu exista nici o suprafață pe care ai putea pune un pix, nimic nu avea nici o logică. Apoi și-a amintit că pixurile lui Anders îi rămăseseră lui Easter după moartea lui. Era moștenirea băiatului, un pumn de Bicuri. S-a întors pe verandă, a luminat câteva găleți, a măturat cu raza lanternei muchia dintre ziduri și podea, iar acolo, chiar în spatele hamacului, a văzut o cutie de metal, mai mare decât cele care se folosesc pentru păstrarea documentelor și mai mică decât cele pentru scule sau

unelte. S-a așezat în genunchi, și-a întins o mână până în spatele băiatului și a tras cutia metalică pe șipcile grosolane de cherestea ale dușumelei. Nu avea încuietoare, doar o balama care se îndoia peste muchia cutiei pentru a o ține închisă. Deasupra era o tăviță de metal, plină de pene, iar ea le-a ridicat câte două, câte trei sau patru, erau mai mult de douăzeci și patru de pene de culori pe care Marina nici nu-și închipuise că le-ar putea avea, de culoarea levănțicii și galben fosforescent, toate prefect curate, cu fulgii lipiți între ei. Lângă tăviță era o piatră de dimensiunea și forma unui ochi uman. Mai era și o fosilă intactă a unui pește preistoric, prins într-un șist argilos și înfășurat cu o panglică roșie de mătase. Sub tăviță era un plic albastru al unei aerograme, cu cuvântul EASTER scris pe el, iar înăuntru scria: *Vă rog, faceți tot ce vă stă în putință pentru a-l ajuta pe acest băiat să ajungă în Statele Unite și veți primi o recompensă. Duceți-l la Karen Eckman.* Urma adresa lui, numărul lui de telefon. *Toate cheltuielile vă vor fi rambursate. RECOMPENSĂ. Mulțumesc, Anders Eckman.* Dedesubt, același mesaj era scris în spaniola cultivată a lui Anders. Nu știa portugheză, așa că încercase să se facă înțeles în spaniolă. Marina și-a lăsat greutatea corpului pe călcâie. Mai era un carnețel legat cu o spirală, care conținea alfabetul, câte o literă pe fiecare pagină, doar majuscule, iar la sfârșit cuvântul *Easter* și apoi *Anders*, pe urmă cuvântul *Minnesota*. Permisul de conducere al lui Anders era la fundul cutiei, lângă pașaport. Poate că Easter își dorise să aibă o fotografie cu el sau poate Anders își dorise să i-o dăruiască. Erau trei bancnote de douăzeci de dolari. Mai erau cinci elastice, vreo șase pixuri, un pumn de monede americane și braziliene. Marina ameținse. Voise să-l trezească pe băiat, să scrie cuvântul *Anders*, unul dintre cele trei cuvinte pe care le știa. Apoi să arate spre cuvânt și pe urmă spre pat *Anders a dormit aici*?, dar acum nu mai era nevoie. A pus totul la loc. A aranjat penele, a închis capacul și a împins cutia până lângă perete. A stins lanterna și, sub lumina razelor lunii, s-a dus înapoi la patul lui Anders și s-a strecurat în el. El îi arătase pașaportul în ziua când îl primise prin poștă. Coperta de carton încă era rigidă. Fotografia nu semăna

deloc cu el. Chiar și culorile erau șterse. Poza de pe permisul de conducere era mai bună.

— N-ai avut pașaport? l-a întrebat ea.

— Ba da, a spus el, așezându-se pe biroul ei și uitându-i-se peste umăr ca să-l mai vadă încă o dată. În al doilea an de facultate.

Atunci Marina a ridicat privirea spre el.

— Unde te-ai dus?

Marina regreta că nu petrecuse un an în străinătate. Nu putea să suporte gândul de a fi departe de casă.

— La Barcelona, a zis el, sâsâind fără nici o jenă. Părinții mei au vrut să mă duc în Norvegia. Dar cine pleacă din Minnesota un semestru în străinătate și se duce în Norvegia? Cât am stat acolo, am crezut că niciodată n-o să mă mai întorc acasă. Obișnuiam să compun o scrisoare în gând pentru părinții mei, în care să le spun că eu eram făcut pentru soare, sangria și sieste. Eram cel mai fericit american din Spania.

— Și atunci ce cauți aici?

Anders a ridicat din umeri.

— Mi s-a terminat bursa. Într-un fel sau altul m-am trezit că mă întorc acasă. Am făcut facultatea de medicină. Nu m-am întors niciodată acolo. A luat de la ea pașaportul și s-a uitat din nou la el. Nu crezi că fotografia e bună? a întrebat-o apoi. Par atât de serios. Aș putea să fiu spion.

Marina n-a visat nimic în noaptea aceea. Tributul inconștientului ei pentru că lua Lariam fusese plătit în acea după-amiază, în barcă, dar, la un moment dat, când dormea fără să viseze nimic, a fost trezită din somn de un țipăt sugrumat, strigătul ascuțit și neputincios al unui animal prins într-o capcană. Marina s-a ridicat în capul oaselor.

— Easter? a făcut ea.

A aprins lanterna și a văzut o asemenea agitație în hamacul lui, încât imediat s-a gândit la un șarpe. A sărit în picioare, cu intenția de a înșfăca marginile pânzei și de a răsturna hamacul, pentru a-l salva pe băiat de pericolul care-l pândea, dar, până când a izbutit să iasă de sub plasa ei de țânțari, a înțeles ce se

întâmplase și a mai zăbovit o clipă pentru a-i auzi sunetul vocii, apoi s-a întins spre el și și-a pus mâinile pe umerii lui. Știa cum să trezească pe cineva dintr-un vis, așa cum nimeni n-o făcuse vreodată, dar cum și-ar fi dorit s-o facă cu ea. L-a zgâlțâit ușurel, lăsându-l să zvâcnească sub mâinile ei. Era leoarcă de transpirație, tremura, avea ochii dați peste cap. A scos o sumedenie de sunete potrivite, pe care el nu putea să le audă. A șoptit, *Ok, acum e bine*. Nu s-a putut abține. L-a luat în brațe și l-a lăsat să plângă lipit de gâtul ei, în timp ce-i făcea promisiuni, cu mâna mișcându-i-se în cecuri în spațiul îngust dintre omoplații lui, iar când el a început să respire iarăși ușor și să adoarmă, ea i-a netezit părul cu degetele și s-a întors în patul ei, iar el a venit după ea și s-a urcat sub plasă. Marina nu mai dormise cu un copil până atunci, doar în copilărie o făcuse la petrecerile în pijama cu alte fete, dar nu era nici o filozofie. I-a făcut loc sub braț, l-a tras la pieptul ei și, până să se mai gândească la ceva, amândoi au adormit în siguranță, sub tunelul alb al plasei.

La un moment dat în timpul nopții, populația lakashi, care urlase sălbatic și făcuse acrobații cu focul, a fost înlocuită de un trib de oameni harnici, un grup de persoane serioase, care își vedeau de treburile cotidiene, fără trâmbițe sau focuri. Marina i-a văzut mergând pe o potecă până într-o poieniță de pe malul râului, deși când trecuse prin același loc cu o noapte în urmă, ar fi putut jura că acolo nu era decât junglă compactă. Erau femei care spălau haine în râu sau își spălau copiii, femei care adunau bețe în coșuri și împleteau părul fetelor în cozi, și făceau toate acestea sub razele nemiloase ale soarelui. Exista acolo o mare amestecătură de copilași dezbrăcați care loveau apa cu mâinile și tropăiau în mâl, atât de mulți copilași și bebeluși care se târau pe jos, încât Marina s-a întrebat dacă nu cumva nimerise în creșa tribului. Nu vedea decât puțini bărbați și doar câțiva care ciopleau pe interior un buștean foarte mare. Nu purtau tricouri sau pantofi, iar, când Marina s-a dus până la ei, i-au aruncat o privire scurtă și absentă, de parcă ar fi fost turistă și mai văzuseră și alții ca ea până atunci. Firește, bărcile erau esențiale când trăiai lângă râu, alte bărci din

bușteni scobiți erau puse de-a valma pe mal, iar în apă, un bărbat vâslea, îndepărtându-se. Două fetițe s-au apropiat de ea, îmbrăcate în pantaloni scurți, dar fără bluze, fiecare dintre ele având câte o maimuță minusculă în jurul gâtului, care se ținea cu mâinile de coada-i prehensilă, în chip de încheietoare. Ambele maimuțe și-au răsucit capetele spre Marina și i-au arătat dinții ascuțiți și galbeni, zâmbind exuberant. Doar maimuțele au privit-o în ochi. Apoi una dintre ele a zărit o creatură infinitezimală în părul fetiței ei, s-a întins, a înhățat-o din capul copilului și a înghițit-o.

Marina încă nu izbutise să descopere unde se aflau cele două persoane pe care le știa aici, pe râu. Easter nu era în patul ei când se trezise de dimineață, nu era nici în hamacul lui, iar ea s-a minunat la gândul că făcuse atât de puțin zgomot, încât n-o trezise din somn, deși era un copil nedeprins cu sunetele. N-o găsise nici pe doamna doctor Swenson, dar își imaginase că asta o să-i fie mai greu. Doamna doctor Swenson ori era în fața ta, ori nu putea fi găsită, iar de această dată nu mai putea să aștepte lângă ușa biroului ei, sperând că o să-și facă apariția.

Barca cu fundul plat se legăna ușurel la capătul parâmei, lângă ponton, exact în locul unde o lăsaseră cu o noapte în urmă, iar Marinei i s-a părut o dovadă că deocamdată totul era în regulă. Când s-a urcat în ea, bărbații care răzuiau bușteanul s-au oprit și s-au ridicat în picioare să o privească, bătându-se ușurel pe coapse cu cuțitele lor încovoiate. A avut nevoie doar de câteva secunde ca să-și dea seama că geanta ei nu era la bord. Puntea era pustie și nu exista nici un loc unde ar fi putut să-și caute bagajul. Marina și-a trecut limba peste măsele și s-a gândit încă o dată la periuța ei de dinți. Deja era zăpușeală, iar în aer se simțea mirosul apăsător de frunze care putrezeau sau care se deschideau. Lângă apă, țânțarii s-au servit din gleznele ei și au săpat un puț la baza gâtului său. Unul i s-a vârât sub bluză și a mușcat-o sub omoplat, într-un loc unde n-avea cum să se scarpine. Își dorea geanta aceea mult mai mult decât și-o dorise pe cea care încă nu sosise în Manaus. S-a întrebat dacă nu cumva, în șopronul-magazie unde dormise, ar fi putut să găsească vreo cremă cu insecticid, apoi, pentru

prima oară în viața ei, s-a gândit la legătura dintre cuvintele *insecticid* și *genocid*. Brusc a simțit o schimbare în grupul de lakashi, o îndreptare unanimă a umerilor, urmată de o sporovăială însuflețită, pe care nu putea s-o interpreteze în nici o limbă pe care o cunoștea. Apoi a zărit un bărbat negru, foarte înalt și slab ca un pai, care a ieșit din junglă, cu ochelarii lui mici, cu ramă de sârmă, sclipind sub razele soarelui. El și-a înclinat capul în toate direcțiile, într-un gest care era mai degrabă o încuviințare, nu o plecăciune, iar toți oamenii s-au ridicat în picioare și și-au înclinat și ei capetele în chip de răspuns. Câțiva au răcnit câteva cuvinte de salut, iar el le-a repetat, surprinzând perfect aceleași acorduri ritmate de la sfârșitul propoziției, care au adus mulțimea într-o stare de extaz. Femeile și-au ridicat bebelușii și i-au fluturat spre el, bărbații și-au pus jos cuțitele. Apoi au înjghebat un soi de dialog, o persoană din trib rostea o propoziție, iar bărbatul înalt o repeta. Oricât de complicată ar fi fost propoziția pe care i-o serveau, el izbutea să le-o returneze. Lakashi se legănau unul lângă celălalt, pe deplin satisfăcuți, moment în care bărbatul a făcut o plecăciune mult mai adâncă, ce părea să indice că se distrase de minune, dar că acum trebuia să-și reia munca.

— Doamna doctor Singh, presupun, a spus el, ocolind un foc și întinzându-i mâna Marinei. Purta pantaloni de camuflaj și un tricou albastru din bumbac, care părea să fi fost bătut de multe ori cu bățul pe pietre. Thomas Nkomo. Îmi face plăcere să vă cunosc.

Engleza lui era atât de melodioasă și era atât de evident că nu era limba lui maternă, încât Marina s-a întrebat dacă nu cumva o învățase cântând.

— Și mie îmi face plăcere să vă cunosc, a zis ea, strângându-i mâna lungă și subțire.

— Doamna doctor Swenson ne-a spus că o să vă aducă cu ea. Am vrut să fac cunoștință cu dumneavoastră azi-noapte, să vă salut, dar toată lumea a venit să vă întâmpine și nu m-am putut apropia de dumneavoastră.

— Nu cred că pe mine au vrut să mă întâmpine.

Oare doamna doctor Swenson îl anunțase că o să vină împreună cu ea?

— Celor din trib le place să nu stea cu mâinile-n sân. Mereu caută pretexte ca să sărbătorească câte ceva.

Marina a înclinat din cap spre mulțimea din spatele lor, care se așezase să se uite la discuția dintre ei, de parcă ar fi fost o piesă de teatru.

— Le vorbiți frumos limba.

Thomas Nkomo a râs.

— Sunt un papagal. Repet ce-mi spun ei. Așa învăț eu. Ei știu puțină portugheză, căci pe aici mai trec din când în când negustori sau se duc ei la Manaus, dar eu încerc să vorbesc lakashi. Nu trebuie să te sfiești când vine vorba de limbi străine.

— Habar n-am de unde să încep cu limba asta.

— Mai întâi trebuie să deschideți gura.

— Înțelegeți lakashi?

El a ridicat din umeri.

— Știu mai multe decât îmi dau seama. Sunt aici de doi ani. Destul încât să învăț câte ceva.

Doi ani? Chiar în spatele cortinei aspre de frunze, Marina putea să distingă forma unor colibe, o schiță vagă a civilizației. Oare exista vreun cartier în copaci, pe care ea nu-l vedea, un loc unde oamenii izbuteau să reziste aici ani întregi?

— Lucrați cu doamna doctor Swenson?

Fără îndoială că cei din Vogel știau despre asta și uitaseră să-i spună că plăteau și alți doctori ca să muncească la proiectul lor.

— Lucrez cu doamna doctor Swenson, a spus el, dar părea că repetă iarăși ca un papagal după ea, de parcă ori nu credea ce spune, ori nu-i înțelesese întrebarea, apoi a adăugat: Temele noastre de cercetare se suprapun. Dar dumneavoastră, doamnă doctor Singh? Doamna doctor Swenson spune că sunteți angajată a companiei Vogel. Care-i domeniul dumneavoastră de studiu?

— Colesterolul, a spus Marina, gândindu-se că aproape sigur nimeni din pădurea tropicală nu se gândise vreodată la colesterol și nici n-avea de ce. Erau prea multe vipere pe care ai fi putut

călca. Lucrez într-o echipă care face studii experimentale pe termen lung cu statine.

La aceste cuvinte, Thomas Nkomo și-a împreunat mâinile lungi și elegante și și-a apăsat vârfurile degetelor pe buze, cu capul legănându-i-se trist și lent dintr-o parte în alta. I-a văzut verigheta din aur, strălucind aidoma unui far pe piele. Lakashi, care nu-l scăpaseră deloc din ochi până atunci, acum s-au aplecat spre el, îngrijorați din cauza expresiei de supărare de pe chipul lui. A trecut multă vreme până când a izbutit să spună ceva.

— Deci ați venit aici din cauza prietenului nostru.

Marina a clipit. Era foarte posibil ca, dintre toți doctorii care veniseră aici până acum, doar unul dintre ei să fi fost interesat de colesterol.

— Da.

El a oftat cu bărbia în jos.

— Nu mi-am dat seama, dar bineînțeles, bineînțeles. Bietul Anders. Ne e tare dor de el. Ce face soția lui? Ce mai fac soția lui și băieții?

I-a pronunțat numele Car-*ron*. Nu fusese posibil ca ea să vină aici și totuși Marina își dorea să fi fost de față pentru a vedea suferința de pe chipul lui Thomas Nkomo, să primească compasiunea lui binevoitoare.

— Karen vrea să aflu ce-a pățit. Am primit foarte puține informații.

Umerii lui Thomas Nkomo s-au prăbușit spre ea.

— Nu știu ce să spun. Cum am putea să-i explicăm așa ceva? Am crezut că o să se facă bine. Oamenii se pot îmbolnăvi foarte tare în junglă, febra e un lucru uzual. Eu sunt din Dakar. În vestul Africii vă pot spune că cei foarte tineri mor brusc, iar cei foarte bătrâni mor extrem de încet, dar celorlalți, bărbaților sănătoși ca Anders Eckman, le trec bolile până la urmă. Noi suntem medici. Și-a pus mâna pe piept, în dreptul inimii. Eu sunt medic. Nu m-am așteptat la așa ceva.

Parcă reacționând la această manifestare a emoțiilor, lakashi s-au ridicat brusc în picioare și și-au strâns copiii și cuțitele. Au pus repede crengile și hainele în coșuri și, în mai puțin de un

minut, s-au retras cu toții în junglă. Thomas Nkomo a privit tulburat spre cer.

— Acum ar trebui să plecăm, doamnă doctor Singh. O să fie o furtună puternică. Lakashi de aici au un talent meteorologic supraomenesc. Veniți cu mine, da? O să vă arăt laboratorul. O să fiți impresionată de ce-am reușit să facem în condițiile astea primitive.

Vedea cum furtuna se apropia dinspre vest, de peste râu, și a simțit schimbarea bruscă din consistența aerului. Domnul Nkomo și-a pus o mână pe spatele ei.

— Acum, vă rog, a spus el și au luat-o cu pași vioi într-o direcție în care ea nu mai fusese până atunci.

Păsările traversau râul și țâșneau direct spre bolta cerului, pe când alte vietăți, despre care Marina nu-și dădea seama ce anume erau, urcau în copaci. Apoi a văzut un singur fulger nuclear, urmat după câteva milisecunde de un tunet care ar fi putut despica planeta în două. Iar pe urmă, căci lucrurile de genul acesta vin câte trei deodată, a început să plouă. Marina, orbită de lumină și asurzită de bubuitură, brusc a avut impresia că o să se înece stând în picioare.

În Manaus de multe ori i se întâmplase să scape de furtună sau măcar de cea mai violentă parte a ei, pășind apăsat în șlapi și găsindu-și un adăpost sub vreo copertină înainte ca zăgazurile cerului să se rupă, dar numai cei născuți în junglă sunt în stare să fugă prin ea, altfel rădăcinile și lianele sunt capcane, îți pot fractura picioarele, iar noroiul se întinde pe jos ca uleiul. Lakashi dispăruseră demult, laolaltă cu păsările și cu celelalte creaturi neștiute și agile, toate întorcându-se acasă, la cuiburile sau vizuinele lor, lăsându-i singuri pe Marina și pe doctorul Nkomo, care înaintau cu greu pe poteca denivelată. Toți stropii de ploaie izbeau pământul cu o asemenea forță, încât ricoșau, dându-le senzația că pământul clocotea. Marina își muta mâinile din copac în copac, redresându-se cu ajutorul crengilor, încercând să respire regulat sub potopul de apă.

Doctorul Nkomo a bătut-o ușurel pe mână cu unul dintre degetele lui lungi.

— Îmi cer scuze, dar nu-i o idee prea bună, a strigat el. N-aveți de unde să știți ce se ascunde în scoarța copacilor, n-ar trebui să-i atingeți.

Marina și-a retras repede degetele și a încuviințat din cap, apoi și-a întors mâinile cu palmele în sus și le-a spălat în ploaie.

Domnul doctor Nkomo a continuat aproape țipând, pentru a se face auzit peste vuietul furtunii.

— Eu m-am sprijinit odată de un copac și o furnică-glonț m-a pișcat prin tricou, m-a înțepat pe umăr. Poate ați auzit despre ea după numele speciei, *Paraponera*? Și-a scos ochelarii, care deveniseră inutili pe furtună, și i-a pus în buzunarul de la piept. A fost o singură furnică, cât unghia de la degetul meu mare, și am rămas în pat o săptămână. Nimănui nu-i place să se plângă din cauza unor lucruri de genul ăsta, dar a fost o durere pe care n-o s-o uit niciodată. În țara dumneavoastră nu sunt furnici-glonț, nu-i așa?

Marina s-a gândit la greieri și la grauri, la iepuri și la cerbi, la atlasul Disney cu animale sălbatice, care dormeau pe pajiștile verzi din statul ei natal.

— Nu sunt furnici-glonț, a spus ea.

Avea lenjeria intimă și părul ude leoarcă, iar pământul de sub picioarele ei se înmuia, pe când torentele de apă se revărsau printre copaci. Au auzit un șuierat strident, care a depășit în intensitate tunetele, și s-au întrebat dacă nu era doar o închipuire de-a lor. Imaginația are un rol important în junglă, mai ales în timpul furtunii. S-au oprit și au rămas pe loc până când șuieratul a răsunat din nou, apoi s-a stins. Marina a întors capul și a văzut că, la stânga ei, ceea ce ea crezuse că era un copac era de fapt un stâlp. Erau patru stâlpi iar la vreo doi metri deasupra capului ei era o platformă, iar deasupra ei, un acoperiș din frunze de palmier. Patru lakashi s-au aplecat peste margine ca să se uite la ei. Domnul doctor Nkomo s-a uitat în sus, a fluturat o mână, iar cei patru i-au salutat și ei.

— E o invitație, i-a spus el Marinei. Urcăm, da?

Marina, care abia putea să-l audă din cauza apei care îi umplea urechile, a urcat prima pe scară.

Unica încăpere spațioasă și deschisă din casă era uscată, ca printr-un miracol, având în vedere absența pereților laterali, dar acoperișul era cu câțiva metri mai lat decât podeaua și înclinat în toate părțile. Marina și doctorul Nkomo au privit instinctiv în sus, pentru a admira această barieră dintre ploaie și capetele lor, pe când una dintre femei, șezând pe jos, lucra la o împletitură complicată din trei frunze lungi de palmier, de parcă ar fi vrut să le arate cum fusese posibil un asemenea lucru. Era atât de absorbită de munca ei, încât păruse să nu remarce sosirea oaspeților, și totuși Marina era sigură că femeia se aplecase peste margine și se uitase la ei cu treizeci de secunde în urmă. Sunetul apei care izbea frunzele de palmier era cu mult mai blând decât zgomotul apei care o lovise în cap și se simțea recunoscătoare față de această femeie pentru munca ei. Doi bărbați, care ar fi putut la fel de bine să aibă treizeci de ani sau cincizeci de ani, au venit la ei pentru a trage câteva palme în pieptul și spatele domnului doctor Nkomo, deși loviturile erau mult mai reținute și mai pline de respect decât cele pe care i le dăduseră lui Easter cu o seară în urmă. Apoi, sporovăind necontenit unul cu celălalt, au ridicat câteva șuvițe din părul ud al Marinei, i-au studiat puțin urechile, apoi i-au lăsat părul să cadă. O femeie mult mai voinică, de vreo șaizeci sau șaptezeci de ani, toca mai multe rădăcini albicioase, folosind podeaua în chip de tocător și același cuțit cu care cioplise bușteanul bărbații care lucraseră la barcă. Pentru că erau doi bărbați în cameră, în spatele ei, pe jos, mai exista încă un cuțit similar. Mai era și o fiică adolescentă, plină de coșuri și cu unghiile roase, care părea că se uită dezorientată prin cameră, de parcă ar fi sperat să descopere vreun telefon, o fetiță de vreo doi sau trei ani care fugea prin cameră, îmbrăcată cu aceeași rochie largă pe care păreau s-o poarte toate femeile lakashi, dar în miniatură, și un bebeluș gol, un băiat, care se târa cu o viteză măricică pe scândurile pline de așchii. Marina a calculat rapid viteza cu care se mișca bebelușul și dimensiunea dușumelei, pe urmă instantaneu a țâșnit până în cealaltă parte a camerei, prinzând băiețelul de piciorușul lui maroniu exact în clipa când acesta își întindea mâna stângă în aer, deasupra golului de dedesubt.

— Aaaahhh! a făcut mulțimea și pe toți i-a bufnit râsul.

Marina, gâfâind, s-a uitat peste margine, unde apa de pe acoperiș se învolbura în abisul plin de noroi și liane, de parcă s-ar fi prăbușit la Niagara. Și-a pus un braț în jurul taliei bebelușului și l-a adus în centrul camerei. Și bebelușul râdea. Care era gluma de fapt? Că ea chiar crezuse că el o să cadă, la fel cum crezuse că Easter n-o să mai iasă la suprafața apei? Așa asigurau ei inteligența rasei lor, lăsându-și bebelușii neatenți să cadă ca merele coapte din copac? A luat bebelușul în brațe și l-a întors cu fața la ea. Fără îndoială că era mai slab decât prototipul american, dar foarte sănătos, dădea din picioare și gângurea de plăcere. Fetița s-a oprit din fugă preț de un minut pentru a lua cuțitul nefolosit și s-a apucat să lovească cu el în podea, în spatele femeii mai în vârstă. Apoi bebelușul a urinat pe Marina, un șuvoi lung și abundent pe partea din față a bluzei ei deja ude leoarcă. Bărbații au râs și mai tare, iar femeile mai încet, clătinându-și capul spre toți străinii din lume, care nu știau să țină un bebeluș în direcția potrivită. Cuțitul fetiței s-a înțepenit în scânduri, iar ea, după un urlet scurt, l-a scos de acolo și apoi l-a înfipt din nou, la vreo douăzeci de centimetri de spatele bătrânei.

— Vreți să luați cuțitul ăla? l-a întrebat Marina pe doctorul Nkomo.

Fără îndoială că doamna doctor Swenson ar fi insistat ca ea să respecte legile firii, conform cărora bebelușii cad de pe pământul plat, iar copilașii se joacă cu cuțitele la care într-o zi vor fi nevoiți să se priceapă pentru a se hrăni. Acești copii nu suferiseră nici o rană serioasă înainte de venirea Marinei și, fără doar și poate, aveau mari șanse să supraviețuiască și după plecarea ei, și totuși doctorul Nkomo a smuls cuțitul din mâinile refractare ale fetiței, iar când i l-a dat unuia dintre bărbați, ea și-a pus fața pe podea și a plâns. Femeia care împletea părți din acoperiș s-a ridicat în picioare și i-a spus ceva doctorului Nkomo, îndreptând un deget spre Marina, apoi arătând spre el. Adolescenta a venit și a luat bebelușul de la ea.

— Deja am făcut vreo boacănă? a întrebat Marina.

— E ceva legat de hainele tale, a spus el. Haine a fost singurul cuvânt pe care l-am recunoscut și nici de el nu sunt sigur.

În acel moment, bătrâna s-a ridicat cu greu de pe podea și s-a apucat să descheie nasturii bluzei Marinei. Marina a prins-o pe femeie de degete și a clătinat din cap, dar femeia pur și simplu a așteptat până când Marina i-a dat drumul și apoi s-a apucat iarăși s-o descheie. Atingerile ei erau răbdătoare, dar și insistente. Marinei nu-i păsa că pe hainele ei jegoase și ude leoarcă era și urină, dar nu avea cum să-i explice asta. Când s-a îndepărtat de ea, femeia a urmat-o. Era mult mai scundă decât Marina, toate femeile erau mai scunde, așa încât s-a trezit că se uită la cărarea din părul ei cărunt, la coada lungă împletită, care îi cădea pe spate. Rochia ei se împingea în burta Marinei și burta ei se lipise de pântecul Marinei. Burta femeii era fermă și tare, iar brusc Marina și-a dat seama că brațele femeii erau subțiri, fața și picioarele ei erau slabe. Doar burta era bombată. S-a gândit la asta, făcând un pas în spate, apoi încă unul și încă unul, până când au fost pe punctul de a cădea amândouă din casă. Marina s-a oprit, gândindu-se la diverse metode prin care să scape, însă femeia și-a reluat îndeletnicirea, descheindu-i nasturii, cu burta lipită de ea, iar atunci a simțit cum bebelușul se mișcă.

— Dumnezeule, a spus Marina.

— Cred că vrea să vă spele bluza, a spus doctorul Nkomo, părând foarte stânjenit. Dacă le intră-n cap o idee, e foarte greu să-i faci să se răzgândească.

— E însărcinată. Am simțit cum se mișcă bebelușul, a zis Marina. M-a lovit cu piciorul.

Bebelușul și-a mișcat iarăși piciorul, de parcă i-ar fi mulțumit că i-a recunoscut prezența, iar femeia și-a ridicat fața spre Marina și a clătinat din cap spre ea, de parcă ar fi spus *Așa sunt copiii, n-ai ce să le faci*. Fruntea ei era brăzdată de multe riduri adânci, iar gâtul său era zbârcit. Pe partea laterală a nasului, lângă ochi, avea un neg plat și închis la culoare, de formă neregulată, care ar fi putut să fie un melanom. După ce i-a descheiat nasturii, ea a ajutat-o pe Marina să-și dea jos bluza, iar Marina a lăsat-o să o ia. Ce spusese Anders? *Orizontul pierdut al ovarelor*? Oare câți

copii o fi dezbrăcat această femeie și câți dintre oamenii care se aflau aici, în casa din copac, erau copiii ei? Fetița care plângea după cuțit? Femeia care împletea acoperișul? Bărbații care așteptau să se apuce iarăși de lucrul la barcă? Cealaltă femeie a venit cu o cârpă mică și nu prea curată și a frecat-o pe Marina pe brațe și pe spate, a șters-o pe burtă și pe gât. I-a atins sutienul Marinei și i-a spus ceva bătrânei, care și-a vârât nasul între sânii Marinei pentru a studia mai îndeaproape marginea de dantelă a cupelor albe. Domnul doctor Nkomo și-a îndreptat atenția asupra fetiței, stând cu spatele la ea, dar ceilalți doi bărbați și-au împreunat brațele peste piept, urmărind plini de interes spectacolul, iar pe Marina n-a deranjat-o acest lucru. Fusese lovită cu piciorul de un făt a cărui mamă avea cel puțin șaizeci de ani, deși s-ar fi putut să aibă la fel de bine peste șaptezeci. Adolescenta s-a proțăpit în fața Marinei și și-a ridicat brațele, ținându-le în această poziție până când Marina a înțeles că era o instrucțiune, nu un joc. Și-a ridicat și ea brațele. Fata avea intenția evidentă de a o îmbrăca pe Marina cu o rochie largă, dar diferența de înălțime dintre ele nu i-a permis acest lucru, așa încât Marina s-a îmbrăcat singură. De îndată ce rochia i-a acoperit capul, cumva răsucită, una dintre ele i-a dat jos pantalonii și s-a apucat s-o șteargă și pe picioare cu cârpa. Ea a pășit ascultătoare, mai întâi un picior, apoi celălalt, iar pantalonii i-au fost luați și ei. Acum semăna cu celelalte femei, cu rochia ei largă în formă de trapez, pe care ar fi putut s-o poarte pe tot parcursul sarcinii, căci toate hainele femeilor lakashi erau pentru gravide. Fără fermoare sau nasturi, Marina și-a dat seama că păreau pe punctul de a fi internate într-un balamuc rustic. Rochia era mult mai scurtă pe ea, iar femeile au împuns-o în genunchi și au râs, de parcă genunchii ar fi fost o parte oarecum rușinoasă a corpului. Femeile s-au așezat pe podea, iar Marina s-a așezat și ea lângă ele, apoi și-a pus din nou mâinile pe burta femeii, așteptând ca bebelușul să lovească din nou cu piciorul, pe când cea care lucrase la acoperiș i-a pieptănat părul pe spate, cu un pieptene sculptat, și i l-a împletit mai strâns decât reușise vreodată mama ei în copilărie. Adolescenta a rupt cu dinții o singură fâșie din frunza de palmier și a legat-o la capătul cozii, pe când

copilul înota sub mâinile Marinei. Probabil că sarcina avea șase luni. Marina și-a dat seama că nu mai atinsese nici o femeie gravidă de când nu mai fusese obligată să le atingă la serviciu. Cum de fusese posibil un asemenea lucru? În fond existaseră nenumărate burți peste care își trecuse mâinile în timpul studiilor, cum de le uitase?

— Știați despre lakashi sau de ce e aici doamna doctor Swenson, nu-i așa? V-a zis Anders? a întrebat doctorul Nkomo, cu fetița în poală, jucându-se cu ochelarii lui. Îi închidea și îi deschidea cu blândețe brațele ochelarilor.

— Am auzit câte ceva, dar n-am prea crezut. E complet altfel când vezi cu ochii tăi.

— Așa e, a spus doctorul Nkomo, încuviințând din cap. Am citit însemnările doamnei doctor Swenson și totuși am fost foarte surprins. M-am ocupat prea mult de fertilitatea și reproducerea țânțarilor, se pare însă că nu destul de fertilitatea și reproducerea femeilor. Asta ar zice soția mea. Spune că dacă mai așteptăm mult până când o să avem un copil, va trebui să vină aici, printre lakashi, ca să rămână însărcinată.

Marina și-a dus o mână în spate și și-a mișcat coada în toate părțile pentru a o lărgi, ca să nu-i provoace o durere de cap.

— Credeam că lucrați la cercetarea despre fertilitate, împreună cu doamna doctor Swenson.

— Ah, a zis doctorul Nkomo, luându-și înapoi ochelarii de la fetiță și rupându-i încă o dată sufletul. Lucrăm împreună. Suntem colegi, dar nu lucrăm în același domeniu. Temele noastre de studiu sunt complementare.

Gazdele lor le urmăreau conversația cu mare atenție, răsucindu-și fețele de la unul la altul, de parcă ar fi privit un meci de tenis.

— Care-i tema pe care o studiați, domnule doctor Nkomo?

— Te rog, spune-mi Thomas, a zis el. Presupun că s-ar putea spune că mă ocup de toxicitatea medicamentului, de efectele lui secundare, doar că în cazul ăsta nu e toxic. Medicamentul are efecte benefice pe lângă cele legate de fertilitate.

Mai avea și alte întrebări pentru el, adică ce efecte benefice mai erau și cine plătea cercetarea, dar, în acel moment, Easter și-a făcut apariția pe scară, ud din cap până-n picioare, de parcă ar fi ieșit din râu și s-ar fi urcat în barcă. Marina a înțeles expresia de panică de pe chipul lui. Era sigur că ea murise, la fel de sigur cum fusese și ea că el se înecase. Ochii lui au făcut un tur rapid al camerei, trecând de ea și oprindu-se puțin asupra lui Thomas Nkomo. A început să coboare pe scară, dar ea s-a ridicat în picioare, iar el, când și-a dat seama că ea era femeia îmbrăcată cu acea rochie și cu părul împletit într-o coadă, a sărit pe ultimele bare ale scării, cu tricoul mulat pe piele din cauza ploii și picioarele acoperite de noroi până la genunchi. I-a tras palme pe brațe, pe șolduri, pe spate. Nu s-a putut abține. Era responsabilitatea lui, iar el o abandonase.

Lakashi au încuviințat din cap, au pocnit din limbi și au arătat înspre el, dar Easter nu s-a uitat în direcția lor, așa că au renunțat. Nu poți glumi pe seama unui surd dacă acesta refuză să se uite la tine.

— Ploaia s-a mai oprit, a zis Thomas, întinzându-și gâtul pentru a se uita în afara acoperișului. Sau poate chiar s-a oprit de tot și se mai scurge doar apă din copaci. Mi-e foarte greu să-mi dau seama dacă există vreo diferență între ploaia de acum și ploaia torențială care a fost deja.

— Nu mă deranjează dacă mă ud din nou.

Marina și-a pus brațul în jurul umerilor lui Easter. Se gândea la cutia lui, la pixuri și pene, la scrisoarea deschisă a lui Anders despre el, adresată întregii lumi.

— Atunci ar trebui să plecăm de aici.

Thomas și-a înclinat adânc capul spre cei din casă.

— Cum se spune „mulțumesc"?

— Din câte știu nu există cuvântul ăsta în limba lakashi. Am pus întrebarea asta mai multor oameni și nimeni nu mi-a dat nici un răspuns.

Marina s-a uitat la gazdele ei, care se zgâiau la ea întrebător, de parcă ar fi sperat că o să-și dea seama singură.

— Dar în portugheză?

— *Obrigado.*

— *Obrigado,* i-a spus Marina femeii însărcinate, dar ea nu și-a schimbat expresia de pe chip.

Și-a pus încă o dată mâna pe burta femeii, dar bebelușul nu s-a mișcat.

Easter a tras de un colț al rochiei Marinei, apoi s-a apucat de tricou, a arătat înspre el, apoi a arătat spre ea. Marina s-a uitat prin cameră. Erau câteva hamace agățate de stâlpi, niște mormane de pături și de haine pe podea, câteva coșuri cu rădăcini sau cu crenguțe, dar n-a văzut unde erau bluza și pantalonii ei. De fapt, dacă el nu i-ar fi adus aminte de haine, probabil că ar fi plecat fără ele, atât de buimăcită era de ceea ce văzuse. Ea a clătinat din cap. Atunci Easter s-a dus la femeia însărcinată și și-a prins tricoul cu două degete, arătându-i-l, apoi a arătat spre Marina. Femeia părea să nu înțeleagă la ce se referă el. Marina a mimat că-și descheie bluza, coborându-și degetele pe partea din față a rochiei, unde ar fi trebuit să fie nasturii, dar femeia a ridicat încă o dată din umeri.

Apoi Thomas a spus un cuvânt, *basa* sau *basi*, adică probabil cuvântul despre care el credea că înseamnă haine, dar a fost întâmpinat cu aceeași nepăsare ca și cuvântul „mulțumesc" în portugheză. S-a apucat de cămașă și a arătat spre Marina. Femeia mai tânără și-a reluat locul pe podea și s-a apucat iarăși să îndoaie și să împletească frunzele de palmier, de parcă n-ar fi sosit niciodată oaspeți acolo, iar pe urmă, într-un gest acuzator de falsă inocență, adolescenta s-a așezat lângă ea s-o ajute. Bebelușul a fost pus pe podea și i s-a dat o frunză de palmier cu care să se joace, iar el i-a băgat vârful în gură și a început să sugă satisfăcut.

— Cred că vor să vă tragă pe sfoară, a spus Thomas.

— Cu hainele?

Marina nu putea să-și închipuie una ca asta, deși stătea acolo în rochia ei lălâie. Easter a traversat camera și s-a apucat să cotrobăie într-un morman de pe podea, iar unul dintre bărbați a venit la el și l-a lovit în cap cu dosul palmei.

— Asta nu e bine, a zis Marina. Nu știu unde mi-e geanta.

— Geanta cu care ați venit din Manaus? a întrebat Thomas. Nu era în barcă, lângă dumneavoastră?

Ea s-a răsucit spre el. Brusc rochia de pe ea i s-a părut foarte mică.

— Bineînțeles că era lângă mine în barcă, dar, Dumnezeule, am ajuns printre toate focurile și țipetele alea, toți bărbații ăia care se urcau în barcă din apă, iar apoi brusc am văzut că doamna doctor Swenson merge pe ponton. N-am putut să rămân acolo pentru a-mi căuta bagajele.

— Bineînțeles, a spus Thomas.

Nu i-a spus nici un cuvânt încurajator. Nu i-a spus – așa cum oricine ar fi putut să-i spună – că era un sat foarte mic și că, fără îndoială, geanta ei nu putea fi în altă parte. Adolescenta se ridicase în picioare și acum trăgea palme peste mâinile lui Easter, iar apoi fetița cea mai mică s-a dus la el și l-a lovit și ea.

— Ar trebui să plecăm, doamnă doctor Singh, a spus Thomas.

— Te rog, a zis ea, uimitor de îndurerată din cauza unei pierderi atât de neînsemnate. Spune-mi Marina.

Opt

Marina petrecuse deja o săptămână în junglă, când domnul doctor Alan Saturn, pe care ea îl numea dr. Saturn numărul unu, a zis că-l ia cu el pe Easter ca să-l ducă cu barca până la punctul comercial al băștinașilor, aflat la două ore de navigat pe râu, pentru a trimite prin poștă două scrisori. (Punctul comercial nu era o piață, ci un sat mai mare de pe malul râului, unde locuiau niște indieni sud-americani mai evoluați, jinta. Jinta acceptau contra cost să țină la ei scrisorile și banii până când vreun comerciant trecea pe la ei în drum spre Manaus, lucru care se întâmpla din când în când. Contra unui cost mai ridicat, comercianții luau scrisorile cu ei și le puneau la poștă – un efort mare pentru ei, căci scrisorile plecau spre Java, Dakar și Michigan, iar ei nu erau obișnuiți să stea la cozile lungi din oficiile poștale.) După ce s-a stabilit ora plecării, toată lumea, în afară de doamna doctor Swenson, și-a întrerupt munca și, după prânz, s-a apucat să scrie. Doamna doctor Budi i-a dat Marinei trei aerograme din hârtie albastră, din stocul ei abundent, iar Alan Saturn a spus că-i face cinste cu timbrele. Marina, care încă nu-și recuperase geanta, își petrecuse ultimele șapte zile în rochia lakashi, deși mai primise încă una identică de rezervă, dintr-un sentiment de vinovăție sau din compasiune, de la un membru anonim al tribului. Nancy Saturn, dr. Saturn numărul doi, îi dăduse încă două seturi de lenjerie intimă, iar Thomas Nkomo avusese o periuță de dinți încă în ambalajul din plastic. I-o pusese foarte discret în mână. Marinei i se păruse că aceste cadouri fuseseră cele mai prețioase din toată viața ei.

— Din cauza asta nu împrumut nimănui barca, a spus doamna doctor Swenson, aruncând o privire prin laborator, pe când

doctorii s-au împrăștiat cu hârtie și creion, fermecătorii dinozauri ai comunicării. Cum le spui că pleacă, toată lumea pare să uite că mai există și muncă pe lumea asta.

Dar acolo n-aveai altceva de făcut decât să muncești. Marina fusese trimisă într-un colț al laboratorului și primise sarcina să testeze stabilitatea compusului, să vadă dacă se degrada la temperaturi mari sau la contactul cu diverse elemente din mediu. Ca și Anders, Marina lucra mai ales la nivel molecular. Mai lucraseră la producerea unor pastile și, deși sarcina care i se dăduse nu era identică cu ce făcuse până atunci, avea suficientă experiență încât să se simtă sigură pe ea. Primise atât de multe date, încât le-ar fi putut prelucra ani întregi și își punea întrebarea dacă nu cumva obiectivul doamnei doctor Swenson fusese doar să-i dea o ocupație. Era posibil să-i pună în brațe probleme pe care deja le rezolvaseră, fie pentru a o împăca, fie pentru a-i testa competența. În fond aveau șoareci, deja se apucaseră să testeze concentrația compusului în sânge. Totuși, știa că, stând în colțul ei și aruncând o privire peste datele pe care i le dăduseră, ar fi izbutit să aprecieze mult mai corect cât de aproape ajunseseră să calculeze o primă doză eficientă. Din când în când se ducea timidă la doamna doctor Budi – Budi se ocupa cu organizarea studiilor clinice – și-i punea întrebări despre analizele de sânge ale femeilor lakashi. Acum își dădea seama cât de penibil fusese s-o întrebe pe doamna doctor Swenson la cină despre progresele făcute. Lucrând la fața locului, avea șansa de a evalua ea însăși proiectul și tocmai acest lucru și-l dorise domnul Fox.

Și în fond, dacă n-ar fi muncit, ce-ar fi putut să facă toată ziua? Jungla, cu țipetele ei sfâșietoare de moarte și mormanele de frunze târâtoare, nu era un loc unde te-ai fi putut plimba de unul singur după-amiază. Doi tineri din trib visau să învețe engleză și germană ca să devină ghizi turistici la o cabană ecologică aflată la sute de kilometri depărtare. Zăriseră marea speranță albă a vaselor de croazieră, pe când călătoreau pe buștenii plutitori spre Manaus. Cunoscuseră specialiști în științele naturii când îi vizitaseră pe jinga. Întrucât mereu încercau să-și îmbogățească experiența, acceptaseră să ducă un doctor care n-avea stare într-un loc

îndepărtat din junglă, la mare distanță de poteci, unde lumina după-amiezii se întrezărea printre frunze. Gesticulând energic cu mâinile, cu câteva cuvinte simple în patru limbi diferite și două îndrumare de teren pe hârtie lucioasă, având numele Anders Eckman scris pe spatele copertei, se străduiau să facă excursii organizate prin junglă, arătând spre broaște fluorescente de dimensiunea unei monede, a căror piele rece și umedă conținea destulă otravă încât să doboare douăzeci de bărbați. Toți oamenii de știință recunoșteau că nu stătuseră în mijlocul junglei nici opt minute, fără a se gândi că ar da orice pentru a fi scoși în siguranță de acolo.

Uneori, după-amiază târziu, când generatorul se poticnea din cauza utilizării excesive, iar electricitatea insuficientă din laborator se oprea de tot (în afară de generatoarele de rezervă, care păstrau probele de sânge în congelatoare, înghețate la temperaturi arctice), canicula îi făcea pe toți doctorii, cu excepția doamnei doctor Swenson, să înoate în râu, deși râul era chiar și mai periculos decât jungla, căci în ciorba aceea de nepătruns n-aveai cum să știi ce-ar putea veni spre tine. Pe când călcau apa încet, sperând să nu împroaște prea mult și astfel să atragă vreo lighioană, purtau discuții nu despre fluturele spectaculos, cu aripi cât o batistă, care zburase deasupra capetelor lor preț de o clipă, ci despre peștele microscopic candiru, care putea să înoate în uretră cu efecte catastrofice. Marina, care n-avea de ales, înota îmbrăcată în rochie și spera că, mișcându-și lent membrele, o și spăla. Erau cu ochii-n patru după șerpii de apă, ale căror capete pluteau la suprafața râului, aidoma unor periscoape minuscule, amintindu-și de liliecii-vampiri, care-și prindeau ghearele în plasele de țânțari de deasupra paturilor lor. Nimeni nu stătea mult în apă, nici măcar doamna doctor Budi, care pare-se că în copilărie fusese un fel de campioană la înot în Indonezia.

În chip de distracție, existau reviste științifice învechite și ediții vechi din *New Yorker*, dar invariabil paragrafele cele mai interesante fuseseră mâncate. Doamna doctor Swenson avea un set complet al operelor lui Dickens, cu coperte din carton gros, și păstra fiecare carte învelită separat în folie de plastic și legată cu șnur. Le împrumuta, apoi verifica pe neașteptate dacă erau citite

cu mâinile curate. Un baton de scorțișoară era vârât sub folia de plastic a fiecărui volum, căci furnicile, îi spusese odată doctorul Rapp, evitau întotdeauna mirosul de scorțișoară. Doamna doctor Swenson credea că furnicile vor purta povara sfârșitului civilizației.

În afară de scurtele și nesatisfăcătoarele activități precum plimbarea, înotul și cititul, doamnei doctor Swenson, doamnei doctor Singh, domnului doctor Nkomo, doamnei doctor Budi și celor doi doctori Saturn nu le rămânea decât laboratorul, iar laboratorul semăna cu un cazino din Las Vegas. Stăteau acolo, pierzând noțiunea timpului. Munceau până când li se făcea foame și apoi se întrerupeau din muncă și mâncau – deschideau o cutie cu caise și o conservă de ton. Munceau până când li se făcea somn, apoi se întorceau la paturile lor din micul cerc de colibe care se înălțau în spatele laboratorului, aidoma bungalow-urilor din Tabăra de fete Sulița-și-Coliba-Indienilor din Mille Lacs. Citeau din Dickens până adormeau. La sfârșitul primei săptămâni petrecute acolo, Marina citise deja jumătate din *Mica Dorrit*. Dintre toate obiectele pe care le avusese și le pierduse, cel mai rău îi părea de romanul ei scris de James.

În ce-i privește pe lakashi, ei erau pacienți răbdători, lăsându-se mereu cântăriți și măsurați, îngăduind ca ciclurile lor menstruale să fie transpuse în diagrame, iar copiii să le fie înțepați pentru a li se lua probe de sânge. Acesta era meritul doamnei doctor Swenson, iar ea accepta cu plăcere să povestească despre lingușelile necontenite și cadourile care fuseseră cândva necesare chiar și pentru cele mai simple examinări medicale.

— I-am îmblânzit, zicea, fără să se jeneze deloc că folosește acest cuvânt. A fost munca noastră de o viață, a domnului doctor Rapp și a mea, să le câștigăm încrederea.

Însă, chiar dacă îi învățase să tolereze activitatea ei de cercetare, nu-i făcuse să fie mai cordiali. Rareori le ofereau din peștele lor uscat sau din rădăcina de manioc regurgitat, nu că vreunul dintre doctori și-ar fi dorit așa ceva, dar asta era cea mai importantă lecție în orice curs de introducere în antropologie: să împarți mâncarea era principalul simbol al traiului armonios în

comun. Totuși, doamna doctor Swenson interzicea cu strictețe oamenilor de știință să-și împartă mâncarea cu membrii tribului, întrucât credea că un borcan cu unt de arahide avea o influență mai rea asupra modului de viață al băștinașilor decât un televizor, așa încât era posibil ca refuzul celor din tribul Lakashi să-și împartă hrana cu doctorii să fi fost doar un soi de răzbunare pasivă. Doar Easter mânca și cu unii, și cu ceilalți, sau, mai precis, din ambele oale. Lakashi nu ciocăneau la ușa laboratorului ca să-i invite în nopțile când hotărau, fără vreun motiv anume, să danseze până la trei noaptea și nu lăsau nici un mesaj când plecau cu toții din sat, absolut toți, lucru pe care-l făceau din când în când, lăsând în urmă cea mai înspăimântătoare tăcere. Când se întorceau, după douăsprezece ore, aveau ochii roșii și erau tăcuți, mergeau în vârful picioarelor, în mahmureala lor indigenă unanimă. Chiar și copiii miroseau a fum și ședeau ca bușteni pe malul râului, aliniați unul lângă altul și privind în gol, fără să-și scarpine pișcăturile de insecte.

— Obișnuiam să spunem că pleacă într-un pelerinaj vizionar în onoarea băștinașilor americani, zisese doamna doctor Swenson, când Marina venise în fugă la laborator, leoarcă de transpirație și panicată, ca să întrebe ce se întâmplase cu toată lumea.

Venise în tabără de trei zile, când, aidoma unei scene oribile dintr-un film științifico-fantastic, dispăruseră cu toții.

— A fost numele perfect pentru ce făceau, până când a apărut un joc pe computer cu același nume și a devenit strigătul de luptă al tuturor grupurilor de adepți ai mișcării New Age, de vârstă mijlocie, care voiau să-și legalizeze interesul pentru droguri psihedelice. Acum nu-i mai spunem în nici un fel. Mă trezesc din somn, văd că au plecat și mă gândesc: Ah, iarăși a venit momentul să plece.

— V-ați dus vreodată cu ei? a întrebat Marina.

Doamna doctor Swenson încerca să rezolve o ecuație ce părea complicată, într-un carnet prins cu spirală, dar nu părea s-o deranjeze să poarte o conversație în timp ce scria șiruri de numere. Erau și computere în laborator, dar din cauza electricității instabile și a umidității copleșitoare, care, din când în când, punea

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
GH. ȘINCAI

stăpânire asupra generatoarelor, asemenea unei febre, toată lumea prefera să calculeze de mână ce era mai important, dând astfel dreptate unui șir lung de profesori de matematică.

— Acum nimeni nu se duce cu ei. Privind retrospectiv lucrurile, cred că doar pe doctorul Rapp îl invitau să se ducă cu ei, iar pe noi, ceilalți, ne marginalizau. Când el n-a mai venit în expediții, lakashi pur și simplu au început să plece în toiul nopții, pe când noi dormeam. N-am cunoscut niciodată vreo comunitate care la un moment dat să facă atâta tărăboi, ca într-o bătălie, iar după o oră să păstreze o tăcere deplină, chiar și pășind pe frunze uscate. Pot să se mute cu totul de aici, fără să strivească o singură crenguță.

Marina a așteptat un răspuns la întrebarea sa, dar atenția doamnei doctor Swenson s-a îndreptat asupra calculelor matematice din fața ei. Marina s-a gândit că tocmai asemenea conversații erau motivul pentru care Bovenderii se străduiau atât de mult s-o țină pe doamna doctor Swenson departe de societate. Societatea nu era decât o lungă și plictisitoare conversație la cină, în care erai obligat să vorbești cu comesenii din dreapta și din stânga.

— Dar dumneavoastră ați fost?

Doamna doctor Swenson a ridicat privirea preț de o clipă, de parcă ar fi fost surprinsă s-o mai vadă acolo pe Marina.

— Bineînțeles, în tinerețe. Pe vremea aia mi se părea fascinant, de parcă am fi descoperit un lucru foarte însemnat despre identitatea tribului. Era foarte important pentru domnul doctor Rapp, era important pentru întregul domeniu al micologiei. Acum mi-i imaginez pe toți ăia, băieții din Park Avenue, Hyde Park și Back Bay, care-și petrecuseră verile de până atunci în Hamptons, mâncând înghețată, cum plecau cu toții în junglă, pregătiți să digere tot ce li se oferea. Din felul în care deschideau gurile și închideau ochii, ai fi putut crede că lakashi le dădeau împărtășania. De fapt, ceremonia ar fi fost o temă nemaipomenită de studiu pentru științe interdisciplinare – biologie, antropologie, religiile lumii. Fără îndoială că pe vremea când eram studentă la medicină mi s-a părut captivant să văd cât de multă vreme poate cineva să-și mențină pulsul atât de scăzut. Nici unul dintre ei nu avea

un puls mai mare de douăzeci și patru. Odată am luat cu mine un aparat de măsurat tensiunea și le-am măsurat-o din douăzeci în douăzeci de minute celor din tribul Lakashi și studenților, vreme de cinci ore după ce au devenit inconștienți. Presiunea lor sistolică era aproape nulă. Îi studiam doar din curiozitate, dar, dacă aș fi adunat și un grup de control pasionat, după un timp ar fi putut deveni o cercetare însemnată.

— Ați... Marina nu prea știa cum să formuleze întrebarea.

— Da, bineînțeles, dar micologia n-a fost niciodată domeniul meu de studiu. Mă interesa mai mult să examinez subiecții. Lasă-i pe botaniști să-și ia ei înșiși ce notițe vor când sunt drogați, zic eu. În felul ăsta i-am fost de mare ajutor domnului doctor Rapp. N-a avut niciodată vreun student care să fie dispus să se abțină pentru a observa. Bineînțeles că pe mine nu m-a deranjat, mă bucuram că particip la o cercetare științifică. Adevărata problemă erau lakashi. De îndată ce femeile și-au dat seama că nu mai intru în transă cu ei, au început să-și îngrămădească toți bebelușii în jurul meu, toți copiii. Le-am oprit imediat.

— Participau și copiii?

— Presupun că asta contrazice ideea dumneavoastră despre cum s-ar purta un părinte bun cu copiii lui. Privind în urmă, îmi dau seama că ați fi preferat să le interzic, dar pe atunci nu vă cunoșteam.

— Nu-i nimic, nu mă interesează copiii, a spus Marina și de fapt spunea adevărul.

Din câte știa, copiii lakashi erau făcuți dintr-un material indestructibil. Mâncau tot felul de fructe, erau mușcați de păianjeni, cădeau din copaci, înotau cu pești piranha și nu păteau nimic. Avea impresia că o doză de halucinogene n-ar fi fost ceva deosebit.

— Dar când intrați în transă, așa cum spuneți, vă plăcea?

Marina își dedicase tinerețea studiului, crezând toată propaganda despre pericolele drogurilor, pe când profesoara ei multiubită își petrecea weekendurile pe Amazon, mâncând ciuperci. I se părea că merită să afle, măcar din povestiri, dacă fusese distractiv.

Doamna doctor Swenson și-a scos ochelarii pentru citit și și-a apăsat vârfurile degetelor pe baza nasului.

— Eu tot sper că sunteți mai mult decât păreți, doamnă doctor Singh. Aproape că am început să vă plac, dar insistați să vorbiți despre cele mai banale lucruri. Da, bineînțeles că a fost interesant să iau parte la ritualuri, asta venisem să facem aici. La început a fost cam înfricoșător, toate țipetele alea și fumul, într-un fel semăna puțin cu sosirea dumneavoastră pe râu noaptea, doar că atunci stăteam înghesuiți cu toții într-o colibă imensă și închisă. Bineînțeles că a meritat să intru în contact cu Dumnezeu. M-aș mira foarte tare să existe în tradiția occidentală ceva care să mă ajute să-l văd atât de aproape de mine. Îmi amintesc că domnul doctor Rapp se simțea distrus și plin de umilință mai multe zile după aia și vedea lumea în nuanțe de mov. Pentru toți era la fel. Dar până la urmă eu sunt o persoană care detestă să vomite și în ritualul lakashi se vomită mult. E o parte inevitabilă a tradiției lor. Corpul nu e capabil să proceseze o asemenea cantitate de otravă fără să…

Doamna doctor Swenson, care ședea pe un scăunel la masa pe care o folosea drept birou, a închis ochii, de parcă și-ar fi amintit experiența. Și-a ținut ochii închiși prea mult timp.

— Doamnă doctor Swenson?

Ea și-a ridicat mâna și a clătinat aproape imperceptibil din cap, respingând astfel orice întrebare. Apoi s-a ridicat în picioare, părând fragilă și palidă, și, după ce a ieșit repede pe ușă, a vomitat lângă scara din față.

Dragă Jim,

E adevărat că aici nimeni n-are telefon. Cred că asta are de-a face cu umiditatea, care este dușmanul oricărui aparat. Deși am auzit că există conexiune Internet într-un sat care se află la mai multe ore în vestul Manausului (adică oricum departe de noi) funcționează doar când trec două săptămâni întregi fără să plouă, adică de fapt nu există nici o conexiune. Al doilea telefon pe care mi l-ai trimis, laolaltă cu a doua valiză a mea, a dispărut după ce am ajuns în satul lakashi. Nu mi-am păzit cum trebuie bagajul. A trecut atât de multă vreme de când am izbutit să-ți spun pe unde mă aflu, încât mi-e teamă că acum crezi că sunt moartă. Sper că

serviciul poștal o să funcționeze și o să primești repede scrisoarea asta. Sunt aici de o săptămână și asta e prima mea ocazie să trimit o scrisoare din sat, deși domnul doctor Nkomo mi-a spus că, pe vremea când Anders era aici, stătea pe malul râului, cu o scrisoare în mână, și se uita după vreo canoe scobită dintr-un buștean care să treacă pe râu. Cel mai mult aș vrea să-ți spun să nu-ți faci griji în privința mea. Viața printre lakashi e mai frumoasă decât credeam. Lucrez puțin în laborator și cu timpul o să-mi dau seama ce progrese reale s-au făcut în producerea medicamentului. Deși toți sunt prietenoși, nimeni nu-mi povestește prea multe despre partea din cercetare de care se ocupă. Dar o să-ți spun că sarcinile femeilor sunt uluitoare. E dificil să evaluezi cu precizie vârsta membrilor mai bătrâni ai tribului (doamna doctor Swenson a început să noteze vârsta copiilor când a ajuns prima oară aici, acum cincizeci de ani), dar există femei gravide care par să aibă peste șaptezeci de ani. Cu cât aflu mai multe lucruri, cu atât înțeleg mai bine preocuparea ta pentru medicamentul ăsta, indiferent de cât timp va fi nevoie să găsim prima doză pentru oameni.

Marina ajunsese la capătul paginii și nu știa prea bine cum să-și încheie scrisoarea. *Dragoste* nu era un cuvânt care apăruse între ei și totuși i se părea adevărat și de la sine-nțeles. Nu izbutea să găsească, având în vedere tot ce se întâmplase, nici un motiv pentru care el să se fi simțit șocat dacă l-ar fi introdus ea acum. Așa că l-a scris cu cerneală: *Cu dragoste, Marina.* După ce a terminat această scrisoare, a mai scris două mesaje scurte pentru mama ei și pentru Karen, folosind cea mai mare parte a foii pentru a le explica de ce scrisorile sunt atât de scurte. În fond, barca pleca în curând, iar ea nu voia să lase pe nimeni să aștepte. A promis că se va apuca imediat să compună niște scrisori mai lungi și că apoi o să le păstreze până la următoarea plecare a bărcii.

Era adevărat că pe Anders îl frustrase serviciul poștal, mai mulți oameni vorbeau despre asta. Se ducea împreună cu Easter până pe malul râului, unde stăteau ore întregi, așteptând pe cineva care să vâslească pe lângă ei, apoi, când în sfârșit apărea vreo

barcă, îl punea pe băiat să înoate cu scrisoarea și banii până la ea. Doamna doctor Budi a spus că încerca să trimită câte o scrisoare cu fiecare canoe care trecea pe acolo, pentru a-și mări șansele ca măcar una sau două dintre scrisori să ajungă acasă, la soția lui. Dar după o vreme s-a simțit prea rău ca să mai ajungă până pe malul râului, prea bolnav ca să mai stea atâtea ore în soare, așa că l-a trimis doar pe Easter. Marina n-a avut nevoie să pună prea multe întrebări ca să afle acest lucru și nici să reflecteze prea mult pentru a-și da seama ce se întâmplase: Anders, bolnav, îi scria soției lui. Easter, îngrijorat, nu voia să-l lase atâta vreme singur pe Anders pentru a se duce să aștepte o barcă. Pe micul afluent treceau puține bărci, iar în unele zile nu trecea nici măcar o singură persoană. Deși Easter probabil că înțelesese ritualul de a-i da plicul albastru persoanei din barcă, n-ar fi putut înțelege ce este o scrisoare sau ce reprezintă ea, doar că Anders scria întruna. Probabil că, de îndată ce se întorcea pe veranda unde dormeau, prietenul lui ar fi vrut să-l trimită la râu cu alt plic.

Prima oară când Marina a găsit în patul ei una dintre foile acelea albastre de hârtie, un plic cu sigiliul intact și adresat lui Karen Eckman în Eden Prairie, înghețase aidoma unei probe de sânge de pe fundul unui congelator. Se aplecase peste balustradă și, cu inima zbătându-i-se în piept, a luminat cu raza lanternei jungla întunecată, încercând să vadă dacă nu cumva poate să-l vadă pe Anders alergând, dar nu i-a luat prea multă vreme ca să-și dea seama cine le adusese acolo. Pentru Easter, aceste plicuri erau cele mai prețioase lucruri, deci și cele mai minunate cadouri, și, fiindcă știa că ajunseseră la el printr-un act de răzvrătire fățișă, mai aveau în plus și farmecul vinovăției. Scrisorile erau atât de secrete, încât nu le ținea în cutia încuiată, alături de pene. Dar, de oriunde le-ar fi ținut, el le aducea cu țârâita, câte una la două sau trei zile, punându-le în așternut, sub pernă, sub faldurile rochiei ei de rezervă.

Dă-mi voie să-ți spun avantajul febrei: te aduce aici PE TINE. Aș fi preferat să mă aducă pe mine acasă, iar o dată sau de două ori chiar s-a întâmplat așa, dar de cele mai multe ori TU vii la 4:00 și

mă iei din pat, apoi ne plimbăm prin junglă și, Karen, tu știi TOTUL despre junglă. Cunoști numele tuturor păianjenilor. Nu ți-e frică de nimic. Mie nu mi-e frică de nimic când tu ești aici. Dă-mi voie să trăiesc cu febra asta. E mult mai rău acum, în orele în care mă simt bine.

Apoi nimic. Poate că acestea erau scrisorile pe care Anders nu le terminase, cele pe care le începuse și pe urmă uitase de ele, iar Easter le luase de pe jos, pe când Anders dormea, și le păstrase într-un loc sigur. Din cele trei scrisori pe care le primise până în acel moment, două constau într-un singur paragraf, iar a treia conținea doar două fraze:

Cum se numea cuplul care a locuit lângă noi în blocul din Petit Court? Îi văd mereu pe aici și nu-mi amintesc numele lor.

Doamna doctor Swenson se dusese la ea în cameră, care se găsea în spatele laboratorului, după ce vomitase, iar când s-a înapoiat, toată lumea deja își terminase scrisorile, în afară de doamna doctor Budi, care părea să trateze formularea scrisorii ca pe o problemă spațială. Se uita îndelung la foaie, apoi își muta privirea spre tavan, de parcă ar fi încercat să calculeze exact de câte cuvinte ar fi avut nevoie ca să-și exprime sentimentele și câți centimetri mai rămăseseră liberi pe foaie pentru acele cuvinte. Doamna doctor Swenson s-a întors după masa de prânz, arătând de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, iar când Marina a vrut s-o întrebe cum se simte, doamna doctor Swenson a fluturat o mână în chip de respingere.

— Bine, a zis ea fără să-i aștepte întrebarea.

Alan Saturn s-a proțăpit în fața doamnei doctor Budi și a bătut ușurel în masă cu degetele.

— Lăsați-o baltă, a spus el.

— Mi-ați fi putut spune aseară că aveți de gând să plecați azi.

Era o femeie solidă, de vârstă incertă, care avea părul negru prins într-o coadă împletită, aidoma femeilor lakashi. Și-a împăturit scrisoarea în trei și și-a trecut limba peste zona cu lipici.

— Aici nu se întâmplă nimic, a spus Alan. Nimeni n-are nevoie de prea mult timp să compună o scrisoare.

Doamna doctor Budi și-a vârât mâna în buzunarul halatului din bumbac cu care era îmbrăcată și a scos mai multe bancnote de mică valoare, pe care i le-a dat domnului doctor Saturn laolaltă cu scrisoarea. Apoi, fără a mai spune nimic, s-a pus iarăși pe treabă. Devotată muncii ei, doamna doctor Budi era arhetipul unui anumit tip de doctor din comunitatea medicală, asemenea chirurgului nesuferit sau anestezistului dependent de droguri. În orice grup de doctori exista mereu câte unul a cărui mașină era în parcare când ceilalți soseau în zorii zilei și a cărui mașină încă se mai găsea acolo când ceilalți plecau, după miezul nopții, cel care stătea în camera infirmierelor la patru dimineața, studiind un formular cu analize, deși nu era de gardă, cel despre care ceilalți doctori spuneau pe la spatele lui că este penibil fiindcă n-are viață personală și față de care, totuși, se simțeau, într-un fel irațional și iritant, rivali. Era remarcabil cât de bine se conforma doamna doctor Budi acestui rol, chiar când nu exista nici un spital, nici o parcare și nici un pacient. Deși toți ceilalți munceau, doamna doctor Budi muncea și mai mult. Pretindea că citise toate operele lui Dickens.

— Ați fost vreodată în Java? a întrebat-o Alan Saturn pe Marina. Sau pe undeva prin Indonezia?

Ea se dusese împreună cu el până la ponton, însoțită și de lakashi, fără ca măcar să se întrebe de ce făcuse așa ceva. O plecare, o sosire, începea să le considere o variație bine-venită. Era sigură că unul dintre bărbați purta niște pantaloni de-ai ei, cu manșetele suflecate. Haine de-ale ei treceau din când în când pe lângă ea, iar Marina nu putea decât să le urmărească cu privirea. A clătinat din cap.

— Teoria mea este că Budi rezistă mai bine decât noi la tropice. Aerul, mirosurile astea, probabil că sunt firești pentru ea. Se uită atât de rar prin preajma-i, încât îmi închipui că se crede acasă.

Doctorul Saturn se străduia să dezlege un nod al parâmei care ținea barca legată de mal, dar eforturile sale încâlciseră și mai

mult nodul. Easter a venit lângă el pe ponton și l-a bătut pe umăr. Era evident ce anume îi comunica. Acum, în ce ne privește pe mine și pe Nancy, care venim din Michigan, a spus el, ei bine, nouă ne e mai greu. Nu contează cât de mult timp stăm pe aici sau cât de des venim, nu ne putem obișnui. Locul e prea străin pentru noi și niciodată n-o să ne simțim prea confortabil pe aici.

— Doamna doctor Swenson s-a născut în Maine și nu pare prea afectată.

— Doamna doctor Swenson nu trebuie pomenită în discuțiile despre modul cum reacționează oamenii normali la mediul în care trăiesc.

O specie ciudată de pasăre albă și mare, cu aripile lungi, ca ale unui pterodactil, zbura deasupra râului spre ei. Avea capul negru și pleșuv, pliscul lung și negru și un cerc roșu în jurul gâtului slab. Toți au încremenit la vederea ei și au urmărit-o cu privirea cum a cotit-o brusc la stânga, printre frunze, și a dispărut. Domnul doctor Saturn și-a pus mâna la ochi pentru a se apăra de soarele după-amiezii.

— Anders ar fi știut ce e.

După ce a răsfoit cu iuțeală paginile, Benoit le-a arătat o fotografie cu pasărea în atlasul lui Anders, încântat că o găsise atât de repede. I-a arătat-o domnului doctor Saturn, care a încuviințat aprobator din cap, căci Benoit o identificase.

— Barza jabiru, a zis domnul doctor Saturn.

Benoit, unul dintre tinerii care sperau să aibă o carieră în domeniul turismului, fusese selectat în copilărie de o școală de misionari, care rămăsese o vreme la câțiva afluenți depărtare. Mulțumită unui grup de baptiști din Alabama, el știa să scrie și să citească în portugheză și învățase pe dinafară versuri din Biblie, pe care le putea recita, aptitudini care îl făceau să fie unul dintre cei mai nemulțumiți membri ai tribului. Marina s-a dus să se uite la fotografie.

— Am adus pălării! a exclamat doamna doctor Saturn, sosind pe malul râului. Am două. Acum puteți veni cu noi.

I-a întins Marinei o pălărie cu borurile mari, iar când Marina a ezitat, domnul doctor Saturn a luat-o de la soția lui și i-a pus-o

pe cap. Diferența de vârstă între cei doi doctori Saturn era mai mare decât diferența de vârstă între domnul Fox și Marina. Se putea deduce, deși nimeni nu suflase un cuvânt, că el îi fusese profesor. Marina a recunoscut felul în care Nancy se înclina spre soțul ei când el vorbea, cam la fel cum se înclinase și ea deseori spre doamna doctor Swenson. Într-o discuție dintr-o noapte, la un pahar de pisco, când domnul doctor Saturn perora pe tema medicinei tropicale, doamna doctor Saturn chiar și-a scos din buzunar un carnet în care și-a notat ce spusese el. Fusese un gest discret, iar carnețelul ar fi putut trece neobservat, dacă doamna doctor Swenson n-ar fi întrebat-o în gura mare de ce nu poate să rețină fără să-și noteze. Doamna doctor Swenson o dezaproba cu fermitate pe doamna doctor Saturn, pe care o considera un oaspete nepoftit, un parazit, deși tânăra femeie, o botanistă specializată în sănătatea publică, era probabil cea mai calificată pentru munca de acolo. Fără doar și poate că avea o calificare similară domnului doctor Rapp.

— Nu am încredere deloc în memoria mea când beau, zisese atunci doamna doctor Saturn.

Easter a răsucit cheia, iar motorul bărcii cu fundul plat a început să duduie și să hârâie. În acel moment toți lakashi au început să se împingă, iar Marina s-a simțit îmbrâncită de bărbații fără tricouri, încălțați cu adidași, și de femeile însărcinate cu burțile lor mari. S-a trezit că se uită la urechile lor, la șiragurile de semințe și dinți de animal din jurul gâturilor lor și brusc și-a dat seama că nu mai visase India de o săptămână. Tatăl ei, căruia îi simțea lipsa de atâția ani, dispăruse din nou, iar preț de o clipă, a fost cuprinsă de acel sentiment de deznădejde confuză că-l pierde în mulțime. Pe când se întreba dacă Lariamul îi dispăruse deja din organism, un țânțar a înțepat-o în spatele genunchiului.

— Săriți! a exclamat Alan, sărind el însuși în barcă, cu parâma în mână. Imediat, barca a fost prinsă de curenții din apă și s-a îndepărtat de mal. S-a răsucit și a întins o mână spre Marina. În cinci secunde tot tribul o să se urce la bord! a strigat el. Pe aici șovăiala e același lucru cu o invitație directă.

Într-adevăr, toți lakashi aveau intenția să se urce în barcă. Benoit le-a luat-o înainte și a sărit fără a fi invitat. Evident că voia să se ducă undeva, iar Nancy l-a urmat. Alți doi lakashi au sărit în barcă, dar, înainte de a-și recăpăta echilibrul, Benoit le-a făcut vânt în apă, iar atunci Marina a sărit fără să se gândească ce face. Easter a râs când Marina a aterizat sigură pe picioare, iar pe urmă s-a dus în spatele lui și i-a pus mâinile pe umeri. În fiecare seară se duceau la culcare separat, el în hamacul lui, iar ea în patul de sub plasă și în fiecare noapte visele lui îi trezeau pe amândoi. Visele lui, nu ale ei, iar ea se ducea și-l lua în brațe, îl aducea în pătuțul ei, unde dormeau amândoi până dimineață. Se obișnuiseră cu asta. Într-o singură săptămână învățaseră cum să se întindă și să se întoarcă deodată.

Lakashi se bălăceau în râu, înotând într-o combinație de bras și stil câinesc. Marina s-a uitat la capetele lor de culoare închisă din apă și s-a întrebat dacă ar fi înotat și ea, doar pentru că n-avea nimic mai bun de făcut. Nancy Saturn și-a scos pălăria și a fluturat-o spre ei, dezvelindu-și părul scurt și roșcat, pe care și-l tăiase singură. Le-a strigat mai multe mesaje entuziaste de rămas-bun – la revedere în engleză și *tchau* în portugheză, iar apoi un fel de zumzet, urmat de un țipăt ascuțit, care pe scurt însemna *Plec de lângă tine* în limba lakashi. După a patra sau a cincea repetare, în sfârșit ei s-au întors și s-au apucat să înoate spre mal. Oricum n-ar fi putut să ajungă barca din urmă. Easter, acum că doamna doctor Swenson nu mai era la bord, ambala motorul.

— Nu vor decât puțină atenție, a spus Nancy, uitându-se spre ei și fluturând o mână, pe când se îndepărtau din ce în ce mai mult. Dacă nu reacționezi la ce fac, continuă la nesfârșit să-și repete acțiunile. Sincer, nu cred că știu să înoate prea bine. Nu poți lăsa jumătate de trib să se înece pe drumul către punctul comercial.

— Nancy s-ar fi priceput să studieze comportamentele sociale, a spus Alan Saturn, punând un braț foarte bronzat pe umerii soției sale. Domnul doctor Rapp ar fi fost înnebunit după ea. Au fost atât de multe lucruri pe care nu le înțelegeam pe atunci, iar Nancy ni le-a explicat prima oară când a venit aici.

— L-ați cunoscut pe domnul doctor Rapp?

Nancy a ridicat scurt din sprâncene, iar apoi a oftat prevăzând ce o să audă.

— Cum Dumnezeu n-ați auzit până acum discursul ăsta? a întrebat ea, desprinzându-se de mâna soțului ei și cotrobăind în geantă după cremă de protecție solară și gel insecticid. I-a dat un tub Marinei, iar pe celălalt a început să-l folosească ea.

Alan Saturn și-a ridicat ochelarii de soare pentru a le arăta mai bine expresia de încântare din ochi.

— Am fost studentul lui la Harvard! Ba chiar m-am înscris la vestitul lui curs de micologie, din anul când și-a fracturat glezna în Noua Guinee și a sfârșit prin a preda un semestru întreg. Cursurile alea au fost publicate de Oxford University Press, iar după aia s-au scris nenumărate articole despre ele. Sunt sigur că și dumneavoastră ați citit câteva. Au apărut o mulțime de legende despre cursurile alea. Apărea în programă în fiecare an, dar domnul doctor Rapp rareori ajungea în sala de curs mai mult de o zi sau două. De fapt cursul era predat de un absolvent care fusese și el pe teren și nu era calificat decât să-i citească însemnările și să corecteze foile de examen. Așa că, deși Studiul de Micologie era considerat unul dintre cele mai importante cursuri din universitate, doar țărănoii se înscriau la ele. Dacă te înscriai la curs însemna că habar n-aveai ce se întâmplă de fapt, așa că cine altul decât mine să facă asta? Când lumea și-a dat seama ce se întâmplă, că marele om vine chiar el să predea, studenții din anii mai mari, absolvenții și chiar unii profesori le-au oferit bobocilor bani ca să le cedeze locul. Eu unul m-am ținut tare și am primit o recompensă mai importantă decât cei cincizeci de dolari pe care i-am refuzat. În acel semestru am ajuns să-l cunosc pe domnul doctor Rapp, am fost perseverent, așa că am fost invitat să mă duc cu el pe Amazon în următoarele trei veri.

— Atunci ați cunoscut-o pe doamna doctor Swenson?

Marina s-a gândit la cât de mult se străduise profesoara ei să prindă zborul de noapte din Manaus. Din câte-și amintea, doamna doctor Swenson nu lipsise de la nici un curs.

Nancy Saturn și-a pus un pumn întreg de cremă albă pe față și a început să se maseze cu ea.

— Dacă îl cunoșteai pe doctorul Rapp, atunci o știai automat și pe Annick Swenson.

— Nu mi-o lua înainte, i-a spus Alan. Și-a îndreptat atenția asupra Marinei, persoana încântată să-l asculte. Annick e mult mai în vârstă ca mine, bineînțeles.

Îi dăduse vestea pentru a-și măguli vanitatea, căci Alan Saturn, cu părul lui alb din ce în ce mai rar, sprâncenele enorme albe și gleznele periculos de subțiri, ar fi putut să pară cu ușurință mai bătrân decât doamna doctor Swenson. Singurul lucru care-l făcea să pară mai tânăr era soția lui mai tânără decât el.

— Venea aici de mulți ani. Amândoi erau, hai să zicem, inseparabili pe teren.

— Ea selecta băieții care plecau în expediții, a spus Nancy. Doar băieți. Ținea interviurile în biroul lui din Harvard. Doamna doctor Swenson a fost cea care l-a ales pe Alan. Domnul doctor Rapp n-avea timp să completeze formularele.

Marina și-l putea închipui: un student înalt și uscățiv, cu un rucsac din pânză groasă în spate.

— Și dumneavoastră l-ați cunoscut? a întrebat-o pe Nancy.

Nancy a scos un chicotit scurt, ca un fornăit, și și-a aplicat un strat de cremă de protecție solară în coșul pieptului, ajungând până sub gulerul bluzei, pentru a se asigura că-și face bine treaba.

— Eu am apărut după domnul doctor Rapp.

Acum Alan Saturn o ignora. Era plin de avânt. Un copac uriaș căzuse în râu, iar rădăcinile și crengile lui se înălțau din apă, de parcă ar fi implorat să fie salvate. O pasăre mare și galbenă, cu gâtul lung și subțire stătea pe una dintre crengi și urmărea cu privirea barca cum trecea pe lângă ea. Benoit, zărind pasărea, a început să răsfoiască frenetic paginile.

— Martin Rapp n-a fost doar profesorul meu. Era un bărbat cu care voiam să semăn cât mai mult. Trăia din plin orice minut al vieții lui. Nu asculta de nimeni. Nu era doar o rotiță dintr-un mecanism. Își ținea capul sus și contempla lumea din jurul lui. Ei, și tata era un bărbat foarte cumsecade, era croitor în Detroit

pe vremea când mai existau bărbați în Detroit care-și făceau costume la comandă. A muncit până când mâinile i s-au deformat atât de mult din cauza artritei, încât nu mai putea să țină nici un ac în mână. Dacă în magazin intra un bărbat și-i spunea tatălui meu ce-și dorește, singurul cuvânt pe care i-l adresa tata era da. Nu conta dacă comanda era ridicolă, nu conta dacă tipul venea sâmbătă dimineață și voia costumul gata sâmbătă seara, iar el era deja ocupat până-n gât cu alte comenzi, tatăl meu accepta. Iar dacă tatăl meu spunea da, atunci sigur își respecta promisiunea, căci cuvântul ăla reprezenta toată viața lui. Și-a petrecut viața în partea din spate a magazinului și singurul lucru pe care l-a cunoscut în mediul unde trăia a fost acul care intra și ieșea din material. A făcut toate astea pentru ca frații mei și cu mine să putem face facultate și să nu fim croitori, să ne permitem luxul de a spune la un moment dat nu. Așa că m-am dus la Harvard, fiul croitorului din Michigan. Apoi brusc m-am trezit că ședeam în sala de curs, iar marele Martin Rapp a intrat pe ușă, cu glezna în ghips și cârjele legănându-se în fața lui. A urcat la pupitru și a spus: „Domnilor, închideți cărțile și ascultați. Avem o lume întreagă de studiat". Am fost fascinați, absolut toți. Am fi putut să rămânem acolo, pe scaunele alea, toți cei patru ani de facultate. Mi-amintesc tot ce s-a întâmplat în ziua aia, sala, tablele negre uriașe, lumina care intra prin ferestrele pictate. Atunci am văzut cu ochii mei ce personalitate avea omul. Era extraordinar, căci nu mai văzusem niciodată așa ceva până atunci și n-am mai văzut nici de atunci încoace. Avea un soi de aură. Deși stăteam în rândul al zecelea, mi-am dat seama exact ce fel de om era și am știut că m-aș fi dus oriunde cu el.

— Uite, i-a spus Nancy Marinei, luați crema de protecție solară și dați-mi gelul insecticid.

Marina a luat crema de protecție solară, dar ei nu-i folosea prea mult. Cu toate că avusese mare grijă să se protejeze, pielea îi devenise la fel de închisă la culoare ca a băștinașilor. Nici mama ei n-ar fi recunoscut-o.

— Ascultați-o, a zis Alan, refuzând să ia crema. Pe vremea aia n-aveam cremă de protecție solară. Până la urmă domnul doctor

Rapp a murit de cancer de piele. Când i l-au descoperit, cancerul se extinsese cât se poate de mult. Nici nu-mi pot imagina câți ani și-a petrecut într-o barcă fără acoperiș, doar cu o pălărie de pai și o cămașă albă care să-l protejeze. E uluitor că a rezistat atât de mult. Spre sfârșitul vieții lui m-am întors la Cambridge ca să-l văd și era neschimbat. Îl interesa propria-i moarte, era fascinat de ea. Își lua notițe. Pe atunci avea peste optzeci de ani și nu mai putea să plece în expediții. Când l-am întrebat dacă mai medita, el mi-a răspuns „De ce ar fi altfel acum?" Asta-i un lucru pe care oamenii nu-l știau despre el: fie că era acasă la Cambridge, fie într-un cort sub ploaie lângă Iquitos, el întotdeauna medita, iar asta se întâmpla pe vremea când doar câțiva indieni și poate puțini tibetani auziseră vreodată cuvântul. Obișnuia să spună că noi toți avem în sinea noastră o busolă și că nu trebuie decât s-o găsim și să-i urmăm indicațiile. Dar noi eram studenți și în general nu ne puteam găsi nici măcar cururile cu mâna, așa că urmam indicațiile busolei lui. Până când aveam să ne dăm seama cum să fim bărbați după capul nostru, încercam să fim ca domnul doctor Rapp. N-aveam cum să reușim așa ceva, bineînțeles, și totuși era un scop nobil. Acum mă uit spre râu și mi-l imaginez cum vâslește într-o canoe, cot la cot cu noi. De fapt, noi nici n-am mai fi vâslit, smiorcăindu-ne ca niște copii din cauza bătăturilor și așchiilor, dar el vâslea în continuare. Nu spunea nici un cuvânt și apoi răsucea barca atât de brusc, încât aproape că ne răsturnam. O ducea la mal și pe urmă intra în apă și dispărea în junglă. Dispărea! Și ne lăsa acolo singuri. După zece minute se întorcea cu o ciupercă într-o pungă, un specimen pe care nu-l mai văzuse până atunci. Își nota coordonatele și fotografia locul, iar apoi își ștergea cu batista cuțitul cu care tăiase ciupercile din copac, iar acest gest însemna că i se încheiase căutarea. Orice gest al lui era elaborat, orice mișcare a lui era frumoasă. Noi, băieții, ne târam prin junglă, încercând să ne dăm seama ce văzuse și de unde știa că ciupercile alea sunt acolo, iar, când îl întrebam, ne răspundea „Sunt cu ochii-n patru". (Alan Saturn era nostalgic.) „Sunt cu ochii-n patru." Asta era lecția. Trebuie să mărturisesc că verile alea au fost cele mai fericite din viața mea.

Privind către malurile râului, sub lumina orbitoare a zilei, la împletitura junglei, la fel de compactă precum douăzeci de garduri din plasă de sârmă puse unul lângă altul, Marina putea să-și închipuie că a te duce să culegi o singură ciupercă din pădure probabil era ca și cum ai fi scos o oaie matură dintr-un joben, la fel de uluitor și de inutil. Easter s-a răsucit dinspre cârma bărcii și a fluturat o mână spre ea. Benoit se uita după păsări în copaci.

— De ce nu v-ați mai dus cu el și după aia?

— Malarie, a spus Alan și a oftat, amintindu-și ce pierduse. Am luat-o din Peru în vara de după anul trei de facultate. Domnul doctor Rapp făcuse malarie de nenumărate ori. El mi-a spus că o să-mi treacă repede, dar la mine n-a fost așa. După ce m-am întors acasă, a trebuit să sar peste primul semestru din ultimul an. Când a venit vara, iar domnul doctor Rapp și-a întrunit echipa, probabil că mă vindecasem în proporție de nouăzeci și cinci la sută, dar tatăl meu nu m-a lăsat să plec. Cred că nu-l condamn. Avea impresia că mă protejează și n-am putut să-l conving. Tatăl meu nu călătorise niciodată, așa că nu considera că greșește dacă îmi interzice și mie s-o fac.

Nancy Saturn s-a uitat la soțul ei, având pete mari de cremă, care încă nu fusese absorbită în piele, pe bărbie și în jurul urechilor. A așteptat un minut să vadă dacă el mai spune ceva, apoi l-a întrebat:

— Ai terminat?

— În mare, a spus el.

— Deși am auzit povestea asta de multe ori, sunt două lucruri care nu-mi plac, a zis ea.

— Care? a întrebat Alan.

— Păi, mai întâi bietul tău tată. De ce trebuie să fie țapul ispășitor, în contrast cu mintea liberă a lui Martin Rapp? Nu voia ca fiul lui, care mai făcea din când în când crize de malarie, să se întoarcă în jungla de unde o luase? Mie nu mi se pare o greșeală din partea lui.

Alan Saturn a reflectat o vreme la cuvintele soției sale, digerându-i criticile. A dat un bobârnac unui soi de greiere cu multe picioare, alungându-l din părul lui.

— Într-un fel ai dreptate, a spus el până la urmă. Dar asta e povestea vieții mele, ce fel de relație am avut cu tata și mai târziu cu mentorul meu, care, evident, a fost pentru mine un tată simbolic. Nu-l prezint pe tata într-o lumină falsă. Spun că muncea din greu ca să ne întrețină. Dar dacă mi-l aleg pe domnul doctor Rapp ca model, asta e alegerea mea.

Nancy a așteptat multă vreme până să ridice din umeri. Gestul părea să fie un sacrificiu pentru ea.

— Înțeleg.

— Totuși înțeleg ce-mi spui, a zis el. Și îți apreciez cuvintele.

Marina s-a întrebat dacă făcuseră multă terapie de cuplu sau dacă așa vorbiseră de la început unul cu celălalt. Trecuse atât de mult timp de când divorțase. Nu putea să-și închipuie că ea și Josh Su ar fi avut un asemenea dialog la douăzeci de ani.

— Ai spus că sunt două lucruri, a zis Alan.

— Annick Swenson.

— Nu apare în povestirea mea.

— Apare implicit în orice povestire despre domnul doctor Rapp. Povestea ta spune la fel de multe despre ce lipsește ca și despre ce apare în ea.

— Nu vorbesc despre lucrurile intime din viața lui. Lucrurile astea n-au avut niciodată vreo legătură cu mine și n-au legătură nici cu știința.

— Auziți ce spune, a zis doamna doctor Saturn, răsucindu-se spre Marina. Ce-i asta, *conferință de presă*? S-a întors iarăși spre soțul ei: Ba avea legătură cu tine. Când idolul tău își aduce amanta cu el în toate expedițiile, unde vin și vreo doisprezece băieți, printre care te numeri și tu, atunci are legătură cu tine. Contează când mai târziu te duci la el acasă și iei cina cu mentorul tău și cu soția lui.

— Doamna doctor Swenson era amanta lui? a întrebat Marina.

Doar fiindcă pronunțase aceste cuvinte, simțea un gust acru în gură. I se părea un cuvânt oribil, care nu i se potrivea deloc. O amantă era o femeie care aștepta într-o cameră de hotel.

— La asta mă referam când am spus că e un lucru intim, i-a spus Alan direct soției lui.

— Doamna Rapp locuiește în Cambridge și are trei fiice. Are nouăzeci și doi de ani. Îi trimitem grepfrut de Crăciun. Nu neg că oamenii au uneori relații extraconjugale, chiar și cei mai cumsecade, hai să spunem că noi avem norocul să nu ne numărăm printre ei. Dar nu poți să depeni povestea vieții cuiva, să scoți din ea părțile care nu-ți convin și să vorbești doar despre cele care-ți plac. A fost un mare om de știință, aici îți dau dreptate, și, din toate punctele de vedere, un bărbat realmente carismatic, dar profund infidel celor două femei și, sinceră să fiu, asta mă deranjează. Mă deranjează că bărbatul cu care spui că ți-ai dorit să semeni a fost toată viața afemeiat.

— Când a început relația lor? a întrebat Marina.

— *Putem* să vorbim în amănunt despre viața lui. Facem mereu asta. Venele din tâmplele lui Alan Saturn se umflaseră sub piele din cauza fluxului abundent de sânge. Picasso își stingea țigara pe pielea iubitelor sale, dar nouă ne plac la nebunie tablourile lui. Wagner a fost fascist, iar eu pot să fredonez toate acordurile din uvertura *Walkiriilor.*

— Nu i-am cunoscut nici pe Picasso și nici pe Wagner!

— Nu l-ai cunoscut nici pe domnul doctor Rapp!

Țipetele l-au făcut pe Benoit să-și ridice privirea de pe atlasul pe care-l studia. A arătat spre vârful unui copac și a spus în engleză „Uite!" Dar nici unul dintre cei doi doctori Saturn n-a privit într-acolo, nici Marina și, bineînțeles, Easter n-a auzit nimic.

— O cunosc pe soția lui! a spus Nancy cu o voce pițigăiată. O cunosc pe amanta lui! Dacă n-aș fi cunoscut-o pe nici una dintre cele două femei, sunt sigură că ți-aș fi dat dreptate. Pentru mine ar fi fost doar o bârfă din analele istoriei, dar lucrurile nu stau așa. Nu le poți da deoparte când e vorba despre oamenii pe care-i cunoști. Îți pot spune că n-a fost un bărbat cumsecade.

— A fost cel mai mare bărbat pe care l-am cunoscut.

— Te-a *lăsat* cu un trib de indieni în Peru când aveai febră patruzeci de grade!

— Iar ei m-au dus în Iquitos și până la urmă am ajuns în Lima. Nu m-a lăsat întins lângă vreun buștean din jungă și a plecat. Toți acceptaserăm condițiile înțelegerii înainte de a pleca cu el. Dacă

vreunul dintre noi ținea grupul pe loc, era eliminat din grup. Domnul doctor Rapp mergea acolo ca să muncească, iar noi să învățăm.

— Tu aveai nouăsprezece ani, iar el culegea ciuperci! Nancy Saturn avea o expresie fioroasă în privire, de parcă ar fi povestit ce i se întâmplase copilului ei, nu soțului său. Probabil că amanta lui terminase deja facultatea de medicină. Ai zice că măcar *ea* ar fi putut să rămână cu tine.

În acel moment Alan Saturn i-ar fi întors spatele și ar fi plecat, dorința de a pleca îi făcea mușchii să-i zvâcnească în maxilar, dar se aflau într-o barcă, pe un râu din junglă.

— Incidentul la care te referi s-a petrecut cu foarte multă vreme în urmă. (Vocea lui era calmă și joasă.) Evident am făcut o greșeală când ți-am povestit despre el.

— Sunt soția ta. Până la urmă tot aș fi aflat.

Nancy Saturn nu era deloc dispusă să cedeze. Își dădea seama că deocamdată câștiga și n-avea de gând să treacă peste asta.

— Nu știați despre Annick și domnul doctor Rapp? a întrebat-o Alan pe Marina până la urmă.

În vocea lui mai existau câteva scântei de furie, chiar dacă i se adresa ei și nu soției sale.

— Habar n-aveam, a spus Marina.

Acum și-ar fi dorit să plece de lângă familia Saturn, să găsească un loc pe barcă unde nu erau gândaci și unde ar fi putut să stea jos, căci, deși ar fi putut spune că, pe baza informațiilor pe care le primise până acum, Alan Saturn greșea – domnul doctor Rapp se purtase urât, iar Nancy Saturn avea dreptate, asemenea chestiuni puteau fi supuse unor judecăți de valoare – se trezise că e de partea lui Alan, căci cunoștea bine devoțiunea oarbă față de un mentor. În viață nu ne alegem pe cine iubim. În unele povești, faptele erau aproape irelevante.

— Da, a spus el, încercând să-și regleze respirația, poate încă o tehnică dobândită. Ei, bine, e o chestiune privată.

Nancy a deschis gura, dar el și-a pus cu tandrețe o mână pe fruntea ei și i-a întins cu degetul mare o dâră de cremă de protecție solară, care se prinsese de rădăcinile părului. Și-a dres vocea. Încerca din răsputeri să calmeze spiritele.

— Vedeți râul de acolo?

I se adresase Marinei. A înclinat capul spre un afluent. Ai fi putut să nu-l zărești, căci mica întindere de apă dispărea pe nesimțite în junglă.

— Dacă o iei pe el, ajungi la tribul Hummocca. Sunt cam la două sau trei ore de aici. E tribul cel mai apropiat de lakashi și totuși, de când sunt aici, nu l-am văzut niciodată.

Fusese singura lui încercare eroică de a schimba subiectul. Și-a luat mâna de pe capul soției sale, iar între ei s-a creat o înțelegere tacită. Se aflau într-o barcă. Nu erau singuri. Găsiseră o cale de a-și încheia disputa.

— Doamna doctor Swenson spune că Easter e din tribul Hummocca, a zis Marina, înțelegând că rolul ei în joc este să se poarte de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Nimeni nu știe prea bine, a spus Nancy, cântărindu-și cu grijă cuvintele. Dar e singura explicație logică. Jinta nu l-ar fi abandonat.

— A încercat vreodată cineva să-l ducă înapoi? Să afle dacă au pierdut vreun băiat? Marina a aruncat o privire spre Easter, dar el nu și-a răsucit capul înspre micul râu. Benoit îi arăta o poză. El mânuia cârma cu o singură mână.

— Triburile sunt ca niște țări, a spus Alan Saturn. Fiecare are propriile-i caracteristici naționale. Triburile ca Jinta sunt de origine canadiană. Alte triburi, ca Hummocca, sunt mai degrabă nord-coreene. Pentru că n-avem nici o legătură directă cu ei, avem puține informații despre ce fac, iar informațiile care au ajuns la noi ne fac să ne ținem departe de ei.

— Doamna doctor Swenson i-a cunoscut, a zis Marina. Mi-a zis asta când am venit cu barca din Manaus.

— Și v-a zis doar atât, a spus Alan. Doar atâta povestește: i-a cunoscut, iar ei au înfricoșat-o. Însăși ideea că lui Annick i-a fost frică de ei mă face să-i evit.

— Sunt canibali, a spus Nancy.

— *Erau* canibali, a zis Alan, adică în ritualurile lor mâncau puțină carne, nu se hrăneau regulat cu carne de om și nici n-am auzit că ar mai fi făcut-o în ultimii cincizeci de ani.

Trecuseră deja de micul râu din junglă. Privind peste umăr, Marina n-a mai zărit nici o urmă de el. Nici dacă ar fi întors barca și ar fi luat-o în sens opus, tot nu credea că l-ar mai fi putut zări.

— Chiar dacă nu s-a mai auzit nimic despre asta de cincizeci de ani, totuși se pare că nimeni nu se duce periodic la ei ca să le studieze obiceiurile.

— Au tras cu săgeți otrăvite în comercianți, a spus Nancy. Ori nu prea au țintă, iar săgețile au căzut pe lângă barcă, ori se pricep să tragă cu săgeți, iar atunci a fost doar un avertisment. Chiar dacă Easter a fost la un moment dat în Hummocca, nimeni nu plănuiește să-l trimită înapoi.

Când au ajuns la punctul comercial, i s-a părut că seamănă mai degrabă cu Florida, decât cu Canada. Vreo doisprezece turiști veniseră de la o cabană ecologică, împreună cu ghidul lor, într-o barcă nepuntată, pentru a-i vedea pe copiii jinta, cu fustițele lor împletite din iarbă, zvâcnind din șoldurile lor inexistente, în ritmul bubuitor al tobelor. La tobe cântau bărbați de vârstă mijlocie, dezbrăcați până la brâu și îndesați, probabil chiar tații lor. Tații se vopsiseră pe sub nas și pe obraji cu un fel de ruj roșu și își balansau capetele dintr-o parte în alta, aidoma membrilor unei trupe rock de amatori. Toboșarii erau pricepuți, dar copiii lor erau și mai pricepuți, având smocuri de iarbă legate în jurul încheieturilor mâinilor. Erau douăzeci de copii, de toate vârstele, de la unii foarte mici până la alții cam de aceeași vârstă cu Easter, și țopăiau pe niște pași foarte complicați, apoi săreau într-un picior într-un cerc larg, pe când scoteau țipete stridente de războinici. Turiștii, fascinați, făceau poze cu telefoanele lor mobile. O fată de zece sau doisprezece ani, cu o floare de zămoșiță roșie prinsă după ureche, a pășit în față pentru a dansa un solo, cu un șarpe boa în jurul gâtului, care i se unduia atât de frumos pe brațe, încât nu te puteai abține să crezi că era de fapt un boa din pene, imitând un șarpe real. Mamele dansatoarelor au întins în grabă pânze pe jos și au aranjat pe ele mici țevi de suflat, îngerași albi sculptați și brățări din șnururi împletite cu mărgele roșii. Profitând de ocazie, femeile albe s-au apucat să se tocmească, vrând să cumpere o brățară și un colier la prețul unei singure

brățări. Una dintre femei i-a dat soțului ei aparatul de fotografiat, apoi a venit lângă Marina.

— Fă-mi o poză lângă asta, a zis ea. E de două ori mai mare decât celelalte.

Marina, în rochia ei lakashi, și-a pus brațul în jurul taliei femeii, așa încât brățara ei cu mărgele roșii să intre în poză.

Easter s-a dus în spatele unui bărbat cu un timpan mare și și-a pus mâinile de o parte și de alta a suportului. După un minut, a început să dea din cap în ritmul muzicii.

Un băiat a venit cu un leneș cu trei gheare și l-a pus în jurul gâtului unei turiste, iar animalul, moțăind, și-a dat capul pe spate, părând să-i zâmbească. Leneșul a avut și mai mare succes decât Marina în poze. Apoi o femeie voinică, îmbrăcată cu un tricou murdar și blugi scurtați, și-a făcut apariția, cu o capibara de douăzeci și cinci de kilograme care i se zbătea în brațe. O ținea pe spate, așa cum ai ține un bebeluș, crezând probabil că turiștii ar vrea să facă poze cu rozătorul, dar animalul a scheunat, a zvâcnit și până la urmă a mușcat-o, așa încât a fost nevoită să-i dea drumul și să-l urmărească cu privirea cum aleargă spre junglă, țipând de frică. În acel moment, doi bărbați foarte bătrâni, cu pene enorme în cap, au țâșnit dintr-o colibă cu acoperiș din stuf, agitând bețe umplute cu semințe, care imitau zgomotul ploii, iar copiii dansatori s-au aliniat în spatele lor. Cel mai bătrân dintre cei doi bărbați, care nu mai avea nici un dinte, s-a oprit și a luat-o de mână pe Marina, trăgând-o ușurel spre el.

— Trebuie să dansați, a spus Nancy.

— Nu pot, a zis Marina.

— Nu cred că aveți de ales.

Marina s-a uitat la mulțime, apoi la indieni, iar mesajul de pe chipurile lor era același: n-ai de ales. Așa că l-a luat de mână pe șeful de trib, iar el i-a ridicat-o deasupra capului său, adică până la nivelul pomeților Marinei, apoi împreună au făcut un salt lent în față, pe când bărbații loveau în tobe, turiștii făceau poze, iar copiii îi urmau dansând, cu șarpele și leneșul lor. În acest grup, Marina dansa cu oameni care n-aveau pielea albă, pe când albii se uitau la ei. Niciodată nu-și dorise să facă parte din vreo atracție

turistică. Unul dintre copii i-a dat leneșul, iar ea l-a luat. Și l-a pus în jurul gâtului și a continuat să danseze, simțindu-i blana moale și caldă pe piele. Dacă ar fi avut de ales, și-ar fi dorit să fie pe veranda din spatele șopronului-magazie, sub plasa ei de țânțari, citind *Mica Dorrit*. Totuși știa că era mai puțin umilitor și mai respectuos din partea ei să danseze cu băștinașii decât să stea pur și simplu și să se uite la ei.

Dolarii se strângeau într-un coș împletit, ofranda zeilor. Scrisorile au fost înmânate ghidului turiștilor, care le-a spus că a doua zi avea două ore libere în Manaus și că le va pune chiar el la poștă. Benoit stătuse tot timpul de vorbă cu ghidul și primise câteva recomandări ferme privind importanța limbilor engleză și germană. Ar fi fost nevoie să vorbească și spaniolă. Portugheza era doar o realizare de începător.

Pe drumul de întoarcere de la punctul comercial, Marina și soții Saturn i-au acordat toată atenția lui Benoit. S-au uitat la toate păsările și maimuțele spre care a arătat el, iar când le găsea poza în atlas, ei îi spuneau cum să pronunțe cuvintele în engleză, *spot-billed toucanet*. Alan își adusese binoclul și l-a învățat pe Benoit cum să-l folosească. Poate că turiștii îi molipsiseră, căci acum se purtau ca niște turiști. Își țineau privirile ațintite asupra apei, frunzelor sau cerului și nu se uitau aproape deloc unii la alții. Au zărit delfini roz și au vorbit despre păsări. Și-au lungit drumul, luând-o de câteva ori pe niște afluenți foarte mici, căci Benoit îi arăta lui Easter, iar Easter, nemaiavând nici o obligație, accepta încântat să-i ducă acolo. Marina și soții Saturn trăiseră niște emoții atât de intense mai devreme, încât acum se simțeau apatici sau poate doar extenuați. Nu văzuseră nici o făptură umană de când plecaseră de la jinta, iar lumea li se părea oarecum tăcută și mare, de parcă le-ar fi aparținut doar lor. La stânga a apărut ceva ce părea un câmp proaspăt plutitor de salată verde. Benoit l-a bătut ușurel pe brat pe Easter, iar băiatul a tras de cârmă și i-a dus într-acolo.

Pe lângă țipetele păsărilor, se mai auzea un sunet foarte suav de crănțănit, de parcă barca și-ar fi croit drum în decembrie,

printr-un iaz având la suprafață o pojghiță de gheață, de două ori mai subțire decât geamul unei ferestre, care se spărgea pentru a le permite să înainteze. Marina s-a aplecat peste botul bărcii și s-a uitat la salata densă de sub puntea plată, pe când, în spatele lor, plantele se împleteau la loc, acoperind uniform poteca pe unde veniseră, fără să aibă nici măcar vreo frunză ruptă. Suntem aici, s-a gândit Marina, și n-am mai fost niciodată aici. Era un verde atât de strălucitor, mult mai proaspăt decât tot ce văzuse până atunci în junglă. Păsări cu gheare lungi se plimbau alene pe pajiștea gingașă, pășind atât de sigure pe ele, încât ai fi putut crede că acele plante plutitoare minuscule ar fi fost în stare să ducă și greutatea unui farmacolog. Problema era ce adâncime avea apa: treizeci de centimetri sau șase metri. Benoit i-a tras încă o palmă lui Easter și a ridicat o mână, iar Easter a oprit barca. Atunci Benoit s-a întins pe burtă, cu capul și umerii peste bord. Văzuse ceva. Soții Saturn s-au dus și s-au aplecat peste el. Marina s-a aplecat deasupra lui.

— E un pește? a întrebat Nancy. *Peixe*?

Benoit a clătinat din cap.

— Nu văd nimic, a spus soțul ei.

Easter se zgâia la Benoit, care, fără a-i arunca nici o privire căpitanului, a arătat cu mâna spre stânga, spre dreapta și pe urmă puțin în spate. Easter, accelerând foarte puțin, a condus barca cu fundul plat cât mai încet cu putință, până când Benoit, cu toată atenția îndreptată asupra mlădițelor dulci de salată verde, a ridicat brusc o mână, iar Easter a oprit motorul. Liniștea era uimitoare. Naturalistul în devenire, încă întins pe burtă, și-a vârât aceeași mână printre frunze și a ridicat de acolo un șarpe absolut gigantic, încercând să-l aducă în barcă.

Instinctul uman îi șoptea ca în primul rând să țină șarpele departe de față, așa încât Benoit și-a întins un braț atât de rigid, de parcă ar fi vrut să-l arunce cât mai departe de corp, sugrumând în același timp șarpele. Dinții lungi și învovoiați ai reptilei mușcau sălbatic în aer, repezindu-se spre încheietura mâinii lui Benoit, pe când acesta îi smucea capul dintr-o parte în alta, încercând să-și urce mâna cât mai aproape de gura șarpelui. S-a

răsucit pe o parte, iar apoi s-a întins pe spate, izbutind să aducă în barcă jumătatea superioară a reptilei care se zvârcolea, aidoma unui cablu elctric smuls. Șarpele avea gâtul la fel de gros ca încheietura mâinii lui Benoit, dar corpul lui, cu solzi netezi de un verde foarte închis cu pete negre pe spate și bej deschis pe burtă, se îngroșa spre coadă, ajungând de dimensiunea unei coapse. Șarpele își urca o parte din ce în ce mai mare a corpului în barcă, târându-se în unduiri largi și musculoase, pe urmă a ajuns lângă trupul lui Benoit și s-a lipit de el, înconjurându-l și strângându-l, pe când Benoit se chinuia din răsputeri să țină cele două capete departe unul de celălalt. Nu le lăsa să se atingă.

— Pune-l înapoi! a țipat Nancy în engleză, limba care îl împiedica pe Benoit să-și împlinească visul de a deveni ghid turistic. Dă-i drumul!

— Rahat! a făcut Alan Saturn, apoi a repetat de nenumărate ori cuvântul, pentru a-și sublinia spusele.

Îl prinsese, dar nu-l apucase destul de aproape de cap. Partea de deasupra mâinii lui Benoit era prea lungă, iar gura imensă căscată a șarpelui căuta o pradă, cu fălcile deschise mult prea larg pentru un cap atât de mic. Instantaneu au apărut multe rânduri de dinți mici aliniați, care așteptau să se înfigă în piele. Doar faptul că Benoit îl legăna larg îl oprea pe șarpe să-l muște de încheietura mâinii. Benoit părea preocupat doar de cei douăzeci de centimetri ai corpului șarpelui aflați între pumnul lui și limba reptilei, ignorând complet enormul corp care acum se târa de-a lungul trupului lui, și, ud leoarcă de transpirație și de apa pe care șarpele o adusese în barcă, râdea. Acolo, imobilizat pe spate, aidoma unui luptător dintr-un meci inegal, el hohotea de o bucurie debordantă, pe când încerca să-și mute mai sus o mână, cu ajutorul celeilalte. Easter, serviabil ca de obicei, înșfăcase partea de jos a musafirului lor și încerca s-o desprindă de prietenul lui. Șarpele se încolăcise și se descolăcise prea mult pentru a permite o evaluare corectă, dar probabil avea cam cinci metri, chiar șase dacă se întindea. Benoit avea probabil un metru și șaizeci și trei de centimetri și vreo douăzeci și cinci de kilograme mai puțin decât șarpele. Cei trei doctori țipau într-o limbă inutilă. Marina voia

să sară în apă și să fugă pe salată, alături de păsările cu gheare lungi, dar n-avea de unde să știe dacă șarpele nu avea și o familie prin preajmă. Se simțea un miros pe care nici unul dintre ei nu-l cunoștea, mirosul de reptilă furibundă, o duhoare uleioasă de mânie putredă, care le pătrunsese în nări, de parcă ar fi plănuit să rămână pentru totdeauna acolo. Partea de jos a șarpelui s-a smuls și s-a încolăcit în jurul taliei subțiri a lui Easter, apoi s-a încolăcit și mai mult, pe urmă și mai mult, iar, în clipa când capul lui a trecut pe lângă el, Easter și-a întins o mână, mai rapidă cu un sfert de secundă decât șarpele, și l-a înșfăcat de gât, imediat sub cap, mult deasupra pumnului lui Benoit. Easter înhățase șarpele pe care-l prinsese Benoit.

Ah, ce țipete de bucurie! Ce triumf, ce extaz! Au zguduit jungla cu țipetele lor, Benoit și Easter, căci acum Easter țipa, iar sunetul era atât de pătrunzător, atât de asemănător cu agonia morții, încât toți cei trei doctori au fost convinși că băiatul fusese mușcat și s-au repezit instinctiv să-i salveze viața. Dar Easter rânjea ca un nebun, cu șarpele în mână, iar Benoit, care era mult mai puternic, îl ținea strâns de dedesubt. Acum se uitau la gura șarpelui de parcă ar fi fost o ciudățenie dintr-un circ, pe când limba, o scânteie argintie de lumină, încerca să ajungă până la ei.

— E o anacondă! a strigat Alan. A prins o anacondă cu mâinile goale!

Alan Saturn părea să fie exact la intersecția dintre triumful surescitat al celor doi lakashi, groaza pe care o simțeau Marina și soția lui și furia șarpelui, în ai cărui ochi se concentra dorința-i ucigașă.

Easter a tușit.

Este posibil ca Marina să fi înțeles înaintea lui, dar, bineînțeles, nu-i sigur că a fost așa. Într-o clipă totul a devenit pentru ea foarte limpede, iar atunci a pășit peste pragul propriei sale repulsii și frici și a prins coada șarpelui care se încolăcea în jurul șoldului lui Easter. Pielea reptilei era în același timp umedă și uscată, rece, în pofida zilei caniculare. Disecase odată un șarpe, la un curs de biologie, un mic șarpe negru, care murise demult și duhnea a formol. Îl despicase pe mijloc și îl prinsese pe fundul

unei tăviţe cu ceară. Din câte-şi amintea, era singurul şarpe pe care îl atinsese vreodată. Acum îl atingea pe cel de-al doilea, încercând să-l desprindă de băiat. După ce a desprins o parte din el, şi-a pus mâinile mai sus, o mână deasupra celeilalte, ca şi cum s-ar fi căţărat pe o sfoară, doar că atunci capătul sforii a început să i se încolăcească pe încheietura mâinii. Era un muşchi de care nu mai văzuse niciodată. Nu se lupta cu ea. N-o băga în seamă. Ea a tras. Easter a tuşit din nou. Benoit şi-a dat seama ce problemă apăruse: prietenul lui era acum înfăşurat în şarpe, iar şarpele găsise o cale să scape de mâna din jurul gâtului lui. Benoit şi-a pus mâna peste a lui Easter exact în clipa când mâna lui Easter a dat drumul şarpelui. Easter a încercat să-şi strecoare mânuţele între el şi şarpe iar, când a expirat, reuşind să-şi vâre doar vârfurile degetelor, şarpele i-a simţit răsuflarea şi l-a strâns. Ochii lui Easter s-au îndreptat mai întâi asupra Marinei, iar ea i-a văzut sufletul plin de frică şi a tras, apoi mâinile lui Alan au apărut lângă mâinile ei, acum trăgeau împreună cu toţii, Benoit la nivelul gâtului, pe când Nancy Saturn ţipa după un cuţit, un cuţit, iar apoi *„Jaca!"*.

Dar în acel moment Benoit nu putea s-o audă. Era absorbit de şarpele care încerca să-i ucidă prietenul, care avea unsprezece sau doisprezece ani, deşi era mic de înălţime pentru vârsta lui.

— Spune-mi că pe barca asta există vreo porcărie de cuţit! a exclamat Nancy.

Buzele lui Easter căpătaseră o nuanţă de albastru. Fie din cauza lipsei de oxigen, fie din cauza greutăţii prea mari a şarpelui, s-a prăbuşit în genunchi. Marina s-a gândit că i s-ar putea rupe şira spinării. Toţi au îngenuncheat. Marina ştia că o macetă fusese prinsă de suportul cârmei bărcii, cuţitul cu care Easter tăiase crengile când legase barca de un copac. Într-o clipită s-a ridicat în picioare. Cuţitul era cât mâna ei de lung şi la fel de greu ca o rachetă de tenis, iar ea a pus lama exact deasupra pumnului lui Benoit şi, cu o singură mişcare, i-a tăiat capul şarpelui. Ar fi fost cea mai mare reuşită a vieţii ei dacă, retezând capul, ar fi omorât reptila, dar nimic nu se schimbase. Pe punte, capul activ continua să-şi clănţăne dinţii ucigaşi, mişcându-se lent în cercuri, cu gura

închizându-i-se și deschizându-i-se, pe când corpul lui continua să-l sugrume pe băiat.

— Iisuse, a spus ea.

Vedea cum i se umflă tendoanele de pe gât lui Benoit, îi vedea dinții strâmbi de jos, gura deschisă, cu maxilarul împins în față din cauza efortului, sângele șarpelui decapitat scurgându-i-se pe braț. Pe când Benoit trăgea în continuare de partea de sus a reptilei, soții Saturn trăgeau de partea de jos, iar în mijloc, Easter continua să moară. Marina s-a apucat să taie spiralele șarpelui, cu mâna la nivelul capului lui Easter și vârful macetei lângă degetele de la picioarele lui. Scopul ei era să taie ambele spirale deodată, căci nu credea că ar mai fi avut timp să le taie pe rând. Easter nu scotea nici un sunet. Nu voia să-și irosească aerul pe care-l mai avea în el. Stătea ca o păpușă inertă în jacheta lui, cu ochii ațintiți asupra Marinei. Mai întâi a dat peste o coloană vertebrală mare, și a fost nevoită să apese ca s-o taie, să apese cât ar fi fost necesar pentru a reteza încheietura unei mâini de om, cu un cuțit lung, dintr-un unghi prost. Îi era teamă să nu apese prea tare și să-l taie pe Easter, dar Easter era încă foarte departe. A spart vertebra din prima spirală, apoi a mișcat în lateral cuțitul pentru a o tăia și pe cea din a doua. Apoi i-a tăiat coastele, mușchii groși care ajungeau până la burtă, cloaca. Când a ajuns foarte aproape de Easter, a lăsat jos cuțitul și a sfâșiat ce mai rămăsese din șarpe cu mâinile goale. Greutatea reptilei i-a fost utilă acum, căci s-a rupt singură, prăbușindu-se pe punte.

Nancy Saturn l-a luat în brațe pe băiatul ușor ca o pană și l-a întins lângă ucigașul lui, i-a suflat aer în gură și a tot suflat, cu buzele strângându-i-se pentru a acoperi o gură atât de mică. Cu o mână pe ceafa lui, i-a înclinat capul pe spate, iar cu cealaltă i-a blocat nasul și a suflat până când i-a văzut pieptul cum se ridică și nici unul dintre ei nu putea să spună a cui era respirația. S-a întrerupt puțin. Era a lui. Superficială și neregulată la început, dar a lui. I-a ridicat tricoul și i-a atins ușor urmele roșii de pe bust, iar Alan Saturn a îngenuncheat lângă ea și și-a pus urechea pe pieptul lui Easter. Benoit s-a chircit departe de ei, cu capul pe genunchi, cu spatele tresăltându-i în ritm cu respirația chinuită,

în vreme ce, în cealaltă parte a bărcii, Easter a clipit. Atunci Marina s-a așezat lângă el, în balta crescândă de sânge, și l-a luat de mână.

Încă era zi când s-au întors în sat. Alan Saturn conducea barca și, deși vreo douăzeci și patru de lakashi așteptau pe mal, crengile pe care le țineau în mână nu fuseseră aprinse. Când au zărit barca, s-au ridicat în picioare s-o vadă mai bine, dar nici n-au sărit și nici n-au țipat. Asta poate pentru că fuseseră plecați doar o jumătate de zi sau poate pentru că printre ei nu se număra și doamna doctor Swenson. În orice caz, toată lumea din barcă s-a simțit ușurată, deși acum aveau de sărbătorit mai mult decât avuseseră în toate viețile lor la un loc. Dar când Alan Saturn a tras barca lângă micul ponton, iar lakashi au urcat pe punte, strigătele și țipetele au izbucnit în forță, fără a fi prefăcute, ca în urmă cu o săptămână, ci exprimând o bucurie profundă și stăruitoare, de care Marina nu mai văzuse până atunci. Trei bărbați au luat cele trei hălci mari de șarpe de pe puntea plină de sânge lipicios, iar al patrulea bărbat a luat capul, capul pe care Marina voise să-l arunce în apă, deși nu-și dorise să-l mai atingă încă o dată nici măcar cu piciorul. Au cărat bucățile de șarpe, fiecare dintre ele la fel de grea ca un mic copac, și le-au ridicat deasupra capului pentru a le arăta mulțimii exuberante. Aveau să mănânce anaconda la cină. Urma să fie un festin despre care le vor povesti nepoților mulți ani de acum încolo. Atât de mulți lakashi i-au tras palme lui Benoit, încât ai fi putut crede că îl băteau. Și-au întins porțiile de șarpe spre cei doi Saturni, într-o rară invitație să li se alăture, dar ei s-au lipit disperați unul de celălalt și au refuzat. Easter s-a ridicat în picioare ca să plece, dar când a făcut primii pași împleticindu-se, Benoit l-a luat în brațe, iar lakashi i-au ovaționat, în timp ce băiatul a țipat de durere. Marina i-a condus pe verandă, unde Benoit l-a pus pe Easter în patul ei, iar după ce Benoit a plecat, Marina s-a târât și ea sub plasă și s-a întins lângă el. Erau amândoi vii și duhneau a șarpe.

Nu după mult timp a venit doamna doctor Swenson și i-a găsit pe amândoi acolo, în acel pătuț, unul lângă altul, ținându-se de mână, micul Hansel, marea Gretel. Easter adormise, respirând

cu greu pe gură, dar Marina avea ochii larg deschiși. Chiar și după atâta vreme, tot nu se întunecase.

— Soții Saturn mi-au spus ce s-a întâmplat.

Doamna doctor Swenson a întins o mână pe sub plasă și l-a atins pe păr.

— Nu știu ce s-a întâmplat, a spus Marina, cu ochii ațintiți asupra locului unde plasa se îmbina. N-are nici o noimă. A văzut un șarpe în apă și l-a scos de acolo? De ce să faci una ca asta?

— Benoit vrea să fie ghid turistic, iar talentul unui ghid turistic pe Amazon trebuie să fie capacitatea lui de a lua lucruri în mână – tarantule, șopârle caiman, tot felul de chestii ridicole. Să aduci în barcă o anacondă e o performanță nemaipomenită. N-am văzut pe nimeni care să fi reușit, dar am văzut oameni care au încercat. Dacă lucrurile ar fi ieșit mai bine, probabil că v-ar fi rugat să trimiteți o scrisoare Comisiei Naționale pentru Turism.

— E o minune că n-a mușcat pe nici unul dintre ei. O să-i văd colții cât oi trăi.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Dinți, a zis ea, nu colți. Am auzit că mușcătura e extrem de dureroasă și că e groaznic de greu să-i desprinzi capul, dar nu e un șarpe otrăvitor. Ce i-a făcut lui Easter e mult mai grav decât dacă l-ar fi mușcat.

Marina a întors capul spre mentorul ei.

— Dar cum or fi ficatul sau splina lui? Dacă aș fi fost acasă, l-aș fi dus la o tomografie.

— Dacă ați fi fost acasă, n-ar fi fost sufocat de o anacondă. Ar fi fost lovit de un SUV, pe când mergea pe bicicletă. Are șanse mai mari să nu fie omorât de un șarpe.

— Ce?

— Aici e periculos, nu-i nevoie să-mi spuneți, dar acolo e și mai periculos. Aici cunoaște mediul, știe să se descurce. Poate că și-a fracturat câteva coaste, dar o să vedeți, o să fie bine. Doctorul Eckman se gândea să-l ducă pe Easter la el acasă. Credea că dacă surzise din cauza unor disfuncționalități ale nervilor, ar putea să beneficieze de un implant, dar oamenii nu se pot schimba în felul ăsta. Nu poți să transformi un copil surd într-un copil care aude

și nici nu poți să-i transformi în americani pe toți cei pe care-i cunoști. Oricum, Easter nu-i un suvenir, un obiect pe care să-l iei cu tine într-un buzunar ca să-ți amintească de timpul petrecut în America de Sud. Nu v-ați pierdut cumpătul și i-ați salvat viața, doamnă doctor Singh. Vă laud pentru asta. Dar, dacă credeți că recompensa pentru că ați salvat viața băiatului este să-l luați cu dumneavoastră, atunci vă pot spune că nu-i cazul. Ar trebui să vă ajungă un simplu mulțumesc. El nu-i disponibil.

Ar fi fost cel mai simplu lucru din lume pentru Marina să-i spună doamnei doctor Swenson că habar n-are despre ce vorbește, dar ideea ei era foarte clară, pur și simplu o exprimase în cuvinte înainte ca Marina să-și formuleze în minte gândul, în același fel cum răspundea la întrebări în timpul vizitelor didactice din spital, cu o fracțiune de secundă înainte ca ea să găsească răspunsul. De fapt, Marina era pe punctul de a ajunge la concluzia că ar trebui să-l ia acasă pe Easter, asta avusese de gând și Anders, asta voia și ea, căci, într-un mod ciudat era copilul lor, produsul celor șapte ani pe care ea și Anders îi petrecuseră împreună înghesuiți într-un laborator minuscul. Easter ar fi fost o compensație pentru pierderea lui. Doamna doctor Swenson își dăduse seama de asta înaintea ei și astfel îi tăiase elanul.

— A fost oribil, a zis Marina cu o voce moale, dorindu-și măcar puțină compasiune în schimbul lucrului la care i se ceruse să renunțe. Se referea la șarpe.

— Sunt convinsă că așa a fost.

Doamna doctor Swenson și-a pus mâna pe fruntea băiatului, pentru a verifica dacă are febră sau nu, apoi și-a lipit două degete de gâtul lui pentru a-i măsura pulsul.

— V-ați dorit vreodată copii, doamnă doctor Singh?

Încă o dată îi ghicea sentimentele, urmând în sens invers șirul gândurilor Marinei: *Nu pot să păstrez copilul ăsta. Ar fi trebuit să fac un copil.* S-a întrebat dacă era atât de ușor de citit sau dacă doamna doctor Swenson avea un talent special de a-și da seama ce gândește.

— Mai demult, a spus Marina.

Nu se putea obișnui cu duhoarea de șarpe. Era uimită că doamna doctor Swenson nu spusese nimic despre asta.

— Dar nu și acum?

Marina a ridicat din umeri. Era o formă ciudată de terapie, să stai întinsă lângă un copil pe care abia îți dăduseși seama că ți-l doreai, în vreme ce ți se punea întrebarea dacă îți doriseși vreodată un copil.

— Am patruzeci și doi de ani. M-aș mira foarte tare dacă viața mea o să se schimbe atât de mult într-un an sau doi, încât să fie posibil.

Nu prea știa ce-și dorește de la domnul Fox, iar la vârsta ei nu mai era posibil să-ți amâni decizia.

— Dar o să aveți destul timp, nu înțelegeți? Asta ne oferă lakashi. Dacă eu pot avea un copil la șaptezeci și trei de ani, de ce să nu faceți unul la patruzeci și trei sau patruzeci și cinci de ani? Sinceră să fiu, doamnă doctor Singh, nu m-am așteptat să descopăr atâtea despre copacii ăștia. Și nu mă refer la ce se așteaptă compania dumneavoastră farmaceutică. E un lucru mult mai măreț, mult mai benefic decât am sperat. Asta a fost cea mai importantă lecție a domnului doctor Rapp despre Amazon în domeniul științei: să nu te concentrezi niciodată pe ce cauți atât de mult, încât să pierzi din vedere ceea ce găsești de fapt.

Marina acum se ridicase în capul oaselor. Își desprinsese mâna dintr-a lui Easter, deși amândoi erau lipiți unul de celălalt unde sângele șarpelui se întărise și îi unise. A ieșit de sub plasă.

— Îmi spuneți că sunteți însărcinată?

Doamna doctor Swenson a clipit. Preț de o clipă a părut mai uimită decât Marina.

— Credeați că sunt grasă?

— Aveți șaptezeci și trei de ani!

Doamna doctor Swenson și-a pus mâinile pe burtă, gestul unanim al femeilor însărcinate. Marina era sigură că n-o mai văzuse făcându-l. Bluza i s-a ridicat și i-a zărit rotunjimea burții.

— Știu că ați văzut pe aici femei de vârsta mea sau mai bătrâne, care sunt însărcinate. V-am auzit cum vorbeați despre ele.

— Dar ele sunt lakashi. Marina nu era prea sigură dacă făcuse o afirmație rasistă sau științifică. Distorsiunea biologică e pentru ele, nu pentru noi.

Le putea auzi cum cântă lângă râu, bătând în tobe, fără îndoială fezandând șarpele, înainte de a-l înfige în bețe deasupra focului, sau gătindu-l după obiceiurile de prin partea locului.

— Sunt într-adevăr lakashi, asta e problema. Știm că, dacă mănâncă regulat scoarță, începând de la prima menstră, ovulele lor par să nu se deterioreze. Dar americanii nu le-ar da fiicelor lor o pilulă pe lună de când împlinesc treisprezece ani în ideea că fata va aștepta până la cincizeci de ani pentru a se reproduce. Trebuie să aflăm dacă scoarța poate să revigoreze sau nu capacitatea de reproducere a femeilor care au ajuns la menopauză.

— Iar dumneavoastră sunteți subiectul pe care testați ipoteza? N-ați putut să găsiți pe altcineva?

— Nu există nici o femeie lakashi la menopauză. Tocmai asta e ideea.

— Atunci ați fi putut să luați o jinta. Nu s-o testați pe dumneavoastră.

— Ce repede renunțăm la etica medicală! Eu am creat medicamentul. Dacă cred în el, și cu siguranță cred, atunci ar trebui să-l testez pe mine.

— Cine e tatăl?

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire profund dezamăgită, dezamăgire pe care și-o păstrase pentru studenții la medicină din anul întâi.

— Zău, doamnă doctor Singh, doar nu vorbiți serios.

Având în vedere prin ce trecuse în acea zi, Marina ar fi fost în stare să jure că nimic n-ar mai fi putut s-o supere, și totuși simțea că-i tremură mâinile.

— Înțeleg că dumneavoastră faceți acum un test inițial extrem de limitat pe dumneavoastră, dar rezultatul acestui experiment va fi un copil și, oricât de tare v-ați dori să mai trăiți mulți ani de acum încolo, probabil că n-o să mai puteți rămâne în viață suficient timp pentru a-l îngriji. Dacă nu există nici un tată în sens obișnuit, atunci ce se va întâmpla cu produsul?

— Sunt o mulțime de copii pe aici. Chiar credeți că unul în plus va distruge tribul? Sunt foarte bine văzută pe aici. Orice produs de-al meu, așa cum îl numiți dumneavoastră cu multă afecțiune pe copil, o să fie bine-venit și bine îngrijit.

— Aveți de gând să-l lăsați aici? Copilul lui Annick Swenson va fi crescut de lakashi?

— Sunt o comunitate de oameni plini de bun-simț și bine organizați.

— Dumneavoastră ați fost la Radcliffe.

— Nu mi-a plăcut acolo.

Easter dormea în continuare. Marina l-a privit cum stătea întins în pat. Tricoul și brațele lui erau pătate de sânge. În toată tevatura nu remarcase asta până atunci. O să ia o cârpă și o să-l spele. Putea să-l spele în timp ce el dormea.

— Închipuiți-vă că domnul doctor Rapp ar fi conceput aici un copil, a spus ea, amintindu-și exemplul lui Alan Saturn din cearta cu soția lui și încercând să-și calmeze vocea. Oare fiul sau fiica celei mai mărețe minți din botanică ar trebui să hoinărească prin junglă toată viața, fără a avea șansa să-și valorifice potențialul?

— Credeți că aici nu există nici un copil de-al lui? Chiar credeți că asemenea lucruri nu se pot întâmpla? Ar trebui să-l rugați pe Benoit să vă ia în următorul ritual vizionar sau cum ați vrea să-i spuneți.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap, apoi s-a dus și s-a așezat pe scăunelul din cameră. S-a așezat pe cea de-a doua rochie a Marinei și pe celelalte două perechi de chiloți, căci își pusese lucrurile tocmai pe scăunelul acela.

— Doamnă doctor Singh, sunt foarte obosită, a spus ea și și-a dat părul pe spate cu mâinile. Am sciatică în piciorul stâng, iar copilul stă pe vezica mea. Începe să mă lovească de îndată ce mă întind în pat. Mă bucur că am făcut experimentul pe mine, pentru că așa am avut ocazia să-mi dau seama de un lucru pe care altfel probabil că l-aș fi trecut cu vederea: femeile trecute de o anumită vârstă pur și simplu nu mai pot să poarte o sarcină și îmi închipui că noi nu suntem făcute nici să-i naștem și nici să avem grijă de ei. Lakashi sunt obișnuiți. E destinul lor special.

Își pot pasa bebelușii nepoatelor lor. Nu trebuie să-i crească. Asta e singura recompensă pentru acești copii născuți la bătrânețe: știi că n-o să fie responsabilitatea ta. Niciodată nu m-am simțit bătrână până acum: ăsta e adevărul. Am evitat să mă uit în oglindă toată viața. Nu știu cum arăt acum, la șaptezeci și trei de ani, așa cum nu știam cum arăt nici la douăzeci. Am avut puțină artrită la umeri, dar altfel nimic deosebit. Nu mi-am schimbat viața. Am venit în continuare aici, mi-am continuat munca, munca doctorului Rapp. N-am trăit ca o femeie bătrână, pentru că nu eram o femeie bătrână. Eram eu și atât. Dar chestia asta, copilul ăsta, m-a făcut să am fix șaptezeci și trei de ani. M-a îmbătrânit chiar și mai mult decât atât. Pentru că am trecut pe teritoriul tinerilor din punct de vedere biologic, am fost pedepsită. Aș zice că pe bună dreptate.

Marina s-a uitat la profesoara ei, i-a privit picioarele încălțate cu o pereche de Birkenstock ponosiți, a văzut cum sarcina o pironea în scaun. I-a pus cea mai ridicolă întrebare, doar pentru că de curând i-o pusese și ea.

— Ați vrut vreodată copii?

— Ce ați spus adineauri? Dacă am vrut vreodată? Poate că am vrut la un moment dat. Să fiu sinceră, nu-mi amintesc. În clipa asta vă pot spune că a avea un copil înseamnă să-ți planuiești propria-ți moarte, dar în viața mea am asistat la nașterea a mii și mii de bebeluși și părea că măcar atunci majoritatea mamelor erau fericite. Știu că lucrurile nu stăteau așa și cu copiii lor.

Doamna doctor Swenson a închis ochii și, deși capul ei stătea drept, fără să se clatine, părea că adormise.

— Să vă conduc până la camera dumneavoastră? a întrebat Marina.

Doamna doctor Swenson s-a gândit la propunerea ei.

— Și Easter?

Marina s-a uitat la el, a remarcat cum pieptul i se ridica și cobora regulat.

— N-o să se trezească. A avut o zi grea.

— Pe el îl vreți, a spus doamna doctor Swenson, abordând subiectul de la începutul conversației lor, deși de această dată

părea să-i ofere copilul. E mai măricel, mai deștept, pare să vă iubească. Dacă mi-ar fi spus vreodată cineva că aș putea să am un copil ca Easter, aș fi făcut-o, doar că acum mulți ani.

Marina a încuviințat din cap și, folosindu-și ambele mâini, a tras-o pe doamna doctor Swenson, ridicând-o de pe scaun.

— Aici avem amândouă aceeași părere.

— Ați făcut un lucru inteligent să rămâneți aici, cu noi, doamnă doctor Singh. Am tot așteptat să plecați, dar încep să-mi dau seama că sunteți sincer interesată de munca noastră.

— Așa e, a zis Marina, dându-și seama că, pentru prima oară, nu se gândise deloc să plece.

Pe urmă a luat-o de braț pe doamna doctor Swenson și împreună au coborât treptele, apoi au mers una lângă alta pe poteca îngustă din junglă, care ducea la laborator.

Din laborator, Marina a luat săpun și un lighean, iar când a intrat în râu, și-a scos rochia și a rămas o vreme scufundată în apa caldă și tulbure. În spatele laboratorului exista un duș complicat și ineficient, pentru care era nevoie să tărăști pungi cu apă din râu, care era trecută printr-un sistem de filtrare, dar n-ar fi izbutit s-o curețe cum voia. Și-a scos capul la suprafață, deschizându-și ochii sub lumina care cădea oblic peste apă și a constatat surprinsă că nu-i mai era teamă de râu. Ba chiar dimpotrivă. Și-a spălat rochia, apoi s-a frecat pe corp cu materialul ei aspru, iar după aceea s-a mai scufundat încă o dată și a înotat, îmbrăcându-se din nou cu hainele ei. A ieșit din râu, cu apa curgând șiroaie pe ea, încă mirosind urât, deși probabil că nu chiar atât de puternic ca înainte. Apoi le-a convins pe femeile lakashi s-o lase să pună ligheanul cu apă la marginea focului lor, iar pe când aștepta ca apa să se încălzească, o femeie s-a așezat în spatele ei și s-a apucat să pieptene părul ud al Marinei cu degetele, iar apoi să i-l împletească într-o coadă. Dacă în trib existau bărbați care își doreau să renunțe la viața de acolo și să devină naturaliști, în schimb toate femeile păreau să împărtășească același vis, de a deveni coafeze. Ar fi izbutit să-și înăbușe nevoia lor de a o dichisi la fel de puțin pe cât ar fi fost în stare să oprească acele mici păsări africane să se așeze pe spatele crocodililor pentru a ciuguli insecte,

și, deși Marina s-a împotrivit la început, smulgându-le mâinile din părul ei când i-l dădeau pe spate, până la urmă a renunțat. S-a obișnuit să se relaxeze sub atingerile lor. Pe când femeile îl împleteau și o trăgeau de păr, a privit spre râu, numărând peștii care ieșeau la suprafață. A numărat cu totul opt pești.

Când i-au terminat coafura, iar apa s-a încălzit destul, ea a dus urciorul pe verandă. În sfârșit se întuneca, iar seara era minunată și proaspătă. Pe când liliecii țâșneau buimaci dintre copacii uscați, anunțând amurgul, Marina a curățat șarpele de pe Easter. El s-a trezit puțin, uitându-se la ea cu ochii mijiți, pe când ea îl ștergea cu cârpa pe brațe și între degetele de la picioare. L-a șters pe față și l-a masat pe păr, cu o mare blândețe, l-a spălat pe burtă și pe piept, care deja începuseră să prindă mai multe nuanțe de violet și de verde. După ce a terminat, el s-a răsucit cu mare dificultate, permițându-i să-l spele pe partea cealaltă a corpului. Ea a întins un cearceaf curat sub el, așa cum le văzuse pe infirmiere că fac, era o îndeletnicire pe care uitase că o cunoaște: să schimbe patul pe când cineva stă întins în el. La un moment dat el fusese canibal, deși poate că într-o altă viață. După tot ce se întâmplase, asta nu mai conta deloc.

Nouă

În a patra dimineață după excursia la punctul comercial, Marina le-a văzut pe doamna doctor Budi și pe doamna doctor Saturn plimbându-se prin junglă. Era foarte devreme, mult mai devreme decât ieșea de obicei afară, dar sub plasa de deasupra patului ei intrase ceva și o mușcase de cot, iar mușcătura, acum umflată și fierbinte, o împiedicase să adoarmă din nou. Sub lumina slabă a dimineții, ea a examinat tatuajul persistent, care colorase vânătăile lui Easter în nuanța pătlăgelei vinete și care se întindea de la axile până la zona inghinală. După ce s-a convins încă o dată că vânătăile erau doar urâte și că nu ascundeau sub ele vreo eventuală catastrofă medicală, a plecat cu greu de lângă copilul adormit, ducându-se să caute cafeaua pe care doamna doctor Budi, care muncea tot timpul, fără îndoială că o preparase deja. Mai erau cincisprezece minute până când se lumina de tot, când și-a văzut colegele pe partea cealaltă a uriașului mușuroi de termite, iar întinderea de pământ dintre ele trepida de sârguință. A fluturat o mână spre cele două femei și le-a spus bună dimineața, iar ele s-au oprit brusc, privind-o de parcă ar fi fost ultima persoană pe care s-ar fi așteptat s-o vadă pe Amazon. După un moment de tăcere, doamna doctor Saturn s-a aplecat să șoptească ceva la urechea doamnei doctor Budi, iar doamna doctor Budi, după ce aparent a reflectat puțin, a încuviințat aprobator din cap. Cele două doctorițe au venit la ea, ocolind cu grijă termitele.

— Cum se simte Easter? a întrebat Nancy Saturn.

Marina îi era recunoscătoare lui Nancy pentru că îi salvase viața lui Easter, având prezența de spirit să pronunțe cuvântul *cuțit*, pe când ea încă mai încerca să câștige o partidă de lupte libere cu un șarpe. Nancy Saturn declanșase operațiunea lor de salvare.

— Dormea când am plecat. Doamna doctor Swenson îi dă jumătate de pastilă de Ambien noaptea, altfel durerea îl trezește din somn.

— Slavă lui Alah pentru asta, a spus doamna doctor Budi, încuviințând din cap.

— Ne ducem la copaci, a zis Nancy pe un ton degajat, punându-și o mână pe geanta cu carnețele, care-i atârna de-a curmezișul pieptului. N-ai vrea să vii și tu?

Înainte de accidentul lui Easter, dacă a aduce în barcă un șarpe ar putea fi considerat un accident, Marina ceruse de mai multe ori să fie dusă la copaci, dar rugămințile ei fuseseră întâmpinate cu afirmații evazive – ori fuseseră deja acolo, ori nu se duceau în acea săptămână. De la povestea cu anaconda, sincer uitase de asta. Acum i se păreau importante alte lucruri. În junglă erau destui copaci, iar ea deja văzuse o mulțime. Era greu să-și imagineze că ar fi existat unii prea deosebiți. Și totuși, acum că primise invitația, ea a acceptat cu plăcere, simțind că răbdarea ei fusese remarcată și răsplătită.

De fapt, chiar despre aceasta îi scrisese domnului Fox cu o seară în urmă, stând pe podeaua verandei și folosind scaunul pe post de birou, căci Easter se dusese deja la culcare. (De la incidentul cu șarpele, hamacul rămăsese gol până când un saguin căpătase obiceiul să doarmă acolo după prânz. Era o mică creatură jegoasă.) *Acum, că nu mai pot să iau direct legătura cu tine, am început să-ți urmez recomandările. Tu mi-ai spune să aștept și să observ. Mi-ai zice că situația e mai complexă decât pot eu să înțeleg deocamdată și probabil că ai avut dreptate când mi-ai spus să vin aici sau să rămân aici (știu că asta mi-ai spune). Uite cât de amabilă am devenit de când am plecat! Nici nu-mi vine să cred cât de aproape am fost să iau primul avion spre casă. Aș fi răbdat să stau în Manaus, dar aș fi pierdut tocmai experiența de aici, lucrul pentru care am venit de fapt.*

Dinspre vest, din depărtare, Budi, Nancy și Marina au auzit un freamăt de crengi, pe când două femei tinere, care râdeau și discutau în ceea ce Marina încă mai considera că este un limbaj de neînțeles, au trecut la o oarecare distanță de ele, înclinând

capul distrate când le-au zărit pe doctorițe. Una dintre femeile mai în vârstă venea dinspre râu, ținând de mână o fetiță. Brusc au mai apărut încă trei din spatele unei buturugi mari și uscate.

— Ai spune că au ceasuri deșteptătoare, a zis Nancy, pe când din ce în ce mai multe femei ieșeau dintre tufișuri, îndreptându-se toate în aceeași direcție.

Mergeau pe o potecă nouă pentru Marina, deși nu era prea sigură de asta. Putea să vadă multe poteci dacă studia cu atenție vegetația, care apoi dispăreau de îndată ce întorcea capul. Era moartă de frică să n-o ia pe o anumită potecă din junglă, iar pe urmă să n-o mai găsească când ar fi vrut să revină în sat. Dacă ar fi putut să se întoarcă în timp, ar fi luat cu ea saci cu ață roșie, pentru a și-o lega de piciorul patului, ori de câte ori ar fi intrat în labirint.

— E ceasul biologic al celor din tribul Lakashi, a spus doamna doctor Budi, iar Nancy și Marina au râs. Doamna doctor Budi a zâmbit timid, căci nu făcuse prea multe glume reușite în viața ei.

Marina se gândea rareori la lucrurile din cele două valize pierdute, dar i se mai întâmpla s-o facă uneori, ca acum, când și-ar fi dorit o pereche de pantofi solizi, și nu doar niște șlapi din cauciuc. Și-ar fi dorit o bluză cu mâneci lungi, care să-i protejeze brațele măcar de spinii mai mici, și o pereche de pantaloni, care s-o apere de acele fire de iarbă, pe care, atunci când le atingeai dintr-un anumit unghi, te-ar fi putut tăia pe gambe, la fel ca o lamă de bărbierit. Cantitatea mică de sânge care îi curgea pe urmă din picior era o reclamă pentru tot ce avea ea de oferit. Părea că mergeau undeva departe, dar distanțele, ca și direcția în care o luai, erau dificil de estimat. Poate că pe acea potecă (oare mergeau pe vreo potecă?) se prăbușiseră mai mulți copaci peste care trebuia să sară, apăruseră mai multe bălți misterioase de apă stătută pe care nu le simțeai decât când pășeai brusc pe solul spongios. Poate că destinația lor nu era la o distanță mai mare decât două sau trei cvartale dintr-un oraș, dar distanța în sine n-avea nici o importanță când erai nevoit să sari peste o mulțime de obstacole. Marina și-a trecut o mână peste ceafă, desprinzând de acolo ceva cu o carapace tare. Învățase după o vreme să-și plimbe mâna și nu

să lovească cu palma, căci în cel de-al doilea caz n-ar fi făcut decât să trimită conținutul insectei, care fără îndoială că deja își înfipsese în pielea ei vreo protuberanță entomologică, direct în sistemul său sanguin.

Acum femeile lakashi cântau. Nu, nu cântau. Doar că multe dintre ele vorbeau deodată, iar vocile lor combinate formau un cor ce semăna vag cu o secțiune din Tora, interpretată la un bar mitzvah de un grup de băieți, care încă nu-și schimbaseră vocile.

— Știi ce spun? a întrebat Marina.

Nancy a clătinat din cap.

— Înțeleg câte un cuvânt pe ici, pe colo, sau, mai bine zis, așa am impresia. Am avut și un lingvist printre noi o vreme. Fusese student al lui Noam Chomsky. Spunea că limba lor nu e prea dificilă și nici prea interesantă, că toate limbile din regiunea asta a Amazonului au apărut ca dialecte ale unei gramatici comune, cu diferențe doar în vocabular, ceea ce înseamnă că la un moment dat triburile au avut legături unele cu celelalte și apoi s-au separat. Atunci mi-am dorit ca limba lor să fi fost mai misterioasă pentru ca el să fi rămas aici. Ne-a desenat niște grafice cu semne fonetice, ca să putem construi niște propoziții de bază.

— Thomas se pricepe la asta, a spus doamna doctor Budi.

A ridicat o mână, iar celelalte două femei s-au oprit și au așteptat, pe când o șopârlă foarte mare, cu picioare scurte a traversat poteca, cu pielea verde atârnându-i de piept, aidoma unei armuri din zale.

— Nu știu ce e asta, a zis doamna doctor Budi, studiind-o cu atenție.

Nancy s-a aplecat să se uite la șopârlă, de parcă ar fi fost cât pe-aci s-o identifice, apoi a clătinat din cap.

— Nici eu.

La douăzeci de minute după ce au trecut de șopârlă, au ajuns *într-o poieniță*, de fapt nu chiar o poieniță, ci mai degrabă un loc unde se înălțau mai puțini copaci, mai subțiri și mai depărtați unii de ceilalți, toți identici. Sub ei nu crescuseră tufișuri, ci doar mici smocuri de iarbă, nu existau nici liane păroase care să sugrume copacii, doar suprafața netedă de scoarță. Razele soarelui

pătrundeau cu ușurință printre frunzele ovale de un verde deschis și cădeau pe pământ în fascicule largi.

— E frumos, a spus Marina, dându-și capul pe spate. Atâta soare, atâtea frunzulițe drăgălașe. Doamne sfinte, de ce nu locuiesc aici?

— Prea departe de apă, a zis doamna doctor Budi, uitându-se la ceasul de la mână și notându-și ora exactă.

Vreo douăsprezece femei lakashi ajunseseră deja acolo. Marina le cunoștea din vedere pe cele mai multe dintre ele, chiar dacă nu putea să reproducă șirurile de acorduri care le compuneau numele. În următoarele câteva minute au mai apărut încă vreo douăzeci și patru de femei și și-au ocupat locurile printre trunchiurile de culoarea untului gălbui, cu diametrul între treizeci și șaizeci de centimetri. Fără nici un ritual și nici prea mare tam-tam, pare-se fără nici o grijă, femeile s-au dus lângă copacii mai mari, cei din care mâncaseră deja, și au lăsat în pace puieții. Lipindu-se de ei, aidoma unor partenere într-un dans lent, au deschis gurile și s-au apucat să râcâie cu dinții scoarța de pe copaci. În acea dimineață, jungla era deosebit de liniștită, așa că le putea auzi, un sunet firav, amplificat de atâtea femei care îl scoteau deodată.

Câteva femei rătăcite li s-au alăturat celorlalte și le-au salutat pe femeile lipite de copacii din jurul lor, care s-au oprit din râcâit și mestecat pentru a le răspunde la salut. Două femei care aveau multe de discutat una cu cealaltă s-au dus de o parte și de alta a aceluiași copac și, de la distanță, păreau că se sărută. Femeile care își aduseseră copiii cu ele, i-au lăsat grămadă în mijlocul pâlcului de copaci, iar copiii mai măricei îi păzeau pe cei mai mici, mânându-i înapoi când încercau să plece târându-se de acolo. Una dintre femeile mai în vârstă s-a dus la grupul copiilor și a luat de acolo o fată de doisprezece sau treisprezece ani, pe care a dus-o la un copac, iar celelalte s-au oprit deodată, răsucindu-și capetele spre ea ca s-o urmărească cu privirea. Când fata și-a înclinat capul într-o parte, neștiind prea bine ce să facă, celelalte au țipat încetișor și și-au lovit copacii cu palma, ca și cum ar fi aplaudat laolaltă cu ei. Crengile subțiri ale copacilor au fremătat, agitându-și frunzele delicate. Fata, care avea părul despletit și ciufulit de somn,

părea stânjenită pentru că era în centrul atenției. Apoi a mușcat din scoarță. După ce restul femeilor s-a convins că făcea cum trebuie pentru prima oară această activitate, s-au întors toate la preocuparea lor. De la cea mai tânără până la cea mai purie, toate râcâiau și mestecau fără plăcere sau dezgust. Preschimbaseră preocuparea exotică de a mânca dintr-un copac într-o muncă pe bandă rulantă.

— Ăsta e un lucru important, i-a spus doamna doctor Budi Marinei. Fata tocmai și-a încheiat primul ciclu menstrual. Ritualurile lakashi sunt foarte scurte și prozaice. Sunteți norocoasă că ați văzut așa ceva prima oară când ați venit aici.

Nancy Saturn a răsfoit câteva pagini din carnetul ei.

— N-am știut că Mara a avut menstruație.

Doamna doctor Budi i-a arătat carnetul ei.

— Eu mi-am notat.

Erau destui copaci pentru toată lumea, poate că vreo două sute, împrăștiați pe vreo zece kilometri pătrați. Cel mai înalt avea vreo douăzeci sau douăzeci și cinci de metri, dar creșteau și o mulțime de copaci tineri. În locurile de unde cineva mâncase recent, lipsa scoarței lăsase o urmă moale și albă: când se regenera, scoarța era un galben aproape alb, care se închidea în timp, așa încât majoritatea copacilor păreau a fi decupați la nivelul capetelor femeilor lakashi.

Aici puteai să respiri ușor și vizibilitatea era excelentă! Poiana se deschidea în toate direcțiile. Nu mai era nevoie să te întrebi ce anume sfâșia jungla, cu fălcile umede căscate.

— N-aș fi crezut că sunt atâția copaci, a spus Marina. Nu mi-am imaginat așa ceva.

— De fapt e doar un singur copac, a zis Nancy. Număra femeile și le trecea prezența în carnet. Sunt *Populus*, ca plopii, un fenomen foarte rar întâlnit. E un sistem cu o singură rădăcină. Copacul se clonează pe sine.

— E foarte delicat, a spus doamna doctor Budi, încuviințând din cap.

— Sistemul de rădăcini schimbă nivelul de aciditate din sol, așa că aici nu prea mai crește altceva în afară de copaci și puțină

iarbă. Într-un fel, ai putea spune că acest copac otrăvește toată zona unde se află pentru a se asigura că nici o altă plantă nu mai supraviețuiește aici ca să absoarbă substanțele nutritive din sol ori ca să crească prea mult și să acopere razele soarelui.

— În afară de ciuperca rapp, a spus doamna doctor Budi. Ciupercile rapp prosperă aici.

A arătat cu vârful pixului spre câteva aglomerări de ciuperci, care creșteau lângă trunchiurile copacilor, fiecare pălărie fiind ca o minge perfectă de golf, pe o tulpină înaltă și mlădioasă. Ciupercile rapp aveau o nuanță foarte ciudată de albastru deschis. Păreau fosforescente în lumina zilei, așa că își dorea să se întoarcă cu o lanternă și să le vadă în întuneric. Marina nu putea să-și închipuie cum de nu le zărise până atunci.

— *Psilocybe livoris rappinis*, a zis Nancy. Sunt considerate cea mai mare descoperire în micologie. Nu există nici o dovadă că ar mai exista vreun ecosistem similar în vreo altă pădure tropicală sau în vreo altă parte a lumii. Copacii pe care-i vezi, ciupercile astea, sunt doar aici. Din câte se știe, astea sunt singurele ciuperci rapp din lume. Pașaportul către iluminarea spirituală.

— Ai mâncat din ele?

Nancy Saturn a închis ochii și a încuviințat ușurel din cap, ridicându-și un deget.

— Scârboase, a spus doamna doctor Budi. E interesant tot ce te fac să vezi, dar v-ar face foarte rău.

— Adică, dacă ciupercile sunt rapp, atunci copacii se numesc swenson? a întrebat Marina.

Sub razele soarelui, zburau încoace și-ncolo nenumărați fluturi de culoarea levănțicii și de mărimea unei monede. Marina nu-și amintea să-i mai fi văzut până atunci, dar i-ar fi fost greu să remarce un fluture atât de mic în învălmășeala cotidiană de liane care sufocau restul junglei.

— Copacii se cheamă martin, a spus doamna doctor Budi. *Tabebuia martinii.*

— De fapt, noi încercăm să protejăm ciupercile rapp, a zis Nancy. Ținem secret locul unde ne desfășurăm munca pentru ca nimeni să nu găsească ciupercile rapp. Din punct de vedere știin-

țific copacii martin au un potențial remarcabil. Copacii martin pot fi cea mai mare descoperire botanică din zilele noastre. Dar oamenii încearcă să obțină ciuperca rapp încă de când domnul doctor Rapp a scris pentru prima oară despre ea. Dacă lumea ar ști unde se află...

Doamna doctor Budi și-a acoperit ochii cu mâinile și a clătinat din cap.

— Exact. Locul ar fi invadat, vânzători de droguri, guvernul brazilian, alte triburi, turiști germani, n-ai cum să știi care ajung primii aici și ce război o să înceapă. Singurul lucru pe care-l știu sigur este că lakashi ar fi decimați. Întreaga lor existență e construită în jurul ciupercilor rapp și, deși au de o sută de ori mai multe ciuperci decât au nevoie în ritualurile lor, nu-i interesează deloc să le usuce și să le păstreze în vreun depozit. Ciupercile rapp cresc trei sute șaizeci și cinci de zile pe an, așa că lakashi presupun că o să fie mereu aici, sub copaci. Eu încerc să cultiv martini și, prin urmare și rapp, de trei ani și nu mă gândesc să-i duc cu mine în Michigan, ci doar să-i cultiv în laborator din bucăți de rădăcină, în același tip de sol, cu aceeași apă, și tot nu-mi iese.

— O să reușiți, a spus doamna doctor Budi.

Nancy Saturn a clătinat din cap.

— E prea devreme să mă pronunț.

Doamna doctor Saturn și doamna doctor Budi au declarat că vorbesc prea mult și că perioada de timp în care puteau lucra n-o să dureze la nesfârșit. Și-au cerut scuze și s-au apucat să se plimbe din copac în copac, punându-le femeilor întrebări care conțineau patru sau cinci cuvinte în lakashi. Nancy a scos din geantă un tensiometru și i-a măsurat tensiunea arterială Marei. Marina a profitat de ocazie pentru a studia copacii: o mică placă din plastic, numerotată și cu data pe ea, era înfiptă lângă fiecare copac. Și-a trecut mâinile peste scoarța ciuntită, a mirosit lemnul. Dacă i-ar fi văzut în Minnesota, i-ar fi ignorat, sau poate că s-ar mai fi uitat încă o dată la ei doar pentru că nu-și mai amintea să fi văzut vreodată o scoarță de copac atât de galbenă. Ar fi remarcat ciupercile rapp, privind în jos spre micul mănunchi de lângă picioarele ei. Semănau cu un stol de creaturi marine exotice, care ajunseseră

pe uscat, la o mie cinci sute de kilometri de malul oceanului. Cum naiba găsise doctorul Rapp locul ăsta? Cum de știuse să treacă pe lângă tribul cu torțe de pe mal și să ajungă la doi kilometri în junglă? Marina a luat-o printre copaci. Ce plăcut era să se plimbe! Ce plăcut era să facă un pas mare, putând să vadă unde o să pună piciorul. Și-a ridicat brațele asupra capului și s-a întins. Una câte una, femeile s-au retras de lângă copaci și s-au apucat să-și desprindă cu unghiile dintre dinți fâșiile de scoarță care se înțepeniseră acolo. Budi a luat câteva femei din mulțime și le-a șters degetele cu tampoane cu alcool, apoi le-a înțepat și a luat cu pipeta câteva picături de sânge. După ce a făcut câteva însemnări, a pus cu grijă eprubetele într-o cutiuță de metal. În partea cealaltă a pădurii, doamna doctor Saturn avea o îndeletnicire mai provocatoare, dându-le trei bețișoare lungi cu vată unor femei și așteptând până când cele trei și le-au vârât sub fuste, și, după o mișcare rapidă a mâinii, i le-au dat înapoi. Apoi doamna doctor Saturn a trecut bețișoarele peste o lamelă și peste o hârtie de turnesol.

— Ce naiba faci? a întrebat Marina.

— Măsor nivelul de estrogen în mucoasa cervicală. Trusa doamnei doctor Saturn era mai complicată, așa că s-a așezat pe jos pentru a-și trece însemnările pe eprubetele unde pusese bețișoarele. Lamelele sunt pentru testele-ferigă.

— Nimeni nu mai face teste-ferigă, a spus Marina.

Era procesul oarecum ezoteric de a urmări estrogenul cum crește în modele complexe de ferigă pe lamele. Dacă nu exista modelul de ferigă, femeia nu era fertilă.

Doamna doctor Saturn a ridicat din umeri.

— E foarte eficace pentru lakashi. Nivelul lor de estrogen este foarte sensibil la scoarța de copac.

— Cum naiba le-ai convins să... nu știa prea bine ce cuvânt să folosească. Să-și ia singure probe?

— Ăsta, a spus doamna doctor Saturn, este geniul doamnei doctor Swenson. Le-a învățat cu mult timp înainte ca eu să vin aici. Nici măcar nu-mi pot închipui cât de îngrozite au fost să facă așa ceva. Acum nu mai consideră asta nici măcar o invadare

a intimității. A treia femeie lakashi i-a dat bețișorul cu nonșalanță, iar Nancy a înclinat din cap când l-a luat de la ea.

După ce femeile lakashi au terminat de făcut ce li se ceruse, au plecat în grupuri de trei sau patru, fără a se mai uita spre copaci sau spre cercetătoare. Și-au luat în brațe copiii care încă nu puteau să se țină prea bine pe picioare, iar pe ceilalți i-au lăsat să meargă după ele cum puteau. Terminaseră.

— Vin în fiecare zi?

Marina le-a urmărit cu privirea cum dispăreau printre copacii din ce în ce mai groși, de parcă sunase clopoțelul într-o școală. Plecaseră fără să mai arunce nici o privire copacilor sau doctoriței. Își terminaseră treaba.

— Mestecă scoarța o dată la cinci zile, deși nu toate femeile din trib vin în aceeași zi. Vizitele sunt regulate. Nu înțelegem cum știu când trec cinci zile, căci par să nu aibă nici un sistem cu ajutorul căruia să măsoare timpul. Aș putea presupune doar că la un moment dat simt nevoia să mănânce scoarța. Nu vin când sunt însărcinate. De fapt, scoarța le provoacă greață încă din momentul concepției. Doamna doctor Swenson confirmă presupunerea mea. Din cauza asta, sarcinile par foarte lungi aici. Știm că ar dura fix treizeci și nouă de săptămâni. De asemenea, nu vin când au menstruație, deși într-un mod convenabil, ciclurile lor menstruale coincid, așa că avem câteva zile libere pe lună.

— Ale tuturor?

Nancy a încuviințat din cap.

— Fetelor cărora abia le-a venit le ia un timp să se adapteze și nimeni nu are un ciclu menstrual perfect regulat după naștere, dar altfel, da.

Doamna doctor Budi s-a dus la un copac de lângă ea și a căutat un loc unde scoarța era uscată și avea o nuanță mai închisă de galben, apoi s-a aplecat, mușcând din ea și scoțând același sunet ca femeile.

— Încercați și dumneavoastră? a întrebat ea, uitându-se la Marina.

— Ar trebui să-i fac și ei analize, a zis Nancy, scoțând iarăși tensiometrul. Budi, ia-i temperatura.

— De ce aș face așa ceva? a întrebat Marina.

— Avem nevoie de oameni pe care să facem teste. Oameni care nu sunt lakashi. Noi o facem.

— Dar n-am de gând să rămân gravidă.

Nancy a lipit cu arici o manșetă pe brațul Marinei și a început să pompeze aer, strângând-o din ce în ce mai mult. Doamna doctor Budi a ridicat un termometru plat din plastic, iar Marina, șovăind, și-a deschis gura.

— N-o să fiți singura care faceți asta, a spus doamna doctor Budi.

— Crede-mă, sunt multe teste pe care o să le faci. Nu-i nevoie să rămâi gravidă.

— Thomas o să vă spună ce anume, a zis doamna doctor Budi, iar apoi, de parcă ar fi auzit semnalul, domnul doctor Nkomo a ieșit din desișul care înconjuta pădurica de martini și s-a îndreptat spre ele.

— Văd că am venit suficient de târziu, a spus el, înclinându-și capul spre cele trei femei.

— Bărbații și femeile nu vin aici împreună, i-a spus Nancy Marinei. Femeile mestecă scoarță din copaci, iar bărbații adună ciuperci rapp.

— Diviziunea muncii, a zis doamna doctor Budi.

Nancy a scos tensiometrul și și-a apăsat două degete pe încheietura mâinii Marinei pentru a-i măsura pulsul.

— Prima oară, nu? a întrebat Thomas.

Marina a încuviințat din cap, cu gura strânsă în jurul termometrului.

— Ah, foarte bine. Doar să nu uiți să-ți ții limba în fundul gurii. Altfel poți să te înțepi cu așchii.

— Deși ne pricepem de minune să le scoatem, a zis Nancy. Pulsul șaizeci și patru. Bravo, doamnă doctor Singh.

Thomas și-a pus gura pe un copac de lângă el și, cu mult deasupra zonei unde scoarța era mâncată, a început să râcâie. Marina și-a scos termometrul din gură.

— Stai puțin, a zis ea.

— Martinii au tot felul de efecte, a spus Nancy. Mulți ani domnul doctor Rapp a crezut că o parte din efectele halucinogene ale ciupercilor vin din sistemul de rădăcini ale copacilor, că într-un fel sau altul se transmit de la copaci, așa încât a presupus că, atunci când mestecă scoarța, femeile de fapt se droghează puțin. Annick a fost cea care a legat copacii de fertilitatea prelungită. Se pare că el n-a observat că ele rămân tot timpul însărcinate.

— Ea totuși spune că tot meritul este al domnului doctor Rapp, a spus doamna doctor Budi, fără intenția de a o corecta, ci doar de a face o simplă afirmație.

— Dacă citești însemnările lor de pe vremea aia, o să înțelegi.

Thomas a scos o batistă din buzunar și și-a tamponat colțurile gurii.

— Abia în 1990 ea a făcut legătura între martini și malarie, a spus Nancy. Și asta fără îndoială că a fost descoperirea ei. Domnul doctor Rapp nu prea mai venea pe teren în anii '90.

— Și totuși spune că meritul este și al lui, a spus doamna doctor Budi. Zice că i-a vorbit despre asta și înainte de '90.

Thomas Nkomo a clătinat din cap, ca și cum ar fi înțeles tristețea unei femei care se grăbea să-i atribuie succesele ei unui bărbat.

— Asta e cea mai mare descoperire legată de tribul Lakashi. Nici ciupercile rapp și nici fertilitatea, ci malaria.

— Nu înțeleg, a spus Marina și chiar nu înțelegea nici o iotă.

— Femeile lakashi nu fac niciodată malarie, a zis doamna doctor Budi. Au fost vaccinate.

— Nu există nici un vaccin împotriva malariei, a spus Marina, iar ceilalți trei i-au zâmbit, iar Thomas a mușcat iarăși din copac.

Nancy Saturn a arătat spre un fluturaș mov, de pe scoarța internă albă a copacului. Stătea pe locul de unde mușcase recent doamna doctor Budi, iar pe scoarța externă a trunchiului încă mai existau câteva dâre strălucitoare de salivă.

— Martinul este un copac cu scoarța moale. După ce scoarța se crapă, lakashi pot să scobească cu ușurință în scoarța internă, ajungând până la cambiul unde sunt celulele vii. În felul ăsta se creează o gaură, așa cum se poate vedea, un soi de rană în copac, iar în ea intră molia asta, martinetul mov.

— Cred că glumești, a spus Marina, întinzându-se să vadă mai bine. Există ceva care să nu aibă numele lui?

— Tribul Lakashi nu a fost descoperit de Martin Rapp. Dacă ar fi fost așa, atunci sigur locul s-ar fi chemat Rapptown.

Nancy a pus un deget fix sub fluture care, aidoma celor din tribul Lakashi, părea să nu fie deranjat de o asemenea invadare a intimității lui.

— *Agruis purpurea martinet.* Ia lichid din pulpa martinului, nu sevă, care e și mai adânc în interiorul copacului. Insecta se hrănește cu umezeala din lemn. O ingerează și excretă aproape simultan, procesând proteinele din pulpă. O dată pe an depune ouă.

— În scoarță? a întrebat Marina.

Când molia și-a deschis aripile, a dezvăluit două puncte galbene aidoma unor ochi, câte unul pe fiecare aripă, apoi le-a închis din nou. Un fluture se odihnește cu aripile deschise, iar o molie cu ele închise, citise despre asta pe undeva cu ani în urmă.

Nancy a încuviințat din cap.

— Ca și ciupercile rapp sau martinii, martineții mov par să existe doar aici. Poți să vezi câte unul din când în când și prin tabără. Ajung doar până la râu, dar nu există nici o dovadă că s-ar hrăni și în altă parte decât aici. Cheia fertilității este combinația dintre copacul martin și martinetul mov, deși n-am izolat excrețiile moliilor de proteinele din coconul larvei. Știm doar că funcționează.

Doamna doctor Budi s-a șters pe deget cu un bețișor înmuiat cu alcool și apoi s-a înțepat în el.

— Dar cum e cu probele de sânge? a întrebat Marina. Se poate vedea concentrația de hormoni dintr-o cantitate atât de mică de sânge?

— Nanotehnologie, a spus Budi. Minunata lume nouă.

Marina a încuviințat din cap.

— Am izolat moleculele, așa cum sunt ele metabolizate în scoarța copacului, a continuat Budi, dar încă mai măsurăm impactul asupra salivei femeilor lakashi, sucurilor lor intestinale, plasmei. Nu știm care este combinația de factori care protejează femeile de malarie.

Marina a întrebat dacă bărbații din trib pot să se îmbolnăvească de malarie, iar Thomas a încuviințat din cap.

— După ce nu mai sunt alăptați, bebelușii lakashi de sex masculin pot face malarie, la fel ca și celelalte triburi din regiune, la fel ca și copiii de sex feminin de când sunt înțărcați până când au prima menstruație, când încep să mestece scoarța copacilor.

— Deci nu sunt vaccinați de fapt. Copacul și molia sunt un fel de medicament preventiv, așa cum e chinina.

Doamna doctor Budi a clătinat din cap.

— Preventiv când sunt alăptați, vaccin când mănâncă scoarța. Întrebarea este de ce nu a ajuns tot tribul să mănânce scoarță încă din copilărie, dar având în vedere câți copii mor de malarie, probabil că populația lakashi ar crește exponențial, dacă ar supraviețui toți.

— Dar cum de ați aflat asta? a întrebat Marina.

Capul îi vâjâia. Îi convinseseră pe unii bărbați să mănânce scoarță? Cum îi testaseră pe copii?

— Le puteți face pe unele dintre femei să nu mai mănânce scoarță?

A privit din nou înspre copaci. Acum putea zări în depărtare, pe firmamentul cerului, mănunchiuri de flori roz, care atârnau părând grele ca strugurii.

— Au fost câteva cazuri de femei care n-au putut face copii după ce și-au întrerupt vizitele în grup la martini, a zis Nancy. Dar, pentru că deja mâncaseră scoarța, erau vaccinate.

— Mai mult am experimentat pe noi înșine, a spus Thomas.

— Cum?

Doamna doctor Budi s-a uitat la ea și a clipit.

— Țânțari.

— Până la urmă ce medicament creați? a întrebat Marina.

Un martinet mov a plonjat pe lângă ea și a aterizat pe partea din față a rochiei ei, cu aripile mov deschizându-i-se și închizându-i-se de două ori înainte de a-și lua iarăși zborul.

— Cele două proiecte se suprapun mult, i-a spus Thomas. Studiind pentru unul, învățăm despre celălalt. Nu pot fi separate.

Nancy Saturn era botanistă. Ar fi putut face parte din orice echipă. Dar doamna doctor Budi, Thomas și Alan Saturn păreau preocupați de malarie.

— Doamna doctor Swenson e singura care se ocupă de medicamentul fertilității?

— Fără îndoială că e principalul ei proiect, a zis Thomas. Dar noi credem că soluția unuia este și soluția celuilalt.

— Ai multe informații de digerat, a spus Nancy. Te înțelegem. Încearcă puțină scoarță, vezi cum e. Probabil că n-o să rămâi aici atât de mult timp încât să participi la teste, dar măcar încearcă. Numărul oamenilor non-lakashi care au avut șansa să mestece martini e foarte mic.

— E o onoare, a spus doamna doctor Budi, aplecându-se să mai muște și ea încă o dată.

Ce îi spusese Anders? „Imaginează-ți o secundă că ești un farmacolog clinician și lucrezi pentru o companie însemnată care produce medicamente noi. Închipuie-ți că cineva îți oferă echivalentul *Orizontului pierdut* pentru ovarele americancelor." Marina a închis ochii, și-a îndoit limba și a deschis gura. Nu era un lucru la fel de natural pe cât i se păruse. Era mai degrabă ca și cum ai mulge o vacă, părea un lucru ușor când vedeai pe altcineva făcând-o. Secretul părea să fie unghiul în care îți înclinai capul, să nu îl lipești direct de copac. De fapt, scoarța era destul de moale și puțin densă. Simțea în gură o minsculă cantitate de lichid vâscos, cu gust de fenicul și rozmarin și cu o ușoară aromă de piper, despre care își închipuia că era legată de excrementele martinetului mov. Nu avea gust rău, însă nici nu putea să fie prea rău. Generații întregi de femei lakashi și câțiva oameni de știință n-ar fi continuat să mănânce dintr-un copac cu gust scârbos. Cum de îi dăduse prin cap primei femei lakashi să sfâșie scoarța cu dinții și oare când acea primă molie, care probabil că se hrănise cu ceva prin altă parte până atunci, și-a fluturat aripile în urma ei? Marina a apăsat oarecum mai puternic și a simțit o înțepătură în gingia de sus, dar nu s-a descurajat. N-avea șaptezeci și trei de ani. Nu era bătrână și existau o mulțime de femei care nășteau copii la vârsta ei, femei care nu ajunseseră să mănânce așa ceva. Chiar

dacă avea sentimente contradictorii în legătură cu capacitatea ei de reproducție, nu avea deloc sentimente contradictorii în legătură cu informațiile științifice pe care le obținea cu ajutorul acestui experiment. Acum și-ar fi dorit să aibă acel telefon mobil prin satelit. L-ar fi sunat pe domnul Fox chiar de unde se afla acum și i-ar fi spus ce era posibil.

Doamna doctor Budi a bătut-o ușurel pe umăr.

— De ajuns, a spus ea. Prea multă scoarță prima oară afectează intestinele.

Nancy i-a dat un bețișor sigilat într-o eprubetă.

— Pentru mai târziu, a spus ea. Mi-l poți lăsa pe birou.

Marina și-a atins buzele cu degetele și a încuviințat din cap.

— A venit și Anders aici? A gustat și el din asta?

Cei trei s-au uitat de la unul la altul, puțin tulburați.

— Îl interesa munca noastră, a spus Thomas. Încă de la început. A stat aici cu noi cât a putut.

— Vreau să văd unde e îngropat, a spus Marina, sperând că era aici, în păduricea de martini. Nu-i rugase asta până acum pentru că nu era sigură că poate suporta să-i vadă mormântul, să se uite la toată vegetația aia care creștea peste măsură, știind că Anders va rămâne acolo, dedesubt, pentru totdeauna. Dar i-ar fi fost mai ușor să-și amintească de el într-un loc atât de frumos. I l-ar fi putut descrie lui Karen. I-ar fi putut zugrăvi frumusețea. Chiar dacă nu era aici, ei i-ar fi spus că era.

— Ah, a spus Nancy Saturn, lipindu-și vârful tenisului de o rădăcină de martin.

— Nu știm unde e, a zis Thomas.

— Cine știe? Doamna doctor Swenson știe.

Doamna doctor Budi a fost cea care a întrerupt tăcerea care a urmat. Nu-i stătea în fire să lase vreo sarcină dificilă în seama altcuiva.

— Lakashi își îngroapă morții într-un ritual. Duc cadavrul, iau ciupercile rapp. Pentru ei e o chestiune intimă.

— Dar el nu era de-al lor, a zis Marina.

Și-a închipuit cum l-au pus pe o targă improvizată și l-au cărat printre copacii pe care-i ura, Gulliver mort și cărat de acolo de liliputani.

— Asta contează. Contează foarte mult.

A pronunțat cuvintele știind foarte bine că de fapt nu conta deloc. El era mort și acest lucru era tot ce mai conta.

— Țineau mult la Anders, a spus Thomas, bătând-o ușurel pe umăr. Sigur au avut mare grijă de el.

— În săptămâna aia a plouat torențial, a zis doamna doctor Budi. Era zăpușeală. Lakashi nu l-ar fi îngropat unde le-am fi zis noi, iar noi nu l-am putut îngropa.

— Deci l-ați abandonat.

În mintea ei a văzut-o pe Karen așezându-se pe podeaua bucătăriei, luându-și câinele în brațe. Karen simțise asta încă de atunci, fără să fi văzut niciodată locul.

— A fost singurul lucru pe care doamna doctor Swenson l-a spus în scrisoarea ei, că a fost îngropat creștinește. Nu știu nici măcar dacă credea în tradițiile creștine, dar m-aș mira să-și fi dorit să fie îngropat în mijlocul junglei de un grup de oameni care mănâncă ciuperci.

— A spus asta ca să vă liniștească, a spus doamna doctor Budi.

— Hai să ne întoarcem, a zis Nancy și și-a pus un braț în jurul Marinei.

Nu exista un moment anume al pierderii. Se întâmpla mereu și mereu, încă o dată în mii de forme mărunte, iar singurul adevăr pe care l-ar fi putut afla era că nu se putea obișnui cu gândul. Karen Eckman își dorise ca Marina să se ducă în Brazilia ca să afle ce s-a întâmplat cu soțul ei, dar acum, că era aici, înțelegea ce îi spusese doamna doctor Swenson în restaurant, în acea primă seară, după spectacolul de operă: ar fi putut să fie vorba despre orice, orice fel de febră sau de mușcătură. Nu era un lucru remarcabil că Anders murise, lucrul remarcabil era că toți ceilalți izbuteau să supraviețuiască într-un loc care nu li se potrivea absolut deloc. Karen își dorise să creadă că i-ar fi folosit la ceva dacă ar fi aflat din ce motiv murise Anders și unde îl îngropaseră, dar de fapt nu i-ar fi folosit nici acum și nici atunci. La un moment dat Marina trebuia să găsească un mod în care să-i spună acest lucru.

S-a întors pe verandă, cu gustul martinilor încă pe limbă, și a descoperit că Easter se trezise din somn și plecase. S-a uitat prin

așternut ca să vadă dacă exista vreo scrisoare de la Anders, dar n-a găsit nimic. Cu siguranță că Easter își etala vânătăile în fața celorlalți copii. Deja îl văzuse cum pune două bețe în țărână, foarte departe unul de celălalt, pentru a le arăta cât de lung fusese șarpele. S-a întrebat când își pierduse auzul și dacă înțelegea destule lucruri despre limbaj, încât să-i lipsească atunci când avea o poveste atât de grandioasă de istorisit. I-ar fi plăcut la nebunie să afle ce amintiri avea despre șarpe, dacă incidentul i se părea o poveste de groază sau o peripeție, ori dacă se gândea la el doar când simțea durerea surdă din piept. Marina era nevoită să recunoască faptul că nu știa deloc ce gândește Easter. Coșmarurile lui dispăruseră de la incidentul cu șarpele, nu mai țipa în somn, deși poate că datorită Ambienului sau pentru că dormea liniștit toată noaptea în patul ei. Era posibil ca, după ce anaconda aproape că-l sufocase, să nu-i mai fie frică de nimic.

Marina a auzit-o pe doamna doctor Swenson cum o strigă de afară, așa că s-a dus și s-a aplecat peste balustradă.

— Ați fost plecată jumătate de dimineață, doamnă doctor Singh, a spus doamna doctor Swenson.

Venise împreună cu un bărbat lakashi, îmbrăcat cu pantaloni scurți și cu un tricou cenușiu, pe care îl udase de sudoare. Bărbații purtau tricouri când se îmbrăcau elegant, iar el, fără îndoială că venind de dimineață pentru o întrevedere cu doamna doctor Swenson, își găsise un tricou pe care să și-l pună. Ținea în ambele mâini o mică traistă din pânză. Din locul unde îi privea, uitându-se în jos la ei de la o înălțime de doi sau trei metri, ea nu-și putea închipui cum de nu-și dăduse seama că doamna doctor Swenson era însărcinată. Era toată doar o burtă.

— Avem multe de discutat, a spus Marina și avea intenția de a vorbi și cu doamna doctor Swenson despre toate: înmormântarea lui Anders și, de asemenea, cine plătea pentru studiul de cercetare a vaccinului împotriva malariei. Dar bărbatul de lângă doamna doctor Swenson se tot ridica pe vârfurile picioarelor și frământa în mâini mânerele traistei, așa că îi era dificil să-și îndrepte atenția în altă parte. Se zvârcolea, de parcă ar fi încercat fără succes să ascundă faptul că era plin de furnici.

— O să discutăm, doamnă doctor Singh. Avem mult de mers. E destul timp să mă puneți la curent, dar acum trebuie să veniți cu mine.

— Care-i problema?

Evident că era o problemă. Bărbatul gemea. Acum îl putea auzi peste zumzetul insectelor, deși părea să facă eforturi serioase să tacă, la fel cum încerca din răsputeri, își dădea ea seama, în pofida agitației lui, să nu se miște. Doamna doctor Swenson îi convinsese pe lakashi să participe la teste, însă lor le era frică de ea, așa cum le fusese tuturor medicilor rezidenți în anul întâi. Reușita vizibilă a bărbatului cu tricou cenușiu era că nu zbiera.

— O să vă placă, a zis doamna doctor Swenson și a luat-o iarăși pe poteca pe care veniseră. O să fie exact în stilul dumneavoastră.

Marina a ieșit pe ușă și a coborât treptele. Doamna doctor Swenson n-a așteptat-o și a continuat să vorbească singură.

— Știu cât de mult vă doriți să practicați medicina câtă vreme mai stați pe aici. Cred că am găsit o ocazie pentru dumneavoastră.

Chiar și acum, când doamna Swenson era gravidă în șase sau șapte luni, Marina trebuia aproape să alerge ca să țină pasul cu ei. Bărbatul impunea ritmul și mergea foarte repede. Ea își ținea privirea în pământ. Marina se temea mai ales să nu-și scrântească glezna.

— N-am spus asta.

Doamna doctor Swenson s-a oprit și s-a uitat la Marina. Bărbatul păru că încremenește. Era neapărat necesar să-și continue drumul. Și-a ridicat traista, de parcă ar fi încercat să-i amintească de el, și a început un monolog rapid în lakashi, dar doamna doctor Swenson a fluturat o mână spre el.

— Ba da. Vă aduceți aminte, pe barcă. Discutam despre fata cu maceta înfiptă în cap.

— Îmi amintesc, a spus Marina, minunându-se că panica crescândă care o copleșise îi amuțea toate întrebările: de ce li l-ai pasat lor pe Anders și de ce ai mințit în privința asta și mai era ceva de care nu-și aducea aminte. Ziceam că e corect să vă ocupați de cazurile care ajung la dumneavoastră.

— Care ajung la mine ca să mă ocup de ele în postura de medic, așa cum sunteți și dumneavoastră. În orice caz, ne-ați dat pe la nas cu jurământul lui Hipocrate, așa că acum aveți șansa să vă încălziți cu faima lui.

— Sunt farmacolog.

Spre marea ușurare a bărbatului, doamna doctor Swenson a pornit din nou. Soarele era sus pe cer, strălucitor și foarte fierbinte.

— Da, ei bine, eu nu mă pot așeza pe jos și toate lucrurile din satul ăsta se petrec pe podea, iar dacă aveți de gând să-mi spuneți că ar trebui să-și aducă soția în laborator, să știți că deja i-am sugerat asta. Nu poate coborî pe scară. Oricât de mult aș detesta să-mi transform biroul în clinică, urăsc și mai mult vizitele la domiciliu.

— Ce-a pățit soția lui?

Doamna doctor Swenson a trecut pe lângă o buturugă acoperită de fluturi colorați în roșu aprins, iar curentul de aer stârnit de ea i-a făcut să se sperie și să se împrăștie în aer, aidoma unui nor stacojiu.

— E ceva legat de nașterea unui copil. Dacă o să pariați vreodată pe vreo tragedie băștinașă, n-o să dați faliment dacă vă puneți banii la bătaie pe așa ceva. Majoritatea se descurcă foarte bine, dar rata mare cu care se reproduc duce la un anumit număr de probleme.

— Și știți ce problemă e?

Marina mergea acum din ce în ce mai repede, deși tot corpul ei îi șoptea să se oprească.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Habar n-am.

— Dar ați spus că nu vreți să interveniți.

Intervențiile în problemele medicale ale băștinașilor i se păreau acum Marinei cea mai proastă idee. În acel moment înțelegea cât de bine ar fi fost să-i lase în pace și să-i observe fără să intervină.

— Ați spus foarte clar că e cineva…

— Vraciul local, da. A făcut iarăși o criză de malarie. Are o febră atât de mare, încât am fost rugați să trecem mai târziu pe

la el și să-l consultăm. Mai există, asta o să vă placă, și o moașă care naște și ea acum. O ajută moașa-ucenică, care e fiica ei. Fiica ar fi mult mai liniștită dacă am merge și noi la ele.

— Cine v-a spus toate astea? E imposibil.

— Benoit adună toate mesajele și i le aduce doamnei doctor Nancy Saturn. Benoit și doamna doctor Saturn se înțeleg cât de cât în portugheză. Sinceră să fiu, comunicarea e atât de proastă, încât am putea să ajungem acolo și să aflăm că nimic din toate astea nu-i adevărat. Reușesc să comunic cu Easter mai bine decât cu majoritatea membrilor tribului.

În junglă au trecut pe lângă colibele construite pe stâlpi înalți ale mai multor familii care se aplecau peste balustrade și le făceau cu mâna. O creangă uriașă le-a blocat poteca, dar însoțitorul lor a dat-o la o parte înainte ca ele să se poată întreba cum să treacă de creangă. Marina a glăsuit din nou:

— Doamnă doctor Swenson, trebuie să ascultați ce spun. Nu sunt omul potrivit pentru treaba asta. Aici mai sunt și alți doctori și oricare dintre ei, sunt sigură, e mai calificat decât mine.

— S-o rugăm pe botanistă? a întrebat doamna doctor Swenson pe un ton tăios. Sau pe unul dintre ceilalți trei? M-aș mira ca vreunul dintre ei să fi ieșit din laborator măcar o singură dată în viața lui. Uitați că lucrez împreună cu *doctorii* ăștia de mai mulți ani. Într-adevăr, sunt talentați când vine vorba să împerecheze țânțari și ăsta mi se pare că e unicul lor talent. Poate că sunteți farmacolog, doamnă doctor Singh, dar înainte de asta ați fost studenta mea. Știți ce să faceți, iar dacă n-o să știți, o să fiu alături de dumneavoastră să vă aduc aminte. Nu mai pot să mă așez pe jos. Din cauza piciorului. N-o să mă chinuiesc să vă spun că acum nu vă mai puteți întoarce, că n-o s-o lăsați baltă pe femeia asta, pentru că ar fi o pierdere de vreme pentru amândouă. O să faceți asta, indiferent ce simțiți. Atâta lucru am aflat și eu despre dumneavoastră până acum.

Marina și-a simțit picioarele atât de grele, încât le-a aruncat o privire, convinsă că pășise în ceva.

— Bucurați-vă, doamnă doctor Singh. E șansa dumneavoastră să faceți o faptă bună.

Pielea de pe capul Marinei era udă de transpirație, care i se scurgea pe ambele părți ale feței și pe ceafă. Își trecea în revistă însemnările în minte și descoperea că lipseau pagini întregi. Bineînțeles, erau șanse ca totul să fie în regulă, putea să ajungă acolo și să găsească doar o naștere lungă și un soț emoționat. Dacă ar fi trebuit doar să aducă pe lume un copil, pentru că toți ceilalți erau incapabili de așa ceva, ei bine, putea să facă asta. Oricine ar fi putut să facă asta. Spera doar să nu fie nevoie de bisturiu. Unde anume era vezica urinară? Când plecase de la ultima ei operație cezariană, nu-i trecuse prin cap că va mai avea vreodată nevoie de acele cunoștințe. De ce să se mai fi pus la curent cu ultimele descoperiri, de ce să se mai fi dus pe la conferințe sau să mai fi citit reviste de specialitate? Nici măcar nu-și terminase calificarea în obstetrică. Orice pompier sau taximetrist putea fi chemat să ajute la o naștere normală, dar persoanele necalificate nu erau niciodată puse să opereze. Într-un fel sau altul, acest gând a calmat-o și, preț de o clipă, și-a proiectat în minte imaginea plăcută a unui bebeluș care îi aluneca ușurel în mâini, pe când profesoara ei se uita la ea. N-avea nici un motiv să creadă că lucrurile n-ar fi decurs așa.

— Sunteți foarte tăcută, a zis doamna doctor Swenson. Credeam că aveți multe de discutat cu mine pe drum. De dimineață, toată lumea din laborator abia aștepta să vorbească despre ce simțiți.

— Încerc să-mi aduc aminte cum să asist la o naștere, a spus Marina.

— Creierul e o magazie. Îți pui acolo experiențele, care pe urmă te așteaptă. Nu vă faceți griji. O să vă amintiți când o să fie cazul.

Cu aceste cuvinte aproape încurajatoare, au ajuns la destinație. Dacă lakashi ar fi locuit într-un oraș, această colibă s-ar fi aflat la periferia celei mai îndepărtate zone rezidențiale. Era a unui localnic care voia să trăiască într-un loc retras, care își dorea să poată privi râul, dar nu și în curtea vecinilor. Și-au dat seama că aceasta era casa pe care o căutau, pentru că din ea se auzeau țipete

slabe, jalnice. Bărbatul cu traista s-a năpustit pe scară în fața lor și a dispărut.

Doamna doctor Swenson s-a uitat după el, evaluând logistica.

— Când mă gândesc că o să închei proiectul și o să mă întorc în State, lucrul pe care îl văd în fața ochilor sunt treptele. Presupun că, dacă aș fi mai ambițioasă în fanteziile mele, m-aș gândi la lifturi sau la scări rulante, dar n-o fac. Nu-mi doresc decât o scară solidă cu trepte și balustradă. Sunteți martoră, doamnă doctor Singh. Dacă plec vie din țara asta, n-o să mai urc niciodată pe vreo scară fără trepte.

La șaptezeci și trei de ani nu era un jurământ prea deosebit. Marina a calculat raportul dintre lungimea brațelor și picioarelor doamnei doctor Swenson și diametrul corpului ei. Părea imposibil ca ea să urce scara.

— Vă pot ajuta în vreun fel?

— Doar dacă mă legați în cârca dumneavoastră. Cred că pot să urc, dar mi-e teamă de cum o să cobor. Nu vreau să rămân blocată acolo sus și să sfârșesc prin a naște și eu în coliba asta.

— Nu, a spus Marina, deși n-o încânta deloc să urce acolo de una singură.

Doamna doctor Swenson și-a masat tâmplele.

— Ce știm sigur, doamnă doctor Singh? Sunt o femeie însărcinată și scundă, de șaptezeci și trei de ani. Dar femei mai bătrâne, mai scunde și cu o sarcină mai avansată decât a mea urcă și coboară pe scări din astea în fiecare zi, inclusiv în ziua când nasc.

Bărbatul cu tricou s-a aplecat peste marginea colibei și le-a aruncat o privire întrebătoare.

— *Vir! Vir!* a făcut el.

— Ah, bine, a zis doamna doctor Swenson. Știe puțină portugheză. Spune că ar trebui să urcăm. A privit iarăși în sus. Presupun că ar trebui să ne ducem acolo.

— De asemenea, știm sigur că nici una dintre aceste femei n-a născut primul copil la șaptezeci și trei de ani, a spus Marina. Toată viața lor au urcat pe scări, fie că erau gravide, fie că nu. S-au obișnuit.

Doamna doctor Swenson s-a răsucit spre ea și a dat din cap.

— Bine zis și vă admir că puteți să aduceți argumente care nu vă avantajează. Și acum rămâneți imediat în spatele meu și pregătiți-vă să fiți ca un berbec. Aveți forță, nu-i așa?

— Da, a spus ea.

Așa că au urcat, Marina întinzându-și brațele lungi în jurul profesoarei ei, cu mâinile exact sub mâinile doamnei doctor Swenson, cu coapsele ei puternice sub coapsele doamnei doctor Swenson, și au urcat așa spre plânsetele nenorocite ale femeii și strigătele soțului ei: *Agora!* „Acum!"

Benoit fusese trimis mai devreme cu instrucțiuni pentru familie, să aibă o cantitate mare de apă fiartă de două ori și filtrată de două ori, iar primul lucru pe care l-au văzut a fost șirul de găleți, care nu erau prea curate. Benoit, care o evitase pe Marina de la incidentul cu șarpele, nu părea să fie acolo. Femeia zăcea pe jos, pe un morman de pături. Și ea, și păturile erau atât de ude, încât părea că abia fuseseră scoase din râu. Pe scândurile de sub ea era o pată umedă, închisă la culoare. Însoțitorul lor îngenunchease lângă soția lui și o ținea de mână, îi aranja părul ud cu degetele, pe când ceilalți membri ai familiei își vedeau de treburile lor. Un bărbat în vârstă, fără cămașă pe el, stătea întins într-un hamac, pe când doi copii mici, un băiat și o fată, îl legănau, râzând exuberant de fiecare dată când se îndepărta de ei. Trei femei, una dintre ele cu un bebeluș la sân, legau șiruri de ardei roșii, pe când un bărbat ascuțea un cuțit într-un colț. Când doamna doctor Swenson a ajuns la capătul de sus al scării, gâfâia, iar toți și-au ridicat brusc capetele ca s-o privească. Ea a arătat spre o ladă din lemn, iar una dintre cele două femei mai tinere a fugit să i-o aducă. Ea s-a așezat, iar ele i-au oferit un bol din os plin cu apă, pe care ea l-a acceptat. Chiar și femeia de pe mormanul de pături a tăcut, mulțumind astfel pentru onoarea care i se făcea. Doamna doctor Swenson venise la ea acasă!

Marina nu știa dacă să se ocupe mai întâi de pacientă sau de doctoriță și de fapt nu era prea sigură că știe cu ce s-o ajute pe nici una dintre ele.

— Uitați trusa, a spus doamna doctor Swenson, înclinându-și capul spre podea. O să găsiți acolo ce vă trebuie. Vă spun, sunt bucuroasă că am reușit. Și-a dus o mână în dreptul inimii. N-am mai urcat pe vreo scară de când a început tot chinul ăsta.

Marina a deschis fermoarul trusei și a scotocit înăuntru, mișcându-și mâna în cerc, disperată că nu prea avea cu ce să lucreze. Acolo erau un săpun într-o cutie, câteva tampoane sterilizate într-o pungă, mănuși, o trusă chirurgicală în ambalajul ei, câteva medicamente care se rostogoleau patetic pe fundul trusei, dar fără nici o perie de dezinfectat. Mai erau două limbi pentru pantofi, din argint, cu capetele îndoite. Marina le-a ridicat.

— Ce sunt astea?

— Limbi pentru pantofi! a exclamat vesel doamna doctor Swenson. Rodrigo a făcut rost de o cutie întreagă cu mai mulți ani în urmă. Sunt un retractor nemaipomenit.

Marina și-a pus limbile pentru pantofi în poală și și-a aplecat capul.

— Cum le pot steriliza?

— Cum puteți steriliza? Nu puteți, doamnă doctor Singh. Cu asta trebuie să vă descurcați. Haideți, spălați-vă în prima găleată, a zis doamna doctor Swenson. Eu îmi trag sufletul.

Apa din prima găleată era călduță, iar Marina s-a frecat pe piele cu săpunul de nenumărate ori, minunându-se că era posibil să se afle în acel loc și că o să se întâmple ce urma să se întâmple. Fără îndoială că acceptase să facă toți pașii care o aduseseră până aici, fiind de acord ori de câte ori și-ar fi dorit să refuze, și totuși nu trecuse prea multă vreme de când era la Vogel, trasând diagrame ale lipidelor, iar Anders încă mai era în viață. Încerca să-și curețe mizeria de sub unghii, când femeia de pe pătură a scos un țipăt atât de strident, încât ea a zvâcnit. Marina avea nevoie de o infirmieră, să pună pe cineva să desfacă ambalajele. A strigat la una dintre cele trei femei, smucind din cap, până când femeia, fără nici o tragere de inimă, și-a pus pe jos ardeii și a venit la ea. Marina i-a dat săpunul și a mimat spre ea să se spele și să desfacă ambalajele, iar femeia s-a zgâit la ea, de parcă Marina ar fi luat-o razna. S-a întrebat dacă va fi nevoită să mimeze fiecare etapă a operației, dar acum

bătea câmpii. Nimeni nu spusese că era nevoie de o operație. Doamna doctor Swenson își pusese lada lângă femeia de pe mormanul de pături. Marina s-a dus acolo, împreună cu infirmiera ei, care o privea în continuare mânioasă, dar doamna doctor Swenson a privit-o în ochi și instantaneu ea s-a liniștit.

Marina și-a pus mănușile și a îngenuncheat. Când femeia de pe pături s-a uitat la ea, Marina a arătat spre ea însăși:

— Marina, a spus ea.

Femeia a încuviințat obosită din cap și a pronunțat un nume pe care nimeni nu l-a putut auzi. După ce au făcut cunoștință una cu cealaltă, Marina a spălat cu săpun coapsele și organele genitale ale femeii, i-a îndoit genunchii și i-a arătat infirmierei cum să-i țină.

— Ar fi minunat să avem o pătură curată.

— Dacă ați avea o pătură curată, după aceea v-ați dori o pătură sterilă, iar o pătură sterilă v-ar face să credeți că nu puteți face nimic fără o masă de operație și lumină, iar de la masă și lumină mai e un pas foarte mic până la un aparat de măsură a pulsului fetal. Știu asta. Vedeți cât de dilatată e.

Încă o dată, Marina s-a uitat la femeie, pe când își strecura mâna să-i măsoare cervixul. Un făt de dimensiuni obișnuite, așezat în poziție normală ar fi avut loc să iasă cu ușurință pe acolo, iar Marina a simțit o mare ușurare.

— E dilatată. Și-a mișcat mâna, căutând copilul.

Întâmplător, structura de bază a corpului feminin nu se schimbase de când nu se mai ocupase cu așa ceva. Chiar dacă pacienta stătea pe jos era același lucru: găsise copilul, deși era sigură că nu-i simțea capul.

— E șezutul, a zis ea. N-o încânta prea mult, dar ar fi putut să se descurce. O să încerc să-l întorc.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Asta durează o veșnicie, provoacă multă durere și oricum în jumătate dintre cazuri nu funcționează. O să facem o operație.

Marina și-a scos mâna din femeie.

— Cum adică durează o veșnicie? Unde ne grăbim?

Cocoțată pe lada din lemn, doamna doctor Swenson a respins propunerea cu un gest al mâinii.

— N-are sens s-o chinuim așa, dacă până la urmă tot va trebui s-o operați.

Marina și-a lăsat greutatea corpului pe călcâie.

— Chestia e că suntem departe de a avea un mediu steril. Șansele să moară în urma unei infecții postoperatorii sunt suficient de mari încât să încercăm să întoarcem copilul. N-am nici o infirmieră care să mă asiste în operație, n-am anestezist.

— Credeți că avem vreun anestezist pe aici?

— Dar ce aveți?

Marina și-a scos o mănușă și a cotrobăit prin trusă.

— Ketamină. Și nu mai aruncați așa mănușile. Aici nu-i Johns Hopkins.

— Ketamină? Și plănuiți s-o trimiteți la discotecă după aia? Cine naiba folosește ketamină?

— Să vă dau o veste, doamnă doctor Singh, aveți ce există și am fost norocoasă că am făcut rost măcar de atât.

— O să încerc să întorc copilul, a spus Marina.

— Ba nu, a zis doamna doctor Swenson. Mi-a ajuns să mă urc pe porcăria de scară. Mi-ar plăcea să nu mă obligați să mă așez și pe podea. Chiar dacă n-aș ține seama de picior, am edem la mâini.

Doamna doctor Swenson și-a ridicat mâinile pentru a i le arăta. Degetele ei erau umflate și drepte, iar pielea foarte întinsă. Zece cârnăciori.

— Doamne sfinte, când s-a întâmplat asta?

Marina s-a întins să-i atingă o mână, dar doamna doctor Swenson și-a coborât-o brusc.

— Nu prea m-aș descurca cu un bisturiu. Nu prea mă descurc nici cu un creion. Și acum, ori dumneavoastră o să faceți cezariana, ori eu. Astea sunt opțiunile.

— Ce tensiune arterială aveți? a întrebat Marina.

— Nu sunt pacienta dumneavoastră, a spus doamna doctor Swenson. Ați face bine să fiți atentă la femeia din fața dumneavoastră.

Bărbatul cu tricou cenușiu s-a uitat mai întâi la doamna doctor Swenson, apoi la doamna doctor Singh, ținând-o de mână pe soția lui. Disputa lor îl îngrijora vizibil. N-o îngrijora pe soția lui, care a profitat de ocazie pentru a-și închide ochii în cele două minute dintre contracții. Dacă cineva ar fi întrebat-o pe Marina ce opinie era mai importantă, să facă operația de cezariană sau nu – a fostei directoare a departamentului de chirurgie obstetrică și ginecologică din Johns Hopkins, care nu-și atinsese pacienta, sau a rezidentei care plecase din departamentul de chirurgie obstetrică și ginecologică și care se ocupa de primul ei pacient după treisprezece ani – Marina ar fi ținut până la moarte cu cea dintâi. Însă, nefiind cea dintâi, era convinsă că are dreptate și la fel de sigură că nu avea să-și împiedice mentorul să preia cazul. Iar atunci avea o singură opțiune.

— Spuneți-mi cum se administrează ketamina, a spus ea.

Ketamina era pusă într-o seringă care, după ce acul se înfigea în venă, se lipea de partea interioară a antebrațului pentru ca lichidul din ea să poată fi administrat când era nevoie cu ajutorul unor bătăi ușoare, iar în urma acestor bătăi ușoare, pacienta n-a mai gemut. Marina a spălat și a șters burta femeii, i-a îndreptat picioarele și, punându-și o pereche de mănuși curate, i-a arătat infirmierei cum să țină pielea întinsă. Acum infirmiera era foarte atentă. Femeia se uita la Marina cu ochii mari, stând nemișcată, pe când bisturiul îi aluneca pe piele. După ce a inserat cuțitul, și-a dat seama că asta nu era prima ei operație în toți acești ani. Cu mai puțin de o săptămână în urmă tăiase șarpele. Grăsimea de sub piele a ieșit prin linia inciziei ca frișca groasă, presărată cu primii stropi strălucitori de sânge.

Incizia, făcută într-o deplină tăcere, l-a făcut pe soț să icnească ușor și a atras brusc atenția tuturor din colibă. Chiar și bătrânul s-a ridicat din hamac și i-a adus și pe cei doi copii să vadă. Celelalte două femei și bărbatul cu cuțitul s-au adunat cu toții să urmărească spectacolul, aplecându-se și împingându-se puțin ca să vadă cât mai bine ce se întâmplă. Marina a simțit genunchii cuiva pe spatele ei.

— Asta nu mă ajută deloc, a spus ea.

Infirmiera ei, cu mâinile ținând ferm pielea de o parte și de cealaltă a inciziei, a strigat un ordin răstit, iar ceilalți au făcut instantaneu un pas în spate, lărgindu-și cercul.

— Acum căutăm țesutul conjunctiv, a zis doamna doctor Swenson. Nu mi-am adus ochelarii. Îl vedeți acolo, sub grăsime?

— L-am găsit, a spus Marina.

A luat mâinile infirmierei și a pus câte o limbă de pantofi în fiecare dintre ele. A înfipt limbile pentru pantofi în incizie și i-a arătat femeii cum să tragă de margini. A zărit uterul. În pofida adrenalinei care o inunda, a recunoscut totul – intestinul și vezica, îi erau familiare. De ce i se părea atât de surprinzător? Renunțase la profesie, nu și la cunoștințele ei. Aproape orbită de propria-i transpirație, s-a răsucit cu fața la doamna doctor Swenson, care a luat un tricou de pe jos și a șters-o. Apoi doamna doctor Swenson s-a aplecat și a șters fața infirmierei, care se străduia din răsputeri să țină cavitatea deschisă cu limbile pentru pantofi.

— Acum trageți în jos vezica, a spus doamna doctor Swenson. N-o crestați. Vedeți vezica, nu-i așa?

— Da, a zis Marina.

Era un miracol că putea să vadă ceva fără lumină directă. A tăiat cu grijă uterul, evitând tot ce nu trebuia să fie tăiat, iar sângele a năvălit în bazinul abdomenului. Sânge amestecat cu mult lichid amniotic, care formau un ocean învolburat și închis la culoare, de care Marina nu putea trece. Lichidul fierbinte s-a scurs pe podea și a format o baltă sub doctoriță și pacienta ei.

— Cum naiba faci asta fără aspirare?

— E o pompă în trusă, a zis doamna doctor Swenson.

— Am nevoie de încă cineva.

— N-aveți pe nimeni. Descurcați-vă.

Marina a înșfăcat pompa, care a zburat din mănușa ei plină de sânge și a alunecat pe podea până când a fost prinsă, ca și celelate mingi, de un băiat de cinci ani care tândălea pe acolo.

— Dumnezeule! a exclamat Marina. Măcar puneți pe cineva s-o spele.

Iar doamna doctor Swenson, fără a scoate un cuvânt, a făcut semn ca pompa să fie înmuiată în găleata cu apă și săpun, apoi

i-a fost dată înapoi Marinei, care a folosit-o pentru a absorbi un sfert de kilogram de lichid care după aceea a țâșnit pe jos, lângă ea. Și-a repetat acțiunea. Acolo, sub atâtea straturi, putea să vadă copilul cu fața în jos, labele picioarelor lipite de cap și fundul blocat în pelvis. Marina a încercat să ridice copilul, dar acesta era înțepenit.

— Ridicați-i șezutul, a spus doamna doctor Swenson.

— Încerc, a zis Marina, iritată.

— Pur și simplu smulgeți-l.

Marina a mișcat limbile pentru pantofi până au ajuns în uter și i-a făcut semn infirmierei să tragă, să tragă cu nădejde, lucru pe care femeia asta, având și ea menirea să ducă o viață în care să se reproducă în continuu, l-a făcut cu toată forța de care era în stare, pe când Marina și-a vârât mâinile în trupul pacientei pentru a desprinde bebelușul de acolo. Era înțepenit în mama lui, aidoma unui copil care s-a vârât în joacă într-un dulăpior și nu putea fi convins să iasă de acolo. Mușchii din umerii și gâtul Marinei s-au încordat, spatele i s-a întins. Era un test de forță fizică, cele 66 de kilograme ale Marinei Singh împotriva celor trei kilograme ale bebelușului, apoi, cu un zgomot puternic de aspirator, copilul s-a desprins. Bărbatul cu cuțitul și-a pus o mână pe spatele Marinei pentru a o ține să nu cadă. Roșu, alb și lucios, un băiat intact, pus la pieptul mamei lui.

— Hei. Nu-i așa c-a fost ușor? Doamna doctor Swenson a aplaudat o dată, cu hotărâre. Dați-le copilul. Știu ce să facă acum.

De îndată ce a rostit aceste cuvinte, copilul alunecos i-a fost luat din mâini, laolaltă cu placenta roșu închis. Întregul grup l-a luat de acolo, bătrânii și tinerii fascinați au șters-o cu nou-născutul. Acum aveau dovezi că se întâmplase un lucru extraordinar. Deși pe acolo erau atât de multe nașteri, nimeni nu rămânea complet insensibil la farmecul unui sugar.

— Vă amintiți restul? Acum masați uterul. Asta e partea care mi-a plăcut mereu, să reconstruiești, să faci ordine în haos. Doamna doctor Swenson s-a aplecat ca să vadă mai bine. Bebelușul nu mai e, a devenit problema altcuiva și acum poți să dai mai multă atenție detaliilor. Nu mai e aceeași presiune.

În cealaltă parte a camerei, bebelușul acum plângea, iar soțul, încă lipit de mâna femeii, și-a înclinat capul spre sunet.

— Încă puțină ketamină, a spus doamna doctor Swenson. N-are rost s-o trezim acum. Marina a aspirat iarăși abdomenul și s-a apucat să coasă copcile grosolane, o procedură la fel de delicată ca atunci când coși un curcan de Thanksgiving cu ață de bucătărie. Infirmiera, mult mai curajoasă decât și-ar fi putut închipui cineva, și-a mutat limbile de pantofi mai sus, ca o cunoscătoare, pe când Marina reasambla tot ce distrusese: uterul cusut, vezica pusă iarăși deasupra.

— E un bărbat cumsecade, a spus doamna doctor Swenson, înclinându-și capul spre soțul femeii. A stat lângă ea. N-ai să vezi așa ceva. Le place să se ducă la pescuit. Când aud că li s-a născut un fiu mai vin uneori să-l vadă, dar cam atâta.

— Poate că e primul lor copil, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Ar trebui să știu asta. Nu-mi aduc aminte.

Marina lega ultima sutură, când bebelușul a fost adus înapoi. A scos ketamina din brațul femeii și a pus copilul în locul ei, deși mama, care abia reușise să-și deschidă ochii, nu l-a luat în brațe. Era un bebeluș frumos, două sprâncene stufoase și o gură rotundă, înfășat într-o pânză galbenă în dungi. A scos un mic țipăt și a căscat puțin, iar tuturor li s-a părut minunat.

Marina s-a simțit înțepenită, ridicându-se în picioare.

— Vedeți? a întrebat doamna doctor Swenson, arătând spre ea. Și dumneavoastră vă e greu.

Marina a încuviințat din cap, scoțându-și mănușile, și s-a uitat la sângele de pe brațele ei, de pe rochia ei, balta uriașă de sânge în care stătuse.

— Doamne sfinte, a spus ea. A căutat în trusă un tensiometru.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Nu-ți dai seama cât de mult sânge e când ai atâta lume în jur, care așteaptă să-l șteargă în locul tău. E o cantitate normală. O să vedeți, o să fie în regulă. Amândoi o să fie în regulă.

Infirmiera a venit și a mai pus o pătură pe femeie.

— Ar fi bine dacă am putea s-o mutăm într-un loc uscat, a spus Marina. Nu pot s-o las așa aici.

— Nu te poți aștepta de la lakashi să facă anumite lucruri, a zis doamna doctor Swenson. Nu sunt capabili să facă cezariene. E o chestiune care ține de calificare și de echipamentul disponibil. Dar știu că n-ar trebui să lase o femeie bolnavă să stea pe o pătură udă și se pricep foarte bine să facă curățenie. O să reveniți diseară să vă vedeți pacienții, doamnă doctor Singh, și o să mai treceți și mâine pe la ei. O să vedeți cât de bine se descurcă fără dumneavoastră.

Femeia care alăptase bebelușul când sosiseră acolo îl dăduse altcuiva pe primul și acum îl alăpta pe nou-născut, pe când mama lui dormea pe jos. Tatăl a venit la Marina, care punea instrumentele chirurgicale folosite la loc în ambalajul de unde le luase, și a lovit-o ușurel pe spate și pe brațe, cu palma. Apoi au venit și ceilalți, toți în afară de femeia care alăpta și de cea adormită, și au făcut același lucru. Cei doi copii au plesnit-o peste picioare, iar bătrânul s-a întins ca s-o lovească peste urechi. La rândul ei, Marina a lovit-o pe spate pe infirmieră care nici măcar nu tresărise sau nu întorsese capul în timpul operației, iar în chip de răspuns, femeia a plesnit-o peste față pe Marina cu dosul palmei.

— Haideți, a spus doamna doctor Swenson. Dacă începeți cu asta, poate să dureze ore întregi. O să ajungeți acasă cu mai multe vânătăi decât Easter.

Doamna doctor Swenson a avut nevoie de ajutor ca să coboare scara, dar afară erau atât de mulți lakashi care o așteptau cu mâinile întinse, încât pur și simplu ar fi prins-o dacă ar fi căzut și ar fi dus-o pe brațe până la laborator. Și-a luat un răgaz de câteva minute pentru a-și trage sufletul și, pe când zăboveau acolo, mulțimea s-a adunat în jurul lor. Evident că vestea succesului lor se împrăștiase. Băștinașii au format un cerc gros în jurul Marinei și doamnei doctor Swenson, trăncănind și aplaudând la unison, după ce doamna doctor Swenson i-a convins să-și țină mâinile acasă.

— Toată lumea vă admiră, i-a spus Marinei doamna doctor Swenson, cu o voce stridentă.

Marina a râs. În spatele său era o femeie care se ținea de coada ei împletită, marcându-și astfel teritoriul.

— E doar o proiecție. Habar n-aveți ce spun.

— Știu cum fac când sunt fericiți. Poate că nu înțeleg în amănunt orice propoziție de-a lor, dar, credeți-mă, sunt multe feluri în care poți asculta, iar eu i-am ascultat pe oamenii ăștia multă vreme. Acum mulțimea înainta, împreună cu cele două doctorițe. Cred că dumneavoastră o să mă înlocuiți, i-a zis doamna doctor Swenson, așa cum și eu l-am înlocuit pe domnul doctor Rapp. Benoit le-a spus că dumneavostră ați fost cea care a omorât șarpele pentru a-l salva pe Easter și că după aceea le-ați adus lor reptila. Acum v-au văzut cum ați tăiat o femeie ca să scoateți un copil din ea, lăsând-o pe femeie în viață. Pe aici asta e un miracol.

— Nu m-au văzut făcând-o, a spus Marina.

— Ba fără îndoială că da, a zis doamna doctor Swenson și și-a ridicat mâinile spre cer. Stăteau în copaci. Amfiteatrul sălii de operație era plin.

Marina a privit în jur, la chipurile zâmbitoate ale membrilor tribului. Ce s-ar fi întâmplat dacă femeia n-ar fi supraviețuit? Dacă bebelușul ar fi fost mort?

— Nu m-am uitat în sus, a spus ea.

— Mai bine, prea multă presiune. Ați făcut o treabă bună. Se vede că mi-ați fost studentă. Ați făcut o operație clasică de cezariană. Ați făcut o tăietură mică în uter. Aveți mâini foarte ferme, doamnă doctor Singh. Sunteți exact persoana cu care vreau să nasc.

Ce chestie, să aduci pe lume copilul persoanei care te-a învățat să aduci copii pe lume.

— N-o să fiu aici când o să nașteți, a spus Marina și afirmația a liniștit-o. În câte luni sunteți?

— Puțin peste douăzeci și șase de săptămâni.

— Nu, nu, a spus ea. Asta nu-i posibil. Cu cine plănuiați să nașteți?

— Cu moașa. Ca să fiu sinceră, îmi doream o experiență cât mai asemănătoare cu a femeilor lakashi, dar, pe măsură ce trece timpul, mă gândesc din ce în ce mai mult că o să am nevoie de cezariană. M-aș mira ca pelvisul meu să se dilate. Scoarța martinilor nu-ți întinerește oasele. O să am nevoie de cezariană și numai în dumneavoastră am încredere s-o faceți.

— Vă puteți duce în Manaus.

— O femeie de vârsta mea nu se poate duce la spital ca să nască un copil. Mi-ar pune prea multe întrebări.

— Eu aș fi crezut că o femeie de vârsta dumneavoastră n-are de ales și trebuie să se ducă la spital.

Marina s-a uitat la doamna doctor Swenson și, văzând că n-o ascultă, a glăsuit din nou.

— Chiar dacă aș mai fi aici și, credeți-mă, n-am de gând să fiu, nu știu ce complicații ar putea apărea. Aici faceți o muncă de pionierat, nu puteți naște copilul pe biroul dumneavoastră. Adineauri m-ați văzut operând prima oară după treisprezece ani. Asta nu prea mă califică să mă descurc cu ce ar putea să apară.

— Ba da. V-am văzut cum lucrați. La un moment dat mi-am dat seama că ar fi trebuit să-mi fac unele planuri pentru inevitabilul eveniment, dar acum sunteți aici. Sunteți chirurg, doamnă doctor Singh, și nici o farmacologie de pe lume nu schimbă cu nimic asta. A clătinat din cap. Farmacologia ar trebui rezervată doctorilor care n-au aptitudini sociale sau celor cărora le tremură mâinile și pot să facă greșeli. Nu mi-ați spus niciodată de ce v-ați schimbat specializarea.

În acel moment unii membri ai mulțimii au început să cânte, iar alții să-și lovească limba de cerul gurii, scoțând un fel de urlete bucuroase. Copiii curățau poteca în fața lor, aidoma unui cârd de capre înfometate, smulgând toate frunzele și crenguțele, rupând lianele, distrugând pânzele de păianjen cu un băț, până când poteca a ajuns să fie la fel de curată ca o alee dintr-o rezervație națională.

— Nici dumneavoastră nu mi-ați spus de ce v-ați schimbat specializarea, a spus Marina.

— N-am avut de ales. Mi-am dat seama de ce fel de muncă era nevoie și am fost nevoită să o fac chiar eu. Nu poți să desenezi pur și simplu o hartă care să aducă pe toată lumea aici, să calce în picioare ciupercile rapp, să omoare martineții, să mute tribul. Până ar fi izbutit să înțeleagă ce fac, totul ar fi fost distrus. Condițiile naturale ale acestui ecosistem încă nu se pot reproduce în

altă parte. Poate că în viitor o să se întâmple și asta, dar deocamdată doar aici este posibil așa ceva. Ani de zile, cercetările mele au fost pur academice. Am vrut să documentez rolul martinilor în fertilitatea femeilor. N-aveam de gând să sintetizez vreun compus. N-am crezut niciodată că femeile din lume au dreptul să-și amâne toate deciziile până la sfârșitul vieții lor. Acum, când sunt însărcinată, cred și mai puțin asta. Dați-mi mâna, doamnă doctor Singh, piciorul ăsta mă doare de mor. Da. Putem să mergem puțin mai încet decât ceilalți. La aceste cuvinte, lakashi, care aveau uneori un talent supranatural de a înțelege engleză, și-au micșorat viteza la jumătate. Dar, când am descoperit legătura cu malaria, totul s-a schimbat. Nici un om de știință care e pe punctul de a descoperi un vaccin împotriva malariei n-ar trebui să dea înapoi. Am fost foarte prudentă în ce privește oamenii pe care i-am adus aici. Toți sunt foarte dedicați, plini de respect. N-aș lăsa pe nici unul dintre ei să-mi scoată apendicele, dar, în ce privește dezvoltarea medicamentului, au făcut progrese remarcabile.

— Dar cum ați aflat că e eficient?

Doamna doctor Swenson s-a bătut ușurel pe burtă cu mâna liberă.

— La fel cum am aflat că partea lui legată de fertilitate e eficientă. Le testez. M-am expus periodic la malarie în ultimii treizeci de ani și nu m-am îmbolnăvit niciodată. Doctorul Nkomo, doctorița Budi și soții Saturn, toți ne-am expus periodic. I-am expus și pe lakashi. Vă pot arăta datele. E combinația dintre scoarța martinilor și martineții mov. Acum știm. Trebuie doar s-o copiem.

— Și Vogel? a întrebat Marina.

— Vogel plătește totul. Aș zice că am fost prudentă și când am ales compania Vogel, dar domnul Fox a devenit prea nerăbdător. Nu-l interesează ce se poate obține. El vrea să știe doar unde se duc banii. Însă nu cred că altă companie ar fi fost mai bună. Toți susțin că sprijină cercetările științifice, fără să înțeleagă câtuși de puțin ce înseamnă știința. Domnul doctor Rapp și-a petrecut jumătate din viață aici, a avut cele mai mari succese din istoria micologiei, dar a reușit doar să zgândăre la suprafață. Pen-

tru lucrurile astea e nevoie de foarte mult timp. Uneori de o viață întreagă. Ai zice că trebuie să-mi fie recunoscători fiindcă le-am dedicat toată viața mea, dar un om ca Jim Fox nu-i în stare să înțeleagă asta. A fost catastrofal pentru toată lumea că l-a trimis aici pe doctorul Eckman. Moartea lui i-a demoralizat pe toți. O săptămână sau două am crezut că o să plece cu toții. Dar după aceea ați apărut dumneavoastră, doamnă doctor Singh, și, chiar dacă m-am împotrivit vizitei dumneavoastră intruzive, acum îmi dau seama că vă putem primi printre noi. Vă înțelegeți bine cu toată lumea, păreți foarte sănătoasă și cred că-l veți putea liniști pe domnul Fox, convingându-l că proiectul progresează și că avem nevoie doar de încă puțin timp.

— Dar de ce aș face așa ceva? Sunt angajată la Vogel. Ei plătesc niște sume enorme pentru a produce medicamentul cu care ați venit chiar dumneavoastră, dumneavoastră l-ați propus. Nu le-ați spus despre vaccinul împotriva malariei și la asta pare că lucrați cu toții. De ce să mint pentru dumneavoatră?

Marina a ajutat-o pe doamna doctor Swenson să-și recapete echilibrul, rezemându-se de mâna ei. Cu cât mergeau mai mult, cu atât mai vârtos se sprijinea doamna doctor Swenson de mâna ei.

— Nu trebuie să mințiți. Nu-i o minciună de școlăriță. Medicamentele coincid. N-am reușit să le separăm. Uitați-vă la mine. Eu în mod clar lucrez la partea de fertilitate, deși sunt interesată și de cum se leagă de malarie. Interesele mele personale chiar nu contează când oricum rezultatul e același. Când o să obținem un medicament, o să-l avem și pe celălalt și nu văd nimic rău în a face o companie farmaceutică americană să plătească pentru un vaccin care va avea efecte benefice uriașe asupra sănătății globale, fără a aduce beneficii financiare acționarilor companiei. Oamenii care au nevoie de un vaccin antimalarie n-o să aibă cum să și-l cumpere. În același timp o să le dau un medicament care probabil va submina sănătatea femeilor și care le va aduce o avere de-a dreptul obscenă. Nu-i un pact rezonabil? Opt sute de mii de copii mor de malarie în fiecare an. Închipuiți-vă opt sute de mii de copii în plus, care o să alerge pe Pământ, după ce o să le dăm vaccinul. Poate că în loc să se reproducă, acele femei în menopauză,

care vor să fie mame, o să adopte din surplusul care fără îndoială că va apărea.

Marina, ca de obicei, a simțit că se află cu cinci pași în urmă în acest dialog.

— Mie mi se pare că ar trebui să aveți puțină încredere în Vogel. Ați putea afla că sunt la fel de interesați ca dumneavoastră de acest vaccin.

— Încrederea dumneavoastră ar putea fi considerată fermecătoare, dacă n-ar fi atât de naivă, a zis doamna doctor Swenson, fără nici o urmă de ranchiună în voce. Fiindcă dacă vă înșelați – și sunt destul de sigură că vă înșelați când credeți că o companie farmaceutică americană își dorește să plătească pentru a face o faptă bună în Lumea a Treia – atunci pierdem totul. Nu-i un risc pe care vi l-ați putea asuma, când efectul unei ipoteze incorecte duce la un număr atât de mare de vieți pierdute anual.

Au ajuns în sat, după ce au luat de pe drum mai mulți lakashi. Marinei i se părea că se adunase tot tribul.

— Veniți la laborator, a spus doamna doctor Swenson, bătând-o ușurel pe brațul de care se ținea cu cealaltă mână. Doctorul Nkomo o să vă arate țânțarii noștri.

— Aș vrea să înot mai întâi, a spus Marina. Să curăț sângele de pe mine.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Folosiți un lighean. O să pun câțiva bărbați să vă aducă niște găleți cu apă. N-are sens să intrați în râu așa plină de sânge. N-aveți cum să știți cine v-ar putea confunda cu o cină.

— Am intrat în râu când aveam jumătate dintr-o anacondă pe mine, a zis Marina, uitându-se la rochia ei, care devenise scorțoasă, uscându-se.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Acum avem mai multă grijă de dumneavoastră.

Când Marina s-a întors pe verandă, așternutul de pe pat fusese netezit și pe pernă era o scrisoare. A întins cu grijă o mână pe sub plasă și a scos-o de acolo. Nu voia să atingă nimic până când nu se spăla și totuși a trecut un deget de-a lungul marginilor plicului,

desfăcându-l. Nu scria acolo decât numele ei, *Karen Eckman, Karen Ellen Eckman, doamna Anders Eckman, Karen Smithson, Karen Eckman*. Literele erau mâzgălite și neregulate. În câteva locuri pixul sfâșiase hârtia. Scrisese cuvintele cu majuscule, dar cu o caligrafie tremurată. Poate că pe aceasta o împăturise și o ținea lângă el în pat. Poate că pe aceasta nici nu se gândise s-o trimită la poștă.

Zece

În fiecare dimineață, Marina se desprindea de membrele adormite ale copilului puțin sedat și o lua pe poteca ce ducea la martini. Nu urma exemplul băștinașelor, adică nu aștepta să treacă cinci zile. Se gândea că probabil peste cinci zile n-o să mai fie acolo, așa că voia să se îmbuibe cu scoarță, să se transforme într-o probă medicală înainte de a ajunge acasă. Scopul ei era să recupereze toată scoarța pe care n-o mâncase în trecut și să-și facă provizii de scoarța pe care n-o s-o mănânce în viitor. Acum era momentul, prezentul perfect. N-o mai deranja să se ducă atât de departe în junglă de una singură, deși în fiecare dimineață dădea până la urmă peste alte femei, și lakashi, și doctoriţele. Doamna doctor Budi spunea că, din punct de vedere științific, era o premieră faptul că mesteca scoarța atât de des la început. Zicea că și ele luaseră la început o doză mai mare. Poate că era doar entuziasmul provocat de descoperire sau poate că trupul ei tânjise dintotdeauna după așa ceva. Doamna doctor Budi i-a spus Marinei că va deveni imună la malarie chiar de la început și că perioada ei lunară de fertilitate se va extinde de la trei zile la treisprezece. În plus, Marina începea să se întrebe dacă nu cumva scoarța aromată provoca o ușoară dependență, făcându-le pe femeile lakashi să-și târască picioarele până la copaci mult după ce se săturaseră până-n gât de bebeluși și ținându-i pe doctori la birourile lor mulți ani după ce ar fi trebuit să se întoarcă acasă. Poate că doctorul Rapp îi evaluase corect la început, exista o oarecare legătură între ciuperci și copaci, o foarte mică doză de narcotic în scoarță, care le ținea pe femei lipite de pădurice.

În ce-o privește pe ea însăși, Marina visa martinii. Erau acolo, mlădioși și impunători, în fața ochilor săi, înainte de a-i deschide

de dimineață, iar când adormea noaptea, se ducea la ei. Gândul că ar fi putut deveni dependentă de ceva din acel loc a făcut-o să-și dea seama că venise momentul când ar fi trebuit să plece din Amazon, deși totul părea s-o descurajeze să plece. Într-o săptămână cususe pleoapa unei fetițe care fusese mușcată de maimuța pe care o purta în jurul gâtului. A fost nevoie de ambii ei părinți pentru a ține pe loc copilul, pe când Marina lucra cu un ac prea mare și o ață chirurgicală prea groasă pentru a repara țesutul delicat. Când a rugat-o pe doamna doctor Swenson să-i dea niște ser imunoglobulin antirabie pentru oameni, doamna doctor Swenson i-a spus că mai întâi ar trebui să vadă o radiografie a creierului maimuței. Scosese o așchie de lemn, lungă de douăzeci de centimetri, din piciorul unui bărbat care tăia copaci pentru a construi bărci cu care să se ducă la Manaus. Trei bărbați îl căraseră până la laborator, fără a-i pune nici măcar un garou, lăsând-o pe Marina să-i așeze la loc cât mai bine mușchii și oasele ale căror nume nu-i mai veneau în minte. Teroarea junglei se redefinea acum prin munca pe care o născocea pentru ea. În vreme ce ceilalți medici, fără îndoială simțindu-se ușurați că nu li se ceruse lor să facă aceste lucruri, o lăudau într-un mod aproape penibil, lakashi se uitau noaptea la ea, aplecați peste balustradele verandelor lor și se ridicau pe vârfurile picioarelor să-i miroasă gâtul ori de câte ori erau suficient de aproape de ea. Marina își dădea prea bine seama că toate acestea n-aveau cum să ducă la ceva bun. Se săturase de cele două rochii ale ei, se săturase să iasă în toiul nopții, încercând să găsească o cale pentru a-l lua și pe Easter când pleca din cameră. O tulburau frecventele referiri ale doamnei doctor Swenson la data când o să „naștem" și scrisorile dragului ei prieten mort, pe care le găsea noaptea în pat. Voia să scape de toate acestea și totuși acum era lumină în pâlcul frumos și unic de copaci, iar ea și-a pus mâna în jurul trunchiului mlădios al unuia dintre ei și s-a aplecat spre el.

Marina nu văzuse camerele celorlalți medici. În spatele laboratorului existau câteva colibe puse în cerc, dar ei doar în laborator lucrau, mâncau și stăteau seara de vorbă. Aflase de ceva vreme că într-una dintre colibe se găseau șoareci care erau forțați

să poarte o mulțime de sarcini, cu burțile lor mari izbindu-se de roțile pe care alergau, iar acum știa că altă colibă era plină de țânțari. Larvele lor creșteau în apă călduță pusă în tăviță din plastic, pe un corp înalt de rafturi metalice. Când erau pe punctul de a se trezi la viață, erau transferate în găleți mari din plastic, cu o fâșie de dres întinsă pe ele și fixată cu ajutorul unei benzi elastice din cauciuc. Acolo țânțarii erau infectați cu malarie. Probabil pentru că toată lumea era sigură că vaccinul era eficace, își permiteau să fie atât de neglijenți cu protocoalele medicale, dar când Alan Saturn i i-a arătat pentru prima oară Marinei, ea nu s-a simțit prea relaxată în preajma atâtor mii de insecte zburătoare, puse în găleți și izbindu-și corpurile minuscule de fâșia de nylon.

— Ora de masă în grădina zoologică, a spus Alan și a înmuiat un tampon mare de vată într-o cană cu sirop de zahăr. Haide, du-te și dă-le ce-și doresc. Respiră pe ei. Apleacă-te și expiră.

A procedat întocmai, iar ei au zburat în sus, aidoma unui pumn negru inofensiv. Marina a făcut un pas în spate.

— Respirația unui mamifer, asta îi atrage. Știi, doar femelele înțeapă. Masculii nici nu se infectează și nici nu transmit protozoarele.

A pus vata pe ciorap, iar țânțarii s-au năpustit asupra ei, aidoma unor rechini asupra unui fârtat plin de sânge. I-a privit preț de un minut.

— Ei nu trișează niciodată.

Pe perete erau două pliciuri de muște, cu mânerele metalice ruginite.

— Cum vă testați? a întrebat ea, fără a fi prea sigură că-și dorește să afle.

— Luăm cinci țânțari din găleata cu cei infectați, a spus el, bătând ușurel pe marginea găleții în care ea tocmai respirase. Ar fi trebuit să vezi cât ne chinuiam când am venit aici prima oară. Ne puneam costume de protecție, nu glumesc, măști, mănuși. De parcă oricum unul din zece țânțari de afară n-ar fi purtător. Acum pun doar o plasă. Știu ce fac. Pun cei cinci țânțari într-o ceașcă, cu o fâșie de nylon deasupra, apoi țin ceașca lipită de mâna sau de piciorul meu, nu contează. După ce văd cele cinci

înțepături, omor țânțarii și îi pun sub microscop pe o lamelă ca să mă asigur că au fost infectați. Cam asta.

— Doar atât?

— Ei bine, apoi aștept. Malaria apare după zece zile. Dar acum nu mai apare. Nici unul dintre noi n-a avut.

— Și cum poți fi sigur că țânțarii sunt buni?

— Ne dăm seama la microscop și din când în când infectăm câte un bărbat din trib, folosind aceeași populație. După fix zece zile, el face malarie. Aducem și câte un grup de femei, iar aceeași populație de țânțari le mușcă toată ziua și tot nimic.

Alan se aplecase asupra altei găleți. A suflat în ea înainte de a le da vata.

— Dar bărbatul care face malarie, cum de acceptă așa ceva?

El s-a ridicat în picioare și a dat din umeri.

— Presupun că dacă bărbatul ar avea un avocat, s-ar putea spune că n-a fost de acord sau că n-a știut prea bine ce anume acceptă. Am niște Coca-Cola pe aici, nu-i spun asta lui Annick. Le place la nebunie.

— Le dai Coca-Cola ca să se îmbolnăvească de malarie?

— Nu-ți imagina că ăsta e Institutul Tuskegee[1]. Sunt multe șanse ca bărbații ăștia să mai fi făcut malarie și înainte sau ca până la urmă tot să se îmbolnăvească. Diferența e că, după ce intră în camera asta, noi îi și vindecăm. Problema nu e să-i vindecăm de malarie, nu uita, problema e să găsim un vaccin împotriva ei. Dacă se simt rău câteva zile, dar ne ajută să creăm un medicament care ar putea să protejeze tot tribul sau toată planeta, atunci eu n-am nimic împotrivă.

— Da, a zis Marina, simțindu-se cam deranjată de argumentele lui. Dar ei nu spun că n-au nimic împotrivă.

Alan Saturn a luat gălețile și le-a aranjat pe tejghea.

— E minunat să lucrezi în afara sistemului medical american din când în când, Marina. Te eliberează, te face să te gândești la alte posibilități. A luat de pe masă o cană albă, goală, din plastic și i-a arătat-o. Te simți în stare să încerci și tu? Măcar tu cunoști

1 Institut american care are un departament de bioetică.

toate riscurile și salvezi un băștinaș ghinionist, care ar fi testat în locul tău. Și partea bună e că n-o să te alegi până la urmă decât cu cinci bubițe pe care să te scarpini.

Marina s-a gândit la Lariamul pe care nu-l mai avea de mult. S-a gândit la tatăl ei. S-a uitat în ceașcă, apoi a clătinat din cap.

— Cred că o să mai aștept puțin.

— Studiile de cercetare nu se derulează într-un vas Petri, știi, iar șoarecii nu sunt de ajuns. Doar cercetările pe oameni contează. Uneori mai trebuie să fii și tu cea care-și suflecă mânecile.

Dar Marina n-a rămas acolo. Voia să mănânce mai multă scoarță înainte de a participa la studiul experimental.

Dragă Jim,

Acum înțeleg de ce durează atâția ani, de ce e nevoie de atâta timp pentru a înțelege tot ce se întâmplă aici, dar am de gând să mă pregătesc pentru a mă întoarce acasă. Primul lucru pe care trebuie să-l găsesc e o barcă. Având în vedere cât de mult își dorește doamna doctor Swenson să rămân aici, m-aș mira să mi-o dea pe a ei. Dar pe aici trec bărci în ambele direcții și știu în ce parte e Manaus. Uneori am impresia că văd una trecând și înot spre ea, iar dacă Easter înoată împreună cu mine, cine ne-ar putea opri?

Acum Marina compunea mai multe scrisori. Scria în fiecare zi. Doamna doctor Budi își lăsa teancul de hârtie pe birou, iar Nancy Saturn îi dădea timbre. Poate c-o să se ducă împreună cu Easter până la râu și o să arunce cu pietre de pe mal sau o să înoate puțin. Chiar treceau bărci pe acolo – un copil într-o canoe, un taxi pe apă răzleț, în drum spre Jinta – dar după aceea două sau trei zile nu mai trecea nimic. Îl pusese pe Easter să stea cu ochii pe râu, pe când Marina lucra, lăsându-l singur cu scrisorile. Nu-i trecuse niciodată prin cap că asta i-ar putea fi de folos, doar că așa se întâmplase cu Anders, el își trimisese scrisorile, cine știe cât de multe scrisori, iar unele dintre ele ajunseseră la Karen. Totuși, deși îi scria frecvent domnului Fox, nu-i spusese nimic. Nu-i zisese nimic despre malarie sau despre sarcina doamnei doctor

Swenson ori despre înmormântarea lui Anders. Despre toate acestea voia să-i povestească prin viu grai.

Lui Easter și Marinei le plăcea cel mai mult să stea lângă râu la ora șase, când soarele își revărsa lumina peste apă, iar păsările se întorceau pe rând în cuiburi pentru a-și petrece acolo noaptea. Ședeau pe malul umed, cât mai departe de căldura focurilor celor din tribul Lakashi. Era încă prea devreme să mănânce de seară și totuși voia să iasă puțin din laborator, să-și dezmorțească picioarele și să-și miște gâtul. Uneori ședeau pe mal douăzeci de minute, poate treizeci de minute, iar în unele seri stătea acolo până se întuneca. Nu văzuse niciodată vreo barcă după ce se lăsa seara, dar era atât de încântător să șadă și să urmărească cu privirea cum se prăbușea în junglă mingea roșie și fierbinte a soarelui, încât încerca să se convingă că totuși existau șanse să treacă vreuna. Easter îi arăta toți peștii care ieșeau la suprafața apei, iar ea îi arăta liliecii care înotau prin cerul purpuriu al serii. Se obișnuise să-și petreacă timpul alături de un băiat care nu spunea niciodată nimic. Își dăduse seama că, urmărind lăsarea serii, fără a simți nevoia să vorbească despre asta, avea o senzație de liniște deplină, pe care n-o mai trăise niciodată până atunci.

Și pe când trăia acea senzație de tihnă, a zărit o barcă în depărtare.

Mai întâi a auzit-o, sunetul unui motor bine întreținut, care înainta fără nici un efort. Un lucru demn de atenția ei, căci bărcile care treceau de obicei pe acolo erau de două feluri: canoe/plută/bușteni plutitori și cele cu motoare care hârâie. S-a ridicat în picioare cu patru scrisori în mână, una pentru mama ei, una pentru Karen și două pentru domnul Fox. Barca venea spre ei cu viteză mare, o bulină rotundă, mică de lumină prinsă la prora, care lumina râul, iar Easter, mereu prevăzător, a sărit și a înșfăcat două crengi lungi de pe marginea focului, una pentru Marina și una pentru el însuși, apoi au intrat în apă până la genunchi și și-au fluturat crengile deasupra capului. O barcă atât de rapidă sigur ajungea până la urmă în Manaus, deși deocamdată o luase în altă direcție. Își dorea barca aceea. A agitat focul deasupra capului și a scos un sunet strident și intens, un sunet despre care

nici nu știa că există înăuntrul ei. Spera să conțină toate limbile în care se pot pronunța cuvintele *Opriți barca*. Îi era imposibil să-și dea seama dacă oamenii din barcă au auzit-o, căci nu se putea spune că sunt nici aproape, nici departe de ea, dar lakashi au auzit-o și au fugit prin junglă mai repede decât ar fi putut înainta orice barcă, au luat foc și și-au aprins bețele unul de la altul, apoi au emis un urlet teribil, obiceiul lor caracteristic, toate acestea doar ca Marina să-și trimită scrisorile. Le era recunoscătoare membrilor tribului Lakashi, iar în acea seară le era recunoscătoare fiindcă stătuseră cu ochii pe ea, căci brusc malul s-a umplut de flăcări, zgomotul pe care-l făceau era asurzitor, iar barca, care aproape că ajunsese până la ei, fără îndoială că încetinea, deși nu destul încât să fie sigură că se va opri, când Marina, susținută de energia oamenilor, a țipat cu plămânii unei soprane:

— Opriți barca!

Toate zgomotele au încetat, iar lakashi au amuțit, uluiți de ardoarea din glasul Marinei, chiar și broaștele sau insectele și-au ținut respirația preț de o clipă. Nici ea nu era obișnuită cu forța propriei sale voci, așa că, în noua tăcere, a strigat iarăși „Opriți barca!" Iar ambarcațiunea, care deja trecuse de ei, a oprit. S-a întors și a venit alene spre ponton, cu lumina din față măturând lent mulțimea de pe mal, de la stânga la dreapta.

— *Corespondência*! a țipat Marina. Seara citea și un dicționar portughez pe lângă Dickens. *Obrigado, obrigado*[1]. A ieșit din apă și a fugit pe scândurile pontonului, cu scrisorile în mână și creanga aprinsă în cealaltă, iar lumina bărcii a sărit peste ea, apoi s-a întors. A lovit-o direct în față și a paralizat-o cu piciorul în aer. Ca să se apere, a închis ochii.

— Marina? a întrebat o voce.

— Da? a făcut ea.

De ce nu i se părea ciudat că era strigată pe nume? Poate pentru că din cauza luminii nu-și prea dădea seama ce se întâmplă.

— Marina!

1 Mulțumesc, mulțumesc.

Acum vocea era veselă. Nu cunoștea vocea aceea, dar apoi și-a dat seama cui îi aparținea. În clipa când și-a dat seama, el și-a rostit numele.

— Sunt Milton!

Imensitatea fericirii Marinei a fost surprinsă de acea lumină. Dintre toți afluenții Amazonului, el nimerise tocmai pe cel unde era ea. Milton, protectorul ei, Milton, care știa exact cum să îndrepte lucrurile. Și-a aruncat creanga în apă și a scos un țipăt de bucurie, care a luat forma numelui „Milton!" Dar țipătul care i-a răspuns era pițigăiat și feminin, iar din barcă a sărit și i s-a aruncat în brațe Barbara Bovender, purtând o rochie scurtă kaki, cu uimitor de multe buzunare. Milton conducea barca Barbarei Bovender! Luminile tuturor torțelor membrilor tribului Lakashi au fost atrase de suprafața reflectorizantă a părului ei ciufulit de vânt. Marina a îmbrățișat spatele îngust al prietenei sale, care s-a agățat de gâtul ei și i-a șoptit ceva în ureche prea încet ca s-o audă peste țipetele băștinașilor. Mirosea a parfum din flori de lămâie verde.

— Cum de ai ajuns aici? a întrebat Marina.

Nu putea să se exprime mai subtil – cum de ne-ai găsit și de ce ai venit și cât de mult o să poți sta sau o să mă iei cu tine când pleci? Easter a țopăit pe ponton, într-un acces de încântare copilărească, și s-a aruncat în brațele Barbarei, îngropându-și fața în părul ei. Marina a simțit un mic junghi – gelozie? Asta sigur nu era în regulă. Erau atât de multe informații de asimilat și totul era nemaipomenit, dar năucitor. Lakashi cântau în continuare, iar fumul torțelor lor era orbitor, ca lumina bărcii. Marina s-a urcat în barcă să-l îmbrățișeze pe Milton, desculță, cu tivul rochiei rupt într-o parte și părul pieptănat cu grijă și împletit într-o coadă, pentru că stătuse mult timp să admire apusul soarelui. Și-a întins mâinile spre Milton, iar el i le-a luat într-ale lui, cu brațele întinse, iar ea și-a răsucit tot corpul și a văzut că acolo mai era de fapt încă o persoană și, pentru că acea peroană nu stătea în lumină, a avut nevoie de o clipă pentru a înțelege. Ar fi trebuit să fie Jackie, dar nu era Jackie.

— Marina, a spus domnul Fox.

Era un singur cuvânt, numele ei, și dintr-odată n-a mai știut nimic. Oare putea să-l îmbrățișeze? Se puteau săruta? Sub lumina torțelor și-a putut da seama că toți cei trei musafiri aveau aceeași expresie, o expresie goală și obosită, probabil plină de groază, o expresie pe care fără îndoială c-o avusese și ea pe chip atunci, în prima seară când venise pe râu și văzuse torțele aprinse ale membrilor tribului Lakashi. Ceilalți medici probabil că deja o porniseră spre ei dinspre laborator. Probabil că auziseră gălăgia și veneau să vadă ce se întâmpla deosebit în acea seară. Oare putea să-l sărute pe domnul Fox în fața doamnei doctor Swenson? În fața Barbarei Bovender? Nu spusese nimănui nimic despre asta, că doar pe domnul Fox îl săruta ea.

— Te așteptam, a spus Marina și a întins spre el scrisorile, de parcă ar fi vrut să-l convingă de adevărul spuselor ei.

El purta o cămașă albă din bumbac, ca a lui Milton, iar ea s-a întrebat dacă venise îmbrăcat cu un costum de stofă. Oare Milton îl dusese la magazinul lui Rodrigo noaptea târziu ca să-și cumpere haine?

— Încercam să fac semne bărcii pentru a le da scrisorile pentru tine.

El a luat scrisorile. A luat-o de mână.

— N-am nici o scrisoare, a zis el. Era răgușit. N-am primit nimic de la tine.

De când nu-l mai văzuse, îmbătrânise, excursia cu barca îl îmbătrânise. Oare de cât timp venise în Brazilia? De cât timp avusese nevoie ca să-i înduplece pe Bovenderi?

— N-am știut ce s-a întâmplat cu tine. Ești rănită?

— Sunt bine, a spus Marina.

— Ești plină de sânge pe rochie.

Marina s-a uitat în jos și într-adevăr așa stăteau lucrurile, dar nu-și aducea aminte cui îi aparținuse sângele sau dacă de fapt se pătase cu ceva și nu izbutise să-și curețe rochia. Lakashi acum se urcau în barcă zâmbind, lovindu-l cu palmele pe domnul Fox, care mai întâi a tresărit, apoi și-a ridicat mâinile de parcă ar fi vrut să se apere. Marina l-a tras în spate. Îi loveau cu palmele pe Milton și pe Barbara Bovender, bombardându-i cu saluturile lor

deosebit de agresive. Două femei deja își vârâseră mâinile în părul alb-auriu al Barbarei, iar ea se zbătea fără succes să scape de ele. O valiză a fost ridicată în aer și apoi pasată din mână în mână pe deasupra capetelor lor, iar Marina s-a repezit s-o ia.

— Milton, a strigat Marina, nu-i lăsa să ia bagajele!

Milton a izbutit să smulgă și să ducă departe de băștinași restul sacilor și lădițelor. A fluturat o mână spre Easter, care a urcat la bord și i-a tras o palmă zdravănă lui Milton pe talie, apoi și-a înfipt brațele pe sub mânerele numeroaselor bagaje.

Marina l-a luat pe domnul Fox de mână și l-a ținut strâns.

— Trebuie să fim cu ochii pe Barbara. N-o să se descurce singură.

— Nu mi-aș face griji în privința doamnei Bovender, a spus el cu o voce monotonă.

Nu așa își imaginase Marina întâlnirea lor. Își dorise ca el s-o fi așteptat să se întoarcă în aeroportul din Minneapolis. N-ar mai fi durat mult până când ar fi plecat din junglă. Când au ajuns pe ponton, el și-a desprins mâna dintr-a ei. Poate că nu era un lucru bun că sosise cu barca. Minnesota nu se potrivea deloc cu Amazonia. N-aveai cum să explici într-o parte ce se întâmpla în cealaltă. Doamna doctor Swenson s-a apropiat de ei.

— Ajunge, a spus ea, bătând din palme. Acum lăsați-o în pace.

Cele două femei lakashi care se bătuseră pentru părul Barbarei își rezolvaseră conflictul, iar acum avea două cozi împletite într-un minut și deja legate la vârfuri cu fâșii de pânză rupte din propriile lor rochii. Doamna doctor Swenson a trecut pe lângă Barbara, fără să-i arunce aproape nici o privire.

— O să discutăm despre asta, a spus, trecând pe lângă ea, iar Barbara s-a uitat în pământ.

Când a ajuns la capătul pontonului, și-a îndreptat toată atenția asupra lui Milton.

— A cui e barca?

— Îi aparține unui prieten de-al lui Rodrigo, a spus el.

— Prietenii lui Rodrigo n-au atâția bani.

— Unul dintre ei are, a zis Milton. Bărbatul care îmbuteliază Inca Cola. Rodrigo o vinde în magazinul lui.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Ai adus provizii sau doar oaspeți?

— Rodrigo a întocmit o listă cu ce a crezut că vă trebuie, plus unele lucruri care vă plac. Tocmai primise o ladă întreagă cu portocale și vi le-a trimis pe toate. Cred că s-a descurcat foarte bine.

După ce a terminat cu doi dintre vizitatori, s-a răsucit spre al treilea.

— Fără îndoială că v-ați dat peste cap pentru asta, domnule Fox.

Domnul Fox stătea pe ponton și se zgâia la doamna doctor Swenson, se zgâia la întregul peisaj învăpăiat, care se întindea în spatele ei. Un liliac a trecut în zbor, periculos de aproape de capul lui, iar el nici măcar n-a tresărit.

— Am avut o călătorie dificilă. Evident că avem multe de discutat, inclusiv despre faptul că m-am dat peste cap, dar deocamdată, vă rog, spuneți-ne unde o să dormim.

— Nu știu unde o să dormiți, a spus doamna doctor Swenson, fără a încerca deloc să fie politicoasă. Aici muncim, nu ținem un hotel.

Lakashi, simțind că nu mai aveau ce să sărbătorească, s-au apucat să-și arunce torțele într-un singur foc de tabără imens, care amenința să cuprindă pontonul pe care stăteau. Thomas Nkomo a făcut un pas în față, fluturându-și mâna și înclinând scurt capul spre musafiri.

— Haideți să plecăm de lângă focul ăsta, a spus el pe o voce calmă. O să avem grijă să cazăm pe toată lumea.

După ce i-a condus cu blândețe pe mal, i-a spus Barbarei Bovender să se ducă cu Marina, iar domnului Fox că o să doarmă cu el, iar Milton...

— Pot să dorm în barcă, a spus Milton.

Thomas a clătinat din cap.

— E un pat mic în laborator, lângă biroul doamnei doctor Swenson. O să vă lase cu plăcere să dormiți acolo în noaptea asta.

— Hai s-o lăsăm baltă cu plăcerea mea, a spus doamna doctor Swenson.

Pe când s-a răsucit și a plecat pe ponton, Marina a văzut că doamna doctor Swenson șchiopăta zdravăn și și-a dorit să se ducă și s-o ia de braț, și voia și să meargă cu domnul Fox, pentru că doar Thomas i-ar fi lăsat puțin singuri, fără a pune nici o întrebare, dar în schimb a luat-o de mână pe Barbara Bovender și a condus-o prin junglă până la verandă.

— Știi unde mergem? a întrebat Barbara.

— Da, a zis Marina.

Jackie plecase la Lima cu cinci zile în urmă, căci acum era sezonul când valurile pentru surfing năvăleau asupra coastei peruane cu o asemenea violență, încât îi alunga pe surferii mai nepricepuți de pe plajă și îi atrăgea acolo pe cei mai buni din alte continente. Bovenderii discutaseră mult pe tema asta și deciseseră că era un moment potrivit pentru amândoi. Barbara putea să lucreze la romanul ei, iar el își putea petrece două săptămâni ghemuit pe buza unui val uriaș.

— Am discutat despre tot ce s-ar putea petrece și am decis că mă pot descurca și singură.

Ședea pe scaun, pe rochia de rezervă a Marinei. A închis ochii și a clătinat din cap.

— Nu l-am luat în calcul pe domnul Fox. I-am spus că nu știu unde e Annick. Mi-a mers doar vreo trei minute.

— E mai tare ca mine.

La acest gând, ochii albaștri ai doamnei Bovender s-au dat peste cap.

— E mai tare ca oricine. Vogel plătește chiria apartamentului. A zis că într-o oră o să ajung în stradă. L-a adus pe Milton, Milton a adus barca. Am spus, bine, baftă, apoi el a zis să merg și eu cu ei. Milton n-a mai venit niciodată aici, iar eu am venit doar împreună cu Jackie. Jumătate din călătorii le-am petrecut dormind. Lui Jackie i se face greață dacă nu stă la cârma bărcii. Oare ar fi trebuit să le spun cum să ajungă aici? Of, Doamne, a fost îngrozitor, am trecut de un râu și pe urmă, după jumătate de oră, m-am gândit că ăla era râul pe care ar fi trebuit s-o luăm.

— Dar i-ai adus până aici, a spus Marina.

Nu era deloc convinsă că ea ar fi reușit o asemenea performanță.

— Marina, am plecat acum două *zile*. Toate râurile alea, toți copacii. M-am tot învârtit pe lângă Manaus. Mâinile îi tremurau, așa că s-a așezat pe ele. Ai o țigară? Mi-ar plăcea la nebunie să fumez.

— Îmi pare rău, a zis Marina.

— Slavă Domnului că era și Milton cu noi. La început domnul Fox mi-a pus o mulțime de întrebări, mai ales despre tine, dar după ce s-a lămurit că n-am nici o veste de la voi, nu mi-a mai vorbit deloc.

Ceva legat de părul Barbarei, poate cele două codițe galbene care-i atârnau pe umeri, îi răpise aerul de sofisticare, lăsând în urmă doar o fetiță de paisprezece ani.

— Nu mi-am dezlipit ochii de mal nici o secundă. Mă simțeam de parcă aș fi încercat să intuiesc unde ești, de parcă ar fi fost responsabilitatea mea să știu asta, și habar n-aveam. Domnul Fox nu m-a crezut când i-am spus că nu-mi aduc aminte. Credea că încă încercam să-l țin departe de Annick, de parcă ar fi fost o mare distracție pentru mine să ajung pe râu și să mă rătăcesc. Iar apoi am văzut un alt râu, unul mic, și brusc am fost convinsă că era ce căutam. Am fi putut foarte ușor să nu-l vedem, pentru că era atât de îngust. Dacă aș fi privit în cealaltă parte a bărcii doar un minut, am fi trecut de el. Domnul Fox și Milton nu l-au văzut din prima, dar s-au înviorat când m-au văzut atât de sigură pe mine. Am luat-o pe râul ăla și am mers pe el jumătate de zi, dar nu era nici țipenie de om pe acolo. Cea mai mare parte a timpului am crezut că o nimerisem, dar pe urmă m-am gândit că o dădusem în bară și tocmai eram pe punctul să spun asta, când a urmat o curbă și am văzut pe mal o mulțime de oameni cu bucăți de pânză legate în jurul șoldurilor și frunțile pictate cu galben. Parcă ar fi stat acolo de o veșnicie, așteptându-ne, iar eu nu-mi aminteam prea bine cum arată lakashi. Deja eram atât de obosită și atât de confuză din cauza tuturor deciziilor greșite pe care le luasem, încât sincer nu-mi aduceam aminte nimic.

Marina s-a aplecat din patul pe care ședea. Și-a pus mâinile pe genunchii Barbarei Bovender. Erau atâtea râuri în Amazon, iar ea știa pe care dintre ele ajunseseră.

— Așa că am zis „Uite-i!“ iar Milton a încetinit barca și îmi șoptea „Ești sigură? Ești sigură?“. Îi cunoscuse pe lakashi. Veniseră în Manaus ca să vândă lemne, uneori mai veneau cu Annick. Știa că nu-i în regulă, iar apoi mi-am dat seama și eu că ceva nu-i în regulă, acolo râul e îngust, iar ei și-au ridicat arcurile și săgețile imense.

Acum ea plângea și și-a scos mâinile tremurânde de sub picioare pentru a se șterge la ochi.

— Ești bine, a spus Marina. Milton v-a luat de acolo.

A încuviințat din cap, dar degetele ei nu izbuteau să șteargă lacrimile suficient de repede, pur și simplu erau prea multe.

— Da, așa e. A fost atât de ager! Milton merită o medalie, sau așa ceva. Era prima oară când conducea barca aia și a întors-o atât de brusc, încât a fost cât pe-aci să cădem din ea. Când m-am uitat în spate, aerul era plin de săgeți. Săgeți! Cum e posibil? Și apoi am văzut ceva. Am crezut că văd ceva.

— Ce? a întrebat Marina.

A clătinat din cap.

— A fost mai rău decât orice, mai rău decât domnul Fox sau decât faptul că ne rătăciserăm, ori că oamenii ăia trăgeau în noi.

Și-a ridicat privirea spre Marina și a clipit, iar preț de o clipă n-a mai plâns și o expresie foarte serioasă s-a așternut pe fața ei drăguță. A luat-o de mâini pe Marina.

— L-am văzut pe tatăl meu cum alerga printre copaci, a șoptit ea. Nu știu cum să-i spun, o viziune, o vizită? Venea direct la mine, spre apă, iar eu m-am aruncat pe fundul bărcii. În barcă erau săgeți, iar Milton a zis să nu le atingem. Am încercat să mă uit înapoi spre el, dar Milton a spus să rămân acolo, pe jos. Marina, tatăl meu a murit. A murit în Australia când eu aveam zece ani. Mă gândesc tot timpul la el, îl visez, dar nu l-am văzut niciodată. A venit aici după mine pentru că știa că o să mor.

— Dar l-au văzut și Milton sau domnul Fox?

A clătinat din cap.

— Domnul Fox era pe punte, iar Milton la cârmă. Oricum nu cred că l-ar fi putut vedea. Cred că apăruse acolo doar pentru mine.

— Cine și-ar fi putut da seama că v-ați rătăcit? îi spunea doamna doctor Swenson domnului Fox, pe când Barbara și Marina au intrat în laborator.

Doamna doctor Budi nu se putea abține să nu clatine din cap, iar cei doi doctori Saturn stăteau aproape lipiți unul de altul. Suferința provocată de o imaginație prea abundentă era întipărită pe chipul lui Thomas Nkomo.

— Presupun că bărbatul cu Inca Cola ar fi vrut la un moment dat să-și recupereze barca. Când Jackie Bovender s-ar fi întors din vacanța lui de surfing, peste două sau trei săptămâni, ar fi venit aici împreună. Nu crezi asta, Barbara? Atunci ar fi venit să te caute.

Barbara Bovender, acum centrul atenției îngrijorate a tuturor, a încercat să încuviințeze din cap.

Doamna doctor Swenson și-a întins o mână, încurajând-o să confirme.

— Un bărbat care și-a pierdut barca, un bărbat care a rămas fără soția lui. Ce crezi că ar fi trebuit să le spun când ar fi venit aici? Habar n-aș fi avut unde sunteți.

— Dacă ați avea un telefon, atunci nimeni n-ar mai trebui să-și rișteviața ca să vă găsească, a zis domnul Fox.

Cum era posibil ca Marina să nu se poată să se ducă la el? De ce nu venea la ea acum, după ce supraviețuise unei ploi de săgeți otrăvite? Cum putea să n-o îmbrățișeze, chiar dacă mai erau și alții în cameră? Părea atât de stingher aici, în cămașa lui brodată și cu pantaloni de camuflaj pe el, de parcă s-ar fi îmbrăcat ca să se ducă la o petrecere unde tema ar fi fost Amazonul.

— Adică problema e că n-am telefon? Credeți că domnul doctor Rapp a venit în Amazonia cu un telefon? Încerc să-mi finalizez proiectul. Mai întâi trimiteți aici un bărbat care moare, apoi vă hotărâți să-l urmați și pare-se că sunteți decis să muriți și dumneavoastră, alături de doi oameni de-ai mei. E deranjant, domnule Fox, înțelegeți asta? Nu vă rezolvați cu nimic problema dacă îmi trimiteți în continuare asemenea tragedii.

— O căutam pe doamna doctor Singh, a spus el și și-a împins în sus ochelarii de pe nas, bătând în ei ușurel cu degetul arătător, un tic nervos despre care Marina știa că este o ușoară manifestare

a furiei lui mocnite. N-am avut nici o veste de la ea. Nu-mi puteam permite ca alt angajat de-al meu să se îmbolnăvească sau să fie pus în pericol.

Alt angajat de-al tău, s-a gândit Marina. Ei bine, o să vezi tu.

— Dar chiar dumneavoastră i-ați pus în pericol! a exclamat doamna doctor Swenson. Arunci o persoană în râu și apoi sari ostentativ în apă s-o salvezi.

Înainte ca domnul Fox să-i poată răspunde, doamna doctor Budi s-a postat între ei.

— Acum o să vă rog să vă opriți, a zis ea, cu vocea neașteptat de fermă. Doamnă doctor Swenson, asta nu vă face bine. Cearta s-a încheiat. Trebuie să stați jos.

Peste cameră s-a așternut brusc tăcerea, iar în acea tăcere se putea auzi sunetul neașteptat scos de doamna doctor Swenson, care se străduia să-și recapete răsuflarea. Sfatul doamnei doctor Budi nu putea fi ignorat. Annick Swenson s-a prăbușit pe scaunul ei și și-a pus picioarele umflate pe o ladă din față. Nancy Saturn i-a adus un pahar cu apă, iar ea l-a refuzat cu un gest al mâinii. Când a vorbit din nou, vocea ei era mai calmă.

— Uitați-vă la câte date aveți nevoie ca să vă liniștiți, domnule Fox. Cei doi doctori Saturn o să vă ajute. Mâine, în timpul zilei, doamna doctor Budi o să vă ducă să vedeți martinii, iar după aceea o să vă urcați din nou în Inca Cola și o să vă duceți în Manaus. Asta e toată ospitalitatea de care sunt capabilă.

— Doamna doctor Singh vine cu noi, a spus domnul Fox.

Nu era un gest romantic, ci prima contraofertă dintr-o rundă de negocieri.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Asta nu se poate. Doamna doctor Singh a fost de acord să rămână aici până când nasc. Și-a pus mâinile umflate pe părțile laterale ale burții. Marea dezvăluire, domnule Fox. Am șaptezeci și trei de ani și sunt însărcinată. Dacă o să catadicsiți să vă plimbați puțin pe aici mâine-dimineață, o să vedeți că nu sunt singura gravidă. Suntem foarte aproape să vă dăm ce vă doriți, încercați doar să vă țineți în frâu impulsul de a-mi sabota proiectul. Eu îmi respect partea mea din înțelegere. Mă aștept ca și dumneavoastră s-o faceți.

Preț de o clipă, domnul Fox a fost copleșit. Nu auzise nimic despre experimentele pe șoareci sau despre cercetarea pe mamifere mai evoluate. Nu știa nimic despre prima doză eficace sau despre studiile pe doze multiple. Nu văzuse nici un raport despre probabilitatea ca tehnologia să aibă succes și brusc aflase despre un studiu de șase luni pentru prima doză la oameni. Având în vedere câte informații trebuia să asimileze acum, a avut nevoie de un moment pentru a digera vestea, dar când a izbutit s-o facă, expresia de pe chipul lui Fox a devenit la fel de tandră, de încântată și de surprinsă ca în seara când, cu treizeci și cinci de ani în urmă, propria-i soție, Mary, îi dăduse aceeași veste. A făcut câțiva pași șovăitori spre doamna doctor Swenson. Vocea i s-a înmuiat.

— De cât timp?

— Aproape șapte luni.

— Nu sunt calificată să operez, a intervenit Marina. V-am zis asta. Trebuie să vă duceți la spital.

— M-aș simți mult mai confortabil cu doamna doctor Singh, a zis Annick Swenson. În momentul ăsta nu ne putem permite să riscăm nici o scurgere de informații. Nu mă pot duce în oraș ca să-mi nasc copilul. Am văzut-o cum operează de mai multe ori. N-am nici o îndoială în privința competenței ei.

Chiar dacă Marina reușise s-o contrazică pe doamna doctor Swenson când erau doar ele două de față, încă nu era în stare s-o facă în public. N-avea nici un rost să declare că aceste complimente o duceau la pierzanie.

— Am putea aduce un obstetrician din Rio, a spus domnul Fox. Am putea să aducem unul și de la Johns Hopkins, dacă vreți.

Deja uitase de călătoria cu barca din Manaus, de doamna Bovender, de hummocca. Medicamentul avea efect, doar asta își dorise să afle. Nu-i păsa de documentație, de copaci, nu-și dorise s-o vadă pe Marina. Putea să plece cu barca chiar în acea noapte.

— Eu vreau ceea ce v-am spus deja. Eu am supervizat-o pe doamna doctor Singh. Puteți s-o mai lăsați puțin aici.

— Da, a spus domnul Fox.

Marina a încercat să spună ceva, dar doamna doctor Swenson a întrerupt-o.

— Doamna doctor Budi are dreptate, sunt obosită. Acum conduceți-mă până la coliba mea, doamnă doctor Singh. Am făcut destule în seara asta.

A întins mâna, iar Marina i-a luat-o într-a ei. Pielea dintre degetele doamnei doctor Swenson era crăpată și sângera. Domnul Fox a atins-o pe umăr pe doamna doctor Swenson, înainte ca ea să iasă din cameră, iar ea și-a înclinat capul spre el în chip de răspuns.

După ce au ajuns la adăpostul vălului de întuneric, cu stelele împrăștiindu-și spuma peste cerul nopții, Marina a glăsuit.

— V-am spus că n-am de gând să rămân aici, a șoptit ea pe o voce tăioasă, acoperind scrâșnetul insectelor și orăcăiturile repetate la nesfârșit ale broaștelor. Chiar credeți că mă puteți pur și simplu împrumuta de la șeful meu?

— Mai abțineți-vă două minute, a spus doamna doctor Swenson.

Coliba doamnei doctor Swenson se găsea cel mai aproape de laborator. Era o cămăruță cu un pat îngust și o comodă, o masă pliantă și două scaune. Doamna doctor Swenson a urcat cu greu cele patru trepte, sprijinindu-se de Marina, iar când a ajuns înăuntru, s-a prăbușit pe pat.

— Trebuie să stau întinsă, a zis ea și s-a culcat cu burta în sus. A scos un geamăt slab, deși Marina nu-și dădea seama dacă de durere sau de ușurare. Fiți bună și scoteți-mi sandalele, doamnă doctor Singh.

Marina s-a chinuit să-i dea jos sandalele Birkenstock, dar a izbutit doar să le slăbească puțin curelele. Degetele de la picioarele doamnei doctor Swenson erau îngropate pe jumătate în labele ei umflate, care căpătaseră o nuanță bolnavă de violet.

— Nu încercați să-mi stârniți milă, a spus Marina. Cu cât îmi fac mai multe griji pentru dumneavoastră, cu atât sunt mai sigură că trebuie să vă duceți la spital, unde sunt doctori care știu ce fac.

— Și dumneavoastră știți ce faceți, a zis doamna doctor Swenson, și o să vă fie milă de mine, pentru că așa vă stă în fire. N-am cum să vă împiedic.

Marina s-a așezat pe marginea saltelei înguste.

— Cine-i bărbatul din fotografie?

A atins încheietura mâinii doamnei doctor Swenson. Aproape că n-a izbutit să-i măsoare pulsul, căci era prea mare.

Doamna doctor Swenson s-a răsucit și s-a uitat la poza înrămată de pe noptiera ei. În fotografia alb-negru apărea un bărbat înalt și slab, cu un nas foarte frumos, stând în picioare în mijlocul junglei. Purta o cămașă albă și părea să privească peste umăr, la persoana care ținea în mână aparatul de fotografiat.

— Nu mai puneți întrebări dacă știți răspunsul. Mi se pare un obicei foarte nesuferit.

— Arată foarte bine, a spus Marina.

— Arăta, a zis ea, închizând ochii.

— Unde e tensiometrul?

Ea a arătat spre o geantă roșie de pe podea, iar Marina a scos manșeta și un stetoscop.

— Bebelușul e mort, doamnă doctor Singh. A murit ieri sau poate alaltăieri. Aveam de gând să vă spun în seara asta, dar au venit musafirii. Puteți încerca să ascultați, dar n-am mai simțit nici o mișcare. Nici măcar nu știu când s-a mișcat ultima oară. N-am reușit să-i aud bătăile inimii.

Marina și-a pus mâna pe brațul profesoarei ei, dar doamna doctor Swenson a respins-o.

— Haideți, a spus doamna doctor Swenson. Încercați.

Marina și-a pus stetoscopul la urechi și a plimbat membrana pe burta doamnei doctor Swenson, încercând să distingă vreun zgomot în mai multe locuri.

— Nu se aude nimic, a zis doamna doctor Swenson.

— Nu, a spus Marina. I-a măsurat tensiunea arterială, apoi i-a mai măsurat-o încă o dată ca să fie sigură că nu greșește. O sută șaptezeci și doi cu o sută cincizeci.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Am preeclampsie. N-avem Pitocin. Există un sirop pe care-l iau băștinașele în astfel de cazuri, ca să le provoace nașterea, un extract de greieri, o fiertură, așa ceva, dar deocamdată am terminat-o cu experimentele pe oameni. Oricum cred că aș fi murit la naștere. Deci vestea proastă e că va trebui să mă operați, iar vestea

bună e că nu va trebui să așteptați două luni pentru asta. Domnul Fox o să plece mâine, având dovada că medicamentul e viabil, iar lucrul ăsta în sine ne mai dă o grămadă de timp. Dacă ați mai putea rămâne aici puțină vreme după operație, pentru a vă convinge că nu apar complicații, v-aș fi recunoscătoare. Ați putea face asta?

— Mâine-dimineață v-aș putea duce în barcă și am putea să mergem la un spital adevărat, cu medicamente adevărate, un salon de operații steril și un anestezist. N-am de gând să vă operez cu o seringă plină cu ketamină.

Doamna doctor Swenson și-a fluturat o mână.

— Nu fiți ridicolă. Avem pungi cu Versed pentru ocazii speciale.

Marina i-ar fi spus vreo două, dar s-a abținut.

— Astea sunt circumstanțe speciale. Știu că nu e ceea ce vă doriți, dar trebuie să gândiți ca un doctor în medicină, nu ca un etnobiolog. Dacă plecați cu Milton și cu domnul Fox, ați putea să scăpați de două ori mai repede. Ați putea să scăpați chiar până diseară și, având în vedere ce tensiune aveți, chiar ar trebui să faceți asta. N-ați mai amâna dacă ar fi vorba despre altă persoană.

— Doamnă doctor Singh, ascultați ce vă spun. N-am energie să repet întruna ce am de zis. Nu mă duc nicăieri în seara asta, așa că, dacă mor înainte ca dumneavoastră să mă puteți salva, răspunderea va fi doar a mea. Nu puteți să-i cereți domnului Fox să mă ducă la spital. Toate visele lui vor fi distruse și, în consecință, și ale mele la fel. N-o să sacrific un potențial vaccin împotriva malariei de dragul unui pat într-un spital din Manaus. Vă tog să mă operați, ca să nu-l pun pe Alan Saturn s-o facă. Nu știu dacă în trecut v-am cerut chiar atât de multe lucruri, încât acum rugămintea mea să vi se pară atât de greu de împlinit.

Marina a tăcut o vreme, gândindu-se la oroarea care o așteaptă. Până la urmă n-a fost în stare decât să dea din cap.

— Bineînțeles că am toate motivele să cred că asta o să mă omoare până la urmă. A deschis ochii și s-a uitat la Marina. E greu de spus dacă e un efect al medicamentului sau al vârstei mele. Nu știu încă dacă o să supraviețuiesc sau nu, dar vreau să știți că am terminat-o cu medicamentul ăsta, cel puțin în aspectul

lui legat de fertilitate. Domnul Fox poate să plângă cu lacrimi cât pumnul. Cu puțin noroc o să-i ascundem vestea asta vreo câțiva ani, timp în care ne va finanța vaccinul împotriva malariei.

Marina a clătinat din cap. Punea toate acestea pe seama circumstanțelor. Peste vreo două luni, când toate aveau să devină doar o amintire, doamna doctor Swenson avea să-și schimbe părerea.

— N-ar trebui să spuneți așa ceva. Ați lucrat la el prea mulți ani ca să renunțați atât de ușor.

— Și cum o să-l mai testăm? Am mâncat scoarța asta mulți ani de zile. Menstruația mi-a revenit la șaizeci de ani. Am făcut coșuri pe față și m-au durut ovarele, vă spun că n-a fost deloc plăcut. N-aveam nici un chef să-mi retrăiesc partea asta din tinerețe.

— Ăsta e motivul pentru care folosim voluntari sănătoși. Nimeni nu se așteaptă să faceți totul de una singură.

— Ar trebui să găsim o mulțime de femei fără copii de șaptezeci și trei de ani și care să vrea să rămână însărcinate, pentru a evalua efectele secundare ale medicamentului. E posibil să omorâm o grămadă dintre ele în timp ce testăm medicamentul.

— E posibil, a zis Marina.

A periat cu mâinile părul vâlvoi al doamnei doctor Swenson.

— Nu fiți prea blajină, doamnă doctor Singh. Suntem în regulă și așa. Vă spun toate astea, pentru că vreau să știți că dacă mi se întâmplă ceva, orice mi s-ar întâmpla, nu e vina dumneavoastră. Eu mi-am făcut asta cu mâna mea, în interesul științei, și nu regret nimic. Înțelegeți asta? Totul ne-a fost de folos. Suntem foarte aproape să obținem un vaccin și, pe lângă asta, am mai aflat ceva ce corpul ne-a transmis întotdeauna, și anume că femeile la menopauză nu trebuie să mai rămână însărcinate. Asta a fost nevoie să aflăm.

— Poate că nu merge la șaptezeci și trei de ani. Asta nu înseamnă că nu merge la cincizeci. Nu-i momentul să renunțați la tot.

— Lasă-le pe femeile de cincizeci de ani să se descurce cu in vitro, așa ca până acum. Eu n-am nici o intenție să aduc o asemenea suferință pe lume fiindcă am încredere că femeile o să se oprească la vârsta potrivită. A clătinat din cap. Deci totul e în

regulă, a zis ea, e bine. Acum o să mă culc. Vreau ca și dumneavoastră să dormiți puțin. O să facem asta mâine după-amiază, când încă mai e lumină afară și după ce toată lumea a plecat. Faceți tot ce vă stă în puteri ca să-i expediați de aici cât mai devreme. Milton și Barbara o să plece de aici și înotând, de asta sunt sigură, dar domnul Fox și-ar putea dori să mai rămână. De îndată ce îi urcați în barcă, duceți-vă și rugați-o pe doamna doctor Budi să vă asiste. N-are rost să-i spuneți în seara asta.

— Bine, a spus Marina.

A tras plasa de țânțari în jurul patului. A stins lumina, dar n-avea nici un chef să plece.

— Încă n-ați plecat, a spus doamna doctor Swenson pe o voce fermă.

— M-am gândit să mai stau până adormiți.

— Știu să dorm, doamnă doctor Singh. N-am nevoie să stați cu ochii pe mine, asta dacă nu cumva doriți să învățați și dumneavoastră s-o faceți.

Când Marina s-a întors la laborator, Nancy Saturn îi explica domnului Fox relația dintre copacii martin și martineții mov, iar Thomas Nkomo îi arăta graficele sarcinilor, greutăților bebelușilor la naștere, nașterilor reușite și toți îl minteau prin omisiune. Milton și Barbara au făcut sendvișuri din pâinea cumpărată de la magazin, pe care o aduseseră cu ei. Toată lumea era binevoitoare. Se înțelegeau bine unii cu ceilalți.

— Ai văzut toate astea? a întrebat-o domnul Fox pe Marina când aceasta s-a apropiat de ei.

— Da, a zis ea. Sunt aici de multă vreme.

— E o muncă remarcabilă. Cu adevărat remarcabilă.

Acum el îi zâmbea fără nici o urmă de complicitate. Pur și simplu era fericit. În curând medicamentul va fi gata, iar valoarea acțiunilor companiei va crește spectaculos și riscurile pe care și le asumase vor fi ridicate în slăvi de multe generații viitoare de acționari.

Doamna doctor Budi i-a dat un sendviș pe o farfurie, pui din conservă, după atâtea săptămâni de șuncă conservată.

— Doamna doctor Swenson? a întrebat ea.

— Are tensiunea arterială ridicată, a spus Marina.

Domnul Fox și-a ridicat privirea, iar Marina a clătinat din cap.

— E obosită. Trebuie doar să se odihnească, atâta tot. Ar trebui să fie scutită de orice stres.

Era o afirmație despre care își amintea din conversațiile cu pacienții, pe care le avusese cu mulți ani în urmă. Mereu îi liniștea. Oricine putea să accepte ideea că soluția era odihna.

— Plecăm mâine-dimineață, a spus Milton.

— După ce vedem copacii, a zis domnul Fox.

Marina a așteptat un minut, gândindu-se la trecutul lor împreună. Domnul Fox studia datele, iar ea își dorea foarte mult să-i pună o mână pe creștet. Probabil era mai bine că nu se uita la ea, că n-o lua deoparte pentru a-i șopti la ureche ce planuri făcuse el de fapt. Dacă acum o iubea, ar fi fost și mai trist după aceea, când urma să-și dea seama că și ea îl mințise laolaltă cu ceilalți. Ar fi părăsit-o după ce totul s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Poate că avea să mai dureze mulți ani, dar, după ce el ar fi priceput că se alegea cu un vaccin împotriva malariei, și nu cu un medicament pentru fertilitate, că ea știuse asta și nu făcuse nimic ca să oprească proiectul, nimic pentru a-l salva pe el, probabil că ar fi rupt-o cu ea din toate punctele de vedere. Acea despărțire ar fi fost mult mai greu de suportat pentru el, dacă o iubise vreodată.

— Hai să mergem la culcare acum, a spus ea pe o voce moale.

El și-a ridicat capul, privind-o de parcă ar fi vrut să-i spună că n-a înțeles bine ce-i zisese.

— Vin cu tine, a spus Barbara Bovender, punându-și ultima jumătate de sendviș într-unul dintre nenumăratele buzunare ale rochiei. Ele două l-au luat pe Easter cu ele, iar restul grupului le-a urat noapte bună, domnul Fox le-a urat noapte bună.

— Cum dormim? a întrebat Barbara, uitându-se iarăși la mobila din veranda unde dormea.

— Eu în pat, iar Easter are hamacul, dar Easter doarme cu mine, așa că asta înseamnă că-ți rămâne ție hamacul. Îți pot spune că nu-i prea mult, dar e mai bine decât să dormi pe podea.

Easter ședea pe jos și se ștergea pe tălpi cu o cârpă. Era singurul ritual de culcare pe care-l învățase de la Marina.

— Uite, a zis Barbara, răsucindu-și o coadă împletită groasă și galbenă în jurul degetelor. Știu că asta e camera ta, dar, dacă nu te deranjează prea mult, aș putea să dorm eu cu Easter? Doar în noaptea asta. Am fost îngrozitor de speriată toată ziua. Sincer, dacă n-ar fi el aici, ți-aș cere să dorm cu tine și nu cred că am încăpea amândouă în patul ăla. L-a privit pe copil cu tristețe în ochi. N-a fost un moment prea bun ca Jackie să plece.

Marina a încuviințat din cap. Înțelegea pe deplin influența liniștitoare pe care o avea Easter asupra celorlalți. Și totuși, pe când scutura hamacul pentru a-l goli de excrementele de saguin, s-a gândit că tocmai în noaptea aceea ar fi preferat să nu doarmă singură.

În acea noapte, nu l-a visat pe tatăl ei, ci pe tatăl Barbarei Bovender, care alerga printre copaci până la râu. Când s-a trezit, avea un picior și ambele brațe atârnându-i peste marginea hamacului jegos, iar primul ei gând s-a îndreptat spre martini. O lumină foarte slabă pătrundea în verandă, iar Barbara și Easter încă dormeau. Easter era îmbrăcat cu pantalonii scurți din nylon, pe care îi purtase cu o zi în urmă, iar Barbara cu o cămașă de noapte albă, din bumbac. Preț de o clipă, Marina s-a uitat la ei, uimită că pe lumea asta încă mai existau cămăși de noapte și că proprietarilor lor le trecea prin cap să le poarte în pat. Și-a luat lanterna și a pornit-o prin junglă, cu raza de lumină îndreptată în jos, căci era încă atât de devreme, încât tarantulele se întorceau acum alene spre casă. Voia să se ducă la copaci și să se întoarcă în sat înainte ca toți ceilalți să iasă din colibele lor. Era destul de sigură că scoarța mai avea și o altă calitate, despre care nimeni nu vorbea, și știa că n-ar fi fost în stare să facă față zilei fără s-o mestece. Se gândea la cum o să meargă până acolo în ultima ei zi petrecută în Amazon și o să taie câteva crengi din copacii aflați la marginea pădurii. Apoi avea să-i taie în bucăți din ce în ce mai mici, avea să-i lege cu un șnur și avea să-i ia cu ea, un mic cadou pe care și l-ar fi putut permite. Și-a închipuit cum stă în bucătărie, cu congelatorul plin de crenguțe, pe care le-ar fi scos de acolo doar când

ar fi avut nevoie, și apoi, șezând singură în camera de zi, ar fi râcâit scoarța cu dinții, iar pe când se gândea la toate acestea, a fost cât pe-aci să calce într-un mușuroi de furnici. S-a oprit și le-a urmărit cum își croiesc cu hotărâre drum printre frunzele de pe jos. Mergea prea repede. Restul drumului și-a ținut privirea în pământ, iar când până la urmă și-a ridicat-o din nou, a văzut soarele de dimineață cum se revărsa oblic dinspre est printre martini, luminând de sus până jos trunchiurile subțiri și gălbui, coroanele pline de petalele florilor roz, care se înălțau, dezmierdând marginile cerului în nuanțe pale de albastru. Poate că nu-i părea rău fiindcă nu se întorcea astăzi cu barca. Pe când își lipea gura de o gaură deja moale din scoarță, un sentiment de liniște și fericire s-a așternut peste ea. S-a întrebat dacă de fapt își dorea deocamdată să plece.

Le-a văzut pe primele trei femei lakashi cum vin spre copaci, îmbrăcate cu rochiile pe care le purtau în fiecare zi, la fel cu rochia pe care și ea o purta în fiecare zi, iar ele au ridicat mâinile și le-au fluturat spre ea. Marina le-a salutat și s-a dus repede în cealaltă parte a păduricii. Din depărtare putea să audă vocea imaterială a lui Nancy Saturn, care ținea o prelegere despre martinetul mov, pe de o parte digestia și excrementele, pe de altă parte coconul larvelor. Marina știa un singur drum pe care putea să iasă din pădurice. Ai fi putut spune că, în orice direcție ai fi luat-o, ai fi putut ajunge, dând un ocol, în același punct, dar lucrurile nu stăteau așa. Ea avea nevoie de o potecă. Trebuia să plece pe același drum pe care venise, căci altfel s-ar fi rătăcit. Simțea o dorință puternică să-și ia tălpășița în junglă, dar de ce? De cine să fugă? Domnul Fox era iubitul ei, soții Saturn erau prietenii ei. Oricum stătuse acolo prea mult.

— Marina! a strigat Alan.

Ea s-a dus la ei. Femeile lakashi erau preocupate de copaci, iar sunetul gingaș scos de ele pe când mesteceau scoarța o liniștea. Una dintre femei a bătut-o ușurel pe fund când a trecut pe lângă ea, cu gura lipită de scoarță. Era infirmiera ei. Marina a bătut-o ușurel pe ceafă.

— A devenit una de-a lor, i-a zis Alan domnului Fox.

Ca totul de pe-acolo, domnul Fox arăta mai bine sub lumina zilei, stând în picioare printre trunchiurilor martinilor. În această dimineață purta o cămașă albastră și o pereche de pantaloni închiși la culoare. Nu-i venea să creadă că, deși se grăbise să plece în căutarea ei, îi trecuse prin cap să-și mai ia la el haine de schimb.

— Voiam să te întreb aseară despre rochia asta.

Marina și-a trecut o mână peste partea din față a rochiei din pânză aspră.

— E uniforma locală.

— Ce s-a întâmplat cu hainele tale?

Marina a clătinat din cap.

— O neînțelegere, a spus ea. Zău, rochia e foarte bună.

— Dacă aș avea picioare la fel de frumoase ca ale tale, aș purta și eu așa ceva, a zis Nancy Saturn.

Deși picioarele Marinei aveau o structură osoasă solidă și sănătoasă, de asemenea mai erau și pline de vânătăi, neepilate, pline de coji și acoperite cu un model sălbatic de pișcături de insecte. Acum Marina și-a dat seama că nu-l mințea doar pe domnul Fox. Îi mințea și pe ceilalți medici, prietenii ei, care cu siguranță că ar fi vrut să știe că nu avea doar o relație profesională cu cel pe care încercau să-l păcălească. O femeie lakashi scundă, care mestecase cantitatea necesară de scoarță, a venit în spatele Marinei și i-a tras două palme zdravene pe umeri, iar Marina s-a așezat pe jos, supunându-se fără să se gândească. N-o deranja să stea pe jos printre martini. Toate insectele în afară de martineții mov evitau partea asta din junglă. Femeia a despletit părul Marinei și i l-a pieptănat cu degetele.

— E coafează? a întrebat domnul Fox.

— N-ai cum să le oprești, a zis Marina. Nu li te poți împotrivi.

— În prima lună când am venit aici, aveam părul lung, a zis Nancy, încuviințând din cap spre Marina. S-au năpustit toate asupra mea. De îndată ce m-am tuns am devenit invizibilă pentru ele.

— Îi aranjează părul lui Budi în fiecare dimineață, a spus Alan. Se duc la ea în colibă.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
GH. ȘINCAI

— Deci te-ai obișnuit cu locul ăsta? a întrebat domnul Fox, , pentru prima oară i s-a adresat Marinei pe un ton care sugera faptul că se cunoșteau.

Ea a încuviințat din cap.

— Termină-ți vizita și te duc eu înapoi. Poți să-mi povestești ce s-a mai întâmplat pe la serviciu de când am plecat.

Domnul Fox a fost de acord și apoi a plecat cu soții Saturn. Marina le-a ascultat vocile – martinii și martineții și nici o referire la ciupercile rapp. S-a întins de unde ședea și a cules una, cea mai mică ciupercă albastră, care creștea lângă trunchiul copacului. Era cât degetul ei mic. A dus-o la nas și a mirosit-o, de parcă ar fi fost o margaretă, iar femeia care-i împletea părul a bufnit în râs. S-a aplecat peste umărul Marinei și a mirosit și ea ciuperca, apoi și-a pus brațele în jurul Marinei și a îmbrățișat-o pe la spate, chicotind în gâtul ei, până când Marina a bufnit și ea în râs. Când femeia a terminat cu părul Marinei, a luat ciuperca din mâna ei și, aruncând o privire furișată prin preajma-i, a vârât-o în gură și a plecat.

Soții Saturn au rămas acolo, cu hârtiile lor de turnesol și beți-șoarele cu vată în vârf, iar Marina l-a condus pe domnul Fox până la laborator. Lakashi treceau pe lângă ei, ridicându-și mâinile spre ea.

— Ești populară pe aici, a spus el.

Ea s-a oprit și s-a întors spre el. L-a luat de mâini. Se duseseră odată la Chicago, își luaseră o cameră elegantă la hotelul Drake și stătuseră în pat până la prânz.

— Ți-am scris. Unele scrisori o să ajungă până la urmă. A doua valiză s-a pierdut și n-am avut telefonul.

Încă trei femei și-au făcut apariția. Una dintre ele s-a întins și i-a tras o palmă Marinei peste coapse, iar domnul Fox s-a desprins de mâinile ei.

— Nu-ți face griji din pricina lor, a zis ea. Nu povestesc nimănui ce văd aici.

— Și totuși, a spus el.

— Nu contează, a zis Marina. Nimănui nu-i pasă de ce facem noi aici. Nici înainte nu le-a păsat.

Atunci l-a sărutat, pentru că nu știa dacă o să mai aibă și altă dată ocazia. S-a gândit că probabil mirosea oribil, deși ea nu-și mai dădea seama de asta. Șarpele o făcuse să nu-și mai dea seama cum miroase.

A sărutat-o doar o secundă. Erau prea multe femei care treceau pe acolo și râdeau încetișor împreună.

— Ești OK, a spus el, dezlipindu-se de ea. În curând o să te întorci acasă și atunci o să avem timp să vorbim despre multe lucruri. Aici totul e mult mai bine decât m-aș fi așteptat și ție trebuie să-ți mulțumesc. Ai avut mult curaj să vii aici singură. Acum îmi dau seama de asta.

Apoi s-a răsucit cu spatele la ea și a făcut un pas, iar Marina a zărit șarpele, pe când domnul Fox era pe cale să calce pe el, așa încât l-a înșfăcat și l-a tras înapoi, l-a tras spre ea cu destul de multă forță. Era o viperă mică, probabil încă pui. Îi văzuse poza într-una dintre cărțile lui Anders și a recunoscut-o instantaneu, pe când se îndepărta în viteză prin iarba înaltă.

— Marina! a exclamat el pe un ton tăios, dar acum ea îl ținea atât de strâns, încât el nu s-a putut desprinde, iar ea nu i-a dat drumul imediat. În schimb și-a apăsat ușurel buzele pe urechea lui.

— Șarpe, a zis ea.

De îndată ce s-au întors în sat, Marina s-a dus să vadă cum se mai simte doamna doctor Swenson și a întâlnit-o pe Barbara pe potecă. Avea ochii roșii și obrajii incandescenți. Marina nu-și dădea seama dacă plânsese de curând sau dacă erau efectele crizei de plâns din seara precedentă.

— E bine, a spus Barbara și a pășit în fața Marinei. Dar n-ar trebui să te duci la ea. A spus că acum vrea să se odihnească.

— Te-ai apucat iarăși s-o păzești.

Barbara purta pantaloni albi din bumbac și un maieu strâmt bleumarin, iar Marina s-a întrebat dacă își făcuse bagajele gândindu-se că toaleta ei avea o alură nautică, potrivită pentru o excursie pe râu.

— Mi-aș dori să pui o vorbă bună pentru mine, spune-i că încă îmi fac treaba.

— Crezi că o să te dea afară fiindcă l-ai adus aici pe domnul Fox?

Ea a aruncat o privire spre ușa pe care tocmai ieșise, de parcă ar fi vrut să se convingă că doamna doctor Swenson nu stătea acolo ca s-o urmărească cu privirea.

— Nu știu. Poate că doar încearcă să mă sperie. A spus că încă nu s-a decis. Apropo, mi se pare că arată îngrozitor. Credeam că e o idee bună să aștepți până mai târziu ca să faci copii, dar acum nu mai sunt atât de sigură.

— Nu-i o idee bună, a zis Marina.

Doamna Bovender și-a strecurat mâna pe sub brațul prietenei ei și împreună au luat-o spre râu.

— Nu știu cum poți să stai aici. Erai atât de nefericită în Manaus, iar aici e de o mie de ori mai rău. Poate că ar fi mai bine să ne concedieze. Vreau să mă întorc în Australia. Urăsc toată țara asta. Nici lui Jackie nu-i place aici.

— Atunci ar trebui să plecați.

Marina s-a trezit că-și dorește să pieptene și să împletească părul galben al Barbarei, care i se revărsa pe umeri, aidoma unei pături. S-a gândit că poate dorința de a dichisi pe cineva era unul dintre efectele martinilor, la care nimeni nu se gândise până atunci.

— Chestia e, a spus Barbara, că n-o să găsim un job mai ușor ca ăsta nicăieri.

Barbara Bovender i-a lăsat Marinei aproape tot ce adusese cu ea într-o valiză: două perechi de chiloți din dantelă și un sutien asortat, cămașa albă de noapte și o cutie cu cremă pentru față, care mirosea a iasomie. Domnul Fox i-a dat cămașa albă pe care o purtase în ziua precedentă și cealaltă pereche de pantaloni a lui, pe care Marina plănuia să-i poarte strânși cu un șnur. Milton i-a dat pălăria lui de pai.

— Dar porți pălăria asta, a spus ea.

El a ridicat din umeri.

— Pot să-mi cumpăr alta.

Ea a ținut-o în mână vreun minut, uitându-se la panglica roșie îngustă. Și-a pus-o pe cap și imediat s-a simțit mai curajoasă.

— O să ți-o aduc înapoi, a spus ea.

— Atunci o să devină atât de prețioasă pentru mine, încât n-o s-o mai port niciodată.

Marina s-a gândit că mai bine ar fi fugit în lume cu Milton încă de prima oară când l-a cunoscut, în aeroport. Ar fi trebuit să-l implore s-o ducă la Rio, unde ar fi dispărut împreună prin mulțimea de dansatoare și de bărbați chipeși. Ea și Easter s-au dus la ponton și și-au luat rămas-bun de la prietenii lor. I-a sărutat pe toți trei și doar domnul Fox s-a simțit rușinat. Apoi le-a tras câteva palme pe talie. Lakashi au venit lângă Marina și Easter și au urmărit împreună cu privirea cum se desprinde de mal frumoasa barcă Inca Cola. Marina i-a pus o mână pe cap lui Easter pentru a se liniști. Toată lumea a făcut cu mâna. Multă vreme după ce trăsăturile li s-au estompat și și-au redus dimensiunile, îndepărtându-se pe râu, încă mai putea să zărească strălucirea părului Barbarei Bovender, care, sub bătaia vântului, devenise un imens steag de culoarea inului.

Viitorul o tulbura foarte mult, iar Marina a rămas pe ponton multă vreme după ce barca a dispărut din raza ei vizuală, simțindu-se împovărată. Până la urmă s-a dus în laborator să caute instrumentele chirurgicale și s-o roage pe doamna doctor Budi s-o asiste, încercând să facă tot posibilul ca să amâne inevitabilul, dar doamna doctor Swenson era acolo, la birou, în fața unui mare teanc de hârtii: dosare, rapoarte bătute la mașină și mesaje scrise de mână, rupte din carnete prinse cu spirală.

— Doar n-aveți de gând să-i concediați pe Bovenderi, nu-i așa? a întrebat Marina.

— De când vă pasă de Bovenderi? Ei v-au ținut atâta timp în Manaus.

— Dumneavoastră ați fost cea care m-ați ținut în Manaus, a spus Marina. Ei făceau doar ce le spuneați.

— Așa că în cazul domnului Fox nu și-a făcut treaba cum trebuie sau, mai bine zis, nu și-a făcut-o deloc.

— Dar până la urmă v-a prins bine că au venit aici. Până la urmă a fost bine.

— Nu ne grăbim prea tare, doamnă doctor Singh, dar nici n-avem o veșnicie să facem ce trebuie făcut. Îmi cer scuze dacă în momentul ăsta nu prea am chef să mă preocup de slujba Bovenderilor. Avem o mulțime de făcut. Am încercat să fac ordine în lucruri, doar așa, pentru orice eventualitate. Degetele ei groase tăiau și apoi amestecau hârtiile de pe masă, pe parcă ar fi fost un pachet de cărți de joc. Dar acum îmi dau seama că n-am cum. Aș avea nevoie de trei luni întregi de muncă continuă pentru a le aranja în așa fel încât să le poată înțelege și altcineva în afară de mine. Acum îmi dau seama că am fost prea opacă, am ținut prea multe doar în mintea mea. Cred că am fost prea optimistă. Ar fi trebuit să țin cont și de posibilitatea de a avea un eșec.

— Ce fel de eșec? a întrebat Marina. Oare cât de departe ajunsese barca? Oare era posibil ca vreunul dintre ei să se fi răzgândit? Dacă nu domnul Fox, atunci Milton sau Barbara? Oare nu cumva vreunul dintre ei chiar în acest moment insista să se întoarcă după ea?

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire pe deasupra ochelarilor.

— Se poate spune, cred, că astăzi o să scriem un capitol din istoria chirurgiei, deși Dumnezeu știe că n-o să putem să ne lăudăm cu asta. Nu-mi imaginez că au mai fost multe femei de vârsta mea, care să facă o operație de cezariană.

Marina s-a așezat greoi, și-a pus coatele pe masă, iar gestul a speriat câțiva lilieci mici, care își făcuseră cuib în puptitrul mesei. Cinci sau șase au zburat prin cameră, buimăciți de lumina strălucitoare a zilei, până când, unul câte unul, s-au lipit de perete și au rămas nemișcați acolo, de parcă ar fi fost niște mici pete de noroi.

— Ar putea să apară vreo problemă legată de hemoragie, dar domnul doctor Nkomo s-a oferit să-mi dea sânge pentru o transfuzie dacă o să avem nevoie. Are grupa A pozitiv. Am noroc.

— Aveți vreo pungă? a întrebat Marina. Era un mare mister pentru ea ce anume aveau și ce nu.

— Un tub, două ace și de restul se ocupă gravitația.

— Presupun că glumiți.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Ați fi uimită să aflați câte lucruri se pot face chiar și în asemenea condiții neprielnice. Trebuie doar să reflectezi puțin. Gândiți-vă cât timp aveți nevoie, doamnă doctor Singh. Nu-i nici o grabă. Asta a fost greșeala dumneavoastră atunci, în Baltimore. E cea mai mare greșeală să te pripești.

Marina s-a ridicat în picioare, cu urechile țiuindu-i, de parcă ar fi avut un clopoțel în cap.

— Baltimore?

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ea, fără nici cea mai mică urmă de uimire sau compasiune, cele două sentimente pe care Marina ar fi sperat să le vadă, apoi și-a mutat privirea din nou pe hârtiile din fața ei.

— Credeați că nu mi-am adus aminte.

— Pentru că *nu* v-ați adus aminte. Când ne-am întâlnit în Manaus la Operă, nu m-ați recunoscut.

— Așa e. Mi-am amintit mai târziu, puțin după ce am ajuns aici, iar atunci nu mai conta. A extras un articol gros din teanc, a mâzgălit ceva în susul paginii cu un scris ilizibil, apoi l-a pus într-un dosar din carton gros albastru. Am adus vorba despre asta acum, pentru că nu vreau să vă influențeze în timpul operației. Din motivul ăsta v-am pus să faceți operația aia de cezariană, știți, nu doar să văd dacă puteți s-o faceți. Voiam să vă dau mai multă încredere în dumneavoastră. În noaptea aia ați făcut o greșeală frecventă în spitale. V-ați grăbit, nimic mai mult. Dacă n-ați fi atins ochiul, ați fi uitat totul într-o săptămână. Toată lumea la un moment dat mai crestează câte un craniu sau câte o ureche. Ați avut ghinion că fătul nu avea capul pus un centimetru mai la dreapta sau mai la stânga. Privind retrospectiv lucrurile, adevărata pierdere a fost că ați renunțat la pregătire. Dacă v-aș fi cunoscut mai bine, aș fi intervenit. Însă în acel moment, a ridicat ea din umeri, a fost decizia dumneavoastră. Acum o să vă fie mai ușor. Nu mai trebuie să salvați copilul.

Marina s-a așezat pe un scaun de lângă birou și a simțit cum povara cu care trăise toată viața ei se spulberase. S-a întrebat dacă

n-ar fi putut să răsucească copilul lakashi. Și-a privit mâinile. S-a întrebat ce ar fi putut să facă cu ele.

— Ar fi fost un lucru remarcabil dacă aș fi avut succes, dacă aș fi avut un copil la vârsta mea, să am ocazia de a mă vedea pe mine în copilul meu. Nu m-aș fi gândit niciodată la asta, doar faptul că am fost atât de aproape m-a făcut să-mi pun problema. A mai notat ceva, la fel de indescifrabil, și a pus foaia în cealaltă parte a biroului. Să nu uitați să-l puneți în congelator, doamnă doctor Singh. Îmi doresc să fac niște teste mai târziu. Vreau să văd ce concentrație de compus există în țesuturi.

Marina a încuviințat din cap. I-ar fi plăcut să afle ce însemnau toate acestea, mai ales partea care o privea pe ea, dar nu era în stare să înțeleagă nimic. Acum domnul Fox naviga cu viteză mare pe râu, iar ea nutrea speranța ca el să se întoarcă. Atunci i-ar fi spus totul. Ar fi început de la rezidențiat și ar fi continuat să-i povestească tot ce se întâmplase de atunci încoace.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ceas, apoi și l-a scos de pe încheietura umflată și l-a pus pe birou. S-a ridicat clătinându-se de pe scaun, cu eșecul iminent al sarcinii ei în minte.

— Ar trebui să ne apucăm de treabă, nu credeți? Aici nu mai am nimic de făcut.

Unsprezece

Multe ore după operație și mult după ce se lăsase seara, Easter și Thomas au luat salteaua de pe patul din veranda unde dormeau și au cărat-o până în coliba doamnei doctor Swenson. Fuseseră nevoiți să scoată masa afară și să tragă la perete cele două scaune, dar până la urmă s-a făcut destul loc pentru ca Easter și Marina să doarmă acolo. Dar Marina nu adormise, ci stătea cu ochii pe doamna doctor Swenson, asistând la parada tututor creaturilor nocturne din Amazon care dădeau o raită prin cameră. Părea că toate erau atrase de lumină, fapt care i-a amintit de acea primă seară petrecută în Manaus și de magazinul lui Rodrigo. A doua zi l-a trimis pe Benoit după pat și după plasa pentru țânțari. Easter și-a adus cu el cutia metalică. Preț de o clipă, doamna doctor Swenson a deschis ochii și s-a uitat la ei cum aranjau încă o dată mobila.

— Nu cred că v-am cerut să vă mutați aici, a zis ea, dar, înainte ca Marina să-i poată da vreo explicație, a adormit din nou.

În afară de micile ei incursiuni până la martini, Marina nu s-a mișcat de lângă pacienta ei, îngrijind-o ori de câte ori îi creștea febra. Când era lucidă, doamna doctor Swenson avea tot felul de pretenții, voia să discute cu Alan Saturn despre țânțari, voia rapoarte despre datele care fuseseră adunate de când se operase, voia ca Marina să-i măsoare tensiunea. Apoi pe neașteptate făcea iarăși febră, țipa în somn, plângea cu lacrimi cât pumnul. Cerea gheață, iar Marina se ducea după micul bloc de gheață din congelatorul unde erau probele de sânge și îl cioplea cu un cuțit. În același congelator pusese și copilul cu coada răsucită. Sirenomelia. Trecuseră două zile până când Marina și-a adus aminte cuvântul. Singura dată când îl auzise fusese la un curs despre anomalii ale

nou-născuților, pe care doamna doctor Swenson îl ținuse la Johns Hopkins. Apăruse pe o singură folie pusă la proiector, *Sirenomelia, sindromul sirenei, picioarele fătului sunt lipite între ele și formează o singură coadă, fără nici un organ genital vizibil. Apare extrem de rar.* Și apoi a trecut mai departe, după un țăcănit și câteva clipe de întuneric au trecut la altă folie. Singura persoană care ar fi putut afla cum e să o ai mamă pe doamna doctor Swenson nu supraviețuise pentru a avea o asemenea experiență. O viață concepută în condiții atât de ieșite din comun ajunsese până la urmă să fie doar puțin mai mult decât un experiment științific. Marina își pusese o mână pe capul minuscul preț de o clipă, după ce totul se terminase, exact înainte ca Budi să-l acopere pentru a-l feri de insecte și să-l ducă în laborator.

În visele ei febrile, doamna doctor Swenson deseori ținea scurte fragmente de prelegeri, iar uneori mai era și câte un curs de care Marina își amintea „Sarcina ectopică și deteriorarea trompelor uterine". Cădea apoi într-un somn agitat, cu sângele lui Thomas Nkomo scurgându-i-se lent prin vene. Marina îi dădea să bea lichide și încerca s-o vindece cu antibiotice. Deși le lipseau multe lucruri în junglă, colecția de antibiotice era la fel de bogată ca într-o farmacie de spital. Verifica incizia, având grijă să nu se umfle prea tare. Ședea în cămăruță, cu ușa deschisă, citind însemnări amănunțite despre malarie. Zilele treceau, iar doamnei doctor Swenson îi tot revenea febra. Marina creștea dozajul, iar febra dispărea. S-au scurs zile întregi până când s-o poată ridica mai întâi în capul oaselor și apoi în picioare. Marinei îi era teamă ca nu cumva pacienta să fi făcut cheaguri de sânge. Cu Easter și Marina de o parte și de alta, doamna doctor Swenson a izbutit să parcurgă jumătate din poteca spre laborator. După ce s-a întins iarăși în pat, prea obosită ca să adoarmă, Marina i-a citit din *Marile speranțe*. Asta a devenit noua lor rutină, iar dacă descoperea vreun capitol mai bun sau dacă ziua era prea plictisitoare, doamna doctor Swenson o ruga pe Marina să-i mai citească puțin. Easter ședea pe jos cu blocnotesul și foile lui de hârtie și exersa liniuțe, pe care le transforma în litere din alfabet. Marina a scris

Dr. Swenson și a pus foaia pe pieptul doamnei doctor Swenson. A scris *Marina* și și-a pus foaia în poală.

— Credeți că am uitat? a întrebat doamna doctor Swenson, aruncând o privire foii de hârtie, după ce s-a trezit din somn.

— Încerc să-l învăț câteva cuvinte, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson și-a pus din nou foaia pe piept și a bătut ușurel în ea.

— Bine. Asta i-ar folosi să știe. Doctorul Eckman încerca mereu să-l învețe cum să scrie *Minnesota*. Asta n-avea cum să-i prindă bine.

— N-ai de unde să știi, a zis Marina.

— Ba da. Acum mă gândesc la domnul doctor Eckman. E ceva foarte deosebit când ai febră la tropice, nu seamănă deloc cu febra de acasă. Aici simți cum intră în tine aer fierbinte, sau că parcă te dizolvi arzând. După un timp uiți totul, chiar și de limitele pielii. Cred că n-avea cum să înțeleagă ce se întâmplă cu el.

— Probabil, a spus Marina.

Trecuse aproape o săptămână de când Easter îi lăsase pe pat o scrisoare de-a lui Anders. Probabil că nu mai avea prea multe. Easter stătea ghemuit pe jos, lângă ușă, dezbrăcat până la brâu, pe când soarele lumina fix jumătate din el, un picior, un braț, partea stângă a feței. Vânătăile îi căpătaseră între timp o nuanță verzuie.

— Cât de bine credeți că sunt acum?

— Ați scăpat de ce e mai rău, dar n-aș spune că sunteți bine. O să fie nevoie de mult timp. Știți mai multe decât mine despre asta.

Doamna doctor Swenson a încuviințat din cap.

— Așa mă gândeam și eu. Doamna doctor Budi, domnul doctor Nkomo, ba chiar și botanista ar putea să aibă grijă de mine acum.

De fapt, veneau s-o viziteze în fiecare zi. Chiar în acea dimineață, doamna doctor Budi adusese un buchet cu flori roz de martin, într-un pahar de apă, naiba știe cum izbutise să facă rost de ele. Erau acolo, pe noptieră, cu petalele stufoase acoperindu-i fața doctorului Rapp. Și lakashi treceau pe acolo, femeile stând de veghe în tăcere lângă fereastră, pe când își împleteau și-și

despleteau părul una alteia. Oricare dintre ele ar fi putut-o îngriji la nevoie. Marina i-a spus acest lucru.

— Nici una nu s-ar pricepe la fel de bine ca dumneavoastră. În fond eu v-am învățat. Vă îngrijiți așa cum trebuie pacientul și după operație. Mi-ar plăcea să vă mai țin pe aici, doamnă doctor Singh. Cu siguranță că v-ați descurca și cu Vogel, i-ați face fericiți, iar atunci toată lumea și-ar face treaba. Alți doctori ca dumneavoastră. Lakashi s-au atașat de dumneavoastră la fel de mult cum se atașaseră și de doctorul Rapp. Cineva o să trebuiască să aibă grijă de ei după ce eu n-o să mai fiu. Nu cred că vreunul dintre ceilalți ar fi în stare.

— Lakashi se descurcă și singuri.

Doamna doctor Swensons a clătinat din cap.

— Nu și dacă vine toată lumea să ia martini sau ciuperci rapp. Eu poate o să supraviețuiesc operației sau poate că nu. Alți oameni pot să mă îngrijească pe mine, dar cine o să aibă grijă de ei? Adevărul e că tot încerc să găsesesc motive ca să rămâneți aici. Vă înțeleg destul de bine pentru asta.

— Ați făcut o treabă bună până acum, a spus Marina, storcând o cârpă pentru a o șterge pe față și pe gât pe doamna doctor Swenson.

— Stați locului un minut, a zis doamna doctor Swenson, dându-i mâna la o parte. Stați jos. Încerc să vă spun un lucru important. În mine există un conflict. Vă spun că vreau să rămâneți aici și, în același timp, vă dau un motiv să plecați.

— Nu-mi dați nici un motiv să plec.

— Asta pentru că nu tăceți din gură. Vă agitați întruna.

Marina s-a așezat cu cârpa udă în mână. Era rece. Pusese și niște gheață în vas ca să se topească.

Doamna doctor Swenson părea foarte mică în patul său, uitându-se în tavan. O muscă se învârtea deasupra capului ei, iar Marina s-a abținut s-o alunge.

— Barbara Bovender a venit să mă vadă în dimineața când au plecat. Își făcea griji să n-o dau afară și, pentru că-și făcea griji, mi-a spus despre vizita ei la hummocca. Milton îmi povestise deja ce se întâmplase, dar Barbara voia să-mi povestească din nou

pentru a-mi arăta cât a suferit ea pentru mine. S-a așezat pe scaunul unde stați acum și a izbucnit în plâns. Mi-a spus că s-a simțit atât de aproape de moarte, încât și-a văzut tatăl care fugea prin junglă spre ea, fluturându-și mâinile, tatăl ei care murise pe vremea când ea era mică.

Vorbea despre Barbara Bovender? Nu despre copilul cu coada răsucită? Nu despre Vogel? Nu despre ce se întâmplase cu treisprezece ani în urmă la Johns Hopkins?

— Mi-a povestit și mie același lucru, a spus Marina.

— V-a povestit și dumneavoastră același lucru? Atunci îmi închipui că ați ajuns și dumneavoastră la aceleași concluzii ca mine. Doamna doctor Swenson s-a uitat la Easter care ședea în pragul ușii. L-a privit multă vreme. N-am știut că v-a spus.

— Ce concluzii? a întrebat Marina. Era ca un soi de întrebare de examen, iar ea habar n-avea ce să răspundă.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la Marina la fel cum se uita de obicei, ca și cum răspunsul era evident.

— Doamna Bovender este o blondă foarte înaltă și cu pielea foarte albă. Nu cumva tatăl ei a fost la fel? Nu pot să nu mă gândesc că a văzut în junglă un bărbat alb, un bărbat care nu era tatăl ei, dar care, de la distanță, și pentru că era înspăimântată, probabil i s-a părut că-i seamănă. Fugea printre copaci spre ea, ea era în barcă. Probabil că nu l-a văzut mai mult de câteva secunde. Am întrebat-o dacă a spus ceva, dacă a vorbit în engleză. Mi-a spus că tatăl ei i-a strigat să îl aștepte.

Pentru prima oară de când plecase din Manaus, din ultima dimineață, când se trezise din somn în fața aparatului de aer condiționat, după ce îl visase pe tatăl ei, Marinei Singh îi era frig. Îi era atât de frig, încât avea impresia că oasele o să i se facă țăndări. A pus cârpa udă în vas. Simțea că are un sloi de gheață în jurul inimii.

— Nu e mort.

— Aș fi putut jura că, în condițiile de pe aici, a murit, dar nu, eu nu l-am văzut mort. Uneori când doctorului Eckman îi era foarte rău, pleca la plimbare. N-ajungea prea departe. Odată l-am găsit în magazie. Altă dată a căzut peste balustrada verandei

unde dormea și s-a rănit la umăr. L-am pus pe Easter să stea cu ochii pe el. Doctorul Eckman încerca să se dea jos din pat, iar Easter îl aducea înapoi. Easter se pricepea foarte bine să-l îngrijească pe doctorul Eckman. Băiatul se atașase de el, așa cum s-a atașat și de dumneavoastră. Apoi într-o noapte a venit în coliba mea, mult după miezul nopții, și era înnebunit, într-o frenezie. M-a tras jos din pat. Abia am apucat să mă încalț, că el a și început să mă tragă spre magazie. În noaptea aia ploua cu găleata, era o ploaie orbitoare, iar Easter plângea de parcă ar fi venit sfârșitul lumii. Am presupus că doctorul Eckman murise. Îmi aduc aminte că am fost surprinsă, căci, deși era foarte bolnav, am crezut că o să se facă bine. Am ajuns pe verandă, iar Easter avea o lanternă. Mi-a arătat patul, mi-a arătat camera. Doctorul Eckman dispăruse. Plecase în toiul nopții, pe când Easter dormea în hamacul lui. M-am dus să-l trezesc pe Benoit, iar el a strâns un grup de lakashi, dar nimeni n-a izbutit să-l găsească. Nici în noaptea aia, nici a doua zi. Nu l-am găsit. Ați fost în junglă. E ușor de închipuit că un om foarte bolnav n-ar rezista nici douăzeci de minute noaptea în junglă. Ar călca pe un păianjen. Ar ajunge în scorbura vreunui copac putrezit și nu s-ar mai trezi niciodată. Am presupus că vreo creatură îl mâncase sau îl târâse de acolo. Nu știam ce anume, dar dispăruse, doamnă doctor Singh, dispăruse ca un om care a murit, așa că asta am spus și eu. Le-am spus celorlalți doctori că lakashi îi iau de aici pe morți la miezul nopții. Am scris mesajul în care ziceam că l-am îngropat. Și cred că am arătat toată compasiunea posibilă în situația asta, până când Barbara Bovender a luat-o pe un afluent greșit și l-a văzut pe tatăl ei.

Marina avusese impresia că înțelege cum stau lucrurile prin junglă. În fond, zărise vipera, decapitase anaconda. Făcuse operații pentru care nu avea nici licență și pe care nici nu era calificată să le facă, pe o podea murdară, mâncase din copaci și înotase în râu, îmbrăcată cu o rochie plină de sânge, dar în acest moment aflase că nici unul din aceste lucruri nu contau. De fapt, mai presus de toate acestea exista un alt iad pentru care ar fi avut nevoie de alte talente, care îi lipseau. Oricum trebuia să se ducă acolo. În prostia ei crezuse că renunțase la tot, când de fapt abia

acum își dădea seama că nici măcar nu începuse să renunțe. Anders Eckman putea să fie încă în viață. Anders, prietenul ei, Anders, tatăl celor trei copii, se găsea undeva în josul râului, printre canibali, așteptând să treacă o altă ambarcațiune pe lângă el.

— Există vreun mod să fac asta fără a mă pune în pericol? a întrebat ea până la urmă.

Doamna doctor Swenson și-a acoperit ochii cu pumnii.

— Nu. De fapt îmi închipui că o să vă ucidă.

Anders își scotea halatul și își punea jacheta care stătuse atârnată de un cui prins de ușă. Și-a refăcut nodul cravatei, și-a luat servieta de pe birou.

— O să mor dacă mă mai duc la încă o ședință, îi spunea el Marinei.

Marina s-a uitat prin ușa deschisă. Printr-o minune, încă era dimineață. Nu trecuseră nici două ore de când mâncase din martini.

— Acum trebuie să plec, a zis ea.

— După ce reflectați puțin, a spus doamna doctor Swenson. Mai întâi aveți nevoie de un plan.

Marina a clătinat din cap, gândindu-se la Karen Eckman și la ce îi spusese despre Anders, că nu se simțea prea bine printre copaci. Ar fi părăsit locul acela chiar acum. Ar fi plecat în junglă în căutarea lui.

— Nu cred că mâine o să fie mai bine.

Și, cu aceste cuvinte, a plecat cu Easter după ea. O auzea pe doamna doctor Swenson cum o strigă, pe când trecea pe lângă laborator, dar nu s-a întors. Ar fi putut să vorbească despre asta tot restul vieților lor. Marina nu-și dorea decât să se urce în barcă, să iasă pe râu și să se ducă spre Anders și propriu-i destin. Acum plutea, fusese prinsă de un curent care o târa în față, și, spre uimirea ei, acest lucru n-o deranja. Se mulțumea să plutească, să fie trasă la fund sau scoasă la suprafața apei. S-ar fi predat forțelor râului, dacă râul ar fi dus-o la Anders. S-ar fi dus direct la ponton, dar era nevoită să ia cadouri. Încerca să-și dea seama ce ar putea să le ofere membrilor tribului Hummocca în schimbul prietenului ei. A cotrobăit prin magazie, a desfăcut cutii și a găsit zece

portocale pe fundul lăzii. Le-a luat laolaltă cu untul de arahide. Și-a pus cămașa albă de noapte pe care i-o dăduse Barbara Bovender în jurul gâtului, ca o eșarfă, gândindu-se că, dacă ar fi existat un gest universal pentru a semnala că e gata să se predea, nu-i strică să încerce. Și-ar fi dorit să aibă nasturi și mărgele, cuțite și vopsea. Își mai dorea și alte lucruri, nu doar seringile, hârtiile de turnesol, eprubetele cu dopuri din cauciuc, sticlele cu acetonă. S-a așezat pe o cutie cu coktailuri din fructe și a închis ochii. L-a văzut pe Anders cum ședea la birou, răsfoind atlase cu păsări din Amazon. A încercat să găsească un lucru la fel de prețios ca viața lui Anders. Și pe urmă Marina și-a amintit de ciupercile rapp.

Easter a rămas cu ea, deși până atunci n-o mai însoțise niciodată până la martini. Soarele se înălțase sus pe cer și deja era caniculă, deși încă nu era ora nouă. Marina căra un coș foarte mare, pe care îl găsise în magazie și pe care lakashi îl împletiseră din iarbă groasă. Nu ajunsese niciodată atât de târziu acolo. În cele două ore cât mersese pe potecă, jungla instalase acolo un alt grup de păsări, care scoteau altfel de sunete scrâșnite și stridente, cu o altă tonalitate. Tura de dimineață a insectelor îi înlocuise pe fârtații lor din zorii zilei, iar acum zumzăiau și vibrau un alt soi de mesaje. Marina era în continuare atentă la șerpii care se încolăceau în jurul copacilor sau se încurcau în liane, și pășea cu prudență. Acum nu-și mai permitea să facă vreo greșeală. A zăbovit un minut la marginea pâlcului de martini, aplecându-se să-și șteargă sudoarea de pe față cu tivul rochiei. Acum unghiul în care razele strălucitoare ale soarelui cădeau peste luminiș făcea ca scoarța de copac să aibă o nuanță mai caldă de galben, iar ea a rămas acolo, pe loc, încercând să observe totul. A cules o ciupercă rapp și i-a arătat-o lui Easter, apoi a pus-o în coș. A mai cules una, apoi încă una, iar el a imitat-o, ducându-se la alți copaci, culegând doar câteva ciuperci din fiecare mănunchi, rărindu-le, pe când în coș creștea mormanul de giuvaiere albastru deschis. În luminiș ciupercile nu păreau că se împuținează, oricât de multe ar fi cules ei. Poate că aceasta era o parte a secretului lor. Marina nu-și dăduse seama niciodată cât de multe erau. Dacă protejai ciupercile rapp, îi protejai pe lakashi, martinii și medicamentul

fertilității, vaccinul împotriva malariei. Nimeni nu ar fi putut să afle de unde apăruseră ciupercile rapp. Dar cine se gândise să-l protejeze pe Anders? Dacă doar la ciuperci avea acces, atunci pe ele o să le folosească. Când a ridicat coșul de jos, i s-a părut doar puțin mai greu decât atunci când fusese gol, iar ea l-a acoperit cu cămașa de noapte și a luat-o spre sat pe potecă.

Știa că ciupercile erau cea mai bună soluție, dar l-a pus pe Easter să aducă, pentru orice eventualitate, untul de alune și portocalele. Le-a dus pe toate în barcă. Thomas a întâmpinat-o pe ponton, cu Benoit în spatele lui.

— Nu-mi vine să cred ce-am auzit de la doamna doctor Swenson, a spus Thomas, pe o voce panicată. Ce-o crede Anders despre faptul că atâta vreme nu ne-am dus să-l căutăm?

Marina a clătinat din cap.

— N-am știut.

Thomas a luat-o de mână.

— Vin cu tine să-l căutăm.

Lakashi își făcuseră apariția și așteptau să sară în barcă.

Era o înscenare. Probabil doamna doctor Swenson îl chemase la ea pe Thomas de îndată ce ea plecase, îi povestise totul, îi spusese să se ducă cu Marina, iar Thomas, în naivitatea lui și fiind măcinat de vinovăție, intrase în jocul ei. Dar nu-i fusese scris să rezolve această problemă.

— Anders era prietenul meu, a spus Marina și l-a strâns de degetele subțiri. El e motivul pentru care am venit aici. Cred că eu sunt cea care trebuie să se ducă după el.

— Înțeleg asta, a zis Thomas. Dar era și prietenul meu, așa că e și dreptul meu să vin. Iar tu nu știi limba cu care să-i rogi să ți-l dea înapoi.

— Nu vorbești hummocca, a spus Marina.

— Benoit și cu mine înțelegem hummocca probabil mai bine decât tine, care știi doar engleză. N-o să stau cu mâinile-n sân pe ponton, întrebându-mă ce o să pățești. Ard de nerăbdare să aflu dacă Anders e viu. Chipul lui strălucea de atâta sinceritate, încât Marinei i se părea insuportabil. Deja i-am promis doamnei doctor Swenson. Mergem și noi cu tine. Benoit a încuviințat din

cap, fără să înțeleagă exact ce promisese. Marina s-a gândit că gestul lui nu era prea plin de convingere.

— Dacă amâni prea mult timp decizia, o să afle și Alan Saturn, a zis Thomas. O să insiste să meargă și el. Întotdeauna a fost interesat de hummocca. Iar Nancy n-o să-l lase să plece fără ea, știi asta, așa că ia-o și pe ea în calcul. Nu-mi închipui că doamna doctor Budi o să fie de acord să rămână aici ca s-o îngrijească pe doamna doctor Swenson, dar poate mă înșel. Dacă insistă să vină și ea, va trebui s-o luăm cu noi și pe doamna doctor Swenson. Am putea să improvizăm pe punte un pat din pături.

Dacă Anders era viu în tribul din josul râului, atunci petrecuse mai bine de trei luni acolo. Marina nu avea de gând să-l lase să mai stea încă o noapte acolo.

— Bine, a zis ea până la urmă.

Important era doar să plece imediat. Conta mai puțin cine mergea acolo.

Thomas a încuviințat din cap, plin de recunoștință și bucuros că această parte a negocierilor se încheiase. Când i-a spus că următorul pas este să găsească un cadou, ea i-a spus despre portocale și despre untul de arahide, dar n-a pomenit nimic despre ciuperci.

— Mi-aș dori să fie mai multe, a zis el, uitându-se la cele zece portocale răzlețe, descurajat. Dar o să le prezentăm bine. O să le spunem „V-am adus daruri" și „Dați-ne bărbatul alb". Thomas i-a spus lui Benoit cele două propoziții în portugheză, iar Benoit i-a oferit traducerea aproximativă în lakashi. Stând în picioare pe ponton, toți trei au repetat cuvintele de nenumărate ori. Marina s-a rugat ca lingvistul lor să nu greșească, iar limba lor să fie neinteresantă și să provină din aceeași rădăcină predictibilă ca și celelalte limbaje ale triburilor vecine, deși se îndoia că lingvistul îi cunoscuse pe hummocca. Lakashi i-au întrerupt pe când își repetau replicile. Benoit a încercat să le explice că darurile și bărbatul alb nu-i priveau deloc pe ei. Mintea Marinei a absorbit toate silabele și și le-a întipărit în creier.

— *Am adus daruri. Dați-ne bărbatul alb.*

— Acum trebuie să plecăm, a spus Thomas. Înainte să vină și ceilalți. Putem să repetăm și pe drum.

— Trebuie să iau niște apă, a zis ea, aruncând o privire bărcii, și o pălărie.

Thomas a făcut un pas pe ponton.

— Mă duc eu, a zis el, apoi a încuviințat din cap spre lakashi. Nu-i lăsa să se suie în barcă. S-a răsucit din nou spre ea și și-a ridicat o mână, iar Marina și-a dat seama cât de ușor putea să scape de Thomas acum. Brusc și l-a imaginat mort, cu o săgeată înfiptă în piept, iar trupul alunecându-i peste marginea bărcii. S-a cutremurat și a închis ochii. Cum ar fi putut să riște viața soțului doamnei Nkomo când se ducea în căutarea soțului doamnei Eckman? L-a bătut ușurel pe Easter pe umăr, făcându-i semn să pornească motorul, iar ea a dezlegat parâma. Pe când se îndepărtau de mal, Benoit a strigat la ea, a arătat spre locul unde stătuse până atunci Thomas Nkomo, iar atunci ea l-a împins în apă pe Benoit. Easter părea foarte amuzat de asta, de faptul că Marina îi azvârlise prietenul în râu, și a ambalat motorul pentru ca ei doi să plece cât mai repede de acolo.

Ore întregi n-au văzut pe nimeni, nici un om, nici o plută din bușteni legați între ei, nici un copil în vreo canoe. Din când în când un copac plin de maimuțe țipa la ei sau un stol argintiu de vrăbii trecea pe lângă proră, dar cea mai mare parte a timpului au fost singuri. Marina a descojit o portocală și i-a dat jumătate din ea lui Easter. Aveau unt de arahide și un coș mare plin cu ciuperci halucinogene. Marina a stat cu ochii ațintiți pe malul drept, încercând să-și amintească unde era mica spărtură dintre crengi, care marca locul pe unde ar fi trebuit s-o cotească. „Vezi râul ăla?“ o întrebase Alan Saturn. „Dacă o iei pe el, ajungi la tribul Hummocca“. Când până la urmă a zărit-o sau, mai bine zis, și-a adus aminte vag cum arăta, l-a bătut ușurel pe umăr pe Easter și a arătat spre afluent.

Râul care ducea de la tribul Lakashi la Jinta era tot un afluent al lui Rio Negro. Era un râu nu prea mare, având cam jumătate din lățimea râului Negro și doar o mică fracțiune din cea a Amazonului, dar afluentul pe care o luaseră era și mai mic, mai degrabă un pârâu, îngust și fără nume. Până când o cotiseră pe

micul râu, Marinei nu-i păruse rău că-i lăsase în urmă pe Thomas și pe Benoit, însă acum își dorea ca toți să fi fost acolo în barcă – și Saturnii și Budi și chiar și doamna doctor Swenson pe un morman de pături de pe punte. Își dorea să fi umplut toate canoele disponibile scobite în bușteni cu lakashi, iar ei să fi vâslit în urma lor. Dacă ar fi fost mai în siguranță în număr mai mare, atunci ea și Easter erau acum în pericol. Jungla a astupat intrarea, iar după câteva minute n-a mai putut să zărească spărtura pe unde ar fi putut ieși de acolo. Pe alocuri, frunzele copacilor de pe malurile opuse se atingeau, împletindu-se într-o boltă și decupând lumina în umbre de forma frunzelor, presărate peste apă. Marina și i-a imaginat pe Barbara Bovender și pe domnul Fox cum stătuseră tăcuți la pupa bărcii, în spatele lui Milton, toți trei întrebându-se dacă o cotiseră pe unde ar fi trebuit.

Easter a micșorat viteza, iar barca a prins să alunece în tăcere pe apă, cu dâra de fum violet destrămându-se la trei metri în urma lor. Marina nu putea să înțeleagă cum de zona asta din junglă era vizibil mai urâtă: erau aceeași copaci, aceeași apă. Și-au continuat drumul încă o oră, până când râul s-a lățit din nou, și apoi tot o oră până când s-a îngustat iarăși. Marina acum stătea lângă Easter. Își pusese o mână pe spatele lui.

— Mi-ar plăcea să plec de aici înainte să se întunece, i-a zis ea, căci sunetul unei voci, chiar și a ei, o liniștea, iar atunci o ploaie de săgeți s-a năpustit asupra lor, jumătate dintre ele țăcănind strident când s-au lovit de punte, pe când celelalte au sfâșiat apa, aidoma unor lame de cuțit, și s-au scufundat. Easter s-a grăbit să accelereze, dar Marina l-a apucat de mână. A apăsat maneta pentru a opri motorul și și-a pus brațele în jurul băiatului. Acesta, s-a gândit ea, era efectul scrisorii pe care domnul Fox o adusese în laborator și pe care ea și Anders o citiseră împreună: acest moment, aceste săgeți, canicula și jungla. Ea și Easter aveau amândoi ochii ațintiți asupra frunzelor încâlcite. N-au mai urmat și alte săgeți. A deschis gura și a strigat în lakashi, un șir de țipete pe care spera din toată inima să și le fi amintit corect. Avea un cadou. A repetat cât de tare a putut.

— Am adus daruri.

Era ridicol. Nu erau cuvinte, erau sunete. Erau singurele sunete pe care le știa.

Zidul de copaci rămăsese mut în fața ei. Ea a împins maneta pentru a compensa curentul râului, care-i trăgea în spate. Săgețile căzuseră la cel puțin un metru de ei, iar Marinei i se părea un semn bun. Nu le-ar fi fost prea greu să-și nimerească ținta dacă ar fi vrut-o. Și-a ținut mâinile pe spatele lui Easter și a numărat secundele după bătăile regulate ale inimii lui. Au trecut minute întregi. A mai strigat o dată spre junglă, o propoziție fără sens, al cărei ecou a răsunat printre copaci până când păsările i-au răspuns. A zărit o mișcare printre frunze, iar apoi, strecurându-se printre crengi, și-a făcut apariția un bărbat, apoi altul. Erau creația plantelor, încă unul, apoi altul ieșind la iveală, până când pe malul râului s-a adunat un grup de peste treizeci de oameni, care se uitau la ea, toți cu pânze în jurul șoldurilor, cu săgeți în mână și cu frunțile de un galben aprins. Femeile au venit în spatele bărbaților, ținându-și în brațe copiii, fără a fi vopsite pe față. Marina s-a gândit la tatăl ei, la cum lăuda calitățile bărcii cu fundul plat, dar, când stătea pe loc, plutind pe apă, barca nu era decât o scenă plutitoare. Ea și Easter erau la mâna membrilor tribului Hummoca, însă, deși se aștepta s-o copleșească frica, n-a fost așa. În sfârșit ajunsese acolo. În acest loc încercase ea să ajungă încă de la început și acolo avea să rămână tot restul vieții. A bătut ușurel în manetă, pentru a ține barca pe loc. Ei se uitau la ea, iar ea se uita la ei. Marina l-a împins pe Easter în spatele ei și a luat de jos coșul cu ciupercile rapp. A încercat să arunce câteva pe mal, dar ele au fâlfâit spre apă, aidoma unui mănunchi de pene albastre. A pus coșul pe podea și, cu mișcări lente, a scos o portocală din coș, mai întâi le-a arătat-o, apoi s-a prefăcut c-o aruncă, iar pe urmă chiar a aruncat-o, iar fructul a aterizat în mijlocul unui grup. Hummocca au făcut un pas înapoi, pe urmă au format un semicerc larg, zgâindu-se la portocala din mâl, până când un bărbat din spate a ieșit dintre ei și s-a aplecat s-o ia. Avea părul lung, de culoarea razelor soarelui, și barba roșcată, puțin cărunță. Părea că slăbise mult și totuși el era, încă el însuși. Anders Eckman, așa cum delirase soția lui în nebunia suferinței, fusese doar dat

dispărut. Când Marina l-a strigat pe nume, el a tresărit, de parcă ar fi tras cineva cu pușca.

— Cine e? a strigat el.

— Marina, a zis ea.

El a rămas acolo pe loc multă vreme, cu sfera portocalie ținută cu ambele mâini și cămașa jegoasă și ruptă, cu pantalonii sfâșiați.

— Marina?

— Am adus daruri, a spus ea în engleză, apoi a rostit din nou propoziția în lakashi.

De pe mal s-a auzit un murmur șoptit, pe care Anders părea să-l asculte.

— Ce anume? a întrebat Anders.

— Ciuperci rapp. Am niște unt de arahide, câteva portocale și un coș mare cu ciuperci rapp.

Unul dintre bărbați a îndreptat o săgeată spre barcă, dar Anders s-a dus la el și s-a postat în fața lui, până când bărbatul a lăsat-o iarăși jos. Atunci a spus ceva, apoi și-a apăsat degetele mari pe portocală și a rupt-o în două, luându-și și el o felie și arătându-le-o înainte de a o vârî în gură. Apoi a împărțit fructul în bucăți, pe care le-a dat bărbaților care stăteau în jurul lui.

— Sub nici o formă să nu le dai ciuperci rapp, a zis el pe o voce calmă.

— Asta am, a spus ea.

— Ai unt de arahide. Dacă oamenii ăștia află despre ciupercile rapp, o să-i căsăpească pe toți lakashi până la apusul soarelui și o să le culeagă pe toate. Cum ai reușit să mă găsești? a strigat el.

Unul câte unul ei și-au pus feliile pe limbă și, pe când mușcau din ele, s-au răsucit spre Anders, uimiți și încântați.

— O să-ți povestesc altă dată, a zis ea. Cu greu putea să se abțină și să nu sară din barcă pentru a înota până la el.

Anders a arătat spre pupa bărcii și, după o mică discuție, i-a strigat Marinei.

— Portocala e bună. Vor să știe ce vrei în schimb.

Ea s-a întrebat dacă el vorbea serios, dacă chiar nu știa.

— Pe tine, a spus ea și a adăugat cea de-a doua propoziție pe care o învățase, *Dați-ne omul alb*. S-a întrebat dacă ei înțelegeau

măcar vreo silabă. Îi putea simți respirația lui Easter prin materialul rochiei. Avea gura lipită de spatele ei. Fusese o cretină că-l luase cu ea. Se gândise să nu-i ia pe Thomas și pe Benoit, dar îl luase cu ea pe Easter, fără nici o ezitare, de parcă n-ar fi fost pentru ea decât un talisman, ceva care să-i poarte noroc. Nici o mamă nu și-ar fi adus copilul aici, chiar dacă doar el cunoștea râul și știa să conducă barca.

Pe mal, Anders a arătat spre pieptul lui, apoi spre barcă. Un bâtlan răzleț a trecut în zbor pe deasupra râului. După o lungă discuție, el a răcnit iarăși spre Marina.

— Vor să tragi barca la mal.

Încă o dată Marina s-a așteptat să-i fie frică, dar nu s-a întâmplat așa.

— Să fac asta?

— Da, a zis Anders. Oricum ești la mâna lor. Mai întâi dă-le un mic cadou, borcanul cu unt de arahide.

Marina a încuviințat din cap și a întins mâna spre manetă, dar Easter i-a luat-o înainte. Și-a pus mâinile pe cârmă. Ea i-a pus o mână pe creștet și i-a făcut semn să-i ducă spre mal, iar el a dat din cap.

— E Easter? a întrebat Anders. Nu mai am ochelarii.

— Am făcut o greșeală, a spus ea.

Erau la doar cinci metri de mal și s-au apropiat foarte încet. Bărbații au intrat în apă, iar femeile au rămas pe mal, în spatele lor. Anders acum era foarte aproape, iar ea putea să-i vadă ochii și obrajii supți, sub barbă. Când bărbații hummocca au venit spre barcă, Marina și-a dat seama că craniile lor aveau altă formă, puțin diferită de a membrilor tribului Lakashi, așa cum spusese și doamna doctor Swenson. Nu erau la fel de înalți ca lakashi, iar Anders îi depășea cu mult în înălțime. Ea i-a dat borcanul cu unt de arahide celui care părea să fie căpetenia, iar preț de o clipă, el a ezitat, neștiind ce să facă cu borcanul pe care îl strângea în mâini. Și-a ridicat privirea spre Marina, poate că voia să-l ajute sau poate că-și dorea s-o omoare, dar atunci l-a văzut pe Easter în barcă. Bărbatul cu fruntea galbenă a rămas acolo, în apa până la brâu, cu pieptul lipit de barca cu fundul plat, iar expresia de pe chipul

lui era identică cu expresia de pe chipul ei când îl zărise pe Anders, o combinație între bucurie și îndoială, de parcă și-ar fi dorit să creadă ceva imposibil. Și-a întors capul și a strigat la o femeie de pe mal, care a pus jos copilul pe care îl ținea în brațe și a intrat în apă. De îndată ce l-a zărit de la distanță pe Easter, ea a încercat să se miște mai repede, căci apa o incomoda. L-a strigat, întinzându-și brațele spre el, iar trupul ei tremura, stârnind mici valuri circulare în apă. Apoi a ajuns acolo, s-a urcat în barcă, iar Easter s-a ghemuit în spatele Marinei, cu mâinile în jurul taliei ei, strângând-o aidoma unui șarpe.

Anders a intrat în apă, apoi și-a pus mâinile pe barcă. Striga două silabe tăioase pentru membrii tribului Hummocca. Femeia s-a cățărat pe punte, cu picioarele ei scurte șiroind și pline de mâl. A îngenucheat în spatele lui Easter, cu brațele ei ude pe brațele lui, în jurul taliei Marinei. A țipat un singur cuvânt de nenumărate ori, pe când Easter stătea încremenit, ținându-se strâns de Marina. Femeia din spatele lui se legăna ușurel. Bărbatul cu untul de alune i-a zis ceva lui Anders, fără nici o urmă de furie în voce.

— Îl vor pe Easter, a spus Anders.

Acum el era lipit de marginea bărcii și avea mâinile pe punte. Încuviința din cap spre ceilalți bărbați din apă, care acum vorbeau din ce în ce mai repede, unul dintre ei ținând în mână o săgeată, iar ceilalți desenând cercuri în aer. Anders s-a uitat la Marina. Pentru prima oară i-a văzut foarte clar privirea.

— Dacă-l lași aici pe Easter, putem pleca.

— Nu, a spus ea.

Ar fi fost imposibil. Le adusese daruri. Venise după Anders. Și-a pus mâinile peste brațele femeii, care avea brațele peste ale lui Easter. Brațele lor o obligau să rămână în picioare. A clătinat din cap.

— O să le dăm ciupercile rapp.

— N-ai de ales. O să ne țină și pe noi aici, cu barcă cu tot. Fă-o acum, cât sunt încă zăpăciți. Nu avem cum să negociem cu ei. Anders s-a urcat cu mișcări lente în barcă și, aplecându-se în fața Marinei, a desprins straturile de brațe de pe ea. Abia în acel moment Easter l-a văzut și a înțeles de ce veniseră până aici. A

întins o mână spre gâtul lui Anders și a scos sunetul pe care-l scotea în somn, un țipăt ascuțit și tăios care ținea loc de cuvinte. *N-ai murit. Nu ești mort.* Membrii tribului Hummocca se uitau la ei din apă, uimiți să vadă că băiatul lor îl cunoștea pe acest bărbat alb și evident îl iubea atât de mult.

— Nu, a spus Marina. Dacă rămânem cu el, o să fim toți împreună.

— Du-te și ia portocalele și untul de alune, a spus el, cu o mână pe ceafa lui Easter, cu fața lipită de gâtul lui.

Anders l-a sărutat pe băiat, părul lui, urechea și ochii. Nu puteau petrece decât un minut împreună. Femeia se ridicase în picioare și ținea o mână pe spatele lui Easter.

Marina a luat fructele și untul de arahide, apoi le-a dat celor din apă, împărțindu-le în toate mâinile care se întindeau spre ea. Apoi Anders l-a ridicat pe Easter, ținându-l de mijloc. Era desculț și purta o pereche de pantaloni scurți galbeni murdari și un tricou albastru, pe care scria „JazzFest 2003". Marina a încercat să rețină totul, de parcă l-ar fi putut descrie după aceea vreunui angajat al unei organizații care se ocupa cu găsirea copiilor dispăruți. Anders l-a dat pe Easter bărbatului din apă, care avea mâinile ridicate spre copil, iar femeia s-a dat jos din barcă și s-a dus lângă el. Expresia de pe chipul băiatului, pe când își muta privirea de la Marina la Anders și apoi iarăși la ea, era groază nedumerită. Era mai rău decât ce văzuse în ochii lui când șarpele îl sufoca, pentru că pe șarpe îl înțelesese. El și-a întins brațele spre ea, iar Marina a închis ochii. L-a lăsat acolo. L-a părăsit.

Între timp barca fusese întoarsă, iar Anders era la cârmă. Într-un minut au prins viteza maximă pe meandrele înguste ale râului, iar Marina a rămas cu ochii închiși și cu o mână pe stâlpul care ținea copertina zdrențuită pe mijlocul bărcii. Luase în calcul propria-i moarte și, fără doar și poate, și pe a lui Anders, dar nu se pregătise pentru așa ceva.

— L-ar fi luat oricum, a spus Anders. Chiar dacă ne-ar fi omorât, chiar dacă nu, Easter tot ar fi rămas cu ei.

A luat o curbă cu o viteză prea mare, iar coșul cu ciupercile rapp a săltat de două ori, apoi a alunecat spre partea din spate a

bărcii și s-a răsturnat în apă, o ofrandă din mici dopuri albastre de plută. Marina a înșfăcat tivul rochiei, înainte ca ea să zboare din barcă, și și-a legat-o în jurul taliei. Își dorea să fi mâncat câteva ciuperci. S-ar fi bucurat să nu fie în toate mințile. Și-ar fi dorit nespus să-l vadă pe Dumnezeu. Avea atât de multe să-i spună lui Anders, încât nu i-a mai zis nimic. Voia să afle ce pățise în tot acest timp și cum ajunsese acolo, dacă mai era bolnav, dar Easter îi amuțise orice întrebare. Nu se pierduse de ea și nici nu-l omorâse. Îl dusese în junglă și îl lăsase acolo, nu mai era nimic de spus. După ce s-au îndepărtat suficient de mult, Marina a trecut la cârmă, iar Anders s-a întins la prora, cu ochii închiși și mâinile împreunate pe piept. Privindu-l cum doarme, și-a amintit că el murise cu luni în urmă și că, pentru a-l aduce înapoi, ea renunțase la toată lumea ei. Anders, alături de care muncise zi de zi, Anders, pe care-l cunoștea atât de bine sau pe care nu-l cunoștea deloc, era din nou viu. Dormea de parcă ar fi rămas treaz de când dispăruse și au existat câteva momente când s-a întrebat dacă nu cumva murise din nou, dar nu-i venea să oprească barca pentru a-și verifica presupunerea. Ploua din când în când, iar când nu ploua, lumina se subția spre vârful copacilor, iar liliecii începeau să se rotească deasupra apei. Barca era ușor de condus. De ce se gândise să-l ia pe Easter cu ea? Marina și-a pus cămașa de noapte pe cap și pe gât, mijindu-și ochii, pentru a se feri de insectele care-și făceau apariția în amurg.

Când Anders s-a trezit până la urmă, după mai multe ore, parcă s-ar fi trezit dintr-un coșmar. Mâinile i-au țâșnit în sus și a scos un țipăt scurt, apoi s-a așezat. Deja era beznă, iar Marina conducea cu viteză mică, luminând malul cu felinarul din barcă. Îi era teamă să nu treacă de lakashi, să n-o ia pe un alt afluent și să se rătăcească încă o dată. Anders a privit înspre râu și apoi în barcă, s-a uitat la Marina. De la distanță au zărit focuri punctiforme pe mal.

— Am avut destul timp să-mi imaginez cum o să fiu salvat, a spus el. Armata, mercenari, chiar și lakashi. Cel mai des am crezut că o să fie Karen.

— Ar fi trebuit să fie Karen. Ea a vrut să vină, dar i-am spus că ar fi mai bine să stea acasă cu băieții.

Anders și-a închis ochii pentru a putea să și-i zugrăvească cât mai bine în minte.

— Ce mai fac băieții?

— Toți sunt bine.

— Deși mi-am imaginat asta de multe ori, niciodată n-am crezut că tu o să fii cea care vine după mine.

— Am crezut că ai murit, i-a spus ea.

— Am murit, a zis Anders.

După puțin timp, vocile membrilor tribului Lakashi au răsunat de pe mal, atrăgându-i spre ei. Marina s-a simțit recunoscătoare pentru focurile lor, pentru hărmălaia lor asurzitoare. Pentru prima oară de multe săptămâni s-a întrebat cât o fi ceasul. Bărbații au înotat până la barcă, s-au suit la bord, apoi, de îndată ce au ajuns pe punte, au amuțit. Se petrecuseră două lucruri inimaginabile: Anders era cu ea, iar Easter dispăruse. Marina a oprit motorul de teamă să nu lovească pe cineva în întuneric, iar bărbații au tras barca înotând până la ponton. Bărbații l-au înconjurat pe Anders, ținându-și crengile aprinse deasupra capetelor. Nu i-au tras palme, ci și-au vârât torțele în apă, unde focurile s-au stins fâsâind. Unul câte unul s-au dat jos din barcă. Cântecul lor s-a diminuat până când a amuțit. În beznă, Anders a luat-o pe Marina de mână.

Thomas Nkomo stătea în picioare pe ponton, cu o lanternă, de parcă ar fi așteptat toată ziua ca Marina să se mai gândească și la el. Când l-a văzut, primul gând care i-a trecut prin minte Marinei a fost legat de săgețile care căzuseră în barcă, dar n-a catadicsit să-i spună că și lui îi salvase viața. Thomas s-a dus la Anders și l-a luat în brațe, iar cei doi bărbați înalți au rămas așa o vreme, îmbrățișați. Doamna doctor Budi l-a îmbrățișat pe la spate, iar soții Saturn-i au urmat-o, pe rând.

— Easter? a întrebat Nancy Saturn, privind în jur.

— L-am lăsat acolo, a zis Marina.

Lakashi plecau de lângă ei, iar luminile crengilor aprinse se târau prin junglă în toate direcțiile, pe când doctorii se întorceau în laborator.

Marina a luat-o pe potecă spre coliba doamnei doctor Swenson. N-avea lanternă, dar lumina lunii era strălucitoare. Când a intrat, a văzut că patul ei dispăruse.

— I-am pus să-l mute azi după-amiază. Am crezut că n-o să vă mai întoarceți.

Doamna doctor Swenson stătea întinsă în pat, iar o lampă era aprinsă pe noptiera de lângă ea.

— Anders e aici, a spus Marina din pragul ușii.

Doamna doctor Swenson și-a ridicat capul.

— Deci Barbara Bovender a avut dreptate?

— E în laborator.

— Nu cunosc nimic mai senzațional ca asta, a zis doamna doctor Swenson, clătinând din cap. Mă bucur că o să-l văd pe domnul doctor Eckman. Easter cred că e încântat. Întotdeauna am avut impresia că-și atribuie toată vina pentru faptul că l-a lăsat să plece. Probabil că domnul doctor Eckman s-a dus la râu. M-am gândit toată ziua la asta și mi-am dat seama. Dispăruse o canoe. Probabil că s-a urcat în ea și a plutit pe râu. Apoi l-au găsit hummocca.

— Easter nu mai e.

— Cum adică nu mai e?

— Hummocca l-au luat. Așa am reușit să-l iau de acolo pe Anders. Un bărbat și o femeie l-au luat din barcă. Păreau să creadă că Easter e al lor. Erau foarte convinși de asta.

Pe chipul doamnei doctor Swenson a apărut o expresie sălbatică, apoi s-a ridicat în capul oaselor, împingându-se în mâini. Cămașa ei de noapte era veche și ruptă la gât.

— Trebuie să vă întoarceți acolo. Trebuie să vă duceți după el.

Marina a clătinat din cap.

— Nu pot.

— Nu accept asta. Evident că puteți. L-ați luat de acolo pe domnul doctor Eckman și o să-l luați și pe Easter. E surd. Nu înțelege ce s-a întâmplat. Nu puteți să-l abandonați așa acolo.

Dar Marina deja îl lăsase acolo și înțelesese că în viață cuiva i se permite o singură incursiune în iad. Nu se mai putea întoarce acolo, nimeni nu se mai putea întoarce acolo.

— De unde l-ați luat? a întrebat ea.

— V-am spus.

— Mai spuneți-mi o dată, a zis Marina.

Doamna doctor Swenson s-a rezemat din nou pe perne. A rămas tăcută multă vreme.

— Nu v-am spus pentru că nu v-ar fi plăcut ce v-aș fi povestit. Dar acum nu prea mai contează, nu-i așa? Nimeni nu spune adevărul celor pe care nu-i cunoaște bine, altfel e un mare defect. Toată lumea vrea ceva mai puțin, mai plăcut decât adevărul.

— De unde l-ați luat?

— Ei mi l-au dat. A venit aici. În junglă un trib află ce fac celelalte, v-am mai spus, chiar și triburi care par să nu comunice direct. Într-o zi hummocca m-au chemat la ei. Asta a fost probabil acum opt ani, dar nu sunt sigură. Doi bărbați într-o canoe au venit după mine, dar eu n-am vrut să mă duc cu ei. Știam cine sunt. Domnul doctor Rapp a avut treabă cu hummocca acum treizeci de ani, nimic bun. În ziua următoare, aceiași doi bărbați s-au întors cu un copil întins pe fundul bărcii. Era extrem de bolnav. Din ambele urechi îi curgeau sânge și puroi. Aici mor tot timpul copii, de aia e nevoie de cât mai mulți. Mi-am închipuit că băiatul e al unei persoane importante, căci mi-l aduseseră mie. Mi-au explicat despre ce e vorba, fără să vorbim nici o limbă comună, voiau să-l salvez și pe urmă mi l-au lăsat. Fără doar și poate că nu eu le-am cerut-o. Avea febră 41°, mastoidită dublă, probabil meningită. Deja era surd, în privința asta n-am avut ce să fac. Peste trei zile, aceiași doi bărbați au venit iarăși, îl voiau înapoi. Era în tratament cu penicilină, cinci mii de unități Q6H. N-aș fi putut să-l trimit înapoi cu canoea.

— Așa că l-ați ținut aici?

— Le-am spus că băiatul a murit. Așa s-ar fi întâmplat dacă n-aș fi fost eu. De fapt, dacă ar mai fi așteptat câteva săptămâni, l-aș fi dat înapoi, dar s-au întors prea repede, iar el era prea bolnav ca să se ducă cu ei. N-aveam cum să le explic toate astea, dar am putut să le comunic că a murit.

— L-ați fi putut trimite înapoi mai târziu.

— A fost bolnav o lună, îngrozitor de bolnav, nici n-am mai văzut așa ceva. Când l-am pus pe picioare, probabil că uitaseră deja de el. Un copil surd? Nici n-ar fi știut ce să facă cu el. Credeți că dumneavoastră n-ați fi făcut la fel? Chiar și pe atunci, era același Easter. După ce o lună întreagă l-am hrănit, l-am spălat și am stat lângă el toată noaptea ca să-i controlez febra, chiar credeți că l-aș fi trimis înapoi la canibali?

— N-aș fi luat copilul altcuiva, a zis Marina.

— Ba bineînțeles că da, a spus doamna doctor Swenson. Acum l-ați fi luat pe Easter de la mine. N-ați avut niciodată nici cea mai mică intenție să plecați de aici fără el, iar eu niciodată n-am avut nici cea mai mică intenție să-l las să plece. Era al meu. Era băiatul meu, iar dumneavoastră l-ați dat altora.

Dacă Easter ar fi fost aici, Marina l-ar fi pus într-o canoe în seara asta și ar fi vâslit chiar ea în beznă până la fluviul Amazon.

— L-aș fi luat, a spus ea. Aveți dreptate. Doar că acum nu mai am nici o șansă. De ce m-ați lăsat să-l duc acolo? De ce nu mi-ați spus că e periculos?

— Nu era al lor, a zis doamna doctor Swenson. Era al meu.

Marina înțelegea asta, dar n-avea nimic de spus. Ar fi putut să jure că Easter era al ei.

— Anders și cu mine plecăm mâine-dimineață.

— Dacă vreți, duceți-l pe doctorul Eckman în Manaus sau mai bine puneți pe altcineva s-o facă, dar eu am nevoie de dumneavoastră aici.

— Plec cu el, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Nu ține. Credeți-mă, n-o să vă mai simțiți bine acolo. V-ați schimbat. V-ați trădat șeful, o să-l mințiți în continuare și n-o să puteți accepta asta despre dumneavoastră. Și eu m-am schimbat odată, a fost demult, dar m-am schimbat. Și eu am venit aici după profesorul meu. Am crezut că o să rămân aici doar o vară. Știu cum stă treaba.

— Nu-i la fel.

— Bineînțeles că nu-i la fel. Niciodată nimic nu-i la fel. Eu nu semănam cu domnul doctor Rapp și totuși i-am luat locul.

Dumneavoastră nu semănați cu mine, dar o să vedeți, dacă vă întoarceți acolo, n-o să vă mai placă nimic.

Marina s-a dus lângă pat.

— Noapte bună, a spus ea.

— O să vă întoarceți, a zis doamna doctor Swenson. Dar nu mă puneți să vă aștept prea mult. N-am o eternitate la dispoziție pentru proiectul ăsta. Știți, Easter se va întoarce. Poate că o să se întoarcă chiar mâine-dimineață. O să fure o canoe când ceilalți dorm. Știe cum să ajungă acasă. N-o să vă poarte râcă pentru ce i-ați făcut. E doar un copil. O să ne ierte.

Dar Marina văzuse expresia de pe chipul lui, când Anders îl pasase bărbatului. Nu era deloc convinsă că doamna doctor Swenson are dreptate.

— Noapte bună, a spus ea încă o dată și a închis ușa.

Când a ajuns în laborator și a întrebat unde e Anders, Alan Saturn i-a spus că se dusese să facă un duș. Thomas plecase să caute lada unde îi puseseră lucrurile, sperând să mai găsească acolo câteva dintre hainele lui. Nancy și Budi ședeau, cu privirea în pământ.

— Spune că mai are febră din când în când, a zis până la urmă Alan. Convingeți-vă că arată bine când vă urcați cu el în avion. Dacă bănuiesc că are malarie, n-o să-l lase să se întoarcă în țară.

— Ar putea să aibă malarie? a întrebat Marina.

Doamna doctor Budi și-a ridicat privirea, dar n-a spus nimic.

— Suntem la tropice, a zis Nancy. Oricine poate să aibă malarie.

Doamna doctor Budi a clătinat din cap.

— Toată lumea în afară de noi, a spus ea.

Marina s-a întors pe veranda unde dormea. S-a spălat într-un lighean, stând în picioare și-a tras pe ea cămașa de noapte a doamnei Bovender. Deja se murdărise, dar era o adevărată floare de colț în comparație cu rochia pe care o purtase. I s-a făcut rău la gândul că se afla acolo, fără Easter. A deschis cutia metalică, care fusese adusă înapoi, împreună cu patul, și acolo, sub pene și sub piatra care semăna cu un ochi, a văzut scrisoarea de la Anders,

care promitea o recompensă pentru cine avea să-l ducă pe Easter la soția lui. În cutia aceea a găsit și pașaportul lui Anders și pe al ei. El avea și o fotografie cu ei doi. De asemenea, și-a găsit portofelul, biletul de avion și telefonul. A stat cu telefonul în mână multă vreme până când, în cele din urmă, și-a luat inima-n dinți și a apăsat pe buton, dar nimic nu s-a întâmplat. Se consumase bateria. L-a pus la loc în cutie.

— Asta a fost camera mea, a zis Anders.

Marina și-a ridicat privirea și l-a zărit. Nu mai avea barbă și și-a trecut o mână peste față. Era fața de care-și amintea.

— O femeie lakashi mi-a ras-o. Mi s-a părut că asta a făcut-o teribil de fericită. Până acum n-am mai avut niciodată barbă, a spus el. O detest.

— Arăți ca înainte, a zis ea.

— Am dormit aici. A arătat spre pătuț. Easter dormea în hamac.

— Știu, a spus ea. Mi-am dat seama. A aruncat o privire spre cutia metalică. A dormit cu mine. După ce ai dispărut a avut niște coșmaruri îngrozitoare.

— Și eu, a spus Anders. A stins ambele lumini și a pus cutia pe jos. Dă-te mai încolo, a spus el.

Marina s-a dus în cealaltă parte a pătuțului, iar Anders s-a întins lângă ea. Nasurile li se atingeau, iar el și-a pus brațul pe umărul ei.

— Îmi pare rău, a zis el.

— Nu, a spus Marina. E mai bine așa.

— Mâine mergem acasă.

S-a lipit de el. A încuviințat pe gâtul lui. Dacă adormeau, aveau s-o facă în același minut. Trebuia să se țină strâns în brațe și să stea nemișcați până când aveau să se trezească din somn. Până acum se îmbrățișau în fiecare an, când ea venea la el acasă la petrecerea de Crăciun. El deschidea ușa, îmbrăcat cu un pulover roșu, iar ea stătea în zăpadă, cu o sticlă de vin în mână, iar atunci el o îmbrățișa repede și apoi îi făcea semn să intre în casă.

— Cum de tocmai tu? a întrebat el.

— Nu știu. Karen a vrut ca eu să vin aici, iar domnul Fox la fel. Am avut sarcina să aflu ce se întâmplă cu doamna doctor

Swenson și cum ai murit. Mi-a părut atât de rău când am auzit că ai murit.

— Nimeni nu s-a gândit că doar m-am pierdut? a întrebat el. Nimănui nu i s-a părut ciudat că nu mi-au găsit cadavrul?

Marina a clătinat ușurel din cap pe perna pe care o împărțeau.

— Doamna doctor Swenson a zis că te-au îngropat. A crezut că ești mort. Era sigură că ești mort.

— Dar tu n-ai crezut asta. Și-a pus mâna pe umărul ei.

— Ba da, a spus Marina. Karen n-a crezut. Avea mari speranțe, dar eu n-am crezut-o. M-am gândit că nu poate să accepte.

— Atunci de ce te-ai dus până acolo să mă cauți?

— Barbara Bovender, a spus ea și în acel moment l-a sărutat, pentru că gurile lor erau atât de aproape una de cealaltă, pentru că de fapt el era viu, pentru că nu putea să-și explice nimic. Se afla în camera de zi a Bovenderilor, iar Barbara o întreba dacă îl iubește. Acum îl iubea, dar doar acum. Doar în noaptea asta, după o zi în care se petrecuseră multe lucruri extraordinare, de care amândoi aveau să-și amintească toată viața, ea l-a sărutat ca să-și dovedească ei înșeși că toate acestea se întâmplaseră, iar el a sărutat-o pentru că era adevărat, era aici. Și-au lipit trupurile unul de celălalt pentru că li s-a părut obligatoriu într-un spațiu atât de strâmt. Când ea a plâns, asta a fost pentru că zărise iarăși afluentul realizase încă o dată cât de ușor ar fi fost să treacă pe lângă el fără să-l vadă. Dacă nu l-ar fi văzut, așa cum se întâmplase cu Barbara Bovender, nu l-ar fi găsit niciodată pe Anders și nu l-ar fi abandonat niciodată pe Easter. Anders știa asta și i-a spus-o când i-a luat capul în mâini. Au făcut dragoste doar pentru a-și potoli teama pe care o simțiseră. A fost un act fizic plin de bunăvoință, o liniștire, o tandrețe sublimă între prieteni. Ar fi făcut dragoste și cu domnul Fox, dacă ar fi fost lângă ea, iar Anders ar fi făcut dragoste cu soția lui, dar în noaptea aceea nu se aveau decât unul pe celălalt și oricum, după tot ce se întâmplase între ei, cum ar fi putut să nu se lipească unul de altul pentru a arăta cât de strâns uniți erau, chiar dacă doar până când le ateriza avionul în Minneapolis. Fără ce mai rămăsese din greutatea lui ca s-o țină pe pământ, probabil că ea ar fi intrat în apa mică a râului ca să

verifice dacă doamna doctor Swenson avea dreptate și dacă Easter se va fi întors acasă, vâslind poate în aceeași canoe în care plutise Anders. Fără căldura ei, el poate că n-ar fi crezut în norocul care dăduse peste el. Asta urma să fie singura parte a povestirii despre care n-o să mai vorbească niciodată, partea în care el a ridicat-o deasupra lui, cu brațele subțiri ca mlădițele de copaci, iar ea și-a pus fața pe pieptul său, l-a sărutat și a plâns.

Dimineață, printr-un miracol, ei încă mai erau în pat, într-un echilibru precar, două farfurii subțiri care se sprijină una pe cealaltă pe un raft, Marina pe partea ei, cu Anders Eckman pe spatele său, de parcă ar fi fost o pătură. Ar fi zis că o să se ducă la martini pentru ultima oară înainte de plecare, dar acum nu voia decât să se termine totul cât mai repede. O terminase cu copacii. Faptul că se gândise să ia un sac plin cu crengi i se părea acum ridicol și puțin dezgustător. Singurul lucru pe care-l ducea acasă era Anders. Era dezbrăcată, în pat cu colegul ei, și, când s-a strecurat de sub el, l-a trezit din somn.

— Ah, Marina, a spus el, dar ea a clătinat din cap și s-a aplecat peste el.

Pentru ultima oară în viața ei, l-a sărutat.

— Hai să mergem acasă, a zis ea.

Și au procedat întocmai, Marina purtând cămașa de noapte a doamnei Bovender, o pereche de pantaloni dedesubt și o cămașă de-a domnului Fox deasupra. Avea pălăria lui Milton pe cap și căra cutia metalică a lui Easter, de parcă ar fi fost o valiză foarte mică. Saturnii i-au dus cu barca cu fundul plat până în Manaus. Plecaseră de o oră din satul lakashi, când un vultur enorm a planat deasupra capetelor lor, suficient de aproape încât să zărească expresia de pe fața maimuței care-i atârna din ghearele încovoiate.

— E o harpie, a spus Anders, ducându-se la marginea bărcii pentru a o urmări cu privirea cum trece pe deasupra lor. Ați văzut-o?

— N-aveai cum să n-o vezi, a spus Nancy Saturn.

Jungla a amuțit brusc în urma păsării, de parcă orice vietate ar fi avut prezența de spirit să-și țină respirația.

— Asta-i pasărea pe care-mi doream cel mai mult s-o văd când am plecat de acasă. Sunt aproape imposibil de găsit. Corpul lui Anders încă mai era înclinat în direcția păsării prădătoare. Nu-mi vine să cred că am văzut o harpie.

Când au ajuns în Manaus, l-au sunat pe Milton de la un telefon public de pe docuri. Milton, mereu descurcăreț, avea un prieten amabil la ghișeul de vânzare a biletelor de avion și, în timp ce acesta aranja detaliile pentru cele două locuri spre Miami și apoi, de acolo, spre Minneapolis, s-au dus s-o vadă pe Barbara Bovender și să-i spună că nu pe tatăl ei îl văzuse fugind printre copaci și că, cotind-o atunci greșit pe râu, îi salvaseră viața lui Anders. Povestindu-și peripețiile altor oameni și le-au povestit în același timp și unul altuia, cum au reușit fiecare dintre ei s-o găsească pe doamna doctor Swenson, cum Anders, bolnav de febră ajunsese din întâmplare până la râu și se urcase într-o canoe, despre membrii tribului Hummocca, care îl găsiseră aproape mort, plutind pe fundul bărcuței, deși nu era prea sigur, pentru că toate amintirile acelea păreau acum scufundate în apă, aidoma unui oraș care a fost acoperit de un lac, despre cataplasmele cu care îl unseseră vreme de săptămâni întregi și care miroseau a hrean și a smoală și despre cum îi umpluseră de bășici pielea de pe piept. Au ajuns să povestească atât de frumos, încât la un moment dat Marina i-a istorisit lui Milton viziunea pe care a avut-o cu Thomas Nkomo, în care se trăsese cu o săgeată, iar Anders i-a povestit Barbarei despre cum Easter a fost luat din mâinile lui, deși Barbara și Marina au plâns auzindu-i cuvintele. Când s-au urcat în avion, deja apucaseră să discute despre tot ce se întâmplase, în afară de lucrul despre care n-aveau să vorbească niciodată. Au băut Bloody Mary și au urmărit cu privirea cum Amazonul se îndepărta din ce în ce mai mult de ei, pe harta de pe ecranul din avion. În scaunele lor, care se puteau lăsa în spate, i-a cuprins pe amândoi somnul, un somn profund și revigorant cum nu mai avusese nici unul dintre ei în ultimele luni.

Existau multe motive întemeiate s-o sune pe Karen din aeroportul din Miami și alte multe motive să se abțină și să se ducă direct acasă. Marina își dădea seama că în ambele variante existau

părți egale de iubire și de cruzime și, deși ea a votat pentru ca el să se ducă direct acasă, a adăugat că, firește, decizia era doar a lui. Anders s-a uitat la ceas și la cele câteva telefoane stinghere cu plată, de lângă poarta de îmbarcare, până când au fost anunțați să se urce la bordul avionului. El și Marina au fost de acord că nu se mai prea pricepeau să folosească telefonul. Pe măsură ce se apropiau de casă, se simțeau din ce în ce mai aproape de oamenii care fuseseră cândva, doi doctori care împărțeau același birou dintr-o companie farmaceutică de lângă Minneapolis.

Minnesota! Mirosea a zmeură, a raze de soare și a iarbă catifelată. Era vară și totul era mai frumos decât orice fotografie pe care o luase cu ea. Când s-au urcat în taxi încă mai credeau că se petrecuseră lucruri extraordinare, dar s-au trezit că le atrag atenția mai întâi clădirile înalte, iar mai târziu copacii plini de frunze, întinderile mari de prerie pe care le puteau admira până în depărtare, aerul parcă atât de ușor. Anders s-a aplecat în scaun și i-a spus șoferului nigerian pe unde s-o ia, o curbă după alta, pe când Marina a lăsat geamul în jos și a lăsat vântul să sufle în degetele ei și s-o tragă de părul împletit. Dintr-un motiv sau altul și-a amintit de drumul făcut cu mașina lui Milton, împreună cu Bovenderii, până la plaja de lângă Manaus și de capra pe care izbutise s-o ocolească Milton. Pe lume nu era nici un loc mai frumos decât Minnesota.

Când au ajuns la capătul străzii care se înfunda, au trecut pe lângă un băiat care mergea pe bicicletă, dar Anders se uita în altă parte. Zărise doi băieți în curte, iar de la depărtare cei doi băieți păreau să se miște și să se joace ca Easter, așa încât și-a pus mâna pe umărul nigerianului și i-a strigat să oprească, să oprească odată. Portiera taxiului s-a deschis, aidoma ușii unei cuști, iar Anders s-a năpustit afară, strigându-i pe nume. Preț de câteva clipe taxiul a rămas pe loc, iar Marina s-a uitat la lumea aceasta, care n-avea nimic de-a face cu ea, deși ea însăși o construise. A văzut cum băiatul de pe bicicletă face o întoarcere largă și se duce clătinându-se spre tatăl lui. Ușa de la intrarea din față a casei s-a deschis din cauza atâtor țipete stridente, băieții țipau aidoma membrilor tribului Lakashi, iar vecinii și-au deschis ușile. N-a văzut când

Karen a deschis ușa, dar a fugit spre el și i s-a aruncat în brațe, parcă zburând peste pajiște. Era la fel de mică și de blondă ca un copil. Părea că îl așteptaseră în fiecare zi de când dispăruse, ținându-și crengile aprinse deasupra capetelor, tânguindu-se și plângându-și amarul spre ceruri, până când el s-a întors. Iar Marina îl adusese înapoi și, fără a-și dori să-și facă remarcată prezența, i-a spus șoferului să-și continue drumul.

Ann Patchett s-a născut la Los Angeles în 1963, iar de la vârsta de şase ani a crescut în Nashville, Tennessee, unde locuieşte şi în prezent. Între 1981 şi 1985 urmează cursurile de literatură de la Sarah Lawrence College, New York, începându-şi cariera de scriitoare încă din studenţie. Înainte de absolvire, prima ei povestire este publicată în *Paris Review*. Obţine, în 1987, un masterat în *creative writing* de la University of Iowa. În 1990 primeşte o bursă din partea Fine Arts Work Center din Provincetown, Massachusetts, care îi permite să-şi finalizeze primul roman, *The Patron Saint of Liars*, apărut în 1992 şi ecranizat în 1998. În 1993 beneficiază de o bursă din partea Mary Ingraham Bunting Institute. Cel de-al doilea roman al lui Ann Patchett, *Taft*, este distins, în 1994, cu Janet Heidinger Kafka Prize, iar al treilea roman, *The Magician's Assistant* (1997), ajunge pe lista scurtă la Orange Prize. În paralel, Ann Patchett colaborează la publicaţii prestigioase, cum ar fi *New York Times Magazine*, *The Washington Post* şi *Vogue*. În 2001 îi apare *Bel Canto* (*Belcanto*, Humanitas Fiction, 2007), roman cu o spectaculoasă carieră internaţională, recompensat cu PEN/Faulkner Award şi Orange Prize, figurând de asemenea pe lista scurtă la National Book Critics Circle Award şi IMPAC Dublin Literary Award. În 2007, Ann Patchett publică romanul *Run*, iar în 2011 vede lumina tiparului *Fascinaţie* (*State of Wonder*), care a devenit rapid bestseller internaţional. Ann Patchett este şi autoarea a patru cărţi de nonficţiune. În 2012 figurează pe lista celor mai influente 100 de personalităţi din lume apărută în revista *Time*.

Publicat în SUA în 2011, finalist la Orange Prize for Fiction, 2012 și la Wellcome Trust Book Prize, 2011, romanul *Fascinație* a fost inclus pe listele: *Time Magazine*'s Best Books of the Year, 2011 • *Publishers Weekly*'s Top 10 Books, 2011 • Amazon Best Books of the Month, June 2011 • *Christian Science Monitor* Best Books, 2011 • Barnes & Noble Bestsellers, 2011 • Salon Book Award, 2011 • *O, The Oprah Magazine* Best Summer Books, 2012. Este în curs de traducere în peste 30 de țări.

Captivantă odisee exotică, magistrală proză de atmosferă care surprinde magia, dar și ororile junglei amazoniene, ***Fascinație*** este un roman provocator despre moralitate și miracol, adevăr și iubire, știință și sacrificiu. Dincolo de apele năvalnice și anacondele gigantice din Rio Negro, un savant enigmatic descoperă formula unui medicament care poate schimba viața femeilor pentru totdeauna. Experimentele doctorului Annick Swenson sunt însă învăluite de mister, căci ea refuză să țină legătura cu finanțatorii proiectului. Trimisă pe urmele faimoasei cercetătoare, tânăra Marina Singh va întâmpina, în inima întunericului, provocări peste puterea ei de imaginație.

„***Fascinație*** este un roman de aventuri trepidant, iar personajele lui fac dovada unui curaj nebunesc în lupta lor pe viață și pe moarte cu pericolele pe care le înfruntă."

Elizabeth Gilbert

„Așteptați-vă la adevărate miracole când citiți romanul lui Ann Patchett."

New York Times Book Review

„Patchett e o povestitoare excelentă, care îi pune pe oamenii cei mai obișnuiți să se confrunte cu situații excepționale, exotice, pentru a afla cine sunt cu adevărat. O aventură extraordinară, narată în stilul fluid și plin de suspans al lui Ann Patchett, atât de pasionantă, încât cititorul nu va mai vrea să se sfârsească."

Publishers Weekly

„Romanul fascinează prin întrebările profunde, personajele puternice și revelațiile cutremurătoare."

Daily Telegraph

ISBN 978-973-689-633-0

Pe copertă: Henri Rousseau
La charmeuse de Serpents / The Snake Charmer (detaliu)